

SVIJET U KOJEM ŽIVIMO

F. WILLIAM ENGDAHL

UNIŠTITE KINU

*Što Washington čini
da obuzda kineski
utjecaj u svijetu*



F. William Engdahl

UNIŠTITE KINU

Izdavač
Profil Knjiga, dio grupe Profil International

Za izdavača
Daniel Žderić

Glavni urednik
Maroje Mihovilović

Lektura
Tanja Konforta

Korektura
Marica Grbešić

Grafičko oblikovanje
Goran Vukašinović

Grafičko oblikovanje omotnice
Studio 2M

Tisak
Profil International, Zagreb, rujan 2014.

Copyright © F. William Engdahl

© za hrvatsko izdanje Profil Knjiga d.o.o., Zagreb, Hrvatska

Naslov originala
Target China

ISBN 978-953-313-356-0

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 885479.

1. izdanje

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne može biti objavljen ili
pretiskan bez prethodne suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

F. William Engdahl



Uništite Kinu

*Što Washington čini da ograniči
utjecaj Kine u svijetu*

Prevela s engleskog Branka Maričić

PROFIL

SADRŽAJ

PROSLOV AUTORA

Uvod: Polagano kuhanje žaba	9
---------------------------------------	---

PRVO POGLAVLJE

Rat dolara i renminbija	13
-----------------------------------	----

DRUGO POGLAVLJE

Ratovi za kontrolu kineske nafte	22
--	----

TREĆE POGLAVLJE

Ratovi za hranu - "Kontroliraj hranu, kontrolirat ćeš ljude".	85
--	----

ČETVRTO POGLAVLJE

Zdravstveni ratovi: lijekovi i cjepiva — novi američki opijumski rat	145
---	-----

PETO POGLAVLJE

Vojni ratovi - Južno kinesko more, Indijski ocean i Pentagonova strategija "biserne ogrlice".	174
--	-----

ŠESTO POGLAVLJE

Gospodarski ratovi - trgovinski ratovi i WTO	201
--	-----

SEDMO POGLAVLJE

Ekološki ratovi - plin iz škrljevca, herbicidi i pesticidi	227
--	-----

OSMO POGLAVLJE

Medijski ratovi - Google, Youtube, Facebook i s njima povezani globalni mediji	252
---	-----

DEVETO POGLAVLJE

Kineska strategija za pobjedu	266
-------------------------------	-----

DESETO POGLAVLJE

Kineski kopneni most k Europi	283
-------------------------------	-----

JEDANAESTO POGLAVLJE

Ahilejeva peta Zapada	297
-----------------------	-----

"Posjedujemo oko 50 % svjetskoga bogatstva, no samo 6,3 % svjetskoga stanovništva... Takav položaj nameće zavist i srdžbu drugih. Naša glavna buduća zadaća jest - osmisliti ustroj odnosa kojim bismo zadržali takvu nejednakost. Da bismo u tomu uspjeli, moramo se odreći sentimentalnosti i sanjarenja; i usredotočiti pozornost na vlastite nacionalne ciljeve... Trebat ćemo prestati govoriti o nejasnim i... nestvarnim ciljevima poput ljudskih prava, poboljšanja životnih uvjeta i demokratizaciji. Bliži se dan kada ćemo morati upotrijebiti i otvorene koncepte moći. Ako nas tada ne budu ograničavale idealističke krilatice, tim bolje."

George F. Kennan, Studija 23 (PPS23) o planiranju vanjske politike Sjedinjenih Američkih Država, Inozemni odnosi Sjedinjenih Država (FRUS)¹, 1948.

1 U izvorniku: US State Department Policy Planning Study 23 (PPS23), Foreign Relations of the United States (FRUS), 1948. (op. prev.)

UVOD: POLAGANO KUHANJE ŽABA

Stara je priča da, želite li skuhati žabu u loncu vode, nježno ju položite u hladnu vodu i krajnje polagano pojačavajte vatru. Omamljena će se žaba pustiti nasmrt skuhati, posve nesvjesna što joj se događa. Ta metafora opisuje dugoročnu strategiju moćnih američkih i britanskih vodećih krugova glede budućeg postojanja suverene Narodne Republike Kine. Prije neka tri desetljeća, pod Deng Xiaopingom, u Kini je uvedena "socijalistička tržišna ekonomija". Ta politička koncepcija uspjela je velikim dijelom iznad svih očekivanja mnogih Kineza i gotovo cijeloga svijeta. Marljivost i kreativnost Kineza bili su glavni čimbenici ekonomskog uspjeha koji je Kinu od gospodarski siromašne zemlje sedamdesetih godina prošloga stoljeća uzdigao do današnjega gospodarskog diva.

No, treći čimbenik koji joj je omogućio zapanjujući uspon bio je porast zanimanja Sjedinjenih Država te izvjesnih velikih europskih sila da iskoriste najveći i najjeftiniji svjetski konglomerat radne snage kako bi ostvarili dramatičan porast dobiti zahvaljujući onomu što se počelo nazivati "eksternalizacijom". Inicijativu za otvaranje Kine pokrenuli

su vodeći krugovi moći u Sjedinjenim Državama. Ključne osobe koje su 1972. godine pripremile Nixonov i Maov povijesni sastanak u Pekingu bile su savjetnik za državnu sigurnost Henry Kissinger i njegov pomoćnik Winston Lord, poslije američki veleposlanik u Kini. A početak je, zapravo, osmislila Rockefellerova frakcija u američkoj vanjskoj politici. I Kissinger i Lord bili su njezini štićenici.

Kada se Mao sastao s Nixonom 1972. godine, sastanku nije nazočio čak ni ministar vanjskih poslova Rodgers. U sobi je bio samo još jedan američki dužnosnik, Kissingerov pomoćnik Winston Lord. Za američke političke krugove otvaranje Kine SAD-u bilo je dijelom geopolitičke strategije da se Kina pridobije za saveznicu protiv Sovjetskog Saveza tijekom hladnog rata.

Godine 1979. Deng je, potican od strane američkih krugova, načinio odlučan zaokret k "socijalističkoj tržišnoj ekonomiji". Bio je to oštrouman i hrabar potez, no ne bez opasnosti. Godine 1989., istodobno dok je američka strategija izazvala raspad Sovjetskog Saveza, CIA je, djelujući preko američkog veleposlanika u Pekingu Winstona Lorda i njegova sljednika Jamesa Lilleyja također povezanog s CIA-jom, pokrenula niz događaja poznatih u povijesti pod nazivom "Pokolj na Trgu Tiananmen". Sve je ukazivalo na namjeru stvaranja političkog kaosa u Kini, i to u sovjetskoj maniri ne bi li se oslabila kontrola komunističke stranke nad kineskom gospodarskom pretvorbom. Američka je urota na koncu propala, ali uz visoku cijenu političke i gospodarske izolacije Kine u svijetu.

Nakon 1989. godine Kina se otvorila inozemnim ulaganjima te počela težiti članstvu u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. Postala je povlašteno tržište za izravna ulaganja

američkih i europskih multinacionalnih tvrtki. U zadnjih dvadeset ili više godina rezultati ulaganja zadivljujući su. Današnja je Kina najveća zemlja izvoznica u dolarskoj vrijednosti i druga najveća - prve su Sjedinjene Države - uvoznica nafte.

Ipak, kineski politički planeri nikada ne smiju smetnuti s uma da prijateljsko rukovanje, osmijesi i zdravice u čast kinesko-američkog prijateljstva na kraju dana izblijede i da se američka vanjska politika, baš poput prijašnje britanske, napose tijekom opijumskih ratova, vodi u skladu s američkim nacionalnim interesom. Ona slijedi poznatu izjavu Britanca, lorda Palmerstona: "Nacije nemaju stalnih prijatelja ili saveznika, imaju samo stalne interese."

Od vremena prvoga otvaranja Washingtona ka Kini 1972. godine do pada Berlinskoga zida 1989. godine američki je interes, kada je riječ bila o Kini, bio da ju domišljato rabi kao geopolitičku saveznicu protiv sovjetskih interesa. Kada je postalo jasno da su raznovrsni američki politički postupci Gorbačovljevu sovjetsku vlast 1989. godine srušili na koljena, američki obavještajni krugovi oko frakcije Rockefeller-Bush pokušali su sličnu destabilizaciju kineskog režima u Pekingu manipulirajući članovima tadašnje Komunističke partije Kine, napose generalnim sekretarom Zhao Ziyangom te drugima kako bi se pogurala brza gospodarska reforma nekom vrstom "šok-terapije" slobodnoga tržišta po diktatu MMF-a kakva je razorila Rusiju i većinu istočnoeuropskih država poslije 1990. godine.

Poslije raspada Sovjetskoga Saveza devedesetih prošloga stoljeća i pristupanja Kine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, u "interesu" američke sigurnosti bilo je preplaviti Kinu ulaganjima ne bi li postala glavna svjetska izvoznica, no

izvoznica američkih i europskih proizvoda — od automobila do iPhonea - proizvedenih po krajnje niskim kineskim plaćama. A dobit je potom obilno pritjecala na američke bankovne račune, ne kineske.

Do otprilike 2005. godine politika brzoga gospodarskog rasta Kine - dok se taj rast temeljio na modelu "slobodnog tržišta" s američkom potporom - nije držana prijetnjom američkom nacionalnom "interesu". Ipak, kako je Kina rasla, njezina ju je glad za naftom, željeznom rudačom, bakrom te drugom robom natjerala da se upusti u smionu i učinkovitu vanjsko-ekonomsku diplomaciju. Ona je obuhvatila cijeli svijet, od Afrike do naftom bogata Bliskog istoka i dalje. Kina se iz korisnoga izvora jeftine radne snage za američke međunarodne tvrtke poput Wal-Marta polagano pretvarala u potencijalnu prijetnju budućoj američkoj hegemoniji, osobito u Africi te na naftom bogatu Bliskom istoku i u Aziji.

Korak po korak, baš kao pri kuhanju žaba, Washington Kini od 2005. godine pojačava temperaturu. Danas se ta temperatura već opasno približava stupnju ključanja. No, još uvijek nije kasno za Kinu, ali njezino pučanstvo i čelnici ne smiju biti u zabludi glede surovosti i odlučnosti protivnika - elitnih političkih krugova angloameričke osovine. Knjiga koju kanite pročitati razlaže kako američki politički krugovi sve predanije planiraju smrtno raniti i na koncu umoriti kinesko gospodarsko čudo.

RAT DOLARA I RENMINBIJA

Zvona za uzbunu u Washingtonu

Sredinom prvoga desetljeća ovoga stoljeća, oko 2005. godine, besprimjerna brzina kineskoga gospodarskog rasta aktivirala je zvona za uzbunu u Washingtonu i na Wall Streetu.

U mjesecu kolovozu iste godine Kina i Rusija izvele su prve združene vojne manevre - Mirovnu misiju 2005. - prvu zajedničku kinesko-rusku vojnu vježbu, osmodnevni trening na poluotoku Shandong. Bio je to nedvojben pokazatelj skoroga stvaranja geopolitičkoga saveza kojega se Washington najviše bojao, političke, vojne i gospodarske sprege Rusije i Kine - bivših neprijateljica, ali i saveznica. Bestidna američka vojna okupacija Iraka dvije godine ranije, u ožujku 2003. godine, šokirala je svijet. Peking je valjano ocijenio kako je u temelju vašingtonske strategije zapravo gruba sila.

Na odgovor Washingtona glede rastuće neovisnosti vodećih euroazijskih sila - Kine, Rusije i ostalih zemalja

Šangajske organizacije za suradnju² nije trebalo dugo čekati. On je započeo verbalnim napadom na kinesku valutnu strategiju.

Stvarni su "valutni manipulator" Sjedinjene Države

Američka vlada pokrenula je kampanju verbalnog pritiska protiv kineske valute renminbija koji je, kako je tvrdila, hotimice podcijenjen u odnosu na američki dolar. Ubrzo nakon početka drugoga predsjedničkog mandata Georgea W. Busha, Washington je započeo nemilosrdno pritiskati Kinu ne bi li ona revalvirala renminbi. Busheva administracija bila je posve svjesna da je tečajna vrijednost renminbija temelj kineskoga gospodarstva, tj. da je potpora nacionalnome političkom opstanku. Iz toga je razloga Washington započeo neumornu borbu prijetnjama kako će Kinu etiketirati kao "valutnu manipulatoricu".

Kineska valuta još uvijek nije bila posve konvertibilna na deviznim tržištima prema dolaru, euru i drugim valutama. Ali zbog potreba trgovinskoga poslovnog procjenjivanja Narodna banka Kine zapravo je prilijepila vrijednost renminbija za američki dolar, tj. za svoje najveće izvozno tržište.

Oštro povećanje vrijednosti renminbija - 20 - 40 % koje je Washington zatražio početkom 2005. godine - ozbiljno bi naškodilo kineskom izvozu i u Kini stvorilo gospodarske poteškoće. No drastičan pad kineske dobiti od dolarskog izvoza značio bi i da će najveća američka vjerovnica imati

manje dolara za kupovinu američkih državnih obveznica i američkih stambenih hipotekarnih dugova Fannie Mae³ i Freddija Maca.⁴

Kineske dolarske pričuve ostvarene izvozom dosegle su krajem 2005. godine vrtoglavi iznos od jednog bilijuna. U prijevodu to je značilo da si američka vlada može dopustiti ogroman manjak zbog troškova ratova u Iraku i Afganistanu i pritom biti sigurna kako Kina baš i neće imati drugog izbora do ulaganja svojih rastućih dolarskih trgovinskih viškova u dug američke vlade. Rađao se izopačen, nezdrav savez između isključivo jedne dominantne supersile - Sjedinjenih Država - i gospodarstva s najbržim rastom u svijetu - Kine. No, Washington zapravo nikada nije htio opsežnu revaluaciju kineske valute. Bio je to blef, točka pritiska kako bi se kineski dužnosnici uzrujali oko svoje buduće gospodarske sigurnosti. Bio je to početak washingtonske strategije "Uništite Kinu".

Ne bi li smanjio rastući pritisak Washingtona, Peking je 2005. godine započeo, vrlo oprezno i vrlo sporo, politiku polagane revaluacije renminbija u odnosu na dolar. Dvadeset i prvoga srpnja 2005. godine Kina je okončala fiksni odnos RMB - dolar i usmjerila se na više valuta, osobito na američki dolar, euro, japanski jen i korejski von. Do 2008. godine vrijednost renminbija porasla je za oko 20 % u odnosu na američki dolar što je bio velik ustupak nominalnim američkim zahtjevima. No stvarna nakana Sjedinjenih Država nije bila samo oslabiti kineski izvoz

3 Federal National Mortgage Association: Savezna nacionalna hipotekarna udruga (op. prev.)

4 Federal Home Loan Mortgage Corporation: Savezno poduzeće za stambene hipotekarne zajmove (op. prev.)

već stalnim pritiskom oslabiti cjelokupno kinesko gospodarstvo; vašingtonskim valutnim ratovima nije se naziralo kraja.

Unutar brze globalizacije financijskih i trgovinskih odnosa, nacionalna valutna sigurnost kritičnija je od energetske. Srž ove stabilnosti jest sustav svjetskih deviznih rezervi. Otkada je uvelike sam ispisao pravila međunarodnog, poslijeratnog monetarnog poretka na konferenciji u Bretton Woodsu 1944. godine, Washington je pribjegavao manipulacijama, lažima, prijevarama pa čak i ratovima kako bi dolar održao "ključnom svjetskom valutom", vodećom bankovnom valutom rabljenom u međunarodnoj trgovini. Položaj Amerike kao nedvojbene svjetske vojne sile omogućio je Washingtonu manipuliranje vrijednošću dolara unatoč činjenici da je industrijsko gospodarstvo koje taj dolar podupire istrulilo i pretvorilo se u postindustrijski zahrđali otpad nalik Thatcherinoj Engleskoj.

Nekoliko zapadnjačkih ekonomskih analitičara ukazalo je na krajnju ironiju američke uloge glede svjetskih deviznih rezervi, tj. dolara kao ključne valute. Kako druge države moraju imati velike dolarske pričuve da bi obranile vlastitu valutu od potencijalne financijske krize poput one koja je zgodila Aziju 1997./1998., u većoj su ili manjoj mjeri primorane kupovati dug državne blagajne SAD-a, što će reći da američke državne manjkove pokriva Narodna banka Kine. Busheva je administracija svoje velikodušno sniženje poreza bogatim građanima te svoj globalni rat protiv terorizma praktički financirala zahvaljujući tomu što je Narodna banka Kine kupovala goleme količine američkih kratkoročnih državnih obveznica. To je uvaženi harvardski

profesor Niall Ferguson nazvao oblikom kineskoga "obola američkome carstvu". Do 2012. godine kineski udio u američkome državnom dugu procijenjen je na gotovo 2 bilijuna američkih dolara - vrtoglav iznos koji Kinu, u slučaju iznenadnog pada dolara, čini ranjivom.

Stoga je stvarni i jedini valutni manipulator u današnjemu svijetu, kao i tijekom prošlih desetljeća, zapravo američka vlada, a ne Kina. Od 1944. godine dolaru je u odnosu na zlato pala vrijednost za 97 %. Sjedinjene su Države zbog vlastitih gospodarskih interesa nekoliko puta naglo i brzo promijenile vrijednost dolara u odnosu na druge velike valute, i to uglavnom do 30 % godišnje. Savezna središnja banka sada nastavlja devalvirati dolar tiskajući velike količine novca otkada je, zbog uzastopnoga "kvantitativnog *easinga*"⁵ 2007. godine izbila financijska kriza.

Godine 1985. Sjedinjene su Države manipulirale deviznim tečajem sebi u korist primoravši Japan na tzv. Plaza Accord.⁶ Učinak Plaza Accorda odveo je Japan u stupicu poznatoga japanskog financijskog mjehura koji se probušio 1990. godine bacivši Japan u deflaciju i gospodarsku depresiju od kojih se još uvijek oporavlja. Godine 1989. Washington je primorao i Južnu Koreju revalvirati von, dakako, na ruku američkim interesima. To je također bila "valutna manipulacija". Tečajna poravnavanja, poput navedenih s Japanom 1985. godine te s J. Korejom 1989. godine predstavljala su pokušaj Sjedinjenih Država da primoraju

5 Nekonvencionalna monetarna politika središnjih banaka zarad stimulacije gospodarstva kada uobičajena monetarna politika nije učinkovita, (op. prev.)

6 Međudržavni sporazum Francuske, V. Britanije, Z. Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država i Japana o deprecijaciji američkoga dolara u odnosu na japanski jen i njemačku marku. (op. prev.)

druge zemlje na prilagodbu politike u ime "raspodjele tere-ta". Jedini je problem što Washington nikada ne preuzima svoj dio te raspodjele.

Najkolosalnija američka valutna manipulacija zbila se 1973. godine kada je dolar padao slobodnim padom u odnosu na vodeće svjetske valute. Moćnici Wall Streeta u dosluhu s ministrom vanjskih poslova Henryjem Kissingerom aranžirali su arapsko-izraelski rat (Jomkipurski rat), koji je cijenu nafte podigao za 400 % i prouzročio oštar uspon američkoga dolara što je cijeli svijet zarilo u duboku recesiju.

Godine 2009. manipuliranje vrijednošću dolara beskrajnim državnim tiskanjem novih novčanica ponukalo je kinesko-ga premijera Wen Jiabaoa da otvoreno iskaže uznemirenost glede potencijalne prijetnje vrijednosti ondašnjega kineskog bilijuna uloženog u obveznice Sjedinjenih Država. No kako je dolar i dalje ključna svjetska valuta, Washington i Wall Street imaju mogućnost rabiti američku monetarnu politiku kao potporni stup američke gospodarske prevlasti, a promjenjivi tečaj dolara za "mehanizam pljačke", kako su ga ispravno nazvali izvjesni kineski analitičari.

Stoga ne iznenađuje da je 13. ožujka 2009. godine premijer Wen Jiabao otvoreno, preko medija, iskazao zebnju zbog jednobilijunskoga kineskog uloga u američke državne obveznice te izravno navijestio kinesku namjeru udaljavanja od dolara i priklanjanje euru i ostalim jakim valutama poput japanskoga jena i korejskoga vona. Sprega Washington - Wall Street hitro je odgovorila pokretanjem "euro-krize" u Grčkoj ne bi li time oslabila euro i ojačala dolar - opet primjer prikrivenog "valutnog manipuliranja".

He Zhicheng iz Poljoprivredne banke Kine usprotivio se fluktuirajućem tečaju renminbija koji je Washington zahtijevao ocijenivši da je takvo što stupica za Kinu. Naime, vrijednost kineskoga rada određuju inozemni poduzetnici. Drugim riječima, posve slobodan tečaj oduzeo bi Kini neovisnost u određivanju tečaja i izložio ju volji međunarodnoga tržišta.

U veljači 2011. godine Ministarstvo financija SAD-a⁷ nije u svojem toliko očekivanom izvješću izravno nazvalo Kinu "valutnom manipulatoricom", ali je, za razliku od prijašnjih godina, zauzelo oštrije stajalište navodeći da je RMB "izrazito podcijenjen" i upozorilo da je napredak stoga krajnje usporen te da je potreban brži napredak. U svojem prosinačkom izvješću iste godine američko je Ministarstvo financija nastavilo vršiti pritisak na kinesku valutu.

U svibnju 2012. godine ministar financija Tim Geithner primorao je Kinu na još jednu revalvaciju renminbija u odnosu na dolar i to u vrijeme kada je kineski izvoz dramatično opadao.

Na početku američke predsjedničke kampanje 2012. godine bahati republikanski kandidat Mitt Romney rekao je da će, postane li predsjednikom, prvoga dana svojega mandata proglasiti Kinu valutnom manipulatoricom. Tijekom svoje kampanje objavio je televizijsku reklamu navodeći svoje vjerojatne poteze tijekom prvoga dana u predsjedničkom uredu, u kojoj se čuje glas spikera koji komentira njihov tijek: "Predsjednik Romney suprotstavlja se Kini na trgovinskom planu i zahtijeva od nje da igra po zajedničkim

7 U izvorniku: US Treasury (Department) (op. prev.)

pravilima." Ratovi dolara i renminbija ostaju glavna prijetnja kineskoj gospodarskoj sigurnosti i samostalnosti u budućnosti.

Stoga uopće ne iznenađuje što su se početkom 2012. godine posvuda pojavili znakovi zamora zemalja ASEAN-a +3 dolarskom trgovinom koja ih primorava "žvakati inflaciju" izvezenu u njihova gospodarstva zahvaljujući Benu Bernankeu i Federalnim rezervama SAD-a. Te su zemlje tada povukle niz vrlo brzih poteza, uzajamno su povezale sudbe i tim združivanjem stvorile valutni i dioničko-kapitalni blok kako bi mogle konkurirati Zapadu. Prekogranična razmjena dioničkog kapitala koja će povezati burze svih članica - Singapur i Malezija pridružile su se prve - otvorena je u lipnju 2012. godine. Tajland se pridružio u drugoj polovici iste godine. Kina i njezini azijski trgovinski partneri utemeljili su bilateralnu trgovinu preko zajedničkih deviznih računa i time premostili dolar kao medij nagodbe.

Praktički, poput mnogih sličnih vašingtonskih taktika geopolitičkog tlačenja, stvarna svrha pritiska oko revalorizacije renminbija nije bila da se poveća njegova vrijednost. Bila je to zapravo poluga da se prisili Kinu da učini renminbi posve slobodnom, konvertibilnom valutom na međunarodnom deviznom tržištu poput dolara i eura. A k tomu i poluga da se Kinu primora na potpuno otvaranje svojih financijskih tržišta i tržišta kapitala divovskim bankama Wall Streeta, "božicama novca". Da je Peking izašao ususret američkome Ministarstvu financija, Federalnim rezervama te bankama na Wall Streetu, postala bi izložena spekulativnim napadima, kao što je to 1997. godine bio Tajland.

Međutim, ratovi dolara i renminbija samo su dio rastuće kampanje kojoj je Kina meta. Napad na kinesku energetske sigurnost ugrožavanjem njezina pristupa inozemnoj nafti bio je drugi, još važniji dio te aktivnosti Washingtona i njegovih saveznika u NATO-u, napose Velike Britanije, kako bi se spriječio razvoj Kine u jaku gospodarsku silu.

RATOWI ZA KONTROLU KINESKE NAFTE

Kineska energetska Ahilejeva peta

Godine 1994. Kina je od izvoznice nafte postala njezinom sveopćom svjetskom uvoznicom. Taj je pomak ozbiljno utjecao na kinesku nacionalnu sigurnost i povećao njezinu ranjivost pred angloameričkim pokušajima kontrole izvora odakle je Kina uvozila naftu. Do 2012. godine Kina je imala 90 puta više automobila nego 1990. godine, a predviđanja kazuju da bi do 2030. godine ili čak i prije mogla premašiti ukupan broj automobila u Sjedinjenim Državama. Navedeno, kao i potrebe petrokemijske industrije te zračnog i kamionskog prijevoza za naftom brzo su osiguravanje odgovarajuće opskrbe učinile prioritetom nacionalne sigurnosti.

Velika kineska ulaganja u crpljenje nafte u Sudanu početkom 1999. godine aktivirala su alarmna zvona u Washingtonu. Gradnja naftovoda duljine 1450 km koji će sprovoditi naftu od polja u južnom Sudanu do Port Sudana na Crvenome moru gdje će se ukrcavati na tankere za Kinu nije se smatrala dobrodošlom u izvjesnim utjecajnim krugovima Sjedinjenih Država i Velike Britanije. Kako je

Kina tada bila otkrila velika, nova naftna polja i golem potencijal u južnosudanskoj pokrajini Darfur, bilo je vrijeme za početak stezanja omče oko vrata Sudana.

U travnju 2005. godine sudanski ministar energetike Awad al Jaz objavio je novinarima u Khartoumu da je otkriveno naftno vrelo u Južnom Darfuru od kojega se očekuje kako će već za nekoliko tjedana dnevno davati 500 000 barela nafte. Međunarodni geolozi procijenili su da je ono zapravo dio golema sklopa naftnih polja u bazenu koji se proteže od Darfura prema susjednom Čadu i Kamerunu, dakle, vjerojatno jednoga od najvećih naftnih bazena izvan Saudijske Arabije.⁸ Gotovo smjesta paravojne su bande, naoružane zahvaljujući zapadnim obavještajnim službama iz Čada, pročešljale neobilježenu pustinjsku granicu ubijajući, silujući i stvarajući kaos u toj oblasti. Washington je započeo svoju operaciju "darfurskoga genocida". Krajnji cilj bio je osigurati izliku za dovođenje NATO-ovih postrojbi u novo, Kini najperspektivnije naftno područje.

Afrička naftna diplomacija

Ubrzo nakon otkrića nafte u Darfuru Peking je u većini afričkih država lansirao novu, ozbiljnu diplomatsku inicijativu, osmišljenu da bi se dugoročno osigurala sirovinska vrela iz jedne od najobdarenijih oblasti na planetu - afričkoga kontinenta. Nijedna sirovina Pekingu nije bila važnija od nafte i osiguravanja dugoročne opskrbe njome.

Prema procjeni, 2006. godine Kina je osiguravala 30 % sirove nafte za svoje potrebe iz Afrike. Ta činjenica

pojašnjava niz diplomatskih inicijativa koje su razbjesnile Washington. Kina se služila povoljnim dolarskim zajmovima kako bi osigurala pristup afričkome sirovinskom bogatstvu ostavljajući time na vjetrometini vašingtonsku tipičnu igru kontrole preko Svjetske banke i MMF-a. Tko li je lud poželjeti gorak lijek MMF-a kada Kina pruža povoljnije uvjete te na sveopće zadovoljstvo domaćina gradi ceste i škole?

U studenome 2006. godine Peking je ugostio neuobičajen skup četrdesetorice afričkih predsjednika država. Doslovce je prostro crveni sag čelnicima Alžira, Nigerije, Sudana, Angole, Srednjoafričke Republike, Zambije, Južnoafričke Republike i ostalih.

Potom je potpisan naftni dogovor koji povezuje Narodnu Republiku Kinu s dvjema najvećim nacijama na afričkome kontinentu - Nigerijom i Južnom Afrikom. Prema njemu će Kineska nacionalna naftna korporacija uzimati naftu iz Nigerije preko konzorcija koji uključuje južnoafrički Petroleum Co., pa će tako Kina dobiti pristup nečemu što će do 2008. godine vjerojatno doseći broj od 175 000 barela dnevno. Pogodba vrijedna 2,27 milijarda američkih dolara dala je državom kontroliranoj Kineskoj nacionalnoj naftnoj korporaciji 45-postotni udio u velikome nigerijskom *off-shore* naftnom polju. Prije te pogodbe Nigeriju je Washington držao posjedom angloameričkih naftnih divova - ExxonMobila, Shella i Chevrona.

Kina je velikodušno razdijelila povoljne, to jest beskamatne, zajmove ili izravne potpore nekima od najsiromašnijih dužničkih država Afrike. Zajmovi su bili namijenjeni

infrastrukturi, primjerice autocestama, bolnicama i školama što je bila potpuna suprotnost surovo strogim zahtjevima MMF-a i Svjetske banke. U 2006. godini dala je više od 8 milijarda dolara Nigeriji, Angoli i Mozambiku. Usporedbe radi, cijela supsaharska Afrika dobila je od Svjetske banke pod kontrolom SAD-a samo 2,3 milijarde. K tomu, Gana je u to vrijeme s Kinom pregovarala o zajmu za elektrifikaciju u vrijednosti od 1,2 milijarde američkih dolara. Za razliku od Svjetske banke, produljene ruke američke inozemne ekonomske politike, oštroumna Kina nije uvjetovala svoje zajmove.

Zbog te kineske naftne diplomacije Washington je optužio Peking da pokušava "osigurati naftu na vrelu", dakle, kuša nešto čime je vašingtonska vanjska politika zaokupljena već najmanje jedno stoljeće diljem planeta.⁹

Pekinška nacionalna naftna tvrtka Kineska nacionalna petrolejska kompanija s oko 5 milijarda američkih dolara najveći je inozemni ulagač u razvoj naftnog polja u Sudanu. Od 1999. godine Kina je uložila najmanje 15 milijarda dolara u Sudan. Sa sudanskom je vladom dijelila napola i posjed nad naftnom rafinerijom nedaleko Khartouma. No dotična su naftna polja koncentrirana na jugu, što je područje dugotinjajućeg civilnog rata koji u određenom opsegu potajice financiraju Sjedinjene Države kako bi se jug odrezao od islamskog sjevera.

Kineska nacionalna petrolejska kompanija od svojih je koncesijskih blokova 1, 2 i 4 u Južnom Sudanu izgradila

9 F. William Engdahl, *China and USA in New Cold War over Africa's Oil Riches: Darfur? It's the Oil, Stupid...*, GlobalResearch, 20. svibnja 2007., pristup na <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=5714>.

naftovod k novom terminalu u Port Sudanu na Crvenome moru gdje je nafta ukrcavana na tankere za Kinu. Do 2006. godine osam posto kineske nafte prispijevalo je iz Južnog Sudana. Kina je od sudanskih 500 000 barela dnevno uzimala 65 - 80 %. Sudan je Kini 2005. godine bio četvrti po veličini inozemni naftni izvor. Godine 2006. Kina je pretekla Japan i postala - nakon Sjedinjenih Država - druga najveća svjetska uvoznica nafte sa 6,5 milijuna barela crnoga zlata dnevno. Budući da Kina potrošnju nafte povećava za 30 % godišnje, očekivalo se da će - prema tvrdnjama USAID-a¹⁰ - unutar samo nekoliko godina uvozom nafte preteći i Sjedinjene Države. Tolika potreba za naftom bila je motor koji je pekinšku vanjsku politiku gonio k Africi.

Kineska nacionalna petrolejska kompanija zadržala je prava na blok 6 koji se nalazi u Darfuru blizu granice s Čadom i Srednjoafričkom Republikom. U travnju 2005. godine sudanska je vlada objavila da je nafta otkrivena u Južnom Darfuru, velikoj geopolitičkoj jedinici koju su najveći američki i europski mediji "zaboravili" spomenuti u raspri o novome, iznenadnom "darfurskom sukobu".

Washington je, iskoristivši ministra vanjskih poslova Colina Powella - Afroamerikanca - da prenese obavijest, započeo optuživati kartumski režim za "genocid" u Darfuru iako nije bilo objektivnih dokaza za takvo što. Opisujući stanje u Darfuru, jedino su Washington i njemu bliske nevladine udruge rabile izraz "genocid". Da su mogli dobiti podršku javnosti glede optužbe za genocid, NATO i Washington imali bi otvorenu mogućnost za drastičan pothvat "promjene vlasti", to jest miješanje u

10 USAID - američka agencija za međunarodni razvoj.

sudanski suverenitet. Vašingtonska kampanja oko Darfura ubrzo je uključila i holivudske zvijezde, primjerice Georgea Clooneyja koji je želio popraviti svoj imidž okrnjen tvrdnjama tabloida o njegovoj homoseksualnosti. Washington i NATO započeli su kampanju za, *de facto*, NATO-ovu okupaciju područja.

U listopadu 2006. godine pomoćnica ministra vanjskih poslova SAD-a Ellen Sauerbrey, pročelnica Ureda za stanovništvo, izbjeglice i migracije, u jednom online intervjuu je rekla da je "sadašnji genocid u sudanskom Darfuru - 'ozbiljno kršenje' ljudskih prava i za Sjedinjene Države jedan od najvažnijih međunarodnih problema". Bush-Cheneyjeva administracija ustvrdila je kako je genocid u Darfuru započeo već 2003. godine, što je suprotno izvješću iz 2004. godine petočlane panel-misije UN-a koju je vodio talijanski sudac Antonio Cassese gdje se zaključuje da u Darfuru nije počinjen genocid, već se prije može govoriti da su zabilježena izvjesna kršenja ljudskih prava.¹¹

Sjedinjene Države, djelujući preko surogatnih saveznika u Čadu i susjednim državama, uvježbale su i naoružale Sudansku narodnu osloboditeljsku vojsku¹² kojom je, sve do svoje smrti u srpnju 2005. godine, zapovijedao John Garang, istreniran u Školi američkih specijalnih postrojbi u Fort Benningu, u Georgii. Prvo naoružavanjem istočnog dijela Južnoga Sudana i - od otkrića nafte u Darfuru - također cijele regije, Washington je potpalio sukob koji je prouzročio na desetke tisuća smrti i nekoliko milijuna ljudi pretvorio u izbjeglice. Eritreja je poduprla Sudansku

11 Ibid.

12 U izvorniku: Sudan Peoples' Liberation Army (op. prev.)

narodnu osloboditeljsku vojsku i oporbeni Nacionalni demokratski savez te Istočnu frontu i darfurske pobunjenike.

Dvije su se pobunjeničke skupine borile u sudanskoj regiji Darfur protiv kartumske središnje vlade predsjednika Omara al Bashira - Pokret za pravdu i jednakost¹³ (JEM) i veća, Sudanska osloboditeljska vojska¹⁴ (SLA). U veljači 2003. godina SLA je započela napadati položaje sudanske vlasti u darfurskoj regiji. Glavni tajnik SLA-e Minni Arkou Minnawi pozvao je na oružanu borbu optužujući vladu za zanemarivanje Darfura. "Cilj SLA-a jest stvoriti ujedinjen, demokratski Sudan." Drugim riječima, cilj je promjena sudanske vlasti.¹⁵

U veljači 2006. godine američki je Senat usvojio rezoluciju kojom se zahtijeva slanje postrojbi Sjevernoatlantskog saveza u Darfur, povećanje UN-ovih snaga za "održavanje mira" ondje te njihov čvršći mandat. Mjesec dana poslije predsjednik Bush također je zatražio dodatne NATO-ove snage u Darfuru. Cilj je bio postići kontrolu NATO-a nad novim kineskim naftnim potencijalom.

Pentagon je intenzivno obučavao afričke vojne časnike u Sjedinjenim Državama, baš kao što je to desetljećima činio s latinoameričkima. Program Međunarodne vojne izobrazbe i uvježbavanja¹⁶ (IMET) obuhvaćao je obuku vojnih časnika iz Čada, Etiopije, Eritreje, Kameruna i Srednjoafričke Republike, zapravo većine zemalja koje graniče sa Sudanom. Najveći dio oružja kojim se ubijalo u Darfuru i na jugu

13 U izvorniku: Justice for Equality Movement (op. prev.)

14 U izvorniku: Sudan Liberation Army (op. prev.)

15 Ibid.

16 U izvorniku: The International Military Education and Training (op. prev.)

dopremili su zlokožni, zaštićeni privatni "trgovci smrću" poput Victora Bouta, zloglasnoga bivšeg KGB-ova operativca, čije je sadašnje sjedište u Sjedinjenim Državama.

Američka Agencija za međunarodni razvoj zadnjih je godina oštro srezala razvojnu pomoć za cijelo supsaharsko područje uključujući i Čad, a istodobno je oštro povećala vojnu.

Chevron Oil Co. Condoleezza Rice operirao je u susjednom Čadu, skupa s drugim američkim naftnim divom - ExxonMobilom. Ondje su združeno izgradili naftovod vrijedan 3,7 milijarda dolara koji je za američke rafinerije dnevno prenosio 160 000 barela nafte iz Dobe u središnjem Čadu (nedaleko sudanskog Darfura) preko Kameruna do Kribija u Atlantskome oceanu.

Kako bi mogli poslovati, surađivali su s čadskim "doživotnim predsjednikom" Idrissom Debyjem, korumpiranim tiraninom koji je bio optužen za dostavu oružja iz Sjedinjenih Država darfurskim pobunjenicima. Deby se pridružio vašingtonskoj Inicijativi Pan Sahel pod okriljem Pentagonova Europskog zapovjedništva američke vojske kako bi obučio svoje postrojbe za borbu protiv "islamskog terorizma". Naime, većina je plemenā u Darfuru islamska.

Poduprt američkom vojnom pomoći, obukom i oružjem, Deby je 2004. godine zadao prvi udarac kojime je prouzročio sukob u Darfuru. Uporabio je članove svoje elitne predsjedničke postrojbe koji potječu iz te pokrajine. Ljudstvu je priskrbio terenska vozila, oružje i protuzračne topove za borbu protiv darfurskih snaga iz jugozapadnoga Sudana pobunjenih protiv kartumske vlasti. Američka vojna pomoć Debyju zapravo je bila otpis darfurškome

krvoproliću. Khartoum je reagirao i neizbježiva propast razvila se do svojega punog, tragičnog opsega.¹⁷

Provašingtonske nevladine udruge i američka vlada započele su kampanju o "darfurskome genocidu" 2003. godine, istodobno s početkom rada čadsko-kamerunskoga naftovoda. Sjedinjene Države dobile su tada bazu u Čadu za lov na darfursku naftu i mogućnost preotimanja novih kineskih naftnih izvora. Preko Darfura u sukob su uvučeni Čad, Srednjoafrička Republika, Egipat i Libija.

Prema afričkome analitičaru Keithu Harmonu Snowu, "američki vojni ciljevi u Darfuru - i dalje, prema Rogu Afrike - ostvaruju se preko postrojbi Afričke unije¹⁸ u Darfuru. NATO osigurava zemnu i zračnu potporu tim snagama AU-a o kojima se govori da su "neutralne" i "mirotvorne". Sudan ratuje na trima bojišnicama, s Ugandom, Čadom i Etiopijom, a svi oni imaju znatnu američku vojnu pomoć i koriste tekuće američke vojne programe. U ratu u Sudanu sudjeluju i američke snage specijalizirane za tajne operacije, ali i uz pomoć Sjedinjenih Država uvježbane "pobunjeničke" frakcije koje dolaze iz Južnog Sudana, Čada, Etiopije i Ugande.¹⁹

Zbog ovoga je Peking započeo (protu)diplomatske aktivnosti u Čadu i uokolo po Africi. U siječnju 2007. godine kineski predsjednik Hu Jintao posjetio je, između ostalih afričkih država, Sudan i Kamerun, a 2006. godine kineski čelnici posjetili su čak 48 afričkih država. U kolovozu 2006. godine Peking je ugostio čadskoga ministra vanjskih

17 Ibid.

18 U izvorniku: African Union (op. prev.)

19 Ibid.

poslova zbog razgovora o ponovnoj uspostavi diplomatskih odnosa prekinutih 1997. godine. Kina je počela uvoziti naftu ne samo iz Sudana već i iz Čada. Ministar vanjskih poslova Čada potom je objavio da se razgovori o većem učešću Kine u čadskom naftnom razvoju "dobro razvijaju". To se odnosilo na kineske prijedloge o naftnome razvoju kojim će se stvoriti "ravnopravnije partnerstvo od prijašnjega", dodao je.²⁰

Kineska je gospodarska nazočnost u Čadu, ironično, bila učinkovitija u smirivanju sukoba u Darfuru od bilo kakve vojne prisutnosti Afričke unije ili Ujedinjenih naroda. No, to se nije svidjelo izvjesnim osobama u Washingtonu i upravi Chevrona.

Novi hladni rat radi nafte

Interes Georgea W. Busha u Africi uključivao je novu američku bazu na Svetome Tomi i Principu, dvije stotine kilometara udaljenomu od Gvinejskoga zaljeva iz kojega se može upravljati njegovim naftnim poljima preko Angole na jugu prema Kongu, Gabonu, Ekvatorskoj Gvineji, Kamerunu i Nigeriji. Slučaja li, to su točno područja gdje su nedavno bile usredotočene kineske diplomatske i ulagačke aktivnosti.

"Zapadnoafrička nafta postala je našim nacionalnim interesom", izjavio je još 2002. godine Walter Kansteiner, pomoćnik ministra vanjskih poslova za Afriku.²¹ Darfur i Čad bili su samo proširenje američke politike prema Iraku

20 Ibid.

21 John Cherian, *Scramble for Africa*, Frontline: India's National Magazine, sv. 28, br. 23, 5. - 18. listopada 2011.

kako bi se "drugim sredstvima" kontrolirala kineska naftna ishodišta, to jest postigla sveopća kontrola nafte. A Kina je tu "sveopću" kontrolu počela stavljati u pitanje, posebice u Africi. Darfur je bio početak drugoga, neobjavljenog, novog hladnog rata Pentagona, rata radi nafte.

Godine 2011. na jugu Sudana deklarirana je nova "republika" imenom Republika Južni Sudan. Ona je (zgodno za Pentagon) kontrolirala najveći dio kineske opskrbe sudanskom naftom. Prikrivena pomoć Washingtona i njegovi pothvati odvijali su se pod okriljem nove države unatoč ustezanju Washingtona da je prvi diplomatski prizna. Međutim, plan je postao prepoznatljiv kada je u siječnju 2012. godine nova država objavila zatvaranje svih svojih naftnih postrojenja zbog neuspjeha sporazuma sa sudanskom vladom o naftnim prihodima. Istodobno je Barnaba Marial Benjamin, ministar za informacije Republike Južni Sudan, objavio kako su Južni Sudan i Kenija potpisali predugovor o gradnji naftovoda ka kenijjskome lučkom gradu Lamuu. "Gradnja naftovoda započet će čim izvori financiranja postanu dostupni, što bi moglo potrajati oko mjesec dana", rekao je, ocijenivši da bi naftovod trebao biti dovršen najkasnije za deset mjeseci.²²

Kenija je postala glavnom vojnom utvrdom novostvorenog Američkoga zapovjedništva za Afriku - AFRICOM-a.²³ Usmjeravanjem nafte naftovodom kroz Keniju, a ne kroz Sudan Washington je namjeravao dobiti znatnu kontrolu

22 Aly-Khan Satchu, *South Sudan's oil cutoff: brilliant negotiating or suicide?* Christian Science Monitor, 30. siječnja 2012., pristup na <http://www.csmonitor.com/World/Africa/Africa-Monitor/2012/0130/South-Sudan-s-oil-cutoffbrilliant-negotiating-or-suicide>.

23 United States Africa Command (op. prev.)

nad glavnim izvorom nafte za Kinu. Bio je to samo jedan u nizu sličnih poteza koji su se zbili nakon kineskoga diplomatskog pohoda na Afriku 2006. godine. Granica Republike Južni Sudan prigodno je raspolovila sudanska naftna polja u spornome području pa je više od 350 000 barela nafte namijenjeno glavnim kineskim lukama bilo zaustavljeno. To je iznosilo 90 % cjelokupne sudanske naftne proizvodnje. K tomu, Južni je Sudan graničio s novim naftnim područjima Darfura koja su onomu tko bi kontrolirao Južni Sudan pružala mogućnost ometanja kineske naftne infrastrukture. Sam Darfur bio je pod združenim protektoratom Ujedinjenih naroda i Afričke unije. Sudanska je vlada optužila zapovjednika UN-ove mirovne misije u Darfuru (UNAMID-a)²⁴, Britanca Tonyja Prenu i njegove "mirotvorce" za sustavnu zloporabu "humanitarnih" konvoja u darfurskoj oblasti nazvavši ih glavnim izvorištem opskrbe i oružja za pobunjeničke skupine protiv središnje vlade u Khartoumu.²⁵

USAID i vojne snage američkog AFRICOM-a nemilosrdno su podrivale kamen temeljac kineske sjajne naftne strategije u Africi.

Stvaranje AFRICOM-a kako bi se zaustavila Kina

Tajna meta američkog "ratovanja preko posrednika" u današnjoj Africi jest Kina - zbiljska prijetnja američkoj kontroli srednjoafričkih neizmjerljivo velikih rudnih bogatstava.

24 African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur (op. prev.)

25 Sudan Tribune, *UN officials hold heated discussion about UNAMID movement*, 14. lipnja 2012., dostupno na: http://www.sudantribune.com/spip.php?iframe&page=imprimable&id_article=42920.

Kada su snage Laurenta Desirea Kabile 1997. godine privele kraju tridesetdvogodišnju Mobutuovu vladavinu, Republika Zair preimenovana je u Demokratsku Republiku Kongo. Domaće stanovništvo zemlju naziva Kongo-Kinšasom.

Regija Kivu u Kongu geološki je spremnik nekih od strateški najvažnijih ruda u svijetu. Istočna granica između Ruande i Ugande pruža se istočnim rubom Velike rasjedne doline i geolozi vjeruju da je to jedan od najbogatijih rudnih spremnika na planetu.

Demokratska Republika Kongo posjeduje više od polovice svjetskoga kobalta. Također posjeduje trećinu svjetskih dijamanta i nevjerojatno važno, pune tri četvrtine svjetskih resursa kolumbit-tantalita ili "koltana" - primarne komponente računalnih mikročipova i tiskanih integriranih pločica važnih za mobitele, prijenosna računala i ostale suvremene elektroničke naprave. K tomu, vjeruje se da sadržava i ogromna naftna bogatstva.

America Mineral Fields Inc., od 1996. godine tvrtka obilato umiješana u promidžbu dovođenja na vlast Laurenta Kabile, a poslije i u građanski rat u Kongu, ima središnjicu u Hopeu, u državi Arkansas, matičnome području Clintonove obiteljske mafije. Među njezinim najvećim dioničarima dugoročni su suradnici bivšega predsjednika Clintona još iz dana dok je bio guverner te američke države. Nekoliko mjeseci prije pada zairskoga diktatora Mobutua kojeg je podupirala Francuska, Laurent Desire Kabila sa sjedištem u Gomi na istoku Zaira, izmijenio je postojeće ugovore o iskorištavanju ruda s nekolicinom američkih i britanskih rudarskih tvrtki uključujući i America Mineral Fields. Mobutuova korumpirana vladavina privedena je

krvavom kraju uz pomoć Međunarodnoga monetarnog fonda kojim dirigira Amerika.

No, Washington nije bio pretjerano zadovoljan Laurentom Kabilom. Godine 2001. Kabila je naposljetku umoren. U studiji objavljenoj u travnju 1997. godine, jedva mjesec dana prije negoli je predsjednik Mobutu Sese Seko pobjegao iz zemlje, Međunarodni monetarni fond preporučio je "žurno i cjelovito rješavanje valutnoga problema" kao dijela programa "gospodarskoga oporavka". Nekoliko mjeseci poslije prisvajanja vlasti u Kinshasi Međunarodni monetarni fond zapovjedio je novoj vladi Laurenta Desirea Kabile zamrzavanje plaća u državnoj službi s ciljem "povrata makroekonomske stabilnosti". Podrivena hiperinflacijom, prosječna je plaća u javnome sektoru tada pala na 30 000 novih zaira (NZ) mjesečno, što je ekvivalentno vrijednosti jednoga američkog dolara.

Prema kanadskome analitičaru i ekonomistu Michelu Chossudovskyju, zahtjevima Međunarodnoga monetarnog fonda cjelokupna je populacija gurnuta u beskrajno siromaštvo. Njima je svrhoviti poslijeratni gospodarski oporavak sasječen u korijenu što je poslije pridonijelo nastavku građanskoga rata u Kongu u kojemu je nastradalo gotovo dva milijuna ljudi.

Laurenta Kabilu na vlasti je naslijedio sin Joseph Kabila, prvi demokratski izabran predsjednik Republike Kongo koji, čini se, budnijim okom gleda na blagostanje svojih sunarodnjaka no što je to činio njegovo otac.

Kada je u veljači 2007. godine Bush-Cheneyjeva administracija potpisala uredbu za osnivanje AFRICOM-a, bio je to izravan odgovor na kinesku uspješnu naftnu

diplomaciju u Africi. AFRICOM-ova zadaća definirana je na sljedeći način: "Američko zapovjedništvo za Afriku ima izvršnu funkciju glede američke vojne potpore afričkoj politici američke vlade koja ubraja vojne odnose s pedeset i tri afričke države." Otvoreno se priznaje uska suradnja s Ministarstvom vanjskih poslova SAD-a i američkim veleposlanstvima diljem Afrike - neuobičajeno priznanje koje izravno uključuje i USAID: "Američko zapovjedništvo za Afriku skrbi o potpori u osoblju i logistici za aktivnosti koje financira Ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država. Osoblje Zapovjedništva tijesno će surađivati s američkim veleposlanstvima u Africi kako bi koordiniralo programe izobrazbe u svrhu poboljšanja sigurnosnih potencijala afričkih naroda."²⁶

Obraćajući se Međunarodnoj udruzi za mirovne operacije²⁷ 27. listopada 2008. godine u Washingtonu, general Kip Ward, zapovjednik AFRICOM-a, opisao je zadaću zapovjedništva kao "koncert s ostalim agencijama američke vlade te međunarodnim partnerima čija je svrha ravnaje potporom za sigurnosne zadaće putem vojnih programa, vojnih aktivnosti i drugih naloženih vojnih operacija ne bi li se promaknulo postojano i sigurno afričko ozračje naklonjeno američkoj vanjskoj politici".²⁸

"Naložene vojne operacije s ciljem promicanja postojanoga i sigurnoga afričkog ozračja naklonjenog američkoj

26 AFRICOM, US Africa Command Fact Sheet, 2. rujna 2010., dostupno na: <http://www.africom.mil/fetchBinary.asp?pdfID=20101109171627>

27 U izvorniku: Peace Operations Association (op. prev.)

28 Ibid.

vanjskoj politici", danas su otvoreno usmjerene blokiranju kineske rastuće gospodarske nazočnosti u regiji.

Zapravo, kako to različiti vašingtonski izvori otvoreno tvrde, AFRICOM je stvoren kao oporba rastućoj nazočnosti Kine u Africi, uključujući Republiku Kongo, ne bi li se osigurali dugoročni gospodarski sporazumi o afričkim sirovinama i spriječila kineska pomoć i ugovori o podjeli proizvodnje te tantijeme na iskorištavanje nafte. Jer, prema pouzdanim podatcima, Kinezi su bili puno razboritiji. Umjesto da ponude nešto nalik oporoj diktaturi Međunarodnoga monetarnog fonda i gospodarski kaos, ponudili su velike kredite i izgradnju cesta i škola u obliku povoljnih zajmova kako bi stvorili povoljnu poslovnu klimu.

Dr. J. Peter Pham, glavni vašingtonski *insider*, savjetnik američkoga Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva obrane otvoreno je izjavio da je među ciljevima novoga AFRICOM-a i "zaštita dostupnosti ugljikovodicima i drugim strateškim resursima kojih Afrika ima napretek... zadaća, osim skrbi o dostupnosti tim prirodnim bogatstvima ubraja i jamstvo da nijedna treća strana, primjerice Kina, Indija, Japan ili Rusija neće zadobiti povlašten položaj ili monopole na njih".

Godine 2007. u iskazu Kongresu Sjedinjenih Američkih Država kojim podupire stvaranje AFRICOM-a, Pham, blizak suradnik neokonzervativne Zaklade za obranu demokracija²⁹, izjavljuje:

"Ovo prirodno blago Afriku čini poželjnim objektom pozornosti Narodne Republike Kine čije dinamično gospodarstvo s prosječnim godišnjim rastom od 9 % u zadnja dva desetljeća ima gotovo neutaživu žeđ za naftom kao i potrebu za drugim prirodnim resursima. Kina trenutačno uvozi oko 2,6 milijuna barela sirove nafte dnevno, približno polovicu svoje potrošnje; više od 765 000 tih barela - ugrubo trećina njezina uvoza - potječe iz afričkih resursa, posebice Sudana, Angole i Konga (Brazzavillea). Stoga ne čudi da se... možda nijedna druga inozemna regija ne može za-
dnjih godina natjecati s Afrikom kao objektom trajnoga strateškog interesa. Prošle je godine kineski režim po prvi put objavio službeno vladino izvješće elaborirajući ondje temelje svoje politike u Africi...

Hotimice ili ne, mnogi analitičari očekuju da će Afrika - posebice države duž njezine naftom bogate zapadne obale - sve izraženije postajati prizorištem strateškoga natjecanja između Sjedinjenih Američkih Država i njihove jedine ozbiljne suparnice na globalnoj pozornici, Kine, jer obje zemlje teže proširenju svojega utjecaja i osiguranju pristupa resursima."³⁰

Godine 2008., na početku ture "dvanaest dana, osam naroda" po Africi - trećemu takvom putovanju otkada je 2003. godine stupio na dužnost - kineski predsjednik Hu Jintao najavio je trogodišnji, tri milijarde američkih dolara vrijedan program povlaštenih zajmova i povećanje pomoći za Afriku. Ta su sredstva došla povrh 3 milijarde američkih

30 F. William Engdahl, *NATO's War on Libya is Directed against China: AFRICOM and the Threat to China's National Energy Security*, 26. rujna 2011., dostupno na: <http://libyaagainstsUPERPOWERmedia.com/2011/09/26/natos-war-on-libya-is-directed-against-china-africom-andthe-threat-to-chinas-national-energy-security/>

dolara u zajmovima i 2 milijarde američkih dolara u izvoznim kreditima koje je Hu najavio u listopadu 2006. godine na otvaranju povijesnoga sastanka Forum za kinesko-afričku suradnju (FOCAC)³¹ u Pekingu koji je kineskome kapitalu privabio gotovo pedeset afričkih predsjednika i ministara. Stoga je Washingtonu početak rada AFRICOM-a bio geopolitički imperativ. Ovaj je započeo raditi 1. listopada 2008. godine iz svoje središnjice u Stuttgartu, u Njemačkoj.

Zamijetimo, krajem listopada 2008. godine dobro naoružane postrojbe pobunjenoga generala Laurenta Nkunda okružile su Gomu u Sjevernom Kivuu zahtijevajući pregovore s kongoanskim predsjednikom Josephom Kabilom. Među Nkundinim zahtjevima bilo je i Kabilino otkazivanje kinesko-kongoanskoga pothvata vrijedna 9 milijarda američkih dolara kojime je Kina dobila prava na bogate resurse bakra i kobalta u regiji, a u zamjenu osigurala 6 milijarda američkih dolara za izgradnju cesta, dviju brana za hidroelektrane, bolnica, škola i željezničkih poveznica s jugom Afrike, do Katange i kongoanske atlantske luke kod Matadija. Ostale 3 milijarde trebala je uložiti u razvoj novih rudarskih područja. Bilo je to samo četiri tjedna nakon stvaranja AFRICOM-a. Pekinškim su vlastima stvari postale jasne.

Libija i kineska nafta

U listopadu 2007. godine kineski državni naftni div CNPC potpisao je s čadskom vladom ugovor o združenoj gradnji rafinerije. Dvije godine poslije, 2009., započela je

izgradnja 300 km dugoga naftovoda koji će naftu prenositi od novoga kineskog polja na jugu do rafinerije. Nevladine udruge, koje je podupirao Zapad, kako se moglo i predviđeti, počele su urlati o ekološkim posljedicama kineskoga naftovoda.

Začudo, iste nevladine udruge bile su tihe kada je Chevron 2003. godine "ulovio" naftu u Čadu. U srpnju 2011. godine dvije su zemlje, Čad i Kina, proslavile otvaranje združenoga pothvata - naftne rafinerije nedaleko glavnoga grada Čada, Ndjamene.³² Kineska aktivnost vezana uz čadsku naftu upadljivo je blizu drugomu velikom kineskom naftnom projektu - tadašnjoj sudanskoj pokrajini Darfur što graniči s Čadom.

Prema geološkim procjenama, dubinski dio koji se pruža od Darfura na jugu Sudana preko Čada do Kameruna ogromno je naftno polje opsegom vjerojatno ekvivalentno saudijskom. Nadziranje juga Sudana te Čada i Kameruna vitalno je za Pentagonovu strategiju "strateške uskrate" Kini, tj. za njegovu buduću opskrbu naftom. Sljedeća domino-kocka koja je trebala pasti u ratu protiv rezervi kineske nafte bio je Libijac Gadafi, i to, ironije li, uz pomoć odluke kineske vlade da u Vijeću sigurnosti UN-a odustane od veta na zahtjev NATO-a da se nad Libijom uspostavi "područje zabrane leta" što je rezultiralo bombardiranjem Tripolija i cijele Libije.

Naime, sve dok je u Libiji trajao postojan i snažan Gadafijev režim, ta se kontrola nad kineskom opskrbom afričkom

32 Xinhua, *China-Chad joint oil refinery starts operating*, 1. srpnja 2011., dostupno na <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90776/90883/7426213.html>. BBC News, *Chad pipeline threatens villages*, 9. listopada 2009., dostupno na <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8298525.stm>.

naftom nije mogla ostvariti. Za Pentagon je bio prioritet da istodobno odvoji Republiku Južni Sudan od Khartouma i obori Gadafija kao uslugu slabim pobunjeničkim skupinama, sve u sklopu koncepta Dominacije punog spektra³³ što je bio njegov strateški prioritet. Ključna sila iza svojedobnog vala zapadnih vojnih napada na Libiju kao i skrivenijih izmjena režima poput onih u Tunisu i Egiptu te kobnog referenduma u Južnom Sudanu kojime je ta naftom bogata regija postala "neovisna" - bio je AFRICOM.

Pogledamo li поближе zemljovid Afrike, a također i afričku organizaciju novoga Pentagonova Zapovjedništva za Afriku — AFRICOM-a - obris koji izranja na površinu pažljiva je strategija kontroliranja jednoga od kineskih strateški najvažnijih naftnih i sirovinskih izvorišta.

NATO-ova libijska kampanja bila je motivirana isključivo naftom. No ne samo zbog želje Sjedinjenih Američkih Država da kontroliraju libijsku prvoklasnu sirovinu, nego i zbog težnje kontroliranja slobode dugoročnoga kineskog pristupa uvozu nafte iz Afrike i s Bliskog istoka. Drugim riječima, cilj je bila kontrola same Kine.

Zemljopisno, Libija je na sjeveru omeđena Sredozemnim morem i leži točno nasuprot Italiji čija je naftna tvrtka ENI godinama bila najveći strani poduzetnik u Libiji. Na zapadu graniči s Tunisom i Alžiirom, na jugu s Čadom, na istoku sa Sudanom (danas Sudan i Republika Južni Sudan) i Egiptom. To je vrlo znakovito promotrimo li stratešku važnost Libije iz perspektive dugoročne strategije Pentagonova

AFRICOM-a - strategije kontroliranja afričkih resursa i zemalja koje će dobiti prava na njihovo iskorištavanje.

Gadafijeva Libija imala je strogu državnu i nacionalnu kontrolu nad svojim bogatim zalihama izvrsne "lake, slatke" sirove nafte. Prema podacima iz 2006. godine Libija ima najveće dokazane naftne pričuve u Africi, oko 35 %, što je više čak i od nigerijskih.

Prije nekog je vremena koncesije na naftu bila proširila na kineske i ruske državne tvrtke.

Ne iznenađuje što je predstavnik tzv. oporbe, Abdeljalil Mayouf, glasnogovornik libijske pobunjeničke naftne tvrtke AGOCO, objavljujući pobjedu nad Gadafijem, rekao za *Reuters*: "Mi nemamo problem s tvrtkama iz zapadnih zemalja, primjerice Italijom, Francuskom i Velikom Britanijom. Ali mogli bismo imati izvjesne probleme s Rusijom, Kinom i Brazilom."³⁴ Naime, Kina, Rusija i Brazil inzistirali su da se unutarnji sukob riješi pregovorima te da prestane NATO-ovo bombardiranje.

Istodobnost odvajanja Republike Južni Sudan od Khartouma i obaranje Gadafija kao usluga slabim pobunjeničkim skupinama poduprtima iz Pentagona bili su za Pentagon strateški prioritet u okviru koncepta Dominacije punog spektra. Osim Pekinga, malo je njih uvidjelo povezanost. Ali Afrika je bila samo jedan element na globalnoj bojišnici za kontrolu kineskoga pristupa naftnim izvorima. Još sedamdesetih godina prošloga stoljeća, u vrijeme dok je bio moćniji od samoga predsjednika, ministar vanjskih

poslova SAD-a Henry Kissinger navodno je ustvrdio: "Kontrolirate li naftu, kontrolirate cjelokupne narode ili čak skupine naroda."

Pentagon je započeo tiho militarizirati ključna naftna "uska grla", nekoliko vrlo tijesnih vodenih prolaza kroz koje naftni supertankeri moraju proći prevozeći naftu iz Perzijskoga zaljeva i Afrike u Kinu. Nekoliko mjeseci svijet je gledao neprekidnu eskalaciju američkoga vojnog miješanja u Jemenu, žalosno siromašnoj zemlji koja svojim sjeverom graniči s Kraljevinom Saudijskom Arabijom, Crvenim morem na zapadu te na jugu s Adenskim zaljevom otvorenim prema Arapskome moru koje oplakuje drugu pustu zemlju često spominjanu u naslovima medija - Somaliju. Pentagon i američke obavještajne službe započele su militarizaciju toga strateškog uskog grla svjetskih naftnih tokova, tjesnaca Bab el Mandab. Rabeći somalijske piratske incidente skupa s tvrdnjama o novoj prijetnji Al Qaide što niče u Jemenu, militarizirali su jedan od svjetskih najvažnijih puteva za prijevoz nafte. Spomenimo i to, još neiskorištene naftne zalihe na teritoriju između Jemena i Saudijske Arabije navodno su među najvećima na planetu.³⁵

Žestoka destabilizacija Jemena počela je 25. prosinca 2009. godine senzacionalističkim i posve neutemeljenim uhićenjem Nigerijca Abdulmutallaba koji je navodno pod svojim donjim rubljem bio prokrijumčario jake eksplozive u zrakoplov Northwest Airlinesa iz Amsterdama za Detroit.

35 F. William Engdahl, *The Yemen Hidden Agenda: Behind the Al-Qaeda Scenarios*, A Strategic Oil Transit Chokepoint, Global Research, 5. siječnja 2010.

Obijedili su ga da je prokrijumčarenim eksplozivima htio raznijeti zrakoplov. CNN je prenio kako *New York Times* i drugi izvori navode "sumnju" da je za svoju terorističku zadaću bio istreniran u Jemenu. Otada je svijet bio preplavljen zahtjevima hitnog "sređivanja" nove mete američkoga "rata protiv terorizma" te bijedne države na Arapskom poluotoku, Jemena.

Godine 2011., usred kaosa tzv. Arapskog proljeća, jemenski predsjednik Ali Abdullah Saleh bio je, zbog ozbiljnih ozljeda uslijed NATO-ovog bombardiranja, primoran izbjeći iz zemlje.

Dvadesettrogodišnji Nigerijac Abdulmutallab, optužen za neuspjeli teroristički pokušaj, navodno je tvrdio kako ga je na zadaću poslala nova organizacija poznata kao "Al Qaida s Arapskog poluotoka"³⁶ (AQAP) kojoj je sjedište u Jemenu. To je, prikladne li zgođe, svjetsku pozornost usmjerilo na Jemen kao novo središte navodne Al Qaidine terorističke organizacije.

Temeljna geopolitika Jemena

Početak 2009. godine pokrenule su se figure na šahovskoj ploči Jemena. Tariq al Fadhli, bivši džihadistički čelnik podrijetlom s juga Jemena, prekinuo je petnaestogodišnji savez s vladom jemenskog predsjednika Alija Abdulle Saleha i objavio pridruživanje brojnoj oporbenoj koaliciji znanoj kao Južnjački pokret.³⁷ Al Fadhli bio je kasnih osamdesetih prošloga stoljeća član mudžahedinskog

36 U izvorniku: Al Qaeda in the Arabian Peninsula (op. prev.)

37 U izvorniku: Southern Movement (SM.) (op. prev.)

pokreta u Afganistanu i uvježbala ga je CIA skupa s tada nepoznatim, imućnim Saudijcem imenom Osama bin Laden. Zapravo, nekoliko komentatora tvrdilo je da je stvarna središnjica Al Qaide zapravo CIA-jino sjedište u Langleyju, u državi Virginiji, to jest u Sjedinjenim Američkim Državama. Al Fadhlijev prekid s jemenskom diktaturom ulio je novu snagu Južnjačkom pokretu (SM-u).

Sam Jemen sintetički je amalgam stvoren 1990. godine nakon raspada Sovjetskog Saveza kada je Južni Jemen, to jest Demokratska Narodna Republika Jemen (PDRY)³⁸ izgubila svojega glavnog inozemnog pokrovitelja. Ujedinjenje Sjevernog Jemena, to jest Arapske Republike Jemen i Demokratske Narodne Republike Jemen stvorilo je kratkotrajan optimizam okončan kratkim građanskim ratom 1994. godine kada su frakcije južnjačke vojske organizirale pobunu protiv, kako su držale, korumpirane, "pajdaške" državne vladavine sjevernjačkog predsjednika Alija Abdulle Saleha. Tiranski predsjednik Saleh vladao je od 1978. godine prvo kao predsjednik Sjevernog Jemena (Arapske Republike Jemen), a poslije, od 1990. godine kao predsjednik ujedinjenog Jemena. Pobuna južnjačke vojske propala je kada je Saleh pozvao Al Fadhlija i ostale jemenske salafiste, sljedbu konzervativne interpretacije islama te džihadiste, u vojnu protiv bivših marksističkih snaga Jemenske socijalističke stranke na jugu.

Prije 1990. godine Washington i Saudijsko Kraljevstvo podupirali su Saleha i njegovu politiku islamizacije kao protutežu komunističkome jugu. Saleh se oslanjao na jaki

salafističko-džihadistički pokret kako bi i dalje ostao na diktatorskom položaju. Al Fadhlijev raskid sa Salehom i njegovo pridruženje južnjačkoj oporbenoj skupini njegovih bivših socijalističkih neprijatelja bio je za Saleha ogroman korak unatrag. Nedugo nakon Al Fadhlijeva pridruženja koaliciji Južnjačkog pokreta, točnije 28. travnja 2009. godine, pojačali su se prosvjedi u južnim jemenskim pokrajinama Lahj, Dalea i Hadramout. Bilo je ondje na desetke tisuća prosvjednika - otpuštenoga vojnog osoblja i državnih službenika koji su zahtijevali bolje plaće i beneficije. Od 2006. godine ti su prosvjedi neprekidno rasli.

Sliku, kako je neki nazivaju, propale države učinilo je složenijom što se Saleh na sjeveru suočio s pobunom pripadnika jedne šijitske frakcije koji se nazivaju hutisti. Dana 11. rujna 2009. godine u intervjuu za TV postaju Al Jazeera Saleh je optužio čelnika iračke oporbe Muqtadu al Sadra i Iran za podupiranje sjevernojemenskih pobunjenika Shi'te Houthi. Jemenac Saleh objavljuje: "Ne možemo optužiti službeni Iran, ali Iranci s kojima smo u doticaju tvrde kako su pripravnici na pomirbu. To znači da se pretpostavlja kako su Iranci u doticaju s nama hutistima, koji žele pregovarati s jemenskom vlašću. Istodobno i Muqtada al Sadr u Najafu u Iraku traži da ga prihvatimo kao pregovarača. Očito je da i on ima veze s njima."³⁹

Jemenske su vlasti tvrdile kako su otkrile tajna spremišta oružja iranske proizvodnje, dok su hutisti tvrdili kako su zarobili jemensku opremu s oznakama Saudijske Arabije optužujući Sana'au (glavni grad Jemena i mjesto

39 Navedeno iz: *Terrorism Monitor, Yemen President Accuses Iraq's Sadrists of Backing the Houthi Insurgency*, Jamestown Foundation, svezak: 7, broj: 28, 17. rujna 2009.

veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država) za zastupanje saudijskih interesa. Iran je odbacio objede o iranskome oružju pronađenu na sjeveru proglašivši tvrdnje o potpori pobunjenicima neutemeljenima.

Oko 70 % državnoga dohotka Jemena potječe od prodaje nafte. Salehova središnja vlada nalazi se u bivšem Sjevernom Jemenu u gradu Sanaa, dok je nafta u prijašnjemu Južnom Jemenu. Pa ipak, Saleh kontrolira pritjecanje naftnoga dohotka. Presijecanje prihoda od nafte načinilo bi Salehov uobičajeni *modus operandi* - potkupljivanje oporbenih skupina - nemogućim.

U takvu kaotičnu lokalnu sliku prispjela je u siječnju 2009. godine objava, uočljivo istaknuta na izvjesnim internet-skim stranicama, da je Al Qaida, navodno globalna teroristička organizacija koju je utemeljio preminuli CIA-jin vježbenik Osama bin Laden, stvorila novi, veliki ogranak u Jemenu za jemenske, ali i saudijske operacije.

Dana 20. siječnja 2009. godine jemenska Al Qaida objavljuje preko internetskih džihadističkih foruma i čelnika skupine Nasira al Wahayshija priopćenje najavljujući novu Al Qaidinu skupinu za Arapski poluotok pod njegovim zapovjedništvom. Prema Al Wahayshiju, novu Al Qaidinu skupinu na Arapskome poluotoku činit će bivši jemenski članovi Al Qaide kao i članovi prijašnje saudijske Al Qaidine skupine. U priopćenju za medije tvrdilo se, vrlo zanimljivo, da će Saudijac, bivši guantanamoški zatočenik broj 372, Abu-Sayyaf al Shihri obnašati funkciju Al Wahayshijeva zamjenika.

Poslije nekog vremena pojavio se Al Wahayshijev internetski video uznemirujućeg naslova "Počinjemo odavde i

susrest ćemo se u Al Aqsi." Al Aqsa je džamija u Jeruzalemu izgrađena na, kako je Židovi nazivaju, Brdu Hrama gdje se prije nalazio Solomonov hram. Muslimani je zovu Al Haram Al Sharifom. Na videosnimci prijeti se muslimanskim poglavarima, poglavito predsjedniku Salehu, saudijskoj kraljevskoj obitelji te egipatskome predsjedniku Mubaraku i obećava prijenos džihada iz Jemena u Izrael kako bi se "oslobodila" muslimanska sveta mjesta i Gaza, što bi lako moglo prouzročiti treći svjetski rat bude li dovoljno ludila da se takvo što sprovede.

Uz izjavu o bivšem zatočeniku Guantanamo Al Shihriju, u toj se videosnimci također čuju tvrdnje Abu-al-Haritha Muhammada al Awfija koji je na njoj identificiran kao terenski zapovjednik i navodni bivši zatočenik Guantanamo pod brojem 333. Kako je nedvojbeno utvrđeno da metode mučenja nisu učinkovite žele li se dobiti istinita priznanja, neki su nagađali da je od rujna 2001. godine CIA-jin stvarni cilj, kao i Pentagonovih istražitelja iz zatvora Guantanamo, uporaba brutalnih tehnika za novačenje i uvježbavanje terorista spavača koji se mogu aktivirati na zapovijed američke obavještajne službe što je optužba koju je teško bilo dokazati, bilo opovrgnuti.

Zanimljivo pojavljivanje malene, ali dobro oglašene Al Qaide u južnom Jemenu usred, kako ju promatrači nazivaju, fronte mnogobrojnog i popularnog Južnjačkog pokreta koji se uzdržava od općeg, radikalnog Al Qaidina programa dao je Pentagonu neku vrstu povoda za objavu rata, to jest prigodu za pojačavanje američkih vojnih operacija u toj strateškoj regiji.

Nakon objave da je jemenski sukob unutarnja stvar Jemena, predsjednik Obama zapovjedio je zračne napade na Jemen.

Pentagon je tvrdio da su u napadima 17. i 24. prosinca 2009. godine ubijena tri ključna Al Qaidina čelnika, ali dosad o tomu nema dokaza. Potom je božićna drama oko detroitskog bombaša ulila nov život vašingtonskoj "antiterorističkoj" kampanji u Jemenu te je Obama ponudio vojnu pomoć Salehovoj vladi u Jemenu.

Gotovo kao na mig, CNN-ovi novinari počeli su izvješćivati o novim terorističkim prijetnjama iz Jemena te kako su uporni napadi somalijskih pirata na trgovačke brodove u Adenskome zaljevu i Arapskome moru zbog međunarodnih brodskih ophodnji jenjali, dočim se dramatično povećao broj napada iz južnog Jemena.

Dana 29. prosinca 2009. godine moskovske *RAI Novosti* izvijestile su da su somalijski pirati oteli grčki teretni brod u Adenskome zaljevu nasuprot somalijskoj obali. Prije toga kemijski tanker pod britanskom zastavom i njegovih 26 članova posade također su oteti ondje. Pokazujući umijeće pri uporabi zapadnjačkih medija, piratski zapovjednik Mohamed Shakir rekao je u telefonskom razgovoru za britanski *The Times*: "Sinoć smo u Adenskome zaljevu oteli brod pod britanskom zastavom." Američka obavještajna tvrtka Stratfor⁴⁰ izvijestila je da *The Times*, koji je u vlasništvu neokonzervativnoga financijskog pokrovitelja Ruperta Murdocha, ponekad zna rabiti izraelska obavještajna služba za proturanje korisnih priča.

Spomenuta dva događaja pridonijela su rekordnomu broju napada i otmica u 2009. godini. S 22. prosincem broj napada somalijskih pirata u Adenskome zaljevu i na istočnoj

obali Somalije uspeo se na 174 s 35 otetih brodica i 587 otetih članova posade, što je, prema Centru za izvješćivanje o piratstvu Međunarodnoga pomorskog ureda⁴¹ posve sigurno najuspješnija piratska aktivnost dotada. Otvoreno pitanje jest tko somalijskim piratima priskrbljuje oružje i logistiku dovoljnu za izbjegavanje brojnih međunarodnih patrola.

Strateška važnost regije između Jemena i Somalije postaje točka geopolitičkog interesa. To je mjesto tjesnaca Bab el Mandaba, prema popisu američke vlade jednoga od sedam svjetskih strateških uskih grla naftnoga prijevoza. Informacijska agencija za energetiku vlade Sjedinjenih Američkih Država⁴² navodi kako bi zatvaranje Bab el Mandaba moglo tankerima iz Perzijskog zaljeva spriječiti prispjeće u Sueski kanal, to jest do Sumeduskoga naftovoda te ih primorati na put oko južnog vrha Afrike. Tjesnac Bab el Mandab usko je grlo između Afričkoga roga i Bliskog istoka i strateška poveznica Sredozemnoga mora i Indijskoga oceana.⁴³

Taj prolaz, smješten između Jemena, Džibutija i Eritreje spaja Crveno more s Adenskim zaljevom i Arapskim morem. Nafta i ostala izvozna roba iz Perzijskoga zaljeva mora prije ulaska u Sueski kanal proći kroz Bab el Mandab. Godine 2006. Ministarstvo energetike u Washingtonu

41 U izvorniku: International Maritime Bureau (IMB) Piracy Reporting Center (op. prev.)

42 U izvorniku: US Government Energy Information Agency (op. prev.)

43 US Government, Department of Energy, Energy Information Administration, *Bab el-Mandab*, pristup na http://www.eia.doe.gov/cabs/World_Oil_Transit_Chokepoints/Full.html.

izvijestilo je kako kroz taj uski vodeni put dnevno prolazi približno 3,3 milijuna barela nafte k Europi, Sjedinjenim Državama i Aziji. Najveći dio nafte, oko 2,1 milijuna barela dnevno, ide na sjever kroz Bab el Mandab k Suezu i Sumedskomu naftovodu, to jest prema Sredozemlju.

Izlika za američku i NATO-ovu militarizaciju akvatorija oko Bab el Mandaba poslije 2010. godine pa naovamo dala je Washingtonu drugu veliku poveznicu u potjeri za kontrolom nad sedam najkritičnijih naftnih uskih grla diljem svijeta što je jako važan čimbenik svake buduće američke strategije usmjerene na uskraćivanje dotoka nafte Kini, Europi ili bilo kojoj regiji ili zemlji koja se protivi američkoj politici. S obzirom na to da značajna količina saudijske nafte prolazi kroz Bab el Mandab, američka vojna kontrola lako može ondje poslužiti zastrašivanju Kraljevine Saudijske Arabije glede njezine ozbiljne nakane vezane uz ugovaranje potencijalne "nedolarske" naftne trgovine s Kinom ili drugim zemljama.

Sjedinjene Države također bi mogle zaprijetiti kineskome naftnom transportu iz Port Sudana na Crvenome moru smještenome tek nešto sjevernije od Bab el Mandaba - žili kucavici kineskih energetske potreba.

Povrh geopolitičkoga položaja velikoga uskog grla za svjetski naftni transport, Jemen navodno ima jednu od najvećih raspoloživih naftnih rezervi svijeta. Jemenski bazeni Masila i Shabwa, prema izvješćima međunarodnih naftnih tvrtki, obećavaju "nevjerojatna otkrića". Francuski Total i nekoliko manjih međunarodnih naftnih tvrtki uključeni su u razvoj jemenske naftne proizvodnje. Prije petnaestak godina dobro obaviještena osoba iz Washingtona rekla mi je u privatnom razgovoru da Jemen posjeduje dovoljno

nafte da podmiri cjelokupne svjetske potrebe u sljedećih pedeset godina.

Pomicanje prema kineskoj granici

Istodobno s prethodno navedenim počela se postupno odvijati i militarizacija za Kinu ključnih naftnih izvorišta na Bliskom istoku i u Africi. Pentagonove i ostale američke državne obavještajne službe vrlo su pomno preraspodijele svoje "domaće" nevladine udruge za "obranu ljudskih prava" koje su započele s izravnim djelovanjem ne samo izvan već i unutar kineskih granica - prvo u Mjanmaru, potom u Tibetu i naposljetku u kineskoj, glede nafte kritičnoj, pokrajini Xianjiang.

Prvi potezi k pomicanju geopolitičke orijentacije Mjanmara, bivše britanske kolonije Burme, dogodili su se 2007. godine s tzv. Šafranskom revolucijom. Poput svih drugih "obojenih revolucija" od Ukrajine, preko Gruzije do Srbije, i ova je obojena revolucija projekt američkog Ministarstva vanjskih poslova, Pentagona i CIA-je.

Burmanska "Šafranska revolucija", poput ukrajinske "Narančaste revolucije" ili gruzijske "Ružičaste revolucije" te drugih obojenih revolucija zadnjih godina, nahuškanih protiv strateških država oko Rusije, bila je dobro dirigirana u sklopu vašingtonske potjere za promjenama režima, od u potankosti planiranih "napadni i zbriši" prosvjeda s jatima budista u crvenom, preko internetskih blogova, poveznica mobitelskih poruka unutar prosvjedničkih skupina i između njih do dobro organiziranih prosvjedničkih jedinica koje se preustrojavaju i množe. CNN je bio pogriješio tijekom svoje rujanske emisije neoprezno spomenuvši aktivnu

ulogu Nacionalne zaklade za demokraciju⁴⁴ (NED) u prosvjedima u Mjanmaru. NED je nevladina udruga, no zapravo ju financira i kontrolira američka vlada s mračnim planom destabiliziranja režima koji "ne surađuju" s Washingtonom.

Životni standard Burmanaca među najnižima je u svijetu. Dramatičan energetska slom učinio je da mjanmarska vlada od lošega 100-postotnog povišenja cijene benzina i ostalih goriva u kolovozu 2007. godine iste povisi za 500 %.

Inflacija, formalni otponac masovnih prosvjeda vođenih budističkim redovnicima odjevenima u crvene halje, bila je službeno proglašena 35-postotnom. Ironije li, zahtjev za uspostavljanjem "tržišnih" cijena goriva bio je oruđe MMF-a i Svjetske banke po nalogu Washingtona.

Ujedinjeni narodi procijenili su da pedesetmilijunska populacija već troši na hranu oko 70 % svojega mjesečnog dohotka. Skok cijena goriva, koji je bio izravna posljedica MMF-ovih "reformi", rezultirao je nepodnošljivim stanjem za desetke milijuna ljudi.

Iza CNN-ovih izvješća o rijekama budističkih redovnika u haljama boje šafrana što stupaju ulicama bivšega mjanmarskog - američka vlada i dalje je Mjanmar radije nazivala britanskim kolonijalnim imenom, Burma - glavnoga grada Rangoona (Yangoona) zahtijevajući više demokracije, krila se ogromna geopolitička posljedica.

Mjanmar, s površinom veličine Busheva Teksasa, bio je žrtva drame napisane u Washingtonu, autora Nacionalne zaklade za demokraciju (NED), Otvorenog društva Georgea

44 U izvorniku: National Endowment for Democracy (NED) (op. prev.)

Sorosa, Kuće ljudskih prava⁴⁵ i Instituta Alberta Einsteina Genea Sharpa, oruđa američke obavještajne službe sa svrhom zadobivanja "nenasilne" promjene vlasti diljem svijeta u korist američkoga strateškog plana.

Američko ministarstvo vanjskih poslova priznalo je da stoji iza NED-ovih aktivnosti u Mjanmaru. NED je utemeljila američka vlada kao "privatni" entitet čije je djelovanje osmišljeno za potporu ciljevima američke vanjske politike "putem aktivnosti nalik prijašnjim CIA-jinim" za hladnoga rata, kako je to njegov utemeljitelj jednom prigodom otkrio *Washington Postu*. K tomu, NED-ovo poticanje promjene vlasti u Mjanmaru financirao je i multimilijunaški špekulant i osuđivani zlorabitelj povlaštenih informacija u prometu vrijednosnicama George Soros sa svojim Otvorenim društvom. Dana 30. listopada 2003. godine u priopćenju za tisak Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a priznaje da Sjedinjene Države podupiru također i udruge poput Nacionalne zaklade za demokraciju, Otvorenog društva i Unutarnjih vijesti⁴⁶ čije djelovanje u regiji i izvan nje uključuje širok raspon aktivnosti sa svrhom promicanja demokracije.⁴⁷

Američko ministarstvo vanjskih poslova unovačilo je i uvježbalo ključne oporbene šefove brojnih protuvladinih organizacija. I od 2003. godine ulilo je (za Mjanmar) ogromne iznose, više od 2,5 milijuna američkih dolara godišnje u NED-ove aktivnosti za promidžbu promjene vlasti

45 U izvorniku: Freedom House (op. prev.)

46 U izvorniku: Internews; def.: međunarodna neprinosna udruga za poticanje domaćih medija diljem svijeta, (op. prev.)

47 F. William Engdahl, Myanmar's "Saffron Revolution": The Geopolitics behind the Protest Movement, Global Research, 15. listopada 2007.

u Mjanmaru. Prema obaviještenim izvorima američka promjena režima Šafranskom revolucijom bila je sveobuhvatno koordinirana iz Generalnog konzulata Sjedinjenih Američkih Država u nedaleko od granice smještenom gradu Chaing Maiju u Tajlandu. Ondje su bili novačeni i trenirani aktivisti, a u nekim slučajevima i izravno u Sjedinjenim Američkim Državama prije nego su slani natrag na aktivnosti u Mjanmaru. Američki NED priznaje osnivanje ključnih oporbenih medija ubrojivši *New Era Journal*, *Irrawaddy* te radiopostaju *Democratic Voice of Burma*.⁴⁸

Koncertni majstor taktike "šafarsko-redovničke nenasilne promjene vlasti" bio je Gene Sharp, utemeljitelj - obmanjujućeg li naziva - Instituta Alberta Einsteina u Cambridgeu u državi Massachusetts, NED-ovom rukom osnovane organizacije s ciljem poticanja Americi naklonjenih promjena vlasti na ključnim točkama u svijetu. Sharpov zavod djeluje u Burmi od 1989. godine, odmah poslije režimskog pokolja 3000 prosvjednika kako bi se ušutkala oporba. CIA-jin specijalni operativac i bivši američki vojni ataše u Rangoonu, brigadir Robert Helvey, specijalist za tajne operacije, uveo je Sharpa u Burmu 1989. godine kako bi ondašnju oporbu poučio nenasilnoj strategiji. Zanimljivo, Sharp je također bio u Kini dva tjedna prije dramatičnih događaja na Trgu Tiananmen.⁴⁹

Cilj vašingtonske Šafranske revolucije bila je geopolitička kontrola pa su pritisci koji su uslijedili 2011. godine doveli k "otvaranju" Mjanmara Zapadu. Za Washington je

48 Ibid.

49 Ibid.

Mjanmar ključ za konačnu kontrolu strateških pomorskih puteva iz Perzijskoga zaljeva u Južno kinesko more.

Mjanmarska obala omogućuje pomorski prilaz k jednomu od svjetskih strateški najvažnijih morskih tjesnaca, Malajskome prolazu između Malezije i Indonezije.

Pentagon tu regiju pokušava militarizirati još od 11. rujna 2001. godine s izlikom obrane od mogućega terorističkog napada. Sjedinjene Države uspjele su dobiti zračnu bazu Sultan Iskandar Muda u Banda Acehu, mjestu na najsjevernijem vršku Indonezije. Regionalne vlade, uključujući mjanmarsku, ustrajno su odbijale američke napore oko militariziranja područja. Pogled na zemljovid potvrdit će stratešku važnost Mjanmara.

Malajski prolaz koji povezuje Indijski i Tihi ocean najkraći je pomorski put od Perzijskoga zaljeva do Kine. On je usko grlo u Aziji. Više od 80 % cjelokupnoga kineskog uvoza nafte ukrcava se na tankere koji prolaze Malajskim prolazom. Najuža je točka Kanal Phillips u Singapurskome prolazu, na najužemu dijelu širok samo 2,5 km. Kroz taj tjesnac dnevno prolazi više od 12 milijuna barela na naftnim supertankerima, uglavnom usmjerenih k najbrže rastućim energetske tržištima u svijetu - Kini i Japanu.

Kada bi se prolaz zatvorio, gotovo polovica svjetske tankerske flote bila bi primorana otploviti dalje. Zatvaranje bi smjesta izazvalo povišenje stopa vozarine diljem svijeta. Malajskim prolazom godišnje prođe više od 50 000 plovila. Područje od Mjanmara do Banda Aceha u Indoneziji hitro postaje jedno od svjetskih strateških uskih grla. Tko kontrolira te vode, kontrolira kinesku opskrbu naftom.

Zadnjih godina Peking je uložio milijarde dolara u vojnu pomoć Mjanmaru uključujući borbene i transportne letjelice te letjelice bliske zračne potpore; tenkove i oklopna vozila za osoblje; mornarička plovila i rakete zemlja-zrak. Kina je izgradila željezničke pruge i puteve k Mjanmaru i uspjela dobiti dopuštenje za postavljanje svojih postrojbi u Mjanmaru. Kina je također, prema indijskim obrambenim izvorima, izgradila velika postrojenja za elektronički nadzor mjanmarskih Kokosovih otoka i gradi pomorske baze za pristup Indijskome oceanu.

Zapravo, Mjanmar je sastavni dio onoga što Pentagon naziva kineskom "Bisernom ogrlicom", njezine strategije uspostave vojnih baza u Mjanmaru, na Tajlandu i u Kambodži kako bi parirala američkoj kontroli uskoga grla, to jest Malajskog prolaza. K tomu, u Mjanmaru ima dosta energenata kako na kopnu, tako i u podmorju.

Plinska polja u Mjanmaru

Nafta i plin proizvode se u Mjanmaru otkad je Velika Britanija 1871. godine u Rangoonu utemeljila Oil Company, poslije preimenovan u Burmah Oil Co. Prirodni plin proizvodi se od sedamdesetih godina prošloga stoljeća, a devedesetih godina istoga stoljeća zemlja je odobrila koncesije na plin stranim tvrtkama, francuskome ElfTotalu i britanskome Premier Oilu u Zaljevu Martaban. Prijašnji Texaco i Unocal (sada Chevron) uspjeli su dobiti koncesije u Yadani i Yetagunu. Procjenjuje se da samo Yadana ima više od 5 bilijuna kubnih stopa⁵⁰ plinskih zaliha s očekiva-

nim životom od najmanje 30 godina. Yetagun je procijenjen na blizu trećine jadanskoga plinskog polja.

U 2004. godini otkriveno je novo veliko plinsko polje, Shwe, preko puta arakanske obale.

Do 2002. godine zbog pritiska nevladinih udruga iz projekta Yetagun povukli su se za britanskom vladom Texaco i Premier Oil. Malezijski Petronas kupio je 27 % Premierova udjela. Do 2004. godine Mjanmar je jadanski plin izvezio preko cjevovoda u Tajland uz dobit za mjanmarsku vlast od 1 milijarde američkih dolara.

Godine 2005. Kina, Tajland i Južna Koreja uložile su sredstva u proširenje mjanmarskoga naftnog i plinskog područja; izvoz plina u Tajland povišio se za 50 %. Izvoz plina Mjanmaru je sada najvažniji izvor prihoda. Yadanu su združeno razvijali ElfTotal, Unocal, tajlandski PTT-EP i mjanmarski državni MOGE kojim je upravljao francuski ElfTotal. Yadana zadovoljava 20 % tajlandskih potreba za prirodnim plinom.

Danas poljem Yetagun upravlja malezijski Petronas skupa s MOGE-om i japanskim Nippon Oilom te PTT-EP-om. Plin se dostavlja na obalu gdje se spaja na jadanski cjevovod. Plin s polja Shwe priključen je početkom 2009. godine. Kina i Indija bile su u ozbiljnome sukobu oko zaliha plinskoga polja Shwe.

Godine 2007. Mjanmar je na 30 godina potpisao ugovor s tvrtkom PetroChina o dostavi velikih količina prirodnoga plina iz rezervi plinskoga polja Shwe u Bengalski zaljev. Kao posljedica toga, Indija je postala glavnom gubitnicom jer joj je ranije Mjanmar prepustio veliki udio u dvama akvatorijalnim blokovima za razvoj plina koji bi se

cjevovodom kroz Bangladeš transportirao k indijskome gospodarstvu gladnom energije, ali od toga nije bilo ništa. Politički razdor između Indije i Bangladeša onemogućio je realizaciju indijskih planova.

To je iskoristila Kina. Jednostavno je pretekla Indiju ponudom ulaganja milijarda dolara u gradnju oko 2300 km dugog, strateškoga kinesko-mjanmarskog naftovoda i plinovoda kroz Mjanmar od luke dubokoga gaza Sittwe u Bengalskome zaljevu do grada Kunminga u kineskoj pokrajini Yunnan. Kina ondje planira izgraditi i naftnu rafineriju.

Mjanmarsko-kineski cjevovod omogućit će dovoz nafte i plina iz Afrike (između ostaloga i Sudana) te s Bliskoga istoka (Iran, Saudijska Arabija) bez opasnosti koje prijetе zbog uskoga grla Malezijskoga tjesnaca. Mjanmar time postaje kineski "most" jer povezuje Bangladeš i druge zemlje zapadno od njega s kineskim kopnom neovisno o ikakvome budućem potezu Washingtona glede kontrole tjesnaca.

Opasna indijska promjena saveznika

Nije čudo što Kina poduzima takve mjere opreza. Otkada je Busheva administracija 2005. godine odlučila pridobiti Indiju za Pentagonov Novi okvir američko-indijskih vojnoobrambenih odnosa, Indija je gurnuta u strateški savez s Washingtonom ne bi li se tako pariralo Kini u Aziji.

U listopadu 2002. godine u Pentagonovu izvješću "Indijsko-američki vojni odnosi" Ured za mrežne procjene⁵¹

priopćava: "Razlog indijsko-američkom obrambenom savezu jest potreba za 'sposobnim partnerom' koji može preuzeti 'veću odgovornost za relativno jednostavnije operacije' u Aziji, priskrbiti nove mogućnosti za obučavanje i u konačnici američkim vojnim planovima osigurati temelj za neometanu realizaciju." Povrh toga Washington također tiho pregovara o bazi na indijskome tlu, čime Indija ozbiljno krši svoj uvriježeni status nesvrstanosti.

Busheva je administracija ponudila Indiji i skidanje tridesetogodišnjih sankcija na prodaju napredne američke nuklearne tehnologije i time otvoreno legitimizirala indijsko kršenje Sporazuma o smanjenju nuklearnoga naoružanja. Zamijetimo samo da je Washington optužio Iran za kršenje toga sporazuma što je krasan primjer političkoga licemjerstva.

K tomu, baš kada su se u crvene halje odjeveni redovnici pojavili na ulicama Mjanmara, Pentagon je započeo američko-indijske mornaričke vježbe Malabar 07, skupa s oružanim snagama Australije, Japana i Singapura. Sjedinjene Države pokazale su dojmrljive mišice svoje Sedme mornaričke flote - nosače zrakoplova USS Nimitz i USS Kitty Hawk, krstarice za navođene rakete USS Cowpens i USS Princeton te čak pet razarača s navođenim raketama.⁵²

Washington igra s Kinom "tibetski rulet"

Washington se očito odlučio na krajnje rizičnu geopolitičku igru s Pekingom raspirivanjem plamena nasilja unutar same Kine, u Tibetu početkom 2008. godine, dakle

za njihovih međusobno vrlo nestabilnih odnosa pred Olimpijske igre u Pekingu.

Tibetska operacija iz 2008. godine započela je u listopadu 2007. kada se George Bush po prvi put javno pristao susresti s Dalaj-Lamom u Washingtonu. Predsjednik Sjedinjenih Država bio je svjestan velikoga rizika takve uvrede Pekingu. Bush je potom produbio uvredu američkome najvećem trgovinskom partneru, Kini, pristavši nanoziti svečanosti na kojoj će američki Kongres dodijeliti Dalaj-Lami Zlatnu medalju Kongresa.

Val nasilnih prosvjeda i napada tibetskih redovnika na kinesko pučanstvo pokrajine Han počeli su 10. ožujka 2008. godine kada je nekoliko stotina redovnika krenulo k Lhasi zahtijevajući oslobađanje redovnika navodno zatočenih zbog slavlja u počast Zlatne medalje Kongresa Sjedinjenih Država u listopadu prethodne godine. Tim su se redovnicima potom pridružili i drugi u prosvjednome maršu protiv vlasti u Pekingu na 49. obljetnicu tibetske pobune protiv kineske vlasti.

Geopolitička igra

Kako je kineska vlada jasno upozorila, iznenadni izljev protukineskoga raspoloženja i nasilja u Tibetu - nova faza pokreta predvođena prognanim Dalaj-Lamom - bila je nedvojbeno namještena kako bi se svjetla usredotočila na pekinški problem ljudskih prava točno pred Olimpijske igre.

Olimpijske igre u Pekingu smatrane su u Kini najvećom potvrdom izlaska nove, uspješne Kine na svjetsku pozornicu. Pozadinski akteri tibetskih događaja potvrdili su kasnije da je Washington mjesec prije toga radio prekovremeno

kako bi potpirivanjem javnih prosvjeda pripremio još jednu svoju sramotnu obojenu revoluciju i time Peking u prouzročio veliku nevolju.

Svi akteri događaja u Tibetu i izvan njega bili su povezani s američkim Ministarstvom vanjskih poslova skupa s Nacionalnom zakladom za demokraciju (NED) te CIA-jinom Kućom ljudskih prava preko predsjedateljice Bette Bao Lord i njezine funkcije u Internacionalnom povjerenstvu za Tibet.⁵³

Kineski premijer Wen Jiabao optužio je Dalaj-Lamu za orkestraciju nemira kako bi sabotirao Olimpijske igre i "postigao neizreciv cilj" - neovisnost Tibeta. Zatim je Bush telefonirao kineskom predsjedniku Hu Jintaou ne bi li ga nagovorio na razgovore između Pekinga i prognanoga Dalaj-Lame. Bijela je kuća rekla da je Bush pojačao svoje zanimanje za situaciju u Tibetu i ohrabrio kinesku vladu na ozbiljan dijalog s Dalaj-Laminim predstavnicima kao i na dozvolu pristupa Tibetu novinarima i diplomatima. Predsjednik Hu navodno je odgovorio Bushu kako prije nego što Peking donese odluku o eventualnim razgovorima s prognanim tibetskim duhovnim čelnikom Dalaj-Lama mora "prestati sabotirati" Olimpijadu.

Dalaj-Lamini neobični prijatelji

Zahvaljujući promidžbi njegova imidža, u mnogim se zapadnim krugovima Dalaj-Lama drži gotovo božanstvom.

Dalaj-Lama kreće se u političkim krugovima koje moramo nazvati ekstremno konzervativnima. Tijekom tridesetih

godina prošloga stoljeća nacisti su, uključujući šefa Gestapa Heinricha Himmlera te druge najviše čelnike Nationalsocijalističke stranke, Tibet držali svetim tлом preživjelih pripadnika izgubljene civilizacije "Atlantide" i maticom "čiste nordijske rase".

Kada je imao jedanaest godina i već bio određen za dalaj-lamu, podupirao ga je nacist i časnik zastrašujućega Himmlerova SS-a Heinrich Harrer. Harrer je u vrijeme kada se susreo s jedanaestogodišnjim Dalaj-Lamom bio pripadnik elite SS-a i postao mu je tutor za saznanja "o vanjskome svijetu, izvan Tibeta". Samo je Dalaj-Lama bio poznat sadržaj Harrerovih privatnih satova. Njih su dvojica ostala prijatelji sve do Harrerove smrti 2006. godine u dobi od devedeset i tri.⁵⁴ Prijateljstvo s nacistom Harrerom nije bilo iznimka u krugu Dalaj-Laminih bliskih prijatelja. U travnju 1999. godine, skupa s Margaret Thatcher i bivšim pekinškim veleposlanikom, CIA-jinim pročelnikom i predsjednikom, Georgeem H. W. Bushem, Dalaj-Lama je od britanske vlade zahtijevao oslobađanje Augusta Pinocheta, bivšega čileanskog fašističkog diktatora i dugogodišnjeg CIA-jina klijenta koji je privremeno bio zatočen za njegova posjeta Engleskoj. Navaljivao je da se Pinocheta ne primorava u Španjolsku koja je tražila njegovo izručenje zbog suđenja za zločine protiv čovječnosti. Dalaj-Lama bio je i tijesno povezan s Miguelom Serranom⁵⁵, čelnikom

54 *Ex-Nazi, Dalai's tutor Harrer dies at 93*, The Times of India, 9. siječnja 2006., pristup na <http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/msid-1363946, prtpage-1.cms>.

55 Nicholas Goodrick-Clarke, *Black Sun: Aryan Cults, Esoteric Nazism and the Politics of Identity*, New York University Press, 2001, str. 177.

Nacionalne socijalističke stranke Čilea, zagovaratelja tzv. ezoteričnoga hitlerizma.⁵⁶

Dalaj-Lamu su, od odlaska u egzil u Indiju 1959. godine, u znatnoj mjeri financirale razne američke i druge zapadnjačke obavještajne službe kao i grupe nevladinih udruga oko njih.

No, ono što je važno jest plan Dalaj-Laminih vašingtonskih prijatelja. Autor Michael Parenti zabilježio je u svojem radu *Friendly Feudalism: The Tibet Myth*: "Tijekom pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća CIA je tibetsku stvar aktivno podupirala oružjem, vojnom izobrazbom, novcem, zračnom potporom i svim ostalim vrstama pomoći."⁵⁷

Jedan od CIA-jinih paravana, Američko društvo za slobodnu Aziju⁵⁸ sa sjedištem u Sjedinjenim Državama, skupa s Dalaj-Laminim najstarijim bratom Thubtanom Norbuom koji je igrao glavnu ulogu u skupini, priopćili su javnosti razlog tibetskoga otpora. Drugi od dvojice Dalaj-Lamine starije braće, Gyalo Thondup, razvio je s CIA-jom 1951. godine obavještajnu aktivnost koja je, prema Parentiju, poslije evoluirala u gerilsku jedinicu istreniranu u CIA-ji, potom padobranima spuštenu u Tibet.⁵⁹

Prema dokumentima američke obavještajne službe dostupnima javnosti od kasnih devedesetih, tijekom šezdesetih

56 Colin Goldner, *Mönchischer Terror auf dem Dach der Welt Teil 1: Die Begeisterung für den Dalai Lama und den tibetischen Buddhismus*, 26. ožujka 2008., ulomak iz knjige *Dalaj-Lama: Fall eines Gottkönigs*, Alibri Verlag, travanj 2008., reproducirano na <http://www.jungewelt.de/2008/03-27/006.php>.

57 Michael Parenti, *Friendly Feudalism: The Tibet Myth*, lipanj 2007., na www.michaelparenti.org/Tibet.html.

58 U izvorniku: American Society for a Free Asia (op. prev.)

59 Ibid.

godina prošloga stoljeća CIA je tibetskome pokretu otpora u egzilu davala 1,7 milijuna američkih dolara godišnje za protukineske operacije te 180 000 američkih dolara godišnje potpore samome Dalaj-Lami.⁶⁰

Uz CIA-jinu pomoć Dalaj-Lama je izbjegao u Dharamsalu u Indiji gdje i sada živi. Nastavio je primati milijune dolara sve do tibetskih događaja 2008. godine, no ne od CIA-je, već od njezina paravana manje uočljiva imena čiji je osnivač američki Kongres - Nacionalne zaklade za demokraciju (NED).

NED je bio oruđe u svakoj tzv. obojenoj revoluciji koju su poduprle Sjedinjene Države, od destabilizacije Srbije pa preko Gruzije i Ukrajine do Mjanmara. Njegovo djelovanje obuhvaća potporu oporbenim medijima te globalne propagandne kampanje promicanja njihovih omiljenih "oporbenih" kandidata. Kao i u drugim tzv. obojenim revolucijama, vlada Sjedinjenih država zapalila je plamen destabilizacije Kine financirajući oporbene, prosvjedničke udruge u Tibetu i izvan njega pomoću svojega oruđa, Nacionalne zaklade za demokraciju (NED).

NED je ranih osamdesetih prošloga stoljeća osnovala Reaganova administracija na preporuku Billa Caseyja, Reaganova ravnatelja Središnje obavještajne službe (CIA) nakon čega je uslijedio niz poznatih CIA-jinih destabilizacijskih aktivnosti - atentata i podrivanja režima nenaklonjenih Sjedinjenim Državama. NED je na samo jedan korak od CIA-je i vladinih agencija, i vjerojatno je hotimice

60 Jim Mann, *CIA funded covert Tibet exile campaign in 1960s*, The Age (Australia), 16. rujna 1998.

osmišljen hiniti neovisnu vladinu udrugu kako bi bio što neupadljiviji. Allen Weinstein, prvi predsjednik NED-a, izjavio je *Washington Postu*: "Puno toga što mi (NED) danas činimo prije četvrt stoljeća potajno je radila CIA."⁶¹

Povjesničar američkih obavještajnih službi William Blum iznosi kako je NED igrao važnu ulogu u skandalu Iran-Contra osamdesetih godina prošloga stoljeća podupirući ključne elemente mutnoga "Demokratskog projekta" Olivera Northa čija je mreža privatizirala američku vanjsku politiku, pokretala ratove te se bavila prodajom oružja i droge, a bavila se i drugim istovjetno šarmantnim aktivnostima. Godine 1987. glasnogovornik Bijele kuće iznio je kako NED zapravo upravlja tzv. Demokratskim projektom.⁶²

Najistaknutija udruga za neovisnost Tibeta bila je Međunarodna kampanja za Tibet⁶³ (ICT) osnovana u Washingtonu 1988. godine. Već od 1994. godine, ako ne i prije, NED počinje financirati ICT. ICT je svoju godišnju nagradu Svjetlo istine dodijelio Carlu Gershmanu, utemeljitelju NED-a. ICT-ov upravni odbor sastavljen je od bivših dužnosnika Ministarstva unutarnjih poslova Sjedinjenih Država među kojima su bili i Gare Smith i Julia Taft.⁶⁴

Druga vrlo aktivna protupekinška udruga bila je Studenti za slobodni Tibet⁶⁵ (SFT) osnovana u New Yorku kao

61 David Ignatius, *Innocence Abroad: The New World of Spyless Coups*, The Washington Post, 22. rujna 1991.

62 William Blum, *The NED and 'Project Democracy'*, siječanj 2000., na www.friendsoftibet.org/databank/usdefence/usd5.html

63 U izvorniku: International Campaign for Tibet, (ICT) (op. prev.)

64 Michael Barker, *'Democratic Imperialism': Tibet, China and the National Endowment for Democracy*, Global Research, August 13. kolovoza 2007., www.globalresearch.ca.

65 U izvorniku: Students for a free Tibet(Op. prev.)

projekt Američkoga povjerenstva za Tibet i NED-ova protežea, Međunarodne kampanje za Tibet (ICT). SFT je postao općepoznat po skidanju 140 metara visoke zastave s vrha Kineskoga zida, zahtjevu za slobodan Tibet i objedi Pekinga nepotkrijepljenim tvrdnjama o genocidu u Tibetu. Bila je to fina drama smišljena za poticanje na akciju naivnih zapadnjačkih studenata.

SFT je bio među šest udruga koje su javno proglasile početak Pobune tibetskoga pučanstva, 4. siječnja 2008. godine i suosnivač je privremenoga ureda zaduženog za koordinaciju i financiranje.

Harry Wu bio je drugi istaknuti Dalaj-Lamin protupekinški podupiratelj. Postao je poznat po neistinitim tvrdnjama u intervjuu za *Playboy* kako je načinio videosnimku zatočenika kojemu su kirurški odstranjeni bubrezi i koji je potom iznesen i ustrijeljen. Tvrdio je i da je videosnimku objavio BBC. BBC-jeva snimka ne pokazuje ništa takvoga, ali je šteta bila učinjena. Koliko ljudi provjerava stare BBC-jeve arhive? Wu, umirovljeni profesor s Berkeleyja, disident koji je nakon zatočeništva napustio Kinu, voditelj je Laogai istraživačke zaklade, organizacije oslobođene poreza čiji je glavni financijer NED, tj. američka vlada preko njega.⁶⁶

Među srodnim projektima, vladom financirani NED također podupire novine *The Tibet Times* čija je uprava u Dalaj-Laminoj bazi u izbjeglištvu u Indiji, u gradu Dharamsali. NED također financira Tibetski multimedijalni centar za "širenje informacija koje se odnose na napore glede

66 Ralph McGehee, *Ralph McGehee's Archive on JFK Place, CIA Operations in China, dio III*, 2. svibnja 1996., na www.acorn.net/jfkplace/03/RM/RM.china-for.

ljudskih prava i demokracije u Tibetu", također sa sjedištem u Dharamsali. K tomu, NED financira i Tibetski centar za ljudska prava i demokraciju.

Ukratko, otisci prstiju Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država i američke obavještajne službe posvuda su radi li se o razvoju Pokreta za oslobođenje Tibeta i protuhanskim napadima u Kini iz ožujka 2008. godine, prije Olimpijskih igara u Pekingu. Pitanje je zašto, i napose, zašto 2008. godine?

Tibetska riznica sirovih minerala

Tibet nije Kini važan samo strateški, zbog svojega zemljopisnog položaja prema Indiji, Washingtonovoj najnovijoj azijskoj saveznicu protiv Kine, Tibet je riznica minerala i nafte. Tibetska nalazišta urana i boraksa među najbogatijima su u svijetu. On posjeduje polovicu svjetskoga litija, najveća nalazišta bakra u Aziji, ogromna nalazišta željeza i preko 80 000 rudnika zlata. Tibetske šume predstavljaju ogromnu zalihu za kineske potrebe. Procjenjuje se da je Kina od 1980. godine posjekla šuma u vrijednosti od 54 milijarda američkih dolara (Tibetanac još uvijek može biti uhićen zbog sječe jednoga stabla). Tibet također ima i gotovo najveće naftne zalihe u regiji.⁶⁷

Na granici tibetske pokrajine sa samostalnom pokrajinom Xinjiang Uygur također je i bazen Qaidam, ogromno naftno i mineralno područje poznato kao "bazen pun blaga". Bazen sadržava 57 različitih vrsta mineralnih nalazišta s dokazanim zalihama uključujući petrolej, prirodni plin,

67 US Tibet Committee, *Fifteen things you should know about Tibet and China*, na <http://ustibetcommittee.org/facts/facts.html>.

ugljen, sirovu sol, kalij, magnezij, olovo, cink i zlato. Ta mineralna ležišta imaju potencijalnu gospodarsku vrijednost od 15 bilijuna juana ili 1,8 bilijuna američkih dolara. Dokazane zalihe kalija, litija i sirove soli u tome bazenu najveće su u Kini. I iznenađujuće, "krov svijeta" - Tibet, možda je najvrednije svjetsko izвориšte vode. Tibet je vrelo sedam najvećih azijskih rijeka koje priskrbljuju vodu dvjema milijardama ljudi. Tko kontrolira vodu Tibeta, posjeduje geopolitičku moć nad cijelom Azijom. Ali primarni razlog zanimanja Washingtona za Tibet bio je njegov potencijal za aktivnosti destabilizacije i ucjenjivanja vlade u Pekingu.

Vašingtonski "nenasilni oblik ratovanja"

Događaji u Tibetu i drugim kineskim pokrajinama u ožujku 2008. godine u zapadnjačkim su medijima prikazani bez skrbi o istinitosti, to jest bez objektivne provjere činjenica. Najveći dio snimki objavljenih u europskom i američkom tisku te na televizijskim postajama nije se čak ni odnosio na kinesko vojno tlačenje tibetskih lama i redovnika. Glavnina su ih bile *Reutersove* i *AFP-ove*⁶⁸ snimke paravojnih postrojbi tibetskih redovnika koji tuku Kineze iz pokrajine Han. K tomu, u nekim su emisijama njemačke televizijske postaje puštale snimke premlaćivanja koje se uopće nije dogodilo u Tibetu, već ga je činila nepalska policija u Kathmanduu.⁶⁹

68 Pokrata za: Agence France-Presse (op. prev.)

69 Colin Goldner, Mönchischer Terror auf dem Dach der Welt Teil 2: Krawalle im Vorfeld der Olympischen Spiele, op cit.

Ovo suučesništvo zapadnjačkih medija samo je potvrdilo kako su događaji vezani uz Tibet bili dio dobro orkestriranoga napora Washingtona da destabilizira Kinu. Tek je nekolicina ljudi spoznala da su Nacionalna zaklada za demokraciju (NED) i, preko pukovnika Roberta Helveyja, Gene Sharpov (pogrešno nazvan) Institut Alberta Einsteina oruđa poticanja studentskih prosvjeda na Trgu Tiananmen u lipnju 1989. godine. Institut Alberta Einsteina specijaliziran je - kako se sam opisuje - za "nenasilni oblik ratovanja".⁷⁰

Pukovnika Helveyja Pentagonova je Obrambena obavještajna agencija - DIA⁷¹ namjestila u Mjanmar. Početkom 1989. godine Helvey je u Hong Kongu uvježbavao nekoliko studenskih čelnika iz Pekinga masovnim prosvjednim tehnikama kako bi ih primijenili u incidentu na Trgu Tiananmen u lipnju iste godine. Prema izvješćima, Helvey je bio tehnički savjetnik u još jednome sličnom primjeru građanskoga neposluha - Falun Gongu.

Helvey se iz vojne službe 1991. godine formalno povukao u mirovinu, ali je već puno prije započeo suradnju s Institutom Alberta Einsteina i Georgeom Sorosem. U svom godišnjem izvješću za 2004. godinu Institut Alberta Einsteina potvrdio je da je Helvey djelovao kao savjetnik Tibetancima.⁷²

70 Jonathan Mowat, *The new Gladio in action?*, Online Journal, 19. ožujka 2005., na http://onlinejournal.com/artman/publish/printer_308.shtml. www.engdahl.oilgeopolitics.net

71 U izvorniku: Defense Intelligence Agency (op. prev.)

72 Ibid.

S pojavom interneta i mobilne telefonije te društvenih mreža poput Twittera, Facebooka i Googlea američki je Pentagon usavršio posve nov oblik promjene vlasti i političke destabilizacije.

Izučavatelj ovoga fenomena što stoji u pozadini vala obojenih revolucija, Jonathan Mowat, opisao je:

"... Svjedočimo građanskoj primjeni doktrine 'Revolucije u vojnim pitanjima' ministra Donalda Rumsfelda temeljene u brzo pokretljivim, malim odredima koji se mogu pregrupirati i koji su 'opskrbljeni' informacijama u 'stvarnim vremenima' i komunikacijama. Skupina vojnika zauzima gradske ulice s pomoću 'obavijesne kacige' - videoekrana koji im daju trenutačni pregled okruženja, ključan za bojišnicu. Skupine mladeži što pritječu na ciljna raskrižja neprekidno razgovarajući preko mobitela ustroj su građanske provedbe doktrine. Ova paralela ne iznenađuje jer su američka vojska i Nacionalna sigurnosna agencija (NSA) subvencionirali razvoj interneta, mobilne telefonije i programskih platformi. Od njihova početka ove su tehnologije proučavane i provjeravane kako bi se našla njihova optimalna primjena u novoj vrsti ratovanja. 'Revoluciju' u ratovanju koju ti novi instrumenti omogućuju neki su stručnjaci za psihološki rat razvili do krajnosti. Ti vojni utopisti rade (primjerice, već vrlo dugo korporacija RAND) na utjecajnim mjestima, i u velikoj su mjeri preuzeli neke od najvažnijih zapovjednih struktura vojnoga aparata Sjedinjenih Država zahvaljujući pobjedi neokonzervativaca u Rumsfeldovu Pentagonu."⁷³

Vašingtonska je politika primijenila i usavršila dotične tehnike "nenasilne revolucije". NED-ove su operacije proizvele niz "demokratskih" projekata ili "mekih" državnih prevrata u okviru šire strategije koja će Kini odsjeći pristup ključnim naftnim i plinskim zalihama.

Na um pada navod iz sedamdesetih godina prošloga stoljeća tadašnjega ministra vanjskih poslova Henryja Kissingera, zagovornika britanske geopolitike u američko-me kontekstu: "Kontrolirate li naftu, kontrolirate cjelokupne narode..."

Vašingtonski pokušaj destabilizacije preko Tibeta, bez sumnje uz tihu "pomoć" prijatelja britanske i drugih obavještajnih službi naklonjenih NATO-u, bio je dio jasnoga predloška. Uključio je Washingtonovu Šafransku revoluciju kao pokušaj destabilizacije Mjanmara. Uključio je napor za dovođenjem NATO-ovih postrojbi u Darfur ne bi li se Kini ondje, a i drugdje po Africi blokirao pristup strateški vitalnim naftnim resursima. Uključio je i napore raspirivanja problema u Uzbekistanu i Kirgistanu te ometanje kineskoga vitalnog energetskog pothvata - plana za cjevovod prema Kazahstanu. Prijašnji azijski trgovački Put svile prolazio je kroz Tashkent u Uzbekistanu i kroz Almaty u Kazahstanu iz očitih zemljopisnih razloga, to jest išao kroz pokrajine okružene velikim planinskim vijencima. Geopolitička kontrola Uzbekistana, Kirgistana i Kazahstana omogućuje kontrolu svakoga potencijalnog cjevovoda između Kine i središnje Azije baš kao što okruživanje Rusije kontrolira cjevovod i ostale poveznice između nje i zapadne Europe te potom Kine, Indije i Bliskog istoka gdje Kina ovisi o neometanome protoku nafte iz Irana, Kraljevine Saudijske Arabije i drugih zemalja OPEC-a.

Prosvjetljujuća analiza Njujorškog vijeća za inozemne odnose⁷⁴ u njegovu časopisu *Vanjski poslovi* koju potpisuje Zbigniew Brzezinski, iz rujna/listopada 1997. godine vrijedna je spomena. Brzezinski, štićenik Davida Rockefellera i sljednik utemeljitelja britanske geopolitike sir Halforda Mackindera, bio je 2008. godine savjetnik za vanjsku politiku predsjedničkom kandidatu Baracku Obami. Godine 1997. on nam otkriva:

"Euroazija je dom većine politički samouvjerenih i dinamičnih država svijeta. Sve povijesne kandidatkinje za globalnu moć potječu iz Euroazije. Dvije svjetski najnapučenije aspirantice za regionalnu nadmoć - Kina i Indija - u Euroaziji su, a također su i potencijalne političke i/ili gospodarske suparnice američkome primatu. Poslije Sjedinjenih Država, sljedećih šest najvećih gospodarskih sila na vrhu popisa zemalja o vojnim budžetima nalaze se ondje, a povrh toga tamo su gotovo sve nuklearne sile, i to uglavnom prikrivene. Euroazija nosi 75 % svjetske populacije, 60 % njegova BDP-a i 75 % njegovih energetske resursa. Združena euroazijska potencijalna moć zasjenjuje čak i američku.

Euroazija je svjetska superkontinentalna okosnica. Sila koja bude dominirala Euroazijom imat će odlučujući utjecaj na dvije od triju gospodarski najproduktivnijih svjetskih regija, zapadnu Europu i istočnu Aziju. Pogled na zemljovid također sugerira kako će zemlja dominantna u Euroaziji gotovo automatski kontrolirati Bliski istok i Afriku. Način

raspodjele moći na euroazijskom kontinentu bit će ključan za budućnost američkoga globalnog primata..."⁷⁵

Ova analiza, sročena puno prije američkoga bombardiranja bivše Jugoslavije 1999. godine, vojne okupacije Afganistana i Iraka 2001. - 2003. godine te potpore cjevovodu Baku-Tbilisi-Ceyhan postavila je vašingtonske službene izjave o "oslobađanju svijeta od tiranije" i širenju demokracije u nešto drukčiji kontekst od onoga kako ga opisuju George W. Bush ili Obama. Radilo se tu o globalnoj hegemoniji, ne o demokraciji. Stoga ne iznenađuje što je Kina dvojila bi li dopuštenje tolike moći Washingtonu naškodilo njezinu nacionalnom interesu, kao što i Rusija nije uvjerena kako bi dopuštenje NATO-u da proždre Ukrajinu i Gruziju i postavi američke rakete na ruski prag "radi obrane od mogućega iranskog nuklearnog napada na Sjedinjene Države" bio korak bliže miru.

Američka destabilizacija u Tibetu bila je dio izuzetno važne strateške smicalice. Dogodila se u vrijeme, poslije tridesetih godina prošloga stoljeća najveće krize američkoga gospodarstva i američkoga dolara - još uvijek glavne svjetske bankovne valute. Zanimljivo je što je američka administracija 2008. godine poslala bankara s Wall Streeta, bivšega predsjedavatelja Goldman Sachsa Henryja Paulsona u Peking usred svojega pokušaja diskreditacije Pekinga preko Tibeta. Washington se doslovce "igrao vantom". Kina je puno prije 2008. godine pretekla najvećega svjetskog posjednika deviznih rezervi, Japan, i danas dosegla razinu od 1,5 bilijuna američkih dolara. Najveći dio

75 Zbigniew Brzezinski, *A Geostrategy for Eurasia*, Foreign Affairs, 76:5, rujan/listopad 1997.

njezine devizne pričuve uložen je u dužničke instrumente američke državne blagajne, stoga je ključna američka za-
jmodavka, njezina vjerovnica.

Nedugo po rizičnom zahvatu u Tibetu Washington je po-
većao pritisak na kineske naftne resurse pokušajem potica-
nja nemira u naftom bogatoj, strateškoj pokrajini Xinjiang.

Washington se miješa u Xinjiang

U srpnju 2009. godine u kineskoj autonomnoj pokrajini Xinjiang Uyghur, "neovisna nevladina" udruga američke vlade Nacionalna zaklada za demokraciju (NED) bila je suučesnica u velikom pothvatu potpirivanja nemira u jednoj od energetske i etnički najosjetljivijih kineskih pokrajina.

Razlozi vašingtonskoga zahvata u unutarnju političku scenu Xinjianga nisu imali nikakve veze s navodnim kr-
šenjima ljudskih prava pekinških vlasti protiv ujugorskog puka. Radilo se o strateškome, geopolitičkom položaju Xinjianga na euroazijskom tlu te njegovoj strateškoj važno-
sti za buduću kinesku gospodarsku i energetske suradnju s Rusijom, Kazahstanom i drugim srednjoazijskim državama Šangajske organizacije za suradnju.

Glavna udruga koja je zvala na prosvjede pred kineskim veleposlanstvima diljem svijeta bio je Svjetski ujugorski sabor⁷⁶ (WUC) čija je središnjica u Washingtonu.

WUC sebi uspijeva financirati osoblje, jako otmjenu internet-
sku stranicu na engleskom i u tijesnoj je vezi s NED-om čiji je utemeljitelj američki Kongres. Prema objavljenim izvješćima

samoga NED-a, Svjetski ujgurski sabor dobiva 215 000 američkih dolara godišnje od Nacionalne zaklade za demokraciju na ime "izučavanja ljudskih prava i zagovarateljske djelatnosti". Rebiya Kadeer, predsjednica WUC-a, prognana je Ujgurka koja sebe opisuje kao "pralju preobraženu u milijunašicu". Ona je bila i predsjednica Ujgursko-američke udruge sa središnjicom u Washingtonu, još jedne ujgurske organizacije za "ljudska prava" koja je od američke vlade preko Nacionalne zaklade za demokraciju primala znatna sredstva.⁷⁷

NED, zakrinkan u privatnu, nevladinu i neprinosnu zakladu prima za svoj međunarodni posao godišnje uzdržavanje od Kongresa SAD-a. Novac za NED doznačuje se preko četiriju "ključnih zaklada". To su: Nacionalni demokratski institut za međunarodne poslove⁷⁸ povezan s Obaminom Demokratskom strankom, Internacionalni republikanski institut⁷⁹ povezan s Republikanskom strankom, Američki centar za međunarodnu radnu solidarnost⁸⁰ povezan sa savezom sindikata AFL-CIO⁸¹ kao i s Ministarstvom vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država te Centar za međunarodno privatno poduzetništvo⁸² povezan s Privrednom komorom Sjedinjenih Država.

Pa kako je to NED uspio obodriti nemire u autonomnoj pokrajini Xinjiang Uyghur? Zamijetimo, ujgurski nemiri

77 F. William Engdahl, *Washington is Playing a Deeper Game with China*, 12. srpnja 2009., pristup na <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=14327>.

78 U izvorniku: National Democratic Institute for International Affairs (op. prev.)

79 U izvorniku: International Republican Institute (op. prev.)

80 U izvorniku: American Center for International Labor Solidarity (op. prev.)

81 U izvorniku: American Federation of Labor and Congress of Industrial Organizations (op. prev.)

82 U izvorniku: Center for International Private Enterprise (op. prev.)

dogodili su se samo nekoliko dana nakon povijesnoga sastanka Šangajske organizacije za suradnju.

Prema službenoj WUC-ovoj internetskoj stranici dana 18. svibnja 2009. godine vladin je NED bio domaćin inicijalne konferencije o ljudskim pravima naziva *Istočni Turkestan: 60 godina pod kineskom komunističkom vladavinom* zajedno s neobičnom nevladinom udrugom Organizacijom nezastupljenih nacija i naroda⁸³ (UNPO).⁸⁴

Počasni predsjednik i utemeljitelj UNPO-a bio je Erkin Alptekin, prognani Ujgur koji je UNPO osnovao tijekom rada za Radio slobodnu Europu, promidžbeni medij Američke informacijske agencije USIA kao upravitelj njihova ujgurskog odjela i pomoćnik upravitelja radijskih servisa na nacionalnim jezicima.⁸⁵

Alptekin je tijekom suradnje s Američkom informacijskom agencijom⁸⁶ (USIA) 1991. godine također utemeljio Svjetski ujgurski sabor. Službena zadaća USIA-e kada je Alptekin utemeljio Svjetski ujgurski sabor 1991. godine bila je "razumjeti, informirati i utjecati na inozemnu javnost u svrhu promidžbe američkih nacionalnih interesa..." Alptekin je bio prvi predsjednik WUC-a i, prema službenoj WUC-ovoj internetskoj stranici "blizak je Dalaj-Lamin prijatelj".⁸⁷

UNPO je stvran 1991. godine dok se rušio Sovjetski Savez, a najveći dio Euroazije bio u političkom i gospodarskom

83 U izvorniku: Unrepresented Nations and Peoples Organisation (UNPO) (op. prev.)

84 Ibid.

85 U izvorniku: Nationalities Services (op. prev.)

86 U izvorniku: US Information Agency (USIA) (op. prev.)

87 Ibid.

kaosu. Od 2002. godine njegov glavni direktor bio je nadvojvoda Karl von Habsburg Austrijski koji svoju plemićku titulu (ne priznaju je ni Austrija ni Mađarska) navodi ovako: "carski princ austrijski i kraljevski princ mađarski".

Među UNPO-ovim načelima bilo je pravo na "samoodređenje" za 57 različitih populacijskih skupina koje su, nekim mutnim procesom nepoznatom javnosti primljene kao službene članice s vlastitim, zasebnim zastavama. Njihovo ukupno pučanstvo broji oko 150 milijuna ljudi, a središnjica je u Haagu, u Nizozemskoj.

UNPO-ove članice ubrajaju, primjerice, Kosovo koje se "pridružilo" 1991. godine dok je još bilo cjeloviti dio tadašnje Jugoslavije te "australske Aboridžine" koji se zajedno s Kosovom vode kao osnivači; na popisu su i sjevernokanadski Indijanci imenom Buffalo River Dene Nation.

Izbor UNPO-ovih članica uključio je i Tibet koji je također jedan od utemeljitelja. Uključena su i druga geopolitički eksplozivna područja poput Krimskih Tatara, grčke manjine u Rumunjskoj, Čečenske Republike Ichkerije (u Rusiji), Demokratskog pokreta Burme i zaljevske enklave uz Angolu i Demokratsku Republiku Kongo koja pak drži prava na neka od najvećih svjetskih prekomorskih naftnih izvorišta povezanih sa starom tvrtkom Condoleeze Rice, Chevron Oilom. Sljedeće vruće geopolitičke točke kojima je UNPO priznao elitno članstvo uključuju prostrano područje sjevernog Irana koje sebe određuje kao Južni Azerbajdžan, a također i nešto što sebe naziva Iranskim Kurdistanom.

Prema UNPO-ovoj internetskoj stranici u travnju 2008. godine američki Kongres sponzorirao je NED-ov seminar o "poučavanju vodstva" Svjetskog ujgurskog sabora (WUC) i Organizacije nezastupljenih nacija i naroda.

Više od 50 Ujgura iz svih dijelova svijeta skupa s poznatim akademikima, predstavnicima vlada kao i građanima susrelo se u Berlinu, u Njemačkoj, kako bi raspravljali o "samoodređenju po međunarodnome pravu". O čemu su raspravljali nasamo, nije poznato. Rebiya Kadeer održala je pozdravni govor.⁸⁸

Izbor trenutka pobune u Xinjangu

Početak pobune i nemira u Urumqi, glavnome gradu Xinjanga u sjeverozapadnome dijelu Kine eksplodirao je 5. srpnja 2009. godine.

Prema internetskoj stranici Svjetskog ujgurskog sabora, otponac za pobunu bilo je navodno nasilje u kineskoj južnoj pokrajini Guangdong u tvornici igračaka gdje su, kako je tvrdio WUC, radnici, pripadnici Kineza Han 26. lipnja napali i nasmrt premlatili dva ujgurska suradnika zbog navodnog silovanja, to jest spolnog uznemiravanja dviju njihovih kolegica - Kineskinja Han. Dana 1. srpnja WUC-ova minhenska podružnica objavila je svijetu poziv na prosvjede pred kineskim veleposlanstvima i konzulatima zbog navodnog napada u pokrajini Guangdong, unatoč priznanju samoga WUC-a da su pojedini incidenta nejasne i ispunjene nepotkrijepljenim objedama i dvojbenim izvješćima.

Prema WUC-ovu priopćenju za medije, napad od 26. lipnja bio je razlog za svjetsku objavu poziva na akciju.

Dana 5. srpnja u Xinjangu je bila nedjelja, ali je u Sjedinjenim Američkim Državama još uvijek bio 4. srpnja, Dan neovisnosti. WUC je u Washingtonu izvijestio da su naoružani vojnici, pripadnici Kineza Han, uhićivali svakog Ujgura što su ga na cesti susreli; dok su prema službenim kineskima medijskim izvješćima masovne pobune i paljenje automobila započele na ulicama Urumqija i u sljedeća tri dana odnijele život više od 150 osoba.

Kineska službena *Xinhua News Agency* objavila je da je skupina prosvjednika iz ujgurske muslimanske etničke manjine počela napadati pješake, etničke pripadnike Kineza Han, paliti automobile te štapovima i kamenjem nasrtati na autobuse. "Izašli su na ulicu... noseći noževe, drvene palice, cigle i kamenje", snimili su izjavu očevidca. Francuska izjestiteljska kuća *AFP* citirala je Alima Seytoffu, generalnog tajnika Ujgursko-američke udruge u Washingtonu prema čijim je informacijama policija navodno počela bezobzirno strijeljati prosvjedničku gomilu.

Dvije inačice istih događaja: kineska vlada i snimke nemira ukazuju da je to bila ujgurska pobuna s napadima na Kineze Han čija je posljedica bila smrt i uništavanje. Nasuprot tomu, francuska službena izvješća okrivila su kinesku policiju za "bezobzirnu paljbu". Izvješće francuskoga *AFP-a* oslonilo se na Ujgursko-američku udruhu Rebiye Kadeer koju je utemeljio NED. *AFP*-ova ocjena bila je nedvojbeno motivirana američkim geopolitičkim planom, tamnom igrom Obamine administracije glede gospodarske budućnosti Kine.

I nije bila tek slučajnost što su pobune ujgurskih organizacija u Xinjangu izbile tek nekoliko dana po sastanku članica Šangajske organizacije za suradnju SCO u ruskom Ekaterinburgu, gdje je Iran sa svojim predstavnikom - predsjednikom Ahmadinejadom - bio službeni gost promatrač.

Tijekom nekoliko zadnjih godina, u svjetlu sve nasilnije i nerazumnije američke vanjske politike, najveće su nacije Euroazije - Kina, Rusija, Kazahstan, Uzbekistan, Kirgistan, Tadžikistan - vrlo ozbiljno tragale za oblicima izravne i učinkovite gospodarske i sigurnosne suradnje. K tomu, status formalnih promatrača u SCO-u dobili su Iran, Pakistan, Indija i Mongolija. Kako se NATO i američko vojno zapovjedništvo nastavljaju provokativno širiti diljem regije gdje god uspiju, SCO-ovi ministri obrane sve se češće i redovitije dogovaraju o zajedničkim obrambenim potrebama.

Xinjiang u euroazijskoj energetici

Postojao je još jedan sigurnosni razlog zašto su članice SCO-a težile za mirnim i uravnoteženim stanjem u kineskoj pokrajini Xinjiang. Neki od kineskih najvažnijih naftnih i plinskih cjevovodnih puteva izravno prolaze kroz pokrajinu Xinjiang. Energetski odnosi Kazahstana i Kine imaju ogromnu stratešku važnost za obje zemlje i omogućuju Kini manju ovisnost o naftnim izvorima koja bi joj mogla biti odsječena nekom američkom akcijom pogoršaju li im se odnosi do toga stupnja.

Kazahstanski predsjednik Nursultan Nazarbajev posjetio je Peking u travnju 2009. godine. Razgovori su se ticali

produblјivanja gospodarske suradnje, ponajprije u području energetike; Kazahstan posjeduje ogromne zalihe nafte, a vrlo vjerojatno i prirodnog plina. Nakon razgovora u Pekingu kineski su mediji donijeli članke s naslovima poput "Kazahstanska nafta za punjenje velike kineske slavine".

Cjevovod Atasu-Alashankou završen je u srpnju 2009. godine kako bi preuzeo prijenos plina u Kinu preko Xinjianga. Kineske su energetske tvrtke sudjelovale i u gradnji pogona za preradu plina, elektrolitičkoga pogona Pavlodar i hidroelektrane Moynakskaya u Kazahstanu.

Prema američkoj vladinoj Upravi za energetske informacije⁸⁹, kazahstansko polje Kashagan, najveće je naftno polje izvan Bliskog istoka i peto po veličini u svijetu po naftnim zalihama, nalazi se ispred sjeverne obale Kaspijskoga mora, nedaleko grada Atyraua. Kina je od Atasua u sjeverozapadnome Kazahstanu do Alashankoua na granici kineske pokrajine Xinjiang izgradila tisuću kilometara dugačak naftovod koji joj dovodi kaspijsku naftu. Kompanija ChinaOil isključivi je kupac sirove nafte s kineske strane. Naftovod je zajednički pothvat CNPC-a i kazahstanskoga Kaztransoila. Nekih 85 000 barela dnevno kazahstanske sirove nafte protjecalo je naftovodom tijekom 2007. godine. Kineski CNPC s Kazahstanom je sudjelovao i u drugim velikim energetske projektima. Svi oni prolaze kroz kinesku pokrajinu Xinjiang.

Godine 2007. CNPC je potpisao ugovor o ulaganju više od dviju milijarda dolara u izgradnju cjevovoda prirodnoga plina od Turkmenistana, preko Uzbekistana i Kazahstana do Kine. Cjevovod polazi od Gedaima na granici Turkmenistana i Uzbekistana i protezat će se Uzbekistanom i Kazahstanom duljinom od oko 1800 kilometara te završiti u Khorgosu, u kineskoj pokrajini Xinjiang. Turkmenistan i Kina potpisali su 30-godišnji ugovor za plin kojim će se cjevovod puniti. CNPC je oformio dvije kompanije za nadgledanje turkmenistanskoga projekta duž sabirnice i ugovorio razvoj drugoga cjevovoda vrijednog oko 7 milijarda američkih dolara koji će prolaziti Kinom od xinjianške regije ka kineskome jugoistoku.

Rusija i Kina raspravljale su 2009. godine i o velikim cjevovodima prirodnoga plina iz istočnoga Sibira kroz kineski Xinjiang, dakle u vrijeme američkoga nahuškavanja pobuna u Xinjangu. Istočni Sibir ima oko 135 bilijuna kubnih stopa⁹⁰ dokazanih zaliha prirodnoga plina, no raspoložive zalihe prirodnoga plina možda su i mnogo veće. Polje prirodnoga plina Kovykta moglo bi predloženim cjevovodom Kini donositi prirodni plin u sljedećemu desetljeću.

Tijekom globalne gospodarske krize nakon 2008. godine Kazahstan je od Kine primio veliki zajam u vrijednosti 10 milijarda američkih dolara od kojega je polovica za sektor nafte i prirodnoga plina. Naftovod Atasu - Alashankou i plinovod Kina - središnja Azija bili su poluga strateške "poveznice" srednjoazijskih zemalja s kineskim gospodarstvom. To euroazijsko povezivanje od Rusije do Kine

preko zemalja središnje Azije bila je geopolitička kohezija koje se Washington najviše strašio. Povećanje nestabilnosti u Xinjiangu pokušaj je Washingtona, u ono vrijeme neuspio, oslabiti spomenutu koheziju nacija Šangajske organizacije za suradnju, kao i dugoročnu kinesku opskrbu energentima.

Američki hladni rat protiv kineske naftne opskrbe voden je na globalnoj razini. Kina kao najveće svjetsko rastuće tržište za uvoz nafte izložena je američkim udarima putem projekata promjena režima, destabilizacijom pomoću Arapskoga proljeća, AFRICOM-ovim zahvatima poput onoga u Libiji, naporima za rušenjem Al Assadove vlasti u Siriji i kao posljedica toga u Iranu, njezinu glavnom izvozniku nafte.

No prijetnje kineskoj energetskej sigurnosti i pokušaj manipulacije kineskim gospodarstvom s pomoću valutnih ratova bili su samo dio Washingtonova eskalirajućeg rata protiv pretvaranja Kine u svjetsku silu. Jedno od najrazornijih i najmanje poznatih oružja Washingtona i elite američkoga Wall Streeta protiv Kine jest pokušaj kontroliranja kineske opskrbe hranom.

RATOWI ZA HRANU - "KONTROLIRAJ HRANU, KONTROLIRAT ĆEŠ LJUDE"

Hrana kao oružje

Rabiti hranu kao oružje za izgladnjivanje neprijateljske populacije ili pak na kakav drugi način kontrolirati stanovništvo prastara je ratna navada. No, uporaba hrane kao oružja podignuta je u zadnjih nekoliko desetljeća na novu, profinjenu razinu zahvaljujući moćnim političkim i financijskim poljoprivredno-poduzetničkim elitama Sjedinjenih Američkih Država i Velike Britanije. Pretvaranje ljudskog i životinjskog hranidbenog lanca u oružje Washington je u zadnja dva desetljeća izbrusio u jednu od najpodmuklijih prijetnji budućnosti Narodne Republike Kine.

Tijekom zadnjih trideset godina u Kini se dogodila, za cjelokupne povijesti zemlje, najdramatičnija promjena u konzumiranju hrane. Promjena se zbilja polagano pa je većina kineskih potrošača pozdravila nove proizvode, najvećim dijelom s američkoga tržišta, kao suvremenu, ukusnu alternativu tradicionalnoj kineskoj hrani. Danas je ta prepređena destrukcija nutritivnoga sastava kineske prehrane izazvala krizu drastičnoga opsega. Glavni su izvor problema veliki američki lanci brze prehrane poput pilećih

restorana KFC, zatim McDonald'sa, Subwaya i drugih. No, dugoročniji problem nastaje zbog upada američkih agrikulturnih divova u poljoprivredni ustroj Narodne Republike Kine. Upravo je taj upad svojim ogromnim opsegom zapravo uzročnikom još neprepoznate krize na razini nacionalne sigurnosti.

Opasnosti brze hrane - prehrana uništenja

Prevlast industrijske, brze hrane, posebice kod kineske mladeži najveća je opasnost za zdravlje i vitalnost sljedećih naraštaja. Zadnjih se godina izvješćuje o pojavi epidemičnoga povećanja broja slučajeva dijabetesa u Kini. U samo dvadeset godina Kina je od zemlje u kojoj je dijabetes bio rijetko susretana bolest postala, nazovimo to tako, "svjetska metropola dijabetesa". Što se promijenilo među mladim Kinezima u tih nekoliko desetljeća? Promijenila se poglavito njihova prehrana, uglavnom u korist zapadnjačke loše hrane i industrijaliziranih namirnica koje sadržavaju velike količine šećera.

Jedna novija studija otkriva kako je stopa dijabetesa među kineskim tinejdžerima četiri puta viša u usporedbi s američkom. A već je i u Sjedinjenim Državama porast dijabetesa vrlo ozbiljan. Ne poduzme li vlast u Pekingu hitne mjere, takvo što u neposrednoj će budućnosti prouzročiti ogroman teret za kineski sustav zdravstvene zaštite kao i dramatično slabljenje kineske radne moći.⁹¹

Sastojci u lancima masovno proizvedene, industrijalizirane brze hrane iz Sjedinjenih Američkih Država pokazali su se

odgovornima za sadašnju epidemiju gojaznosti i dijabetesa. U dugoročnoj, petnaestogodišnjoj studiji uglednoga britanskog medicinskog časopisa *Lancet*⁹², objavljenoj 2004. godine, znanstvenici su iznijeli rezultate ispitivanja na više od 3000 osoba koji pokazuju snažnu vezu konzumiranja brze hrane, gojaznosti i rizika od dijabetesa tipa 2.

U studiji razvoja rizika od ateroskleroze u adolescenata (CARDIA) Mark Pereira, doktor znanosti i docent epidemiologije na Visokoj školi za javno zdravlje Sveučilišta u Minnesoti, i David Ludwig, doktor medicine i doktor znanosti, ravnatelj Programa za borbu protiv gojaznosti u Bostonskoj dječjoj bolnici, iznose kako brza hrana povećava opasnost od gojaznosti i dijabetesa tipa 2. Ispitanici koji su konzumirali brzu hranu, dva ili više puta tjedno dobili su oko 5 kilograma na težini i unutar 15 godina imali dvostruko povećanje inzulinske rezistencije u usporedbi s ispitanicima koji su brzu hranu konzumirali manje od jednom tjedno.⁹³

"Konzumiranje brze hrane u Sjedinjenim Državama u zadnja tri desetljeća znatno se povećalo", rekao je Pereira.

"Iako je bilo puno rasprava o uvjetovanosti gojaznosti brzom hranom, ovo je prva znanstvena, iscrpna i dugoročna studija koja pokazuje čvrstu povezanost konzumiranja brze hrane i gojaznosti te rizika od dijabetesa tipa 2", zabilježio je. "Studija CARDIA uvrstila je i promatrala elemente načina života, primjerice gledanje televizije, fizičke aktivnosti, konzumiranje alkohola i pušenje te zaključila

92 Carla Sharett, *Study Exposes Fast Food Health Dangers*, The Lancet, 31. prosinca 2004.

93 Ibid.

kako su povećanje tjelesne težine i inzulinska rezistencija zbog unosa brze hrane, čini se, posve neovisni o drugim navedenim životnim čimbenicima", rekao je Ludwig.⁹⁴

Druga znanstvena studija pokazala je kako prehrana brзом hranom zapravo može oštetiti mozak.⁹⁵ Studija u časopisu *Journal of Clinical Investigation* prikazala je kako brza hrana može prouzročiti ozljede na ljudskome mozgu. Znanstveni istraživači Centra za dijabetes i gojaznost sa Sveučilišta Washington, koji su vodili studiju, hranili su štakore i miševе hranom s visokim postotkom masnoće nalik uobičajenoj američkoj brzoj prehrani. Nakon samo jednoga dana glodavci su dobili upalu hipotalamusa - područja proizvodnje hormona za kontrolu gladi, žeđi, sna, raspoloženja i metaboličkih procesa.⁹⁶

Studija zaključuje: "U sažetku izvješćujemo kako kod štakora i miševa koji su podvrgnuti DIO-u⁹⁷ unos hrane s visokim postotkom masnoće brzo inducira neuronsku ozljedu u moždanom dijelu presudnu za energetsку homeostazu. Ove nalaze potkrepljuju MRI nalazi glioze u hipotalamusu gojaznih ljudi. Dakle, ovaj rad identificira moguću poveznicu gojaznosti i hipotalamusne ozljede kod ljudi kao i kod životinja.⁹⁸

94 Ibid.

95 Andrea Bennett, *Can Fast Food Change Your Brain?*, 20. siječnja 2012., pristup na http://responsibilityproject.libertymutual.com/blog/can-fast-food-change-your-brain-?src=keyword_s==msn_K=fast%20food_C=Responsibility_G=FastFoodChange_Brain_FastFood_M=p8cK_CLICKID=5915257e-b22c-bd29-b2c4-00007cabc5a5#fbid=Napv2zlVRCP&src=keyword_s.

96 Ibid.

97 Pokrata za: dietary-induced obesity; u prijevodu: gojaznost prouzročena prehranom, (op. prev.)

98 Joshua P. "Ihler, Chun-Xia Yi et al., *Obesity is associated with hypothalamic injury in rodents and humans*, *Journal of Clinical Investigation*, svezak 122, broj 1 (3. siječnja

Sve je više mladih Kineza gojazno što je posljedica neispravne prehrane. No, vrlo se malo raspravljalo o tome da je razlog što mlađi Kinezi stalno jedu američku brzu hranu poput one iz globalnih lanaca KFC ili McDonald's činjenica da su proizvođači namjerno "ukrasili" svoje piliće, pljeskavice i ostalu brzu hranu kemikalijama koje izazivaju ovisnost. Brza hrana doslovce postaje novi kineski opijumski rat. U ovome opijumskom ratu ratni brodovi ne čekaju uz granice kantona, već su to ratni brodovi maštarija stanovništva i time puno ozbiljnija prijetnja od Britanske kraljevske mornarice 1840. godine. Povrh svega, još su i nezamjetni.

Brza hrana kao novi opijumski rat

Najviše uznemiruje činjenica što brza hrana s visokim postotkom masnoća i šećera dokazano izaziva ovisnost - nalik heroinskoj. U praksi širenje McDonald'sa i/ili KFC-a te sličnih lanaca brze prehrane po Kini novi je opijumski rat podjednako ili čak razorniji od Opijumskog rata iz 1840. godine.

Studija Američkoga istraživačkog instituta Scripps⁹⁹ iz Floride utvrdila je da sastojci u uobičajenoj brzoj hrani, posebice visokofruktozni kukuruzni sirup ili drugi šećeri "prže" središte mozga baš kao i ovisnost o teškim drogama poput opijuma ili kokaina. U kontroliranim pokusima hranjenja štakora brzom hranom znanstvenici su došli do uznemirujućih rezultata kako su središta za užitak u mozgu životinja hranjenih jako masnom i kaloričnom

2012.), J Clin Invest. 2012;122(1):153-162, doi: 10.1172/JCI59660, American Society for Clinical Investigation.

99 U izvorniku: American Scripps Research Institute, Florida (op. prev.)

hranom postala vremenom manje osjetljiva na podražaje - pokazatelj da su štakori zapali u ovisnost. "Štakori su sve više i više jeli. Dolazili su po brzu hranu čak i unatoč elektrošokovima." Prema dr. Louisu J. Aronneu, profesoru na Medicinskom fakultetu Weill Cornell i bivšem predsjedniku Udruge za gojaznost¹⁰⁰, "ljudski mozak reagira gotovo poput mozga kokainskog ovisnika pri pogledu na kokain. I zanimljivo je što gojazna osoba ima još nekih sličnosti s kokainskim ovisnikom... Dakle, brza hrana može razviti ovisnost."¹⁰¹

Ne bude li drastičnog prekida konzumiranja brze hrane u Amerikanaca, procjenjuje se da će polovica cjelokupne populacije Sjedinjenih Država za 28 godina postati gojazna.

Drugi čest sastojak industrijske hrane čiju ozbiljnu štetnost američka Uprava za hranu i lijekove¹⁰² (FDA) prikriva ili ignorira, uporaba je pojačivača okusa poput mononatrijeva glutamata (MSG). Među opasnostima neumjerena konzumiranja MSG-a jest demencija. Jedna je znanstvena studija nedavno zabilježila: "Pobudni neurotransmiter glutamat igra znatnu ulogu u razvoju neurodegenerativnih bolesti poput demencije. Oko 70 % svih pobudnih sinapsi u središnjemu živčanom sustavu stimulirano je neurotransmitterom glutaminatom. Disfunkcija glutamatne neurotransmisije ima udjela u patološkim mehanizmima neurodegenerativne demencije. Pobudni učinak kronično otpuštanih glutamata rezultira degeneracijom kortičnih

100 U izvorniku: Obesity Society (op. prev.)

101 Wendy Brundige and Eric Noll, *The Science of Food Cravings*, ABC News, 14. studenoga 2009., pristup na http://abcnews.go.com/GMA/Weekend/junk-food-addictive-illegal-drugs/story?id=9083548#.T_csqPVovIU.

102 U izvorniku: The Food and Drug Administration (op. prev.)

i subkortičnih neurona što dovodi do pojave simptoma demencije."¹⁰³

Druge često rabljene tvari ubrajaju umjetna sladila poput Monsantoova aspartama na tržištu poznatoga pod imenima NutraSweet, Equal i Canderel te od 2009. godine pod imenom AminoSweet koji je zamjena za šećer u primjerice dijetnoj Coca-Coli ili Coca-Coli Zerou. Monsanto je svoj posao s aspartamom 2000. godine prodao japanskoj tvrtki Ajinomoto Co. Inc. pa je Ajinomoto danas najveći svjetski opskrbljivač aspartamom s više od 40 % udjela na tržištu. Ajinomoto u Kini radi pod imenima Chuanhua Ajinomoto Co., Ltd., Ajinomoto (China) Co., Ltd. i Henan Ajinomoto Amino Acid Co. Ltd.¹⁰⁴

Promican kao dijetna tvar "niskoga šećera" aspartam stalnom uporabom zapravo inducira debljanje. Među patološkim su učincima redovite konzumacije aspartama simptomima poput epileptičnih napadaja i konvulzija, vrtoglavice, migrene, gubitka pamćenja, kroničnog umora, depresije i napadaja panike.¹⁰⁵

Međutim, preplavljivanje kineske prehrane lošim namirnicama samo je dio svjesno orkestrirane kampanje Washingtona za oslabljivanje samosvojnosti i borbenosti kineskoga duha. Činjenica da nijedno regulatorno tijelo američke vlade pa ni ured kojemu je povjerena odgovornost

103 Graeme J. Sills, PhD, *Glutamic acid (glutamate): An amino acid that is a particularly potent nerve cell killer*, Epilepsy Currents, sv. 6, br. 1, (siječanj - veljača) 2006., str. 6-7.

104 *Ajinomoto Group History*, pristup na web-stranici tvrtke, http://www.ajinomoto.com/about/history/1990_1999.html

105 Aspartame and Nutrasweet Toxicity Info Center, *Toxicity Effects of Aspartame Use*, pristup na <http://www.holisticmed.com/aspartame/>.

za sigurnost onoga što Amerikanci jedu - Uprava za hranu i lijekove - ne drži kako su sastojci u brzoj hrani neprikladni za ljudsku ili životinjsku prehranu, zrcali korumpiranost najviših krugova američke vlade. Glavni dužnosnik Obamine administracije odgovoran za sigurnost hrane jest Michael R. Taylor, povjerenik za hranu u Upravi za hranu i lijekove Sjedinjenih Američkih Država (FDA). Taylor je bivši Monsantoov rukovoditelj koji je utjecao na politiku američke vlade o problemu opasnosti od GMO-a u prehrani tijekom mandata četiriju američkih predsjednika. U tijesnoj je vezi s Monsanto od 1981. godine. Od 1994- do 1996. godine Taylor je bio u Ministarstvu poljoprivrede Sjedinjenih Država¹⁰⁶ (USDA) gdje je upravljao Službom za nadzor ispravnosti hrane¹⁰⁷ te odobravao GMO žitarice za uporabu i izvoz ignorirajući sve dokaze o štetnosti. Prije priključenja Obaminoj administraciji radio je na istraživanju za "mozgovni *trust* Resursi za budućnost"¹⁰⁸ koji financira Zaklada Rockefeller¹⁰⁹ te se zalagao za američku pomoć afričkoj poljoprivredi i promicao GMO sjeme patentirano u Sjedinjenim Državama.¹¹⁰

Drugi dio poljoprivredno-poslovnoga napada Washingtona na prehrambenu sigurnost Kine dolazi iz Ministarstva poljoprivrede Sjedinjenih Država koje je u dosluhu s Monsanto i drugim poljoprivredno-kemijskim divovskim tvrtkama poput Cargilla, ADM-a, Dow Sc

106 U izvorniku: US Department of Agriculture (op. prev.)

107 U izvorniku: Food Safety & Inspection service (op. prev.)

108 U izvorniku: Resources for the Future (op. prev.)

109 U izvorniku: Rockefeller Foundation (op. prev.)

110 Michael R. Taylor, Wikipedia, pristup na http://en.wikipedia.org/wiki/Michael_R._Taylor.

DuPonta, da navedemo samo najveće igrače. Ta druga strana uključuje prisilno širenje genetički modificiranih organizama - GMO-a.

Smrtonosna uloga GMO-a

Prvi veliki istraživački projekt koji je financirala moćna američka Zaklada Rockefeller kako bi stvorila važnu biljnu modifikaciju zvanu GMO ili genetički modificiran organizam bio je usmjeren isključivo k nadzoru buduće opskrbe Kine i Azije sjemenom.

Godine 1985. Zaklada Rockefeller potaknula je prvo, vrlo opsežno izučavanje mogućnosti genetičkoga projektiranja biljki za tržišnu uporabu. Tada su to nazvali "velikim, dugoročnim posvećivanjem području genetičkog projektiranja". Novac zaklade Rockefeller bio je neophodan čimbenik za izučavanja diljem svijeta i razvoj koji će dovesti do stvaranja genetički modificiranih biljki, to jest Genetičke revolucije. Tijekom dvaju sljedećih desetljeća Rockefelleri su potrošili više od 100 milijuna američkih dolara izravno iz fonda Zaklade i nekoliko stotina milijuna neizravno za ubrzanje i promidžbu izučavanja i razvoja genetičkoga projektiranja te njegovu primjenu u transformaciji svjetske proizvodnje hrane. Očito je to bio vrlo značajan element u njihovim strateškim planovima.

Godine 1982. skupina pomno izabranih savjetnika iz Zaklade požurila je upravu neka počne ulagati sredstva u primjenu molekularne biologije u uzgoju biljaka. Stoga je u prosincu 1984. godine uprava Zaklade Rockefeller odobrila program u trajanju 10 - 15 godina za primjenu

novih molekularno-bioloških tehnika pri uzgoju riže, hranidbenog kamena temeljca najvećeg dijela populacije na planetu.¹¹¹

Već 1984. godine Zaklada Rockefeller odlučila je pokrenuti opsežan program mapiranja genoma riže primjenom nove molekularne tehnike i prednosti računalne tehnologije. U to vrijeme nisu postojali nikakvi temeljni dokazi koji bi opravdali spomenutu odluku. Javnosti je priopćeno kako je njihov silni znanstveno-izučavateljski napor pokušaj borbe protiv gladi u svijetu koja se očekuje u sljedećim desetljećima jer će, tvrdili su, predviđeni rast populacije dodati nove milijarde gladnih usta.

Novac za izučavanja pritjecao je u vodeće znanstvenoi-straživačke laboratorije svijeta putem novostvorene jedinice, Međunarodnoga programa za biotehnologiju riže¹¹² (IPRB). U sljedećih 17 godina zaklada je potrošila dojmljivih 105 milijuna dolara vlastita novca za razvoj i širenje genetički modificirane riže po svijetu. K tomu, do 1989. godine trošila je dodatna 54 milijuna američkih dolara godišnje - dakle, više od 540 milijuna američkih dolara u desetljeću - za unapređenje i širenje razvoja genetičkoga modificiranja riže. Sjeme Genetičke revolucije brižljivo je posađeno.¹¹³

Odluka o razvoju genetički preinačenih sorti riže bila je ključan potez u odnosima s javnošću Rockefellerove zaklade i njezinih podupiratelja iz krugova znanstvenoga i

111 F. William Engdahl, *Seeds of Destruction: The Hidden Agenda of Genetic Manipulation*, GlobalResearch.ca, 2007., str. 153.

112 U izvorniku: International Program on Rice Biotechnology (op. prev.)

113 Ibid. str. 153 ff.

političkoga establišmenta. S početka je Zaklada financirala 46 znanstvenih laboratorija diljem industrijaliziranoga svijeta i do 1987. godine već je trošila više od 5 milijuna američkih dolara godišnje na projekte genetičke modifikacije riže mapiranjem rižina genoma. Među primateljima Rockefellerova velikodušja bio je Švicarski državni institut za tehnologiju¹¹⁴ u Zürichu i Centar za primijenjene bioznanosti¹¹⁵ Freiburškog sveučilišta u Njemačkoj.

Zaklada je stvorila elitno bratstvo. Pet najvrsnijih znanstvenih istraživača u važnome Rockefellerovu "štićeniku", filipinskom Međunarodnom institutu za izučavanje riže¹¹⁶ (IRRI), izravno je financirala Zaklada Rockefeller. "Bez potpore Zaklade Rockefeller bilo bi nam gotovo nemoguće ostvariti takve projekte", ustvrdio je zamjenik ravnatelja IRRI-jeve znanstvenoistraživačke skupine.

Ubrzo nakon početka programa Rockefellerov međunarodni program za biotehnologiju riže¹¹⁷ (IPRB) odlučio je napore usredotočiti na stvaranje rižina sjemena koje će na globalnoj razini navodno sanirati manjak vitamina A u pothranjene djece iz zemalja u razvoju. Bio je to sjajan promidžbeni potez. Pomogao je stvoriti naklonost javnosti prema genetičarima koji marljivo rade na rješavanju problema gladi i pothranjenosti u svijetu.¹¹⁸

Jedini je problem bio - hotimična, planirana obmana. Izbor riže za početak Rockefellerove Genetičke revolucije

114 U izvorniku: Swiss Federal Institute of Technology (op. prev.)

115 U izvorniku: Center for Applied Biosciences (op. prev.)

116 U izvorniku: International Rice Research Institute (op. prev.)

117 U izvorniku: International Program on Rice Biotechnology (op. prev.)

118 Ibid., str. 160 - 166.

bio je poman. Kako je jedan istraživač naglasio, riža je glavna prehrambena namirnica za više od 2,4 milijarde ljudi. Lokalni su je poljoprivrednici udomaćili i razvijali tisućama godina u vrlo raznolikim podnebljima.

Riža je sinonim prehrambene sigurnosti za najveći dio Azije gdje se proizvodi više od 90 % svjetske riže, posebice u Kini i Indiji gdje riža pokriva 80 % dnevnoga unosa kalorija u stanovništva. Riža je također "hranidbeni stup" u zapadnoj Africi, na Karibima i u tropskim područjima Latinske Amerike. Uzgajivači riže bili su razvili vrste riže otporne na sušu i nametnike kao i vrste sposobne rasti u svakome zamislivom podneblju i sve to bez pomoći biotehnologije. Stvorili su nevjerojatnu biološku raznovrsnost od preko 140 000 sorti.

Zaklada Rockefeller i američka vlada bacile su oko na azijsku zdjelicu riže puno prije IPRB projekta iz 1984. godine. Glavna meta Rockefellerove Zelene revolucije bila je azijska proizvodnja riže. Proces Zelene revolucije tijekom tri-deset godina u velikoj je mjeri uništio bogatu raznovrsnost rižinih sorta takozvanim "visokoprinosnim" vrstama koje su azijske poljoprivrednike gurnule u maticu svjetskoga trgovačkog sustava, na tržišta umjetnih gnojiva, sjemenja visokog uroda, pesticida, mehanizacije, navodnjavanja, zajmova i promidžbenih shema koje im je spakiralo zapadnjačko poljoprivredno poduzetništvo.

Ključni pokretač ove "rižine revolucije" bio je filipinski Međunarodni institut za izučavanje riže (IRRI). Nije čudo što je tada IRRI, s genskom bankom od preko jedne petine svjetskih sorti riže postao glavni u širenju nove

Rockefellerove genetičke revolucije riže. Naime, pohranio je svaku poznatu, vredniju rižinu sortu.¹¹⁹

IRRI je uporabljen za postizanje nadzora nad nenadomjestivim sjemenskim blagom azijskih rižinih sorta pod lukavom izlikom da će tako biti "zaštićene". Nakon utemeljenja 1960. godine - utemeljitelji su mu Zaklade Rockefeller i Ford - IRRI je tijekom Zelene revolucije u Aziji stavljen pod okrilje Savjetodavnog društva za međunarodna poljoprivredna izučavanja¹²⁰ (CGIAR). Isti taj CGIAR također je kontrolirao iračku predratnu banku sjemena. CGIAR je djelovao iz središnjice Svjetske banke u Washingtonu poduprt sredstvima Zaklade Rockefeller.

Kao posljedica toga, Svjetska je banka svojom političkom zadaćom definiranom vašingtonskom politikom držala ključ azijske banke rižina sjemena. Više od tri četvrtine američkoga rižina genetičkog ustroja ili sjemenske protoplazme stiglo je izvorno iz IRRI-jeve banke sjemena. Potom je američka vlada dotičnu rižu nametnula azijskim državama zahtijevajući da uklone "nepoštene trgovinske zapreke" uvozu američke riže.¹²¹

IRRI je postao dopusni mehanizam međunarodnih poljoprivredno-poduzetničkih divova poput Syngente ili Monsanto za nezakonito uzimanje sjemena preko njegove banke sjemena koju su lokalni poljoprivrednici na početku naivno držali za vlastitu priču. Sjeme, jednom prispjelo u Monsantoove laboratorije ili one drugih biotehnoloških

119 Ibid.

120 U izvorniku: Consultative Group on International Agricultural Research (op. prev.)

121 Ibid.

divova, bilo je genetički preinačeno i patentirano kao isključivi intelektualni posjed dotičnih biotehnoloških tvrtki. Svjetska trgovinska organizacija, stvorena 1994. godine iz Urugvajске runde¹²² Općeg sporazuma o carinama i trgovini¹²³, uvela je novi, radikaln Sporazum o trgovinskim pitanjima vezanima uz zaštitu autorskih prava¹²⁴ (TRIPS) i time međunarodnim tvrtkama dopustila patentirati biljke i druge oblike života.

Godine 1993. na UN-ovu Zasedanju o biološkoj raznovrsnosti zaključeno je da treba kontrolirati takve krađe resursa sjemena zemalja u razvoju. Unatoč tomu Washington je načinio neznatnu izmjenu u izvornome tekstu. Zahtijevao je da se iz toga zaključka izuzmu svi genetički resursi u posjedu CGIAR-ova sustava (čiji je IRRI dio). To se odnosilo na pola milijuna sjemena pohranjena u genskim bankama što je 40 % svjetske jedinstvene, sjemene protoplazme žitarica za ljudsku prehranu. Drugim riječima, poljoprivrednim je tvrtkama bilo dopušteno uzeti ih i patentirati.

Zahvaljujući IRRI-jevim resursima kao temeljnom izvoru i Rockefellerovu financiranju, izučavanje riže obogaćene vitaminom A postalo je devedesetih godina prošloga stoljeća središte IPRB-ova rada. Promicatelji iz Zaklade tvrdili su kako je nedostatak vitamina A glavni uzročnik sljepoće i smrti novorođenčadi u zemljama u razvoju. UN-ove statistike ukazivale su na mogućnost da 100 do 140 milijuna djece diljem svijeta ima izvjestan oblik nedostatka

122 U izvorniku: Uruguay round (1986. - 1994.) (op. prev.)

123 U izvorniku: General Agreement on Tariffs and Trade (op. prev.)

124 U izvorniku: Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (op. prev.)

vitamina A i da je među njima vjerojatno 250 000 do 500 000 stoga oslijepjelo.

Ova priča od općega humanog interesa posjedovala je prvoklasnu emocionalnu privlačnost za poticanje prihvatanja novih, prijepornih, genetički modificiranih biljki i žitarica. Zlatna riža postala je simbolom, zbornim barjakom i dokazom perspektivnosti genetičke manipulacije unatoč lažnome utemeljenju i mračnoj obmani.

Uvođenje genetički modificirane riže bilo je osmišljeno kao otvaranje, po prvi put u povijesti, mogućnosti izravnoga kontroliranja rižina sjemena, temeljne prehrambene namirnice za 2,4 milijarde ljudi.

GMO prouzrokuje sterilitet

Opasnost za nacionalnu sigurnost od dopuštanja GMO žitarica za životinjsku i ljudsku prehranu zadnjih je mjeseci nedvojbeno dokazana neovisnim testovima diljem svijeta. Činjenica da su glavni zapadnjački, establišmentski mediji, primjerice *BBC*, *CNN*, *The New York Times* i njima srodni hotimice ignorirali uznemirujuće rezultate tih testova već je sama po sebi dokaz ogromne geopolitičke moći što stoji iza širenja GMO-a.

U neovisnim znanstvenim studijama u Rusiji 2010. godine znanstvenici su dokazali kako su GMO organizmi štetni za sisavce. Utvrdili su da životinje koje jedu GMO hranu gube sposobnost razmnožavanja.

Znanstvenici su za svoje pokuse uzeli Campbellove hrčke koji imaju visoku reproduktivnu stopu. Hrčci su dvije godine hranjeni uobičajenim sjemenkama soje iz široke

poljoprivredne uporabe te onima koje sadržavaju različite postotke GMO organizama. Druga skupina hrčaka, kontrolna skupina, hranjena je čistom sojom koja je, uz velike poteškoće, nađena u Srbiji. Danas je gotovo sva komercijalno uzgojena soja u svijetu GMO - 97 % američke, 99 % argentinske i oko 50 % ili čak više brazilske.

Pokus su zajedno izvele Nacionalna udruga za genetičku sigurnost¹²⁵ i Institut za ekološke i evolucijske probleme.¹²⁶ Testove je vodio dr. Aleksej Surov i potom objavio njihove zastrašujuće rezultate:

"Izabrali smo nekoliko skupina hrčaka, držali ih u parovima u kavezima i hranili ih uobičajenom učestalošću. Jednoj skupini nismo dodavali ništa, drugu smo skupinu hranili sojom koja ne sadržava GMO sastojke, treća je dobivala izvjesnu količinu genetički modificiranih organizama, dok je četvrta dobivala hranu s povišenim sadržajem GMO-a. Motrili smo njihovo ponašanje, dobivanje na težini i reproduktivni proces. Spočetka je sve išlo glatko.

Međutim, zamijetili smo vrlo ozbiljne promjene kada smo od njihovih mladunaca izdvojili nove parove te ih nastavili hraniti na isti način. Rast novih parova bio je sporiji, a i njihovo spolno sazrijevanje. Kada su dobili mladunce, stvorili smo nove parove treće generacije. Mladunce parova koji su hranjeni GMO hranom nismo uspjeli dobiti. To dokazuje da su dotični parovi izgubili sposobnost razmnožavanja."¹²⁷

125 U izvorniku: National Association for Gene Security (op. prev.)

126 U izvorniku: Institute of Ecological and Evolutional Problems (op. prev.)

127 Maria Domnitskaya, *Russia says genetically modified foods are harmful*, 16. travnja 2010., pristup na <http://english.ruvr.ru/2010/04/16/6524765.html>.

Drugi uznemirujući rezultat do kojega su znanstvenici došli bio je da je kod pokusnih hrčaka treće generacije krzno raslo i unutar usta životinja.

Jedini način za neutraliziranje neplodnosti i spomenutog patološkog rasta bio je povratak normalnoj prehrani bez GMO sadržaja.¹²⁸

Posljedice za sigurnost kineske nacije krajnje su uznemirujuće i opravdano ih je smatrati razlogom za uzbunu oko zdravlja cjelokupne populacije. Danas, zbog zlorabe propusta u kineskim propisima o GMO-u, američki kartel sjemena koji vode Cargill, ADM i Bunge, kontrolira uvoz sojina zrna u Kinu. Uvoz soje početkom 2012. godine, točnije u prvom tromjesečju, oborio je sve rekorde količinom od 12,5 milijuna metričkih tona sojina zrna, uglavnom iz Sjedinjenih Američkih Država.¹²⁹

U današnje vrijeme Kina uvozi više od 60 % sojina zrna, a gotovo 100 % toga jest GMO. Godine 2011. Kina je uvezla 52,6 milijuna metričkih tona soje. Skoro polovica te količine potječe iz Sjedinjenih Američkih Država što je pak 60 % cjelokupnog američkog izvoza soje u 2011. godini.¹³⁰ Ti GMO-i ulaze u prehranu Kineza - prehranom životinja te izravnom ljudskom konzumacijom, a kako su pokazala gore spomenuta ruska ispitivanja, logično je očekivati da će za tri sljedeća naraštaja većina kineske populacije postati sterilnom.

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Tony C. Dreibus, *China Soybean Imports to Jump by 14% on Demand*, 21. veljače 2012., pristup na <http://www.bloomberg.com/news/2012-02-21/china-soybean-imports-to-jump-by-14-on-demand-oil-worldsays.html>.

¹³⁰ Zhou Siyu, *Soybean imports from US to decline*, China Daily, 6. srpnja 2012., pristup na http://www.chinadaily.com.cn/bizchina/2012-06/07/content_15481765.htm.

Glavni prioritet za američku vladu i američko poljoprivredno poduzetništvo jest unutar sljedećih nekoliko godina slomiti kineski otpor i opsežno uvesti GMO žitarice u same osnove kineske prehrane. K tomu, vašingtonska uporaba hrane kao geopolitičkog oružja dosegla je razinu krajnje profinjenosti. Naime, s početkom gospodarske recesije kasnih šezdesetih prošloga stoljeća pa preko naftnih šokova ranih sedamdesetih Washington je započeo i strategiju "oslobađanja" od vlastitog, domaćega gospodarstva.

Moćničke su elite pomno sračunale - ne budu li mogle obraniti cjelokupnu domaću bazičnu industriju, radilo se o čeliku, automobilima, elektronicima, rudarstvu ili drugima - svoju će strategiju globalne hegemonije usredotočiti na ključne "strateške industrije". Američka vojnoobrambena industrija jest jedna od nacionalno-strateških industrija koja se mora obraniti po svaku cijenu. To uključuje tvrtke poput Boeinga, McDonnell-Douglassa, Halliburtona, Bechtela...

Najviše strateška, ali puno manje razvidna, bila je odluka američkih moćničkih elita da oko skupine Rockefeller i njezinih mlađih suradnika, obitelji Bush, načine poljoprivredni izvoz američkim strateškim prioritetom povezanim uz proširenje njihove globalne hegemonije. Problem je bio u tomu što će primateljske zemlje koje dobivaju USDA sjeme iz Washingtona i sposobne su posijati novo sjeme te same ubrati sjetvu čak i nakon ozbiljnih klimatskih ili urodnih nedaća, biti neovisne o američkom sjemenu.

Stoga su razvoj svojih procedura za monopolizaciju sjemena što život znači i patentiranje njegovih obilježja postavili najvišim prioritetom nacionalne sigurnosti. Nazvali su ga genetički modificiranim organizmima ili GMO-om.

Poslije 1992. godine GMO je postao srž američke poljoprivredne strategije vezane uz izvoz sjemena koja se služila novostvorenom Svjetskom trgovinskom organizacijom (WTO-m) za unapređivanje američkih interesa poljoprivrednoga poduzetništva.¹³¹

Zagađivanje kineskog hranidbenog lanca GMO-om

Već tada, koristeći kinesko otvaranje k mnogim zapadnjačkim stvarima, napose američkim, koje je nakon 1979. godine postalo uobičajeno, američki poljoprivredni div Monsanto, najveći i najnasilniji među svim američkim divovima, započeo je nezakonito širiti svoje GMO sjeme po kineskim područjima gdje se uzgajala riža, temeljni element tamošnje prehrane. S pomoću otvorene strategije lokalnog potkupljivanja, igre na nedostatak iskustva s GMO-om te svega ostalog što se samo može zamisliti, američko je GMO sjeme - poslije je utvrđeno - nezakonito raslo na mnogim mjestima u Kini.

U travnju 2011. godine dužnosnik kineskog Ministarstva okoliša rekao je za tjednik *Nanfang Zhoumo* kako je združena istraga četiriju vladinih odjela pronašla da je zbog loše uprave u nekoliko pokrajina nazočno nedopušteno GM sjeme. Prema internetskoj stranici Sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje Europske zajednice, europske su zemlje u razdoblju od 2006. godine do svibnja 2011. godine 115 puta pronašle GMO rižu u prehrambenim proizvodima iz Kine. Ekološka udruga Greenpeace

ustvrdila je kako je GMO sjeme riže nazočno u Kini od 2005. godine i da se - prema Fang Lifengu, kineskomu poljoprivrednom stručnjaku iz navedene udruge - godine 2010. moglo naći na tržnicama u pokrajinama Hubei, Hunan i Jiangxi.¹³²

Izvjесne važne dužnosnike kineske vlade američki su GMO lobiji i američka vlada uvjerali kako je GMO - poznat još kao "transgenetička tehnologija" ili "agrobiotehnologija" - ključ buduće kineske prehrambene sigurnosti.

Od 1986. godine više od 100 laboratorija diljem Kine obavljalo je R & D¹³³ u području agrobiotehnologije. U zadnjih šesnaest godina njihov je posao bio uklopiti biotehnologiju, novo šifrirano ime za genetičku manipulaciju, to jest GMO u konvencionalnu poljoprivredu ne bi li se poboljšali urod i kvaliteta usjeva.

Do 2001. godine GMO transgenetički organizmi polučeni su u više od 130 rodova i s više od 100 raznovrsnih genskih odlika uključujući one otporne na insekte, bakterije, gljivice, viruse, sol, sušu, potom one prehrambeno obogaćene, bolje kakvoće, a proizvedena su i jestiva oralna cjepiva i rekombinantni lijekovi. Godine 1998. uglavnom Monsantoov Bolguard zasijao je stotinu i dvadeset tisuća hektara transgenetičkog Bt¹³⁴ pamuka otpornog na insekte. Tijekom razdoblja 1999. - 2000. godine zasadna površina Bt pamuka ubrajajući oba - CAAS-ov Bt pamuk i

132 Boris Cambreleng, *GM rice spreads, prompts debate in China*, AFP, 15. lipnja 2011.

133 Pokrata za: Research & Development; u prijevodu: Istraživanje i razvoj (op. prev.)

134 *Bacillus thuringiensis* (op. prev.)

Monsantov Bt pamuk - doseгла je površinu od tri stotine i pedeset tisuća hektara.¹³⁵

Ovaj opći smjer prikazuje možda najopasniju pogrešku koju su kineski dužnosnici načinili od utemeljenja Narodne Republike Kine 1949. godine. GMO je trojanski konj za koji Washington i američke elite procjenjuju da bi mogao unutar sljedećih dvaju desetljeća uništiti sigurnost kineske prehrane budu li kineski dužnosnici to neodgovorno dopustili. No na sreću, dok se ovo piše, u Kini je izbila velika, otvorena raspra o uputnosti dopuštanja GMO-a u ijednom obliku. Rasprava je tek započela. Opasnost i dalje ostaje vrlo ozbiljna.

Ministar poljoprivrede već je dopustio GMO pamuk, papriku, rajčicu i papaju te odobrio uvoz GMO soje i kukuruza za prehrambenu industriju.¹³⁶

Kada se 2010. godine sastao kineski Nacionalni narodni kongres¹³⁷, delegatima se pisanim putem obratilo oko 100 istraživača s molbom da se poništi dopuštenje uporabe pokusnog GMO sjemena ubrajajući tu visokorodnu vrstu kukuruza i dva tipa riže. Također su zahtijevali javnu raspravu i jasnu obilježbu proizvoda koji sadržavaju modificirane organizme.

Vrste GMO riže razvijene u kineskim laboratorijima rabe Bt gen što ga je patentirao američki agrikulturni div Monsanto koji će od Kine, bude li vrsta komercijalizirana,

135 Zhang-Liang Chen and Li-Jia Qu, *The Status of Agriculture Biotechnology in China: Two strains of GM rice were approved for open-field trials*, Peking University, Beijing 100871, P. R. China

136 Boris Cambreleng, op. cit.

137 U izvorniku: National People's Congress (NPC) (op. prev.)

zahtijevati tantijeme i nadoknadu. A bude li dopušteno sijati ga u Kini, bez obzira na to hoće li dotično GMO rižino sjeme prodavati kineske tvrtke, američki agropoduzetnički i agrokemijski div Monsanto i vašingtonska vlada konačno će imati kontrolu nad kineskom proizvodnjom riže i to vrlo brzo.¹³⁸

George H. W. Bush i skrivena opasnost od GMO-a

Godine 1986. tadašnji potpredsjednik George H. W. Bush, bivši veleposlanik u Pekingu i bivši CIA-jin upravitelj, primio je u Bijeloj kući skupinu šefova iz divovske poljoprivredno-poduzetničke i kemijske tvrtke Monsanto Corporation iz St. Louisa u Missouriju na poseban sastanak o strategiji. Svrha toga sastanka iza zatvorenih vrata bila je, prema bivšoj dužnosnici Ministarstva poljoprivrede Sjedinjenih Država Claire Hope Cummings, raspraviti o "deregulaciji" tada nove biotehnološke industrije. Zamijetimo, Monsanto ima dugačku povijest upletenosti s američkom vladom pa čak i s Bushevom CIA-jom. Primjerice, svojevremeno je, točnije šezdesetih prošlog stoljeća, bio razvio smrtonosan herbicid, Agent Orange, za defolijaciju prašumskih područja u Vijetnamu. K tomu ima i dugačak dosje zloraba, prikrivanja i potkupljivanja.¹³⁹

Kada je konačno 1988. godine postao predsjednikom, Bush je sa svojim potpredsjednikom Danom Quayleom žustro potaknuo pokretanje plana za davanje potpune

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ F. William Engdahl, The GMO Dangers in Rice Varieties: The Strategic Context of GMO Agriculture - The fraud of 'substantial equivalence', Unpublished Research Report, 1. svibnja 2007.

slobode Monsanto i drugima velikim GMO tvrtkama. Bush je odlučio kako je vrijeme obznaniti uredbeni okvir koji je iza zatvorenih vrata dogovarao koju godinu ranije.

Potpredsjednik Quayle, kao predsjednik Busheva Vijeća za konkurentnost¹⁴⁰, objavio je kako će *biotech* proizvodi imati istovjetan tretman kao i drugi proizvodi i neće biti ograničavani nepotrebnim odredbama. Dana 26. svibnja 1992. godine potpredsjednik Dan Quayle obznanio je novu politiku Busheve administracije glede bioprojektiranja, to jest GMO hrane. Quayle je tada objavio: "Reforme koje danas najavljujemo ubrzat će i pojednostaviti proces dobivanja boljih poljoprivrednih proizvoda razvijenih pomoću biotehnologije za potrošače, prerađivače hrane i poljoprivrednike." Gospodin Quayle također je priopćio na-
zočnim rukovoditeljima i izvjestiteljima: "Pobrinut ćemo se da biotehnološki proizvodi imaju istovjetan tretman kao i drugi proizvodi, dakle, neće biti ograničavani nepotrebnim odredbama." Bush-Quayleova administracija otvorila je tada Pandorinu kutiju.¹⁴¹

Sve do danas nije prošla nijedna nova zakonska odredba koja regulira GMO proizvode unatoč neprekidnim naporima nadležnih članova Kongresa, građana, zdravstvenih dužnosnika te drugih da se donesu propisi kojima će se urediti još nepoznati rizici i moguće zdravstvene posljedice genetičkog projektiranja hrane.

Okvir koji je tadašnji predsjednik Bush postavio bio je jednostavan. Sukladno iskazanim željama biotehnološke

140 U izvorniku: Council on Competitiveness (op. prev.)

141 Ibid.

industrije, vlada Sjedinjenih Država odnosit će se prema genetičkome projektiranju biljki, hrane i životinja kao prema tek jednostavnome proširenju uobičajenoga životinjskog ili biljnog uzgoja.

Dodatno utiranje staze za Monsanto i ekipu bila je odluka Busheve administracije da su uobičajena tijela - Ministarstvo poljoprivrede Sjedinjenih Država, EPA¹⁴², Uprava za hranu i lijekove (FDA) i Nacionalni instituti za zdravlje¹⁴³ (NIH) dovoljno kompetentni za procjenu opasnosti od GMO proizvoda. Odredila je da nije potrebna posebna uprava za nadzor novoga, revolucionarnog polja. Povrh toga podjelu odgovornosti između četiriju različitih jedinica hotimice je ostavila nejasnom.

Ta je hotimična neodređenost omogućila preklapanje i odredbenu zbrku te dopustila Monsanto i drugim GMO operaterima maksimalnu slobodu pri uvođenju njihovih novih, genetički projektiranih žitarica. Dočim, vanjskome se svijetu prikazivalo kako se novi GMO proizvodi pomno kontroliraju. Javnost je, razumljivo, pretpostavila da Uprava za hranu i lijekove ili Nacionalni instituti za zdravlje skrbe o njezinoj dobrobiti.¹⁴⁴

Unatoč ozbiljnim upozorenjima znanstvenih istraživača na opasnosti izučavanja rekombinantnih DNK i biotehnološkog rada s virusima, američka je vlada izabrala sustav u kojemu će se industrijska proizvodnja i privatni znanstveni

142 Pokrata za: US Environmental Protection Agency; u prijevodu: Ured za zaštitu okoliša (op. prev.)

143 U izvorniku: National Institutes for Health (op. prev.)

144 Ibid.

laboratoriji "dragovoljno" usmjeriti k novome polju genetičkoga projektiranja biljki i životinja.

Ipak, stariji vladini znanstvenici opetovano su upozoravali na potencijalne opasnosti Bush-Quayleove odluke o slobodi "neometanoj propisima".

Dr. Louisu J. Pribylu iz Uprave za hranu i lijekove, jednome od 17 vladinih znanstvenika koji su tada radili na politici genetičkoga projektiranja hrane, iz istraživanja je poznato kako pri uvođenju novih gena u biljnu stanicu može doći do nehotičnog stvaranja toksina. Stoga je Pribyl znanstvenom pročelniku FDA napisao usijanu, upozoravajuću okružnicu u kojoj stoji: "To je omiljena tvrdnja industrije, naime da nema nehotičnih učinaka... Ali ponovno i ponovno, nema podataka koji bi potkrijepili suprotno."¹⁴⁵

Drugi vladini znanstvenici zaključili su kako postoji "dovoljna znanstvena opravdanost" za zahtijevanje testiranja, kao i vladine ocjene svake genetički projektirane namirnice prije njezina puštanja u prodaju. "Mogućnost neočekivanih, nehotičnih promjena u genetički projektiranim biljkama upućuje na nedostatnost uobičajenih toksikoloških studija", priopćili su. No Busheva je administracija prečula ta ozbiljna upozorenja znanstvenika. Bijela se kuća već dogovorila s Monsanto i novom biotehnološkom poljoprivrednom industrijom. Iako tada još u povoju, bila je to geopolitička pogodba. Bila je to mogućnost koja će američkoj vladi omogućiti kontrolu najvećega dijela svjetskih prehrambenih žitarica. Započelo je genetičko ratovanje. USAID, agencija američkoga Ministarstva vanjskih

poslova, promičući strateški plan američke vanjske politike ujednome je trenutku na svojoj internetskoj stranici objavila: "... glavni uživatelj američkih programa inozemne pomoći oduvijek su bile same Sjedinjene Države. Blizu 80 % USAID-ovih ugovora i subvencija izravno odlazi američkim tvrtkama."¹⁴⁶

Da bi se GMO nametnuo svijetu, na djelu je nevidljiva integracija privatnih GMO tvrtki i američke vlade. Promicanje GMO-a službeni je dio USAID-ove zadaće. A jedna od njegovih djelatnosti jest "uklapanje GMO-a u lokalne hranidbene sustave".

Još puno prije USAID je bio pokrenuo program za uvođenje "biotehnologije", drugim riječima GMO-a u zemlje u razvoju vrijedan 100 milijuna američkih dolara. USAID-ovi programi "uvježbavanja" i "podizanja razine informiranosti", otkriva njegova internetska stranica, tvrtkama poput Syngente, Pioneer Hi-Breda i Monsanto osigurat će mogućnosti za "tehnoški transfer". Monsanto USAID-u zauzvrat pribavlja financijsku potporu.¹⁴⁷

Američko agrikulturno poduzetništvo cilja Kinu - WTO

Stoga ne iznenađuje što ostvarenje dugoročne kontrole nad hranidbenom sigurnošću kineske nacije jest strateški prioritet samoga Pentagona i američke vlade, a ne tek privatnih agropoduzetničkih tvrtki poput Monsanto. Dio

¹⁴⁶ GRAIN, *USAID in Africa: 'For the American Corporations'*, Seedling, 24. travnja 2005., pristup na <http://www.grain.org/article/entries/493-usaid-in-africa-for-the-american-corporations>.

¹⁴⁷ F. William Engdahl, *The GMO Dangers...*, op. cit.

je to njihova rata za kontroliranje hrane. Upravo kao što je sedamdesetih godina prošloga stoljeća tadašnji ministar vanjskih poslova Henry Kissinger rekao: "Kontrolirate li hranu, kontrolirate ljude." U tu svrhu američka vlada i američko poljoprivredno poduzetništvo stvorili su 1995. godine WTO-ove propise o trgovini u poljoprivredi kojima je utemeljen napad na neovisnost kineske prehrane. WTO-ove definicije "pravedne poljoprivredne trgovine" postale su važnije od nacionalne odluke o nametanju ograničenja na GMO zbog skrbi za zdravlje i sigurnost.

Glavna međunarodna institucija koja promiče programe genetičkoga projektiranja sjemena Monsanto i drugih međunarodnih poljoprivrednih poduzetnika jest Svjetska trgovinska organizacija. Bez WTO-a, većina nacija koje su nevoljko pokleknule pred međunarodnim pritiskom i dopustile GMO sjeme unutar svojih granica uspjele bi odoljeti.

Godine 1995. rodila se u Ženevi, u Švicarskoj, nova međunarodna organizacija - Svjetska trgovinska organizacija. WTO je policajac, globalni prevoditelj slobodne trgovine. To je zapravo ovan za probijanje bedema ka godišnjemu svjetskom poljoprivrednom trgovanju od jednog bilijuna dolara s planom promicanja interesa privatnih, poljoprivredno-poduzetničkih tvrtki. Zbog toga je WTO osmišljen kao nadnacionalni entitet iznad zakona pojedinačnih zemalja i bez odgovornosti ikakvome drugom javnom tijelu.

GATT-ovi¹⁴⁸ sporazumi nisu imali prisilne sankcije ili kazne za nepoštivanje dogovorenih trgovinskih propisa, dočim WTO posjeduje takve kaznene ovlasti. U slučaju

148 Pokrata za: General Agreement on Tariffs and Trade; u prijevodu: Opći sporazum o carinama i trgovini (op. prev.)

kršenja propisa on svojim članicama ima pravo nametnuti teške financijske kazne ili druge sankcije. WTO je novo oružje koje može na silu srušiti raznovrsne nacionalne zapreke i potaknuti širenje genetički modificiranih žitarica.

Zamisao o WTO-u, poput većine najvažnijih inicijativa za slobodnu trgovinu nakon Drugoga svjetskog rata, potekla je iz Washingtona. Bio je to rezultat GATT-ove Urugvajске runde pregovora o liberalizaciji trgovine.

Od utemeljenja Općeg sporazuma o carinama i trgovini, to jest GATT-a, Washington je srdito odolijevao uključivanju poljoprivrede u svjetske razgovore o trgovini, strašeći se da će zajednički međunarodni propisi otvoriti američko tržište uvozu inozemne hrane i tako naškoditi konkurentnosti američke poljoprivrede. Od pedesetih godina prošloga stoljeća američki poljoprivredni izvoz bio je strateški nacionalni prioritet povezan s geopolitikom hladnoga rata.

Za razliku od prijašnjih GATT-ovih trgovinskih rundi, Urugvajска runda postavila je poljoprivrednu trgovinu u prvi plan. Razlog je bio jednostavan. Do sredine osamdesetih prošloga stoljeća američko poljoprivredno poduzetništvo poduprto agresivnom politikom deregulacije i promicanjem slobodnoga tržišta Reaganove administracije postalo je dovoljno moćno da pokrene globalnu trgovinsku navalu i to na velika vrata.

Stav Washingtona o poljoprivrednome planu tijekom Urugvajске runde koncipirala je tvrtka Cargill iz Minneapolisa u Minnesoti. Daniel Amstutz, bivši rukovoditelj Cargilla, kao posebni veleposlanik Reaganove

administracije u GATT-u izradio je Plan Amstutz sastavljen od četiriju točaka.¹⁴⁹

Dakle, bio je to zapravo Cargillov plan. Cargill je nadmoćan privatni poljoprivredni div s globalnom prodajom većom od 56 milijarda američkih dolara i biljnim zasadima u 66 zemalja diljem svijeta. Izgradio je svoje globalno carstvo zahvaljujući radu sukladnom Rockefellerovim interesima u Latinskoj Americi te suradnji s Henryjem Kissingerom sedamdesetih godina prošloga stoljeća u pljačkaškoj Velikoj žitnoj prodaji američke pšenice Sovjetskom Savezu kojom je ostvarena ogromna dobit. Njegov utjecaj na Washington, i posebice na politiku Ministarstva poljoprivrede Sjedinjenih Američkih Država, bio je neizmjeran.

Četiri Amstutzova zahtjeva u GATT-ovim pregovorima bila su usmjerena isključivo na dobit američkoga poljoprivrednog poduzetništva i jačanje njegova globalnoga položaja. Točke su uključile zabrane na sve poljoprivredne programe vlada i zabrane olakšica glede cijena diljem svijeta; zabranu za sve zemlje koje pokušavaju uvesti kontrolu uvoza kako bi obranile svoju nacionalnu poljoprivrednu proizvodnju; zabranu na svaku vladinu kontrolu izvoza poljoprivrednih dobara, čak i u vrijeme nestašice. Cargill je želio kontrolirati svjetsku izvoznu trgovinu žitaricama.

I zadnji Amstutzov zahtjev, predstavljen zemljama sudionicama GATT-ove Urugvajске runde u srpnju 1987. godine, bio je da GATT-ovi trgovinski propisi ograniče

pravo zemalja na provedbu izvjesnih zakona o sigurnosti hrane!¹⁵⁰

Slobodno globalno tržište Cargillu i njegovim poljoprivredno-poduzetničkim saveznicima važnije je od ljudskog života. Nacionalne zakone o sigurnosti hrane američko poljoprivredno poduzetništvo držalo je glavnom zaprekom nesputane potjere za visokom dobiti utemeljenom na niskim nadnicama i lošoj kakvoći mehanizacije na industrijskim poljoprivrednim gospodarstvima u zemljama u razvoju kao i u Sjedinjenim Američkim Državama. K tomu, poljoprivredno je poduzetništvo željelo neometanu mogućnost trgovanja novim, genetički projektiranim žitaricama bez nacionalnoga upletanja zbog zdravstvene sigurnosti potrošača koje bi mu moglo zasmetati.

Amstutz, predani pobornik poslovnih interesa poljoprivrede, toliko je bio učinkovit da ga je 2003. godine Ministarstvo poljoprivrede Busheve administracije imenovalo posebnim zastupnikom za Irak kako bi usmjerio pretvorbu iračke poljoprivrede u "tržišno orijentirano" poljoprivredno izvozno poduzetništvo s GMO žitaricama koje će voditi Sjedinjene Države.

Zahtjevi američke poljoprivrede u Urugvajskoj rundi bili su usredotočeni na poziv za prinudni svršetak državnoga subvencioniranja poljoprivrednoga izvoza, potez koji je izravno ciljao na Zajedničku poljoprivrednu politiku Europske unije (CAP).¹⁵¹ Washington je taj proces okrstio "liberalizacijom poljoprivredne trgovine". Okoristiti

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ U izvorniku: Common Agriculture Program (op. prev.)

se trebalo američko poljoprivredno poduzetništvo, to jest dominantni igrači - u scenariju nalik kasnim sedamdesetima devetnaestoga stoljeća kada su britanski zahtjevi za slobodnom trgovinom dvorili interese britanskoga međunarodnog poslovanja i bankarstva, dakle tadašnjih svjetskih dominantnih igrača.

Cargill je stvorio Potrošače za svjetsku trgovinu¹⁵² (CWT), GATT-ov lobi koji, zanimljivo, nije zastupao potrošače, već poljoprivredno poduzetništvo i međunarodne interese skupa s Cargillovima. Članstvo u dotičnoj udruzi stoji 65 000 američkih dolara.

Cargill je također ustrojio Hitno povjerenstvo za američku trgovinu¹⁵³ ne bi li uvjerio Kongres da prihvati WTO-ov novi, radikalni poljoprivredni plan.

Međunarodni lobi, suradničko tijelo s Cargillom i američkim poljoprivrednim poduzetništvom koji radi na prokuravanju radikalnoga GATT-ova poljoprivrednog plana zove se Međunarodno vijeće za hranu i poljoprivrednu trgovinsku politiku¹⁵⁴ ili, kako se sami nazivaju, IPC. IPC je utemeljen 1987. godine s ciljem promicanja liberalizacije poljoprivredne trgovine i posebice, Amstutzova poljoprivrednog plana. IPC-ovi članovi odbora uključuju rukovoditelje iz Cargilla, GMO diva Syngente (tadašnjeg Novartisa), najvećega svjetskog proizvođača hrane Nestlea, potom iz Kraft Foodsa, zatim najvećega svjetskog proizvođača GMO sjemena Monsanto, najvećega svjetskog

152 U izvorniku: Consumers for World Trade (op. prev.)

153 U izvorniku: Emergency Committee for American Trade (op. prev.)

154 U izvorniku: The International Food and Agricultural Trade Policy Council (op. prev.)

trgovca sojom ADM-a, sjemenskog diva Bungea Ltd., Zaklade Winthrop Rockefeller's Winrock International, Ministarstva poljoprivrede Sjedinjenih Država i japanske najveće trgovačke skupine Mitsui & Co. IPC je interesna skupina koju si političari iz Bruxellesa, Pariza ili Tokija ne mogu priuštiti ignorirati.

Cargill i IPC tijesno su surađivali s američkim zastupnikom za trgovinu Clintonove administracije i poslije ministrom trgovine Mickeyjem Kantorom. Prikazujući da je WTO osnovom nalik GATT-ovim dogovornim propisima - te stoga solidno lažući - Kantor je progurao prijedlog Urugvajске runde o WTO-u kroz Kongres Sjedinjenih Država.

WTO-ov Sporazum o poljoprivredi

WTO-ov Sporazum o poljoprivredi¹⁵⁵ napisali su Cargill, ADM, DuPont, Nestle, Unilever, Monsanto i druge poljoprivredno-poduzetničke tvrtke. Cilj mu je potaknuti uništenje nacionalnih zakona i mjera zaštite protiv nasilne monopolizacije cijena¹⁵⁶ divova poljoprivrednoga poduzetništva.

Nakon utemeljenja WTO-a vaŕingtonska se politika usmjerila na osiguranje pune potpore razvoju genetički modificiranih biljaka kao glavnome američkom "strateŕskom" prioritetu. Clintonova administracija postavila je, uz sveopći blagoslov američke vlade, službeni i neslužbeni, "biotehnologiju" skupa s internetom za strateŕski imperativ.

¹⁵⁵ U izvorniku: Agreement on Agriculture (op. prev.)

¹⁵⁶ U izvorniku: pricing power; raspon u kojemu tvrtka može podizati cijenu proizvodu bez smanjivanja potražnje za njim. (op. prev.)

Clinton je dao i punu potporu Mickeyju Kantoru, svojem glavnom pregovaraču, za ratifikacijski postupak WTO-a.

Kada je Kantor napustio vašingtonsku vladu 2001. godine, bio je nagrađen za usluge američkom poljoprivrednom poduzetništvu tijekom GATT-ovih pregovora. Tvrtka Monsanto, najagresivniji promicatelj genetički modificiranih žitarica i njima srodnih herbicida postavila je Kantora u svoj upravni odbor. Vrata između vlade i privatnoga sektora bila su širom otvorena.

Monsanto, DuPont, Dow Chemical i drugi poljoprivredno-kemijski divovi transformirali su se u kontrolore patentirana, genetički preinačena sjemena za glavne svjetske sorte usjeva. Bio je dozrio trenutak za uspostavljanje političkoga tijela koje će moći sumnjičavome svijetu nametnuti nove GMO usjeve. WTO-ov Sporazum o poljoprivredi trebao je biti alat za to, zajedno s WTO-ovim propisima koji sprovode TRIPS - Sporazum o trgovinskim pitanjima vezanim uz (prava na) intelektualni posjed.

WTO je paralelni organ za promidžbu globalizacije poljoprivrede pod uvjetima koje je odredilo američko poljoprivredno poduzetništvo. Propisi WTO-a otvaraju pravni i politički put stvaranju globalnoga "tržišta" osnovnih prehrambenih proizvoda sličnog onomu što ga je stvorio naftni kartel pod Rockefellerovim Standard Oilom stoljeće prije. Do pojave poljoprivrednoga poduzetništva nikada usjevi nisu držani tek robom s globalnom tržišnom cijenom. Žitarice su oduvijek imale lokalno obilježje, kao i njihovo tržište te bile temelj ljudskog opstanka i nacionalne gospodarske sigurnosti.

Vašingtonski Plan Amstutz postao je WTO-ov Sporazum o poljoprivredi, poznat još kao AoA. Svrha politike AoA jest ostvariti najviši prioritet poljoprivrednoga poduzetništva - slobodno i integrirano globalno tržište za svoje proizvode. Dok retorički priča o "sigurnosti hrane", AoA zapravo nalaže da je takva sigurnost moguća jedino pod okriljem slobodne trgovine, plan isključivo probitačan divovskim globalnim žitnim trgovcima poput Cargilla, Bungea i ADM-a.¹⁵⁷

Godine 1992. administracija Busha starijeg donijela je - bez javne rasprave - odluku da su genetički projektirana ili modificirana hrana i biljke "u bitnim svojstvima istovjetne" s običnim sjemenom i usjevima, stoga za njih nisu potrebne posebne vladine odredbe.

Taj princip pomno je utkan u WTO-ove propise i u sklopu je "Sanitarnog i fitosanitarnog sporazuma" ili SPS-a. Izraz "fitosanitarno" otmjen je znanstveni naziv pod kojim se zapravo podrazumijevaju GMO biljni uzorci.

Umješna formulacija SPS-ovih propisa tvrdi kako standardi i mjere o hrani usmjereni na zaštitu ljudi od nametnika ili životinja mogu eventualno biti uporabljeni za hotimičnu trgovinsku zapreku, stoga ih WTO-ovim propisima treba zabraniti. Pod krinkom poštivanja zdravlja biljki i ljudi u okviru WTO-ovih standarda, IPC i s njime spregnuti moćni GMO interesi osigurali su upravo suprotno. Tek nekolicina političara iz zemalja članica WTO-a uopće se potrudila zaroniti ispod površine zastrašujućeg termina

"fitosanitarni". Ostali su slušali vlastiti poljoprivredno-poduzetnički lobi i suglasili se.

Prema WTO-ovu SPS propisu, nacionalni zakoni koji zabranjuju genetički modificirane organizme za ljudski prehrambeni lanac zbog skrbi o nacionalnom zdravlju, držeći ih potencijalnom prijetnjom za živote ljudi ili životinja, nisu pravedni. Dapače, okršteni su "nepravednom trgovinskom praksom". Drugi su WTO-ovi propisi zabranjivali nacionalne zakone koji zahtijevaju obilježbu genetički projektirane hrane jer predstavljaju "tehničke zapreke trgovini". Prema WTO-u "trgovina" se smatra višim prioritetom od prava građana na informacije o tome što konzumiraju. O kakvoj je trgovini riječ i u čiju je ona korist, nije bilo definirano.

Terminator

Plan o GMO-u prikriveno je ratovanje velike važnosti. Monsanto i američka vlada vrlo su oprezni kako se ne bi otkrilo kamo smjeraju. Ako su naši navodi točni, nadajmo se da će kineska vlada ove riječi upozorenja shvatiti ozbiljno i pokrenuti vlastitu, neovisnu istragu.

Dopusti li Kina Monsanto i čije druge GMO žitarice i kemijske herbicide slične Monsanto Roundupu, zarazit će se - zbog kontaminacije vjetrom i slično - uobičajeni usjevi i povrh toga će otvoriti vrata ropstvu gore nego tijekom opijumskih ratova, ovaj put robovanju Monsanto sjemenu koje, jednom posađeno, čini samoubojstvo, tj. sterilno je. To je sjeme tzv. tehnološki restriktivne genetičke uporabe¹⁵⁸ (GURTs), popularno

nazvano "terminator" po holivudskim filmovima Arnolda Schwarzeneggera.

Godine 2007. Monsanto je pogazio svoje svečano dano jamstvo i tiho kupio tvrtku koja je s američkom vladom posjedovala patent za "terminatora". Vlada Sjedinjenih Država financira izučavanja u području genetičkoga projektiranja koja će, budu li komercijalizirana, svojim vlasnicima pružiti moć kontroliranja prehrambenog sjemena cjelokupnih nacija i regija. Vlada tiho radi na spomenutoj tehnologiji od 1983. godine. Trenutačno malo poznata tvrtka koja je aktivan sudionik u genetičkome projektiranju s Ministarstvom poljoprivrede Sjedinjenih Američkih Država - Delta & Pine Land - dio je najvećega svjetskog opskrbljivača patentiranog, genetički modificiranog sjemena (GMO) - poduzeća Monsanto iz St. Louisa u Missouriju.¹⁵⁹

U ožujku 1998. godine Patentni ured Sjedinjenih Država dodijelio je Delta & Pine Landu jamstvo br. 5.723.765 za patent pod nazivom *Control of Plant Gene Expression*. Patent je, prema godišnjem financijskom izvješću Delta & Pinea - "Formularu 10K" Povjerenstva za američku sigurnost i razmjenu¹⁶⁰ - u zajedničkom posjedu D&PL-a i Sjedinjenih Američkih Država koje zastupa ministar poljoprivrede.¹⁶¹ To službeno potvrđuje kako politika vlade Sjedinjenih Američkih Država promiče tehnologiju GMO "terminator" te njezin izvoz u Kinu i druge zemlje. Oni jako dobro znaju

159 F. William Engdahl, *Monsanto Buys 'Terminator' Seeds Company*, Global Research, 27. kolovoza 2006., pristup na <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=3082>.

160 US Security & Exchange Commission (SEC) (op. prev.)

161 Ibid.

što rade. Uključuju se u konačni rat oko hrane pripremajući tehnologije koje po prvi put u ljudskoj povijesti mogu oduzeti sjeme za osnovne prehrambene žitarice poput riže.

Patent ima univerzalan opseg. Navodimo iz službenog D&PL-ova izvješća SEC-u: "Patent široko pokriva sve vrste flore i sjemena, kako transgenetičkog (GMO), tako i konvencionalnog, za sustav osmišljen da omogući kontrolu reproduktivne održivosti sjemena bez oštećivanja usjeva."

"Tada bi", razmeće se D&PL, "jedna od primjena tehnologije mogla biti kontroliranje nedopuštene sadnje sjemena nad čijim vrstama postoji pravo posjeda... Time će nedopuštena sadnja postati nesvrhovitom jer bespravno sačuvano sjeme neće klijati, stoga će biti beskorisno za sjetvu." D&PL tisućljetnu tradiciju poljodjelskoga čuvanja sjemena krsti pogrdnim nazivom "pohranjivanje u smeđe vreće" kao da je to nešto prljavo i iskvareno.

Prevedeno na laički jezik, D&PL službeno priopćuje kako je svrha njegova patenta br. 5 723 765 pod nazivom *Control of Plant Gene Expression* poljoprivrednicima jednom uhvaćenima u stupicu kupnje transgenetičkog ili GMO sjemena tvrtke poput Monsanto ili Syngente onemogućiti "pohranjivanje u smeđe vreće" kao i eventualno oslobađanje od kontrole Monsanto i njegovih prijatelja nad njihovim budućim usjevima. Kako to D&PL formulira, njegov mu patent daje "izglede otvaranja važnih svjetskih tržišta sjemena prodaji transgenetičkom tehnologijom stvorenih usjevnih vrsta u kojima je sjeme usjeva trenutačno pohranjeno i uporabljeno u sljedećim sezonama kao sjeme za sadnju".¹⁶²

Ključni znanstveni član odbora Delta & Pine Landa od 1993. godine jest dr. Nam-Hai Chua. Chua, star 62 godine, već je četvrt stoljeća i ravnatelj Molekularno-biološkog laboratorija za biljke Rockefellerova učilišta u New Yorku, laboratorija koji je duša višedesetljetnoga razvoja Zaklade Rockefeller i koji troši više od 100 milijuna američkih dolara od svojih subvencija kako bi stvorio Genetičku revoluciju. Do 1995. godine Chua je također bio znanstveni savjetnik poduzeću Monsanto kao i DuPontovu Pioneer Hi-Bred Internationalu. Chua je u samome središtu Rockefellerove Genetičke revolucije, dakako skupa s Delta & Pine Landom i njegovim izučavanjem "terminatora".

Monsanto je, sada kad posjeduje Delta & Pine Land, a i zbog svoje korporativne i finansijske moći, u dobru položaju pa može razmnožavati svoje samoubilačko sjeme. Delta & Pine Land već ima izvjestan broj podružnica od kojih je nekolicina i u Kini. Navedimo neke: D&PL Argentina, D&PL China, D&PL China PTE u Singapuru, Deltapine Paraguay, Delta Pine de Mexico, Deltapine Australia, Hebei Ji Dai Cottonseed Technology Company u Kini, CDM Mandiyu u Argentini, Delta and Pine Land Hellas u Grčkoj, D&M Brazil Algodao of Brazil, D&PL India, D&PL Mauritius Ltd.¹⁶³

Ta ogromna, globalna mreža kombinirana s Monsanto-
vim dominantnim položajem vezanim uz GMO sjeme na
poljoprivredno-kemijskom tržištu skupa s jedinstvenim
patentom br. 5 723 765, *Control of Plant Gene Expression*
daju sada Monsanto i njegovim bliskim prijateljima silnu

prednost s obzirom na njihove planove o dominaciji nad uporabom hrane i biljnog sjemena u svijetu.

Ovo kmetstvo pod GMO sjemenom američkoga poljoprivrednog poduzetništva prijetnja je nacionalnoj sigurnosti Kine čak u većoj mjeri od američke vojne prijetnje jer nije prepoznata.

Kemijsko ratovanje

Baš poput GMO sjemena za rižu, kukuruz, soju i druge žitarice, jednako su opasni i posebno spregnuti kemijski herbicidi na koje je GMO sjeme projektirano da bude otporno. Kemikalije rabljene u herbicidima i pesticidima povezanim s GMO-om krajnje su toksične. Glede Monsanto, njegovo se sjeme jedino i isključivo prodaje ugovorom koji primorava poljoprivrednika na kupnju i Monsanto herbicida Roundup. Bez Roundupa nema ni Roundup Ready GMO sjemena. To je savršena stupica za poljoprivrednike jer je za Roundup u više navrata dokazano da mu se s vremenom smanjuje učinkovitost protiv korova. Diljem Sjeverne Amerike zadnjih se godina pojavio "superkorov" otporan na Roundup, koji ne može uništiti nijedan herbicid, dakle pravo Frankensteinovo čudovište. GMO tvrtke ulažu ogromne napore kako bi skrile tu činjenicu.

Veteran biljne patologije, američki profesor Don Huber javno je upozorio da je možda novi, samoreplicirajući, mikroglijivični organizam veličine virusa uzročnik spontanih pobačaja stoke, sindroma iznenadne smrti Monsanto soje roundup ready i uvenuća Monsanto kukuruza roundup ready. Huber, koji proučava biljne patogene više od

50 godina i glifosat¹⁶⁴ više od 20, zamijetio je porast patogenih povezanih s tim herbicidom. U intervjuu za časopis *Organic and Non-GMO Report* govorio je o zaključcima svoje znanstvenoistraživačke skupine - kako glifosat može "znatno povišiti ozbiljnost raznih biljnih bolesti, umanjiti otpornost biljke na patogene i bolesti, onesposobiti hranjive sastojke iz tla i učiniti ih biljci neuporabivima".¹⁶⁵

Uznemirujući članak o opasnostima kemijskoga herbicida koji se u svijetu rabi za GMO usjeve pojavio se u vrlo cijenjenom američkom časopisu *Scientific American*. Časopis, koji se smatra jednim od ozbiljnijih američkih znanstvenih žurnala, izvješćuje o nedavnim neovisnim izučavanjima koja nedvojbeno ukazuju kako tzv. "nereaktivne" kemikalije primiješane u Monsantoov herbicid Roundup zapravo združuju one aktivne s glavnim kemijskim sastojkom dodanim da bi se razvila krajnje toksična smjesa. Ta je smjesa smrtonosna za ljudske stanice. Roundup je najrašireniji herbicid u svijetu i neodvojiv od svake GMO biljke koju je patentirao Monsanto.

Ovaj članak prikazuje nedavno izučavanje skupine znanstvenika francuskoga Sveučilišta u Caenu pod ravnanjem molekularnoga biologa Gilles-Erica Séralinija. Jedna osobita, nereaktivna primjesa, polietoksilirani lojni amin¹⁶⁶ ili POEA jest, pokazuje studija, smrtonosnija za ljudski embrij, stanice placente i pupčane vrpce nego sam herbicid - taj su zaključak istraživači nazvali "zapanjujućim".

164 U izvorniku: glyphosate; ekv. - Roundup (op. prev.)

165 Rady Ananda, *Genetic Engineering Scientists warn of link between dangerous new pathogen and Monsanto's Roundup*, Global Research, 21. veljače 2011., <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=23303>

166 Polyethoxylated tallow amine (op. prev.)

Dosad se većina zdravstvenih studija usredotočivala više na štetnost glifosata nego na smjesu sastojaka u Roundupu. Ali u novome izučavanju znanstvenici su pronašli kako Roundupove nereaktivne primjese pojačavaju štetan učinak na ljudske stanice - čak i kada su u puno blažim koncentracijama od onih što se rabe na poljoprivrednim dobrima i travnjacima! Francuska je skupina proučavala različite koncentracije Roundupa, od uobičajene poljoprivredne doze ili doze za travnjake pa sve do 100 000 puta slabije od prodajnih. Istraživači su pri svakoj pronašli oštećenja stanica.¹⁶⁷

"Ovo nedvojbeno potvrđuje da [nereaktivni sastojci] u Roundupovoj formuli nisu nereaktivni, to jest inertni", elaborirali su. Povrh toga, patentirana smjesa dostupna na tržištu može prouzročiti oštećenja stanica pa čak i smrt već pri rezidualnim razinama pronađenima na usjevima tretiranim Roundupom, primjerice soji, lucerki i kukuruzu te na travnjacima i u vrtovima.

Francuska istraživačka ekipa sumnja da bi Roundup, zbog svoje interferencije s produkcijom hormona, mogao biti uzročnik problema u trudnoći, dovesti do patoloških promjena fetusa, smanjene tjelesne težine pri rođenju te pobačaja.

Francuski su znanstvenici testirali četiri različite vrste smjesa Roundupa, sve s primjesom POEA-e i glifosata u koncentracijama ispod preporučenih za travnjake i poljoprivredni uzgoj. Također su POEA-u i glifosat testirali zasebno kako bi odredili koji je štetniji za embrij te stanice posteljice i pupčane vrpce.¹⁶⁸

167 F. William Engdahl, *Monsanto Herbicide Deadly to Human Cells*, 26. lipnja 2009.

168 Ibid.

Glifosat, POEA i sve četiri vrste smjese Roundupa naškodile su svim trima staničnim tipovima. Stanice pupčane vrpce napose su bile osjetljive na POEA-u. Glifosat je bio štetniji u sprezi s POEA-om, a POEA zasebno bila je za stanice štetnija od glifosata.

Do ove uznemirujuće studije Monsanto, tvorac Roundupa, ostajao je pri tomu da je osnovni sastojak herbicida, glifosat, neznatno štetan pri preporučenim dozama. Također je tvrdio kako su njegovi testovi pokazali da različiti nereaktivni sastojci poput POEA-e nisu aktivni. Američka je vlada dosad prihvaćala Monsantoove tvrdnje kao valjane i nije ih neovisno testirala. Mnogi nereaktivni sastojci u herbicidima pojačavaju učinke aktivnih sastojaka pomažući im prodiranje kroz odjeću, zaštitnu opremu i stanične stijenke i tako im povišuju štetnost. Hrvatska skupina nedavno je otkrila da herbicidna smjesa s atrazinom prouzrokuje oštećenje DNK što može biti uzročnikom raka, dok sam atrazin to ne čini.

Tijekom osamdesetih godina prošloga stoljeća POEA je bila uobičajeni nereaktivni sastojak herbicida i znanstvenici su je povezali s pojavom trovanja u Japanu. Ondje su liječnici pregledali bolesnike koji su hotimice ili nehotice popili Roundup i utvrdili da je njihova bolest ili čak smrt posljedica POEA-e, a ne glifosata.

POEA je površinsko-aktivna tvar, to jest deterdžent izlučen iz životinjskih masnoća. Dodanje Roundupu i ostalim herbicidima kako bi im pomogao prodrijeti kroz površinu biljaka i tako što učinkovitije uništiti korov.

Nova studija Sveučilišta u Caenu postavlja ozbiljna pitanja o sigurnosti GMO biljaka koje su izričito patentirane

za uporabu u sprezi s Monsanto-ovim Roundupom, ali i ukazuje na to kako je cjelokupna današnja komercijalizacija GMO-a u tolikoj mjeri znanstveno neispitana glede štetnosti za ljude i životinje da je posve opravdan hitan "moratorij" na svu GMO sadnju koji je Američka visoka škola za zdravstvenu ekologiju¹⁶⁹ nedavno i zatražila. Jer, svi su GMO-i po svojoj biti labilni, "neprirodni" spojevi koji stalno mutiraju.

Godine 2009. Američka visoka škola za zdravstvenu ekologiju izdala je službeno priopćenje o GMO biljkama u kojemu se jasno tvrdi:

"...nekoliko sustavnih izučavanja na životinjama ukazuje na ozbiljne zdravstvene rizike povezane s uzimanjem GM hrane uključujući neplodnost, imunosne poremećaje, ubrzano starenje, stanično signaliziranje, proteinsku tvorbu i promjene u jetrima, bubrezima, slezeni i probavnom sustavu.

Postoji više od usputne povezanosti GM hrane i štetnih učinaka na zdravlje. Postoji uzročnost, kako je definirana po Hillovim mjerilima, u područjima stupnja pridruživanja, dosljednosti, posebnosti, biološke stupnjevitosti i biološke vjerojatnosti. Stupanj pridruživanja i dosljednost [veze] između GM hrane i bolesti potvrđena je u nekoliko studija na životinjama.

Posebnost povezanosti GM hrane i izvjesnih patoloških procesa također je nađena. Višestruke studije na životinjama pokazuju znatne poremećaje imunosnoga sustava koje uključuju povišenu razinu proteina povezanih s astmom, alergijama i upalama. Studije na životinjama također

pokazuju promjenu u ustroju i funkciji jetara, promjene u metabolizmu lipida i ugljikohidrata kao i stanične promjene koje bi mogle voditi ubrzanom starenju i gomilanju reaktivnih vrsta kisika¹⁷⁰ (ROS). Zabilježene su i promjene na bubrezima, gušterači i slezeni. Nedavna studija iz 2008. godine povezuje GM kukuruz i s neplodnošću - s vremenom se potomstvo znatno smanjuje, a okotna težina u miševa hranjenih GM kukuruzom zamjetno je smanjena."¹⁷¹

Neonikotinoidi i poljoprivredno-kemijski toksini

Jedan od najmanje shvaćenih aspekata isprva polagane, no zadnjih godina opsegom i tempom sve dramatičnije izražene destrukcije kineskoga hranidbenog lanca sprega je uporabe jako toksičnih poljoprivrednih kemikalija sa sjetvom ne samo GMO kukuruza, soje ili pamuka već također njihovih vrsta koje nisu genetički modificirane.

Opasnosti Monsantoova glifosata sa zaštićenim tržišnim imenom Roundup[©] već su navedene. No možda puno štetniji, a k tomu puno manje poznat, jest doseg novih insekticida zvanih neonikotinoidi.¹⁷² Te visokotoksične kemikalije dobile su zeleno svjetlo vladine Uprave za hranu i lijekove unatoč ogromnoj količini dokaza iz neutralnih znanstvenih ispitivanja o štetnosti ne samo za pčele i ptice pjevice već i za ljude.

170 U izvorniku: Reactive oxygen species (op. prev.)

171 Amy Dean, D. O. and Jennifer Armstrong, M. D., *Genetically Modified Foods*, American Academy of Environmental Medicine, 8. svibnja 2009., pristup na <http://www.aemonline.org/gmopost.html>.

172 Neuroaktivni insekticidi (op. prev.)

Kontaminiranje temelja hranidbenog lanca novo je oruđe kojim američke elite kane baciti Kinu na koljena. Neonikotinoidni insekticidi, derivirani iz nikotina, osvajaju sve veći udio na tržištu opće zaštite usjeva. Trenutačno su neonikotinoidni proizvodi najrašireniji biljni insekticidi u svijetu.¹⁷³

Devedesetih godina prošloga stoljeća na tržištu zaštite usjeva nalazili su se uglavnom sljedeći insekticidni proizvodi: organski fosfor (43 %), piretroidi (18 %) i karbamati (16 %). Međutim, od pojave prvoga neonikotinoida, imidakloprida, koji su 1991. godine zajedno razvili Bayer CropScience i Nihon Tokushu Noyaku, ovi toksični novi pesticidi rabe se u 89 regija i zemalja za više od 60 vrsta usjeva. Godine 2005. neonikotinoidi su zaposjeli 16 % svjetskoga tržišta pesticida. S godišnjom prodajom u vrijednosti 1941 milijarda američkih dolara neonikotinoidi su pretekli piretroid i postali poljoprivredni pesticid s najbržim rastom zastupljenosti. Upravo u tomu leži alarmantna opasnost za kinesku opskrbu i sigurnost hrane. Jedna vrsta neonikotinoida, imidaklopid, postao je zadnjih godina najzastupljeniji insekticid. Danas je u svijetu najbolje prodavan insekticid.¹⁷⁴

U Kini je značajan proizvođač neonikotinoida s ovlaštenjem Bayer AG-a i japanske poljoprivredne tvrtke Shandong Sino-agri United Biotechnology Co., Ltd. ("Sino-agri Union") - podružnica CNAMPGC-a, koji u cijelosti posjeduje Shandong United Pesticide Industry

173 AgroPages.com, *Neonicotinoid Insecticides Insight*, pristup na <http://www.agropages.com/BuyersGuide/category/Neonicotinoid-Insecticide-Insight.html>.

174 Ibid.

Co., Ltd. i Taian United Biochemistry Technology Co., Ltd. Sino Agri-Union danas je najveći i najaktivniji kineski proizvođač licenciranih neonikotinoida. Tvrtka surađuje s Japanskom udrugom proizvođača pesticida i posebice s japanskim vodećim proizvođačem neonikotinoida, tvrtkom Sumitomo 8c Shimadzu.¹⁷⁵

Što je za Kinu tako uznemirujuće glede širenja kemikalije hvaljene da iznimno učinkovito uništava nametničke kukce koji oštećuju usjeve? To što nikotinoidi ne ubijaju tako učinkovito tek sitne usjevne nametnike, već i cjelokupne pčelinje zajednice te ptice pjevice. Povrh toga, njihovo opsežno posipanje usjeva ugrožava ljudski mozak i ostale organe.

Medonosna pčela, *Apis mellifera*, najvažniji je oprašivač poljoprivrednih usjeva. Medonosne pčele oprašuju oko 70 od 100 usjeva koji ljudima zauzvrat pribavljaju 90 % hrane. Oprašuju i većinu voća i povrća - između ostaloga jabuke, naranče, jagode, luk i mrkvu. No iako se u zadnjih 50 godina broj zajednica medonosnih pčela povećao, u mnogim europskim zemljama kao i u Sjevernoj Americi pčelinje su se zajednice znatno smanjile. Istodobno, količina usjeva koje oprašuju kukci sve je veća. Ova je pojava dobila neobičan naziv - poremećaj opadanja zajednica¹⁷⁶ (CCD), što podrazumijeva da uzrokom mogu biti razni čimbenici. Ozbiljna znanstvena izučavanja ipak upućuju na glavni uzročnik: uporabu novih, vrlo toksičnih

175 Foreign Trade Department, *China Crop Protection Industry Association Delegates Visited Japan for the Second Time*, 30. siječnja 2012., pristup na http://en.sdupi.com/news_detail/newsId=33b76313-4c5e-449f-b8e9-bfc01b33c753&comp_stats=comp-FrontNews_list01-1300788129234.html.

176 U izvorniku: Colony Collapse Disorder (op. prev.)

sistemskih pesticida u poljoprivredi od otprilike 2004. godine.

Ne nametnu li vlade EU-a, SAD-a, Kine i drugih zemalja sveopću zabranu na izvjesne kemijske insekticide, neće samo pčele postati stvar prošlosti. Čak i sama ljudska vrsta mogla bi se suočiti s novim, zapanjujućim izazovom pukoga preživljavanja. Neposredna prijetnja stiže od sve veće uporabe insekticida neonikotinoida koji sadržavaju krajnje štetne kemikalije.

Neonikotinoidi su skupina insekticida kemijskoga sastava sličnog nikotinu. Oni djeluju na središnji živčani sustav kukaca. A k tomu i na pčele te male ptice pjevice. No najviše uznemiruje to što najnoviji dokazi govore kako bi mogli imati utjecaja i na razvoj mozga u novorođenčadi.¹⁷⁷

Prije nekih pet do šest godina svijetom su počela kružiti izvješća, najviše iz Sjedinjenih Država, a potom sve više i iz EU-a, pogotovo Velike Britanije, kako nestaju cjelokupne pčelinje kolonije. Od 2004. godine uginulo je više od milijun pčelinjaka diljem Sjedinjenih Država pa pčelari iz 25 zemalja govore o poremećaju opadanja zajednica. Tijekom zime 2009. godine procijenjeno je da je nestala jedna petina pčelinjaka, dvostruko više od sezonskog, prirodnog smanjenja.¹⁷⁸ Nadležni iz vlasti tvrdili su kako je to zagonetka.

Izvješće američkog Ureda za zaštitu okoliša¹⁷⁹ (EPA) o Bayer AG-ovu Klotianidinu, u širokom opsegu rabljenom neonikotinoidu, upozorava:

177 F. William Engdahl, *Scary Facts about Birds and the Bees and Bayer AG*, 1. srpnja 2012., pristup na <http://www.veteranstoday.com/2012/07/01/214009/>.

178 Louise Gray, *Beekeepers lose one fifth of hives*, 24. kolovoza 2009., The Telegraph, pristup na <http://www.telegraph.co.uk/earth/earthnews/6069218/Beekeepers-lose-one-fifth-of-hives.html>.

179 U izvorniku: Environmental Protection Agency (op. prev.)

"Dostupni podatci ukazuju kako klotianidin na kukuruzu i kanoli ne bi trebao imati nikakav akutan štetan učinak na ptice. Međutim, nalazi pokazuju kako gutanje tretiranog sjemena može rezultirati kroničnom štetnošću za neugrožene i ugrožene vrste malih ptica (primjerice - ptice pjevice) i akutnom ili kroničnom štetnošću za neugrožene i ugrožene vrste sisavaca."¹⁸⁰

Privatna britanska znanstvenoistraživačka udruga Buglife and the Soil Association poduzela je izvjesna testiranja ne bi li otkrila uzrok smrti pčela. Pronašla je da je opadanje zajednica bilo djelomično prouzročeno neonikotinoidima.¹⁸¹ Neonikotinoidi su "sistemske" kemikalije koje unište kukce jer prodru u biljnu stanicu. U Britaniji se u velikoj mjeri rabe za usjeve poput uljane repice i proizvodnju biljki lončanica.

Neonikotinoidi se mogu naći u britanskim proizvodima, primjerice Chinooku namijenjenome za uljanu repicu te Bayeru UK 720 namijenjenome uzgoju biljki lončanica koje potom završavaju u vrtovima i domovima diljem zemlje. Novo je znanstveno istraživanje potanko ispitalo gotovo cjelokupni niz istovrsnih istraživanja o mogućnim dugoročnim posljedicama uporabe neonikotinoida. Zaključak je da neonikotinoidni pesticidi dugoročno oštećuju zdravstveni i životni ciklus pčela utječući na njihov živčani sustav. U izvješću je zabilježeno: "Neonikotinoidi mogu biti značajan element koji pridonosi sadašnjem

180 Anon., *Clothianidin a Neonicotinoid Pesticide Highly Toxic to Honeybees and other pollinators*, 20. ožujka 2007., pristup na <http://www.theenvironmentalblog.org/2007/03/clothianidin-a-neonicotinoid-pesticide-highly-toxic-tohoneybees-and-other-pollinators/>.

181 Ibid.

smanjenju pčelinjih zajednica, a možda i smanjenju neciljnih beskralježnjačkih vrsta." Udruga je pozvala na totalnu zabranu pesticida koji sadržavaju neonikotinoide.¹⁸²

Peter Melchett, predsjednik britanskog Soil Associationa, u priopćenju za tisak rekao je kako pesticidi uzrokuju stalan pad broja oprašujućih kukaca i ugrožavaju poljoprivrednu industriju vrijednu više milijuna funta. "Velika Britanija je među članicama EU-a općepoznata po svom opuštenom pristupu problemu sigurnosti pesticida; izvješće Buglifea pokazuje da pesticidi ugrožavaju proces oprašivanja vitalan za britansku poljoprivredu", rekao je.¹⁸³

I da, u ožujku 2012. godine znanstveni ravnatelj britanskoga Ministarstva okoliša, hrane i poljoprivrede sir Robert Watson najavio je da britanska vlada ponovno razmatra svoje dopuštenje uporabe neonikotinoida. Watson je za jedne britanske novine rekao: "Pregledat ćemo, bez sumnje, znanstveno istraživanje Sveučilišta Stirling, francuska izučavanja, kao i američka koja su objavljena prije dva mjeseca. Moramo ih potanko proučiti kako bismo vidjeli je li britansko gledište ispravno ili ne. Želim cjelokupan pregled, vrlo, vrlo poman."¹⁸⁴

U Sjedinjenim Državama vladin ured odgovoran za dopuštenja, to jest zabrane kemikalija opasnih za okoliš jest Ured za zaštitu okoliša (EPA). Godine 2003. EPA je, unatoč jasnom upozorenju vlastitih znanstvenika dopustila

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Anon., *Clothianidin a Neonicotinoid Pesticide Highly Toxic to Honeybees and other pollinators*, 20. ožujka 2007., pristup na <http://www.theenvironmentalblog.org/2007/03/clothianidin-a-neonicotinoid-pesticide-highly-toxic-tohoneybees-and-other-pollinators/>.

neonikotinoid zvan Klotianidin koji je patentirao njemački Bayer AG s japanskom tvrtkom Takeda, a koji se prodaje pod zaštićenim imenom Poncho. Uporabljen je već sljedeće, 2004., godine na preko 88 milijuna jutara američkih kukuruznih usjeva i otada prispijevaju izvješća o potresnoj smrti više od jednoga milijuna pčelinjih košnica diljem kukuruznih polja američkoga Srednjeg zapada.¹⁸⁵

Politički dužnosnici iz EPA-e dopustili su da Bayer dobije dozvolu za Poncho unatoč službenom sudu EPA-inih znanstvenika da je Klotianidin "visokotoksičan za pčele u slučaju taktilnoga ili oralnoga doticaja" i da je "vrlo pokretan u tlu i zemnim vodama, to jest da vjerojatno odlazi u potoke, jezerca te obližnja polja gdje će ga apsorbirati divlje cvijeće" pa će nastaviti ubijati još više pčela i ne ciljanih kukaca poput leptira i bumbara. U upozorenju EPA-ina dopisa od 28. rujna 2005. godine - otkrivenog anonimnim izvorom - koji procjenjuje štetnost Klotianidina, sažimaju se njegovi učinci i utjecaj na okoliš. U sažetku stoji da će Klotianidin ostati toksičan za pčele još danima nakon primjene, a da kod medonosnih pčela učinak te izloženosti toksinu može uključivati letalne ili subletalne posljedice u ličinki te posljedice na reproduktivnu sposobnost matice.¹⁸⁶

EPA-ini znanstvenici prosudili su da je višestruko toksičniji od Bayerova drugog nikotinoida, Imidakloprida prodavanog

185 Henk Tennekes, *They've turned the Environment into the Experiment and WE are all the experimental Subjects*, 19. siječnja 2011., pristup na <http://www.boerenlandvogels.nl/en/content/they%E2%80%99ve-turnedenvironment-experiment-%E2%80%93-and-we-are-all-experimental-subjects>.

186 Henk Tennekes, *They've turned the Environment into the Experiment and WE are all the experimental Subjects*, 19. siječnja 2011., pristup na <http://www.boerenlandvogels.nl/en/content/they%E2%80%99ve-turnedenvironment-experiment-%E2%80%93-and-we-are-all-experimental-subjects>.

pod zaštićenim imenom Gaucho koji je sam "7000 puta otrovniji za pčele od DDT-ja".¹⁸⁷ DDT je u Sjedinjenim Državama zabranjen 1972. godine nakon bezbrojnih studija koje su dokazale njegovu štetnost za životinje i za ljude. U siječnju 2013. godine drugi je ured američke vlade, Ministarstvo poljoprivrede Sjedinjenih Država (USDA), objavio novo, važno izvješće znanstvene skupine pod ravnanjem Jeffreyja Pettisa iz USDA-ina laboratorija za izučavanje pčela. Studija objavljena u njemačkome znanstvenom časopisu *Naturwissenschaften* bila je krajnje eksplozivna.

Pettisova je studija, nakon pomnih kontrolnih pokusa na pčelama izloženim i neizloženim neonikotinoidima, jasno pokazala i zaključila da postoji "interakcija između subletalne izloženosti imidaklopridu (Bayerov Gaucho) i broja zajednica te stvaranja spora crijevnog parazita medonosne pčele zvanog *Nosema*¹⁸⁸ u svakoj pojedinačnoj pčeli". Štoviše, studija nastavlja: "Naši rezultati ukazuju kako su sadašnje metode rabljene za procjenu potencijalnoga negativnog učinka pesticida neprikladne. Ovo nije prva studija u kojoj je zamijećena složena i neočekivana sprega slabe izloženosti pesticidu i opterećenosti patogenim organizmima... Predlažemo stvaranje novih propisa o testiranju pesticida koji će u pokusne postupke uvrstiti povišenu podložnost patogenima. I na koncu, vjerujemo da suptilno međudjelovanje pesticida i patogena poput ovdje prikazanog, može biti glavnim prinosnikom povišene smrtnosti medonosnih pčela diljem svijeta."¹⁸⁹

187 Ibid.

188 Nedavno reklasificiran kao gljivica, (op. prev.)

189 Jeffrey S. Pettis et al., *Pesticide exposure in honey bees results in increased levels of the gut pathogen Nosema*, *Naturwissenschaften-The Science of Nature*, 13 siječnja 2012.,

Poznati nizozemski toksikolog dr. Henk Tennekes izvijestio je kako su pčele - suprotno tvrdnjama Bayera i ostalih proizvođača neonikotinoida - koje žive u blizini kukuruznih polja posipanih štetnim pesticidima izložene neonikotinoidima tijekom cijele vegetativne sezone i da je toksin kumulativan. Tennekes primjećuje: "Pčele su u razdoblju paše izložene tim tvarima kao i nekolicini drugih poljoprivrednih pesticida na raznovrsne načine. Za proljeća krajnje visoke razine klotianidina i tiametoksama nađene su u ispušnim plinovima poljoprivrednih strojeva, a stvorene su tijekom sjetve tretirana kukuruznog sjemena. Također smo pronašli neonikotinoide u tlu svakog ispitivanog polja, uključujući neposijana polja."¹⁹⁰

Učinak na ljudski mozak?

Najstrašniji od svih jest dokaz da izloženost neonikotinoidima ima užasne potencijalne učinke na ljude nalik onima na ptice i pčele. Profesor Henk Tennekes opisuje ih ovako:

"U glavne suvremene bolesti djece u Sjedinjenim Državama ubraja se izvjestan broj psihosocijalnih poremećaja i poremećaja ponašanja. Učestalost neurorazvojnih poremećaja, uključujući probleme pri učenju, disleksiju, mentalnu retardaciju, poremećaj pozornosti i autizam, veća je nego što se prije mislilo - pogađa godišnje 5 % od 4 milijuna djece rođene u Sjedinjenim Državama.

pristup na <http://www.springerlink.com/content/pl027164r403288u/fulltext.html>.

190 Henk Tennekes, *Honey Bees Living Near Maize Fields Are Exposed To Neonicotinoids Throughout The Growing Season*, 5. siječnja 2012., pristup na <http://www.farmlandbirds.net/en/taxonomy/term/3>.

Nadalje, učestalost kroničnih neurodegenerativnih bolesti odraslih poput Parkinsonove bolesti i demencije zamjetno je veća. Ovi razvojni smjerovi proširuju mogućnost da izloženost u ranoj životnoj dobi postane otponac kasnijoj bolesti, moguće zbog smanjenja broja stanica važnih dijelova mozga ispod razine potrebne za neometenu funkciju u starijoj dobi. Izloženost pesticidima prije rođenja i za djetinjstva, čini se, značajan je čimbenik rizika koji ima učinak na ustroj mozga i cjelokupno zdravlje te može povisiti opasnost od neuroloških bolesti poslije u životu."¹⁹¹

Također je sve više dokaza da stalna izloženost biljkama posipanim neonikotinoidima *može biti odgovorna za oštećenje ljudskog mozga uključujući nedavni nagli porast pojave autizma u djece.* (Naglasio autor.)

Tennekes, pozivajući se na skorašnje studije o učincima raznih vrsta izloženosti neonikotinoidima na štakore, zabilježio je:

"Sve su brojniji dokazi da kronična izloženost nikotinu izaziva mnoge štetne učinke na normalan razvoj djeteta. Perinatalna izloženost nikotinu poznat je čimbenik rizika iznenadne smrti novorođenčeta, niske natalne tjelesne težine i hiperaktivnosti / poremećaja pozornosti. Dakle, neonikotinoidi mogu nepovoljno utjecati na ljudsko zdravlje, posebice na razvoj mozga."¹⁹²

191 Henk Tennekes, *Prenatal exposures to pesticides may increase the risk of neurological disease later in life*, 20. ožujka 2012., pristup na <http://www.farmlandbirds.net/en/content/prenatal-exposures-pesticides-may-increase-risk-neurological-disease-later-life>.

192 Henk Tennekes, *The neonicotinoids may adversely affect human health, especially the developing brain*, 20. ožujka 2012., pristup na <http://www.farmlandbirds.net/en/taxonomy/term/3>.

Pozivajući se na studije nedavno objavljene u časopisu *Science*, Brian Moench zamijetio je:

"Meta ovih insekticida jest mozak kukaca. Stoga oni poremećuju pčelinji navigacijski sustav i njihovu sposobnost povratka u košnicu stvarajući nešto nalik 'pčelinjem autizmu'. Ali kukci se razlikuju od ljudi, zar ne? Točno, no živčane stanice ljudi i kukaca dijele istu temeljnu biološku infrastrukturu. Kemikalije koje onemogućuju električne impulse u živcima kukaca učinit će to i u ljudskima. Ali ljudi su puno veći od kukaca pa su doze za ljude vrlo male, zar ne?

Tijekom kritičnoga prvog tromjesečja razvoja čovjek nije veći od kukca pa zašto ne bismo pretpostavili da pesticidi mogu razoriti nerazvijeni mozak ljudskoga embrija? Ali humani embriji nisu vani na kukuruznim poljima špricima insekticidima, zar ne? Nedavna studija pokazala je kako je svaka testirana osoba u urinu imala tragove svjetski najprodavanijeg pesticida, Roundupa, u koncentracijama od pet do dvadeset puta višima od razine koja se drži sigurnom za pitku vodu."¹⁹³

Najalarmantniji dio priče o neonikotinoidima jest da vlade u EU-u sve do danas nisu poduzele gotovo nikakve mjere opreza ne bi li spriječile makar i potencijalno zatrovanje neonikotinoidima do svršetka dugoročnih testiranja kojima će se konačno utvrditi jesu li opasni kao što se misli i kao što sve mnogobrojnija znanstvena svjedočenja kazuju.

193 Brian Moench, *Autism and Disappearing Bees A Common Denominator?*, 2. travnja 2012., Common Dreams, pristup na <http://www.commondreams.org/view/2012/04/02>.

Bayer AG i neonikotinoidi

Početkom 2011. godine Program Ujedinjenih naroda za okoliš¹⁹⁴ (UNEP) objavio je izvješće o uginanju pčela diljem svijeta. Bayerovi neonikotinoidi Poncho i Gaucho navedeni su ondje kao prijetnja brojnim životinjama.

Prema UN-ovu izvješću:

"Sistemske insekticidi poput onih rabljenih kao sjemena obloga, koji se sele od korijena kroz cijelu biljku sve do cvjetova mogu prouzročiti kroničnu štetnu izloženost ne ciljnih oprašivača. Razne studije otkrile su znatnu štetnost kemikalija poput Imidakloprida, Klotianidina, Tiametoksama i njima dodanih primjesa za životinje, primjerice mačke, ribe, zečeve, ptice i gliste. Laboratorijske studije pokazale su da takve kemikalije mogu prouzročiti gubitak osjećaja za smjer, oslabiti pamćenje i moždani metabolizam te također prouzročiti i uginuće."¹⁹⁵

Unatoč tomu Bayer AG ne pokazuje znakova volje za prekidom proizvodnje i raspačavanja svojih štetnih neonikotina. Dapače, sve više pritišće u stilu admirala Farraguta koji je u bitci kod Mobil Baya uzviknuo: "Kvrugu i torpeda, punom parom naprijed!"

Njemački farmaceutski div među svoja prošla postignuća ubraja i ona koja danas radije želi zaboraviti: prvu sintezu heroína, preparata koji se 1898. godine prodavao na tržištu kao lijek protiv kašlja i čije ime potječe od "herojskog"

¹⁹⁴ U izvorniku: UN Environment Programme (op. prev.)

¹⁹⁵ Coalition against BAYER Dangers (Germany), *Countermotion to shareholder meeting: BAYER Pesticides causing bee decline*, priopćenje za tisak, 11. travnja 2012.

osjećaja Bayerovih zaposlenika na kojima je testiran.¹⁹⁶ Ako tvrtki Bayer AG bude dopušteno ustrajati u prodaji svojega arsenala smrtonosnih neonikotinoida, to bi moglo ozbiljno nadmašiti kolektivnu smrt, patnju i uništenje iskivano heroinom u prošleme stoljeću.

Gaucha i Poncho među Bayerovim su najprodavanijim pesticidima: "Godine 2010. prodaja Gaucha procijenjena je na 820 milijuna američkih dolara, dok je prodaja Poncha procijenjena na 260 milijuna američkih dolara. Gaucha je Bayerov najprodavaniji pesticid, dok je Poncho na sedmom mjestu.

Neobično je što u godišnjem izvješću za 2011. nisu navedeni iznosi za Gaucha i Poncho."¹⁹⁷

Zabrana u mnogim zemljama EU-a

Za razliku od Sjedinjenih Država, nekoliko zemalja EU-a zabranilo je uporabu neonikotinoida izrazivši sumnju u pouzdanost ispitivanja i izvješća o sigurnosti kemijskih proizvođača. To ponovno ukazuje na postojanje političkog plana američke vlade glede promidžbe i izvoza visokotoksičnih kemikalija. Kina je glavna meta te strategije.

U Europi je značajan slučaj Njemačke gdje je *Institut Julius Kühn - Bundesforschungsinstitut für Kulturpflanzen*¹⁹⁸ (JKI) u Quedlinburgu skupio uzorke mrtvih pčela i utvrdio kako je uzročnik njihova uginuća Klotianidin.

196 Richard Askwith, How aspirin turned hero: A hundred years ago Heinrich Dreser made a fortune from the discovery of heroin and aspirin, Sunday Times, 13. rujna 1998., pristup na <http://opioids.com/heroin/heroinhistory.html>.

197 Coalition against BAYER Dangers (Germany), op. cit.

198 Njem.: Državni znanstveni istraživački institut za usjeve (op. prev.)

Bayer CropScience svalio je krivnju na neispravne serije kukuruznog sjemena. Naime, tvrtka je odgovorila neuvjerljivom isprikom kako je tijekom sjetve sjemenju spala obloga što je prouzročilo neuobičajeno visoke vrijednosti toksične prašine koja se raširila po obližnjim područjima gdje pčele skupljaju pelud i nektar. Harro Schultze, odvjetnik koalicije skupina koje su podnijele tužbu, izjavio je: "Sumnjamo kako je Bayer predočio netočna izvješća ne bi li umanjio opasnost od pesticidnih taloga u tretiranim biljkama. Bayerova... uprava mora biti pozvana na odgovornost jer se za opasnost... zna već više od desetljeća."¹⁹⁹

Vrijedi zamijetiti, u Bayerovoj je domovini Njemačkoj vlada zabranila Bayerove neonikotinoide još 2009. godine. Francuska i Italija donijele su slične zabrane. U Italiji je vlada ustvrdila kako su poslije zabrane pčelinje zajednice ponovno dosegle uobičajen broj, stoga je, unatoč jakom pritisku kemijske industrije, zabrana bila poduprta.²⁰⁰

S obzirom na uzemirujuće dokaze o povezanosti neonikotinoida sa smanjivanjem broja pčelinjih zajednica kao i moguću štetnost za ljudske fetalne stanice i mozak, reakcija Europskog povjerenstva sramotno je spora. Bruxelles još uvijek krzma s odgovorom pa je Ured pučkog pravobranitelja EU-a²⁰¹ pokrenuo istragu o tomu što je posrijedi. Pučki pravobranitelj Europske zajednice Nikiforos Diamandou rekao je kako je otvorio istragu nakon žalbe

199 ENS, *German Coalition Sues Bayer Over Pesticide Honey Bee Deaths*, 25. kolovoza 2008., pristup na <http://www.ens-newswire.com/ens/aug2008/2008-08-25-01.asp>.

200 Roberta Cruger, *Nicotine Bees Population Restored With Neonicotinoids Ban*, 15. svibnja 2010., pristup na <http://www.treehugger.com/clean-technology/nicotine-bees-population-restored-with-neonicotinoids-ban.html>.

201 U izvorniku: Office of EU Ombudsman (op. prev.)

Vijeća austrijskog pučkog pravobranitelja²⁰² koje tvrdi da je Europsko povjerenstvo propustilo razmotriti nove dokaze o ulozi neonikotinoida u smrtnosti pčela. "Stoga se Povjerenstvo treba pozabaviti novim znanstvenim dokazima i poduzeti odgovarajuće mjere, primjerice ponovno razmotriti dopuštenja za dotične tvari", navodi se u izjavi Ureda pučkog pravobranitelja Europske zajednice.²⁰³

Pučki je pravobranitelj zamolio Povjerenstvo za mišljenje o istrazi do 30. lipnja, a potom će donijeti izvješće. Preporuke pučkog pravobranitelja nisu obvezujuće. Povjerenstvo je odgovorilo kako je zamolilo Europsku agenciju za sigurnost hrane²⁰⁴ (EFSA) da obavi cjelovit pregled svih neonikotinoidnih pesticida do 30. travnja i nakon toga će, sukladno nalazima, poduzeti prikladne mjere.²⁰⁵

Dati EFSA-i konačnu riječ o sigurnosti hrane za europske konzumente i kukce posve je isto kao i dati lisici kokošinjac na čuvanje. EFSA je pod jakim utjecajem članova koji su u sukobu interesa zbog svojih dvojbenih veza s interesima poljoprivrednoga poduzetništva koje zastupa Bayer AG i druge poljoprivredno-kemijske međunarodne tvrtke.²⁰⁶

Bayer je jedna od šest globalnih tvrtki povezanih s razvojem patentiranoga GMO sjemena i s njime spregnutih kemikalija, koja kontrolira unos u cjelokupni hranidbeni

202 U izvorniku: Austrian Ombudsman Board (op. prev.)

203 Henk Tennekes, *EU response to bee death pesticide link questioned*, 24. travnja 2012., pristup na <http://www.farmlandbirds.net/en/taxonomy/term/3>.

204 U izvorniku: European Food Safety Agency (op. prev.)

205 Ibid.

206 Olivier Hoedeman, Corporate Europe Observatory, *Open letter regarding conflicts of interest EFSA's Management board*, Brussels, 4. ožujka 2011., pristup na <http://www.corporateeurope.org/sites/default/files/sites/default/files/files/openletter/EFSA%20management%20board%20conflicts%20of%20interest.pdf>.

lanac. Čvrsto prepletenu skupinu koja kontrolira globalno sjeme, pesticide i poljoprivredno biotehnološko tržište čine: Monsanto, Dow, BASF, Bayer, Syngenta i DuPont. Tolika koncentracija moći nad svjetskom poljoprivredom nezapamćena je. Kako je jedan promatrač zamijetio, ona im omogućuje "kontroliranje plana poljoprivrednog istraživanja; upravljanje trgovinskim sporazumima i poljoprivrednom politikom pojedinačnih zemalja; postavljanje svoje tehnologije kao znanstveno utemeljeno' rješenje za povišenje prinosa usjeva, prehranu gladnih i očuvanje planeta; izbjegavanje demokratskog nadzora i zakonske kontrole; podrivanje konkurentnih tržišta".²⁰⁷

Nizozemski toksikolozi Tennekes i Alex Lu, izvanredni profesori biologije zdravstvene ekologije na Katedri za zdravstvenu ekologiju Sveučilišta Harvard, među sve većim su brojem svjetskih znanstvenika koji pozivaju na hitnu i sveopću zabranu uporabe novih neonikotinoidnih pesticida.²⁰⁸ Profesor Lu poziva na vrlo jednostavan test:

"Predložio bih da se na pet do šest godina globalno uklone iz uporabe svi neonikotinoidi. Vрати li se broj pčelinjih zajednica poslije zabrane u normalu, mislim da imamo odgovor." Činjenica da unatoč sijećajućim dokazima o opasnostima od neonikotinoida vlada Sjedinjenih Država nastavlja promicati toksične kemikalije po svijetu jest krajnje razvidan dokaz o postojanju mračnoga, zakulisnog plana. Kina je nacićjana kao meta toga plana.

207 Andrew Olsen, *Chemical Cartel*, 28. lipnja 2010.; također vidjeti: F. William Engdahl, *Seeds of Destruction*, op. cit.

208 Henk Tennekes, *Imidacloprid and Colony Collapse Disorder - Scientists Call for Global Ban on Bee-Killing Pesticides*, 5. travnja, 2012., pristup na <http://www.farmlandbirds.net/en/taxonomy/term/3>.

Međutim, ne samo u područjima kontrole stabilnosti kineske valute, njezina pristupa nafti i/ili sigurnosti njezine opskrbe hranom, Kina je pod sve jačom vatrom. Napadi su raznovrsni i najčešće prikriveni. Jedan od najprikrivenijih i krajnje prijetućih jest nasrtanje farmaceutskih tvrtki pod američkim ravnanjem koje uguravaju silnu količinu štetnih i opasnih lijekova i cjepiva, baš poput opijumskog rata, no ovoga puta oko dopuštenih "lijekova" umjesto nedopuštenog heroína.

ZDRAVSTVENI RATOVI: LIJEKOVI I CJEPIVA - NOVI AMERIČKI OPIJUMSKI RAT

CIA, lijekovi i društvena kontrola

Uvođenje zapadnjačke medicine i posebice njezinih cjepiva i lijekova najopasnija je subverzija angloameričkih moćničkih elita s kojom se današnja Kina susreće. Tim više što među odgovornima u današnjoj Kini ima vrlo malo onih koji su barem donekle spoznali da su angloameričke moćničke elite zadnjih godina raspačavanje cjepiva i lijekova pretvorile u oružje ne bi li postigle do sada neviđenu kontrolu nad cjelokupnim narodima.

Za one koji će pomisliti kako je tvrdnja pretjerana, uputno je pročitati izjavu iz 1961. godine jednoga člana zatvorenoga kruga angloameričke elite, Aldousa Huxleyja, autora romana *Vrli novi svijet*, knjige manje o životu pod komunizmom - tako ju je prodavao Zapad - a više nacрта kako vodeće elite Zapada planiraju kontrolirati vlastito i druga društva. Brat Aldousa Huxleyja sir Julian Huxley, mahniti eugeničar i zagovaratelj smanjenja populacije, bio je prvi predsjednik UNESCO-a nakon Drugoga svjetskog rata.

Aldous Huxley još je 1961. godine ustvrdio:

"Već možda za sljedećeg naraštaja postojat će farmakološka metoda stvaranja ljudi zaljubljenih u svoje robovanje ili, da se tako izrazim, proizvodnje diktature bez suza, metoda uspostave vrste bezbolnog koncentracijskog logora za cjelokupna društva gdje će ljudima zapravo biti oduzeta sloboda, ali im to neće smetati jer će im s pomoću propagande, to jest ispiranja mozga ili, još točnije, ispiranja mozga poduprtog farmakološkim metodama svaka želja za pobunom biti pometena. Čini se da će ovo biti posljednja revolucija."²⁰⁹

Danas je Zapad već prispio do toga "sljedećeg naraštaja". Obvezno treba razumjeti kako Huxley nije bio samo pisac. Bio je i dio međusobno tijesno povezane skupine koja je tajno surađivala s CIA-jinim šefom Allenom Dullesom i Eisenhowerovim posebnim savjetnikom za strategiju hladnog rata Nelsonom Rockefellerom²¹⁰ na strogo povjerljivome projektu "kontrole uma" nazvanome MK-Ultra pod pokroviteljstvom privatne Fordove zaklade koji je stvorio LSD-ovsku, drogerašku "hipi-revoluciju" šezdesetih prošlog stoljeća u Sjedinjenim Državama kao pokusni pothvat postizanja sveopće društvene kontrole. U tajnim CIA-jinim pokusima, skupa s vodećim farmaceutskim tvrtkama, sudjelovali su dr. Humphrey Osmond, Timothy Leary, spisatelj Ken Kesey i drugi.²¹¹

209 Aldous Huxley, *speech before Tavistock Group, California Medical School, 1961.*, pristup na <http://modernhistoryproject.org/mhp?Article=Quotes>.

210 Burton Hersh, *The Old Boys - The American Elite & The Origins of the CIA*, str. 41.

211 Tavistock Agenda, *In the Shadow of the Counterculture Revolution: Radical Change & Counterculture: Huxley, Esalen & Human Potential Movement*, pristup na http://tavistockagenda.iwarp.com/whats_new_43.html.

CIA-jine tehnike uporabe raznovrsnih droga kako bi se kontrolirao ljudski um i tijelo tiho su prebačene u danas već udomaćene "antidepresivne" lijekove, u pravilu davane djeci s navodnom dijagnozom tzv. *hyperkinesisa* ili - da navedemo njegovo mračnije ime - "poremećaja pozornosti"²¹² (ADD), to jest poremećaja pozornosti i hiperaktivnosti (ADHD). To je tek jedan od stotina primjera. Lijekovi za djecu kojoj je dijagnosticiran ADHD obuhvaćaju: amfetamin-dekstro-amfetamin (Adderall), deksmetilfenidat (Focalin), dekstroamfetamin (Dexedrine, Dextrostat), lisdeksamfetamin (Vyvanse), metilfenidat (Ritalin, Concerta, Metadate, Daytrana).²¹³

Nastavak dopuštenja angloameričkim i/ili europskim farmaceutskim tvrtkama da prodaju i proizvode svoje lijekove u Kini za potencijalne kineske konzumente ugrožavanje je nacionalne sigurnosti najvišega stupnja, jače nego što je to bio Opijumski rat iz 1840.

Lijekovi za kontroliranje ljudi osmišljeni ovim snagama imaju obilje raznovrsnih imena i krinki.

Godine 2010. niz skandala s cjepivima koja su izazvala smrtne posljedice postao je predmet usijane rasprave u kineskim medijima. Kinu je pogodilo nekoliko takvih skandala.

Nadležni za zdravstveni nadzor i prevenciju bolesti u Guangzhou prvom su istragom otkrili da se nakon primitka cjepiva protiv gripe H1N1 izvjestan broj djece

212 U izvorniku: Attention Deficit Disorder (op. prev.)

213 A.D.A.M. Medical Encyclopedia, *Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD); ADD; ADHD; Childhood hyperkinesia*, 25. svibnja 2012., pristup na <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmedhealth/PMH0002518/>.

razbolio ili ostao paraliziran. Prema hongkonškom časopisu *Mingpao*, jedan od najvećih proizvođača cjepiva u pokrajini Jiangsu, Jiangsu Yanshen Biological Stock Co. Ltd., poslije prodan Simcere Group Ltd.-u, proizveo je kontaminirano cjepivo zbog kojega je oboljelo više od milijun ljudi. Tvrtka je prekinula proizvodnju i zatvoreno je sedam najviših rukovoditelja pod optužbom da su proizvodili i prodavali neispravna cjepiva. Srpnja 2008. godine u gradu Changzhi trogodišnja Jia Xiaonu po primitku cjepiva protiv zaušnjaka neobjašnjivo se razboljela od nekrotizirajućeg fasciitisa.²¹⁴

Skandali su smjesta postali predmetom žestokih optužbi i istraga, ali dok su za bolesti i smrti prouzročene cjepivom okrivljavane "neispravne mjere pripravljanja", ostala je nezamijećena činjenica da je današnja farmaceutska industrija pod američkim ravnateljskim štapom. To je bilijunski vrijedna industrija uklopljena u globalni sustav proizvodnje lijekova i njihovo licenciranje u zemlje poput Kine.

Pokazatelj podmukle ćudi ovoga novog rata lijekovima najnovije je smrtonosno cjepivo koje se bezobzirno natu- ra cijelome svijetu sa svrhom navodne "zaštite" djevojčica pretpubertetske dobi - jedanaestogodišnjakinja i dvanaestogodišnjakinja - od potencijalnog raka cerviksa nazvanoga HPV-om (humanim papilloma virusom). GlaxoSmithKline iz Velike Britanije s Cervarixom i Merckom iz Sjedinjenih Država te Gardasilom najveći su opskrbljivači ovim smrtonosnim cjepivom. Farmaceutska industrija traži da se u Sjedinjenim Državama i Velikoj Britaniji cijepljenje protiv

214 Mitch Moxley, *China: Wave Of Anger Rises Over Vaccine Scandal*, IPS, 6. travnja 2010.

HPV-a učini obveznim, dakle čak i bez dopuštenja roditelja. Bezbrojna su izvješća o ozbiljnim ozljedama i, štoviše, smrtnim slučajevima neposredno nakon dobivanja cjepiva protiv HPV-a.²¹⁵

Cjelokupno znanstveno utemeljenje cijepljenja navedenim toksinom kako bi se osoba načinila "imunom" na nj opravdana je vrlo sumnjivim znanstvenim dokazom. Znanstveno-medicinski istraživač Eustace Mullins zamijetio je: "Edward Jenner (1796. - 1839.) 'otkrio' je da bi cjepivo protiv kravljih boginja navodno trebalo ljude zaštititi od haranja boginja u osamnaestome stoljeću. Zapravo, boginje su već bile na izmaku, a neki mjerodavni vjeruju da bi do kraja stoljeća posve nestale zahvaljujući izvjesnome broju povoljnih čimbenika. Nakon što je cjepivo protiv kravljih boginja prihvaćeno u Engleskoj, izbila je epidemija koja je usmrtila 22 081 osobu. S vremenom su epidemije boginja postajale sve gorima. Godine 1872. usmrtila su 44 480 ljudi. Stoga je Engleska 1948. godine konačno zabranila cjepivo unatoč činjenici što je ono bilo jedan od najpoznatijih 'priloga' zemlje suvremenoj medicini. Ta odluka donijeta je nakon mnogo godina obveznog cijepljenja tijekom kojih su osobe koje bi se odbile izložiti njegovoj štetnosti bile otpremene u zatvor." Mullins dodaje: "Japan je započeo s obveznim cijepljenjem 1872. godine. Godine 1892. ondje je zabilježeno 165 774 slučaja boginja od kojih je 29 979 bilo sa smrtnim ishodom."²¹⁶

215 Ginger Taylor, *Gardasil Injury Victims Hold Press Conference at the GOP Debate*, 17. listopada 2011., pristup na http://www.naturalnews.com/033899_gardasil_injury_victims.html.

216 Eustace Mullins, *Murder by Injection: The Story of the Medical Conspiracy Against America*, National Council for Medical Research, Staunton, Virginia, pristup na http://www.bibliotecapleyades.net/archivos_pdf/murderinjection.pdf.

Nadalje bilježi sljedeće: "Medicinski povjesničari konačno su došli do nemilog zaključka kako se velika 'epidemija' gripe iz 1918. godine može isključivo pripisati pretjeranoj uporabi cjevica. Bio je to prvi rat u kojemu je cijepljenje bilo obvezno za svakoga vojnika. *Boston Herald* izvijestio je kako je za samo jedan mjesec od cjevica umrlo 47 vojnika. Kao posljedica toga, vojne su bolnice bile pretrpane, ne ranjenicima s bojišnice, već žrtvama cijepljenja. Epidemija je nazvana 'španjolskom gripom' - obmanjujućim imenom kako bi se skrilo njezino stvarno podrijetlo. Ta epidemija gripe odnijela je dvadeset milijuna žrtava..."²¹⁷

Nije teško zamisliti ogroman val cjevicom hotimice izazvane bolesti koji će u sljedećim mjesecima snaći Kinu zaključiti li angloameričke elite da ona postaje previše moćnom i utjecajnom u svjetskoj politici. Kako bismo razumjeli potencijalnu metodu djelovanja, uzet ćemo za primjer Indiju.

U Indiji se tijekom 2011. i 2012. godine dogodila žestoka eksplozija poliomijelitisa.

Slučajevi nepoliomijelitične akutne fleksične paralize²¹⁸ (NPAFP), puno ozbiljnije bolesti od poliomijelitisa pojavili su se kao posljedica masovnog cijepljenja. U izvješću objavljenom u *Indian Journal of Medical Ethics*²¹⁹ (IJME) objašnjava se kako NPAFP klinički nije moguće razlučiti od poliomijelitične paralize. Ali prema Pravosudnom uredu za medicinu i znanost²²⁰ (OMSJ), iako je NPAFP dvaput smrtonosniji od poliomijelitisa, uopće nije bio uzet

217 Ibid.

218 U izvorniku: Non-polio acute flaccid paralysis.

219 Indijski časopis za medicinsku etiku (op. prev.)

220 U izvorniku: Office of Medical & Scientific Justice (op. prev.)

u obzir prije žestokog promidžbenog pohoda u korist cjepiva protiv poliomijelitisa u Indiji.²²¹

U 2011. godini Indija je proglašena zemljom bez dječje paralize, iako je u to vrijeme imala 47 500 zabilježenih slučajeva NPAFP-a, zapanjujuće visok broj. Prema podacima skupljenim u indijskom Nacionalnom projektu za nadzor poliomijelitisa²²², broj slučajeva NPAFP-a diljem Indije dramatično se povisio i to u izravnom omjeru s brojem primljenih cjepiva protiv polija, što zapravo govori da je cjepivo pobudilo naglo širenje spomenute smrtno bolesti.²²³

K tomu, slučajevi polio-paralize povezane s cjepivom²²⁴ (VAPP), stanja gdje su paralitički simptomi istovjetni ili nalik poliju dobivenom u prirodnom okruženju, manifestiraju se nakon dobivanja cjepiva protiv poliomijelitisa i također su u porastu. Ne samo što su paralitični simptomi kod NPAFP-a i VAPP-a puno teži od onih u polija dobivenog uobičajenim načinom, nego mogu biti praćeni i drugim negativnim nuspojavama uključujući neurološka oštećenja.

Kampanja za cjepivo protiv polija u Indiji potaknula je novu epidemiju gorega tipa od polio-paralize, tipa puno smrtonosnijeg od prvoga. Nakon promidžbe cjepiva protiv polija najviše se povisila stopa NPAFP-a -12 puta, a u nekim područjima zemlje zabilježene stope bile su povišene čak 35 puta.²²⁵

221 Ethan A. Huff, *Study: Polio vaccine campaign in India has caused 12-fold increase in deadly paralysis condition*, NaturalNews, 17. travnja 2012., pristup na http://www.naturalnews.com/035588_polio_vaccine_India_paralysis.html#ixzz2202hUuzM.

222 U izvorniku: National Polio Surveillance Project (op. prev.)

223 Ibid.

224 U izvorniku: Vaccine-associated polio paralysis (op. prev.)

225 Ibid.

Nikako tek slučajem, cjelokupna muljaža oko cjepiva protiv poliomijelitisa u Indiji okotila se iz donacije Zaklade Billa & Melinde Gates.²²⁶ Zaklada Gates sada u promicanju cjepiva žestoko cilja Afriku. Gates je priznao kako podržava cjepiva koja smanjuju populaciju.

Bill Gates i "Klub dobrih"

U svibnju 2009. godine u dom sir Paula Nursea, dobitnika Nobelove nagrade za biologiju i predsjednika Sveučilišta Rockefeller, prispjela je krajnje utjecajna skupina probranih gostiju raspravljati o svjetskim događajima. Goste je osobno izabrao David Rockefeller, bivši predsjedatelj banke Chase Manhattan i glava obiteljske dinastije; ondje su se okupili: Bill Gates iz proeugeničke Zaklade Gates, George Soros, Warren Buffett, utemeljitelj CNN-a Ted Turner i još neki.

Gates, Buffett i Ted Turner najveći su zagovaratelji globalnoga programa za redukciju svjetske populacije. Programi u Africi i drugdje zakrinkani su filantropijom i osiguravanjem zdravstvene zaštite za siromašne Afrikance. U zbilji oni uključuju sterilizaciju stanovništva cijepljenjem ili drugim lijekovima kojima žene u fertilnoj dobi postaju neplodnima. Zaklada Gates, kamo je Buffett prije dvije godine ukrcao znatan tovar svojega bogatstva, također podupire uvođenje GMO sjemena u Afriku pod plaštem afričke "Druge zelene revolucije". Prema izvješćima koja su procurila sa sastanka, središnja tema tajnoga sabora plutokrata bila je kako unaprijediti

učinkovitost njihova plana kontrole rađanja i smanjenja svjetske populacije.²²⁷

Za one koji dvoje je li dugoročan plan anglosaske elite o drastičnom smanjenju svjetske populacije - posebice Azijaca i još uže, Kineza i Indijaca, dvaju najvećih svjetskih naroda - zbiljski, pogled na videoprikaz odabranoga kalifornijskog skupa razbit će dvojbu.

Bill Gates, utemeljitelj Microsofta i jedna od najbogatijih osoba svijeta, razmeće se ulaganjem milijarda u svoju poraza oslobođenu Zakladu Billa & Melinde Gates kojom "liječi bolesti i smanjuje nedostatak hrane i siromaštvo u Africi". Godine 2010. na videosjednici u Kaliforniji Gates je otkrio pravi, (dotada) skriveni plan svoje filantropije - smanjenje populacije ljudi žute, smeđe i crne kože.

U Long Beachu u Kaliforniji na sastanku TED-2010, privatnom događaju za 6000 američkih dolara po uzvaniku, Gates je održao govor s naslovom "Inovacija do nule", u kojemu je prikazao znanstveno besmisleni, uvredljivu premisu o smanjenju svjetske, ljudske emisije ugljikova dioksida na nulu do 2050. godine.

Približno četiri i pol minute poslije svoje opaske, Gates je ustvrdio:

"Kao prvo, imamo populaciju. Danas na svijetu ima 6,8 milijarda ljudi. Taj će se broj povisiti na oko 9 milijarda. Obavimo li dobar posao s NOVIM CJEPIVIMA,

227 F. William Engdahl, *Secret Good Club holds first meeting in New York*, 2. lipnja 2009., pristup na www.engdahl.oilgeopolitics.net.

zdravstvenom zaštito i zdravstvenim uslugama vezanim uz reprodukciju, možda ćemo taj broj smanjiti za 10 - 15 %."²²⁸

Naglasimo, Gates je rekao "obavimo li dobar posao s novim cjepivima", dakle, njegova je rulja nakanila smanjiti svjetsku populaciju za 10 - 15 %.

Zaklada Billa & Melinde Gates, najveća privatna zaklada u svijetu, glavni je dioničar u GMO poduzeću Monsanto. Zaklada Gates promiče sveopće cijepljenje u Africi i istodobno podupire Udrugu za Zelenu revoluciju u Africi²²⁹ (AGRA) Kofija Annana koja pokušava nepregledna poljoprivredna bogatstva afričkoga kontinenta dovesti pod kontrolu GMO diva Monsanto i američkih poljoprivredno-poduzetničkih kartela. Svi pothvati Zaklade Gates vode k združenome cilju eugenike i genocida.

Afrika i CIA-jin rat "protiv AIDS-a"

Jedan od najjasnijih i najsurovijih primjera kako američke elite pretvaraju lijekove u oružje kontrole bila je prevarantska kampanja protiv AIDS-a Sjedinjenih Država i Svjetske banke u afričkim državama koje posjeduju strateški neprocjenjive sirovine, a koje interesi američkoga Pentagona i korporacija žele kontrolirati te spriječiti njihovu dostupnost Kini i drugim potencijalnim suparničkim zemljama.

Glasoviti kritičar teorije o AIDS-u, dr. P. H. Duesberg bilježi:

228 F. William Engdahl, *Bill Gates in video talks about vaccines to reduce population*, 25. veljače 2010., pristup na www.engdahl.oilgeopolitics.net.

229 U izvorniku: Association for a Green Revolution (op. prev.)

"Jedna od velikih čudnovatosti AIDS-a jest njegova definicija. Ima li osoba antitijela na HIV i k tomu jednu ili nekoliko od 30 'bolesti vezanih uz AIDS', primjerice tuberkulozu, pacijentu se dijagnosticira AIDS. Međutim, boluje li od jedne ili više tih istih bolesti, a testovi na antitijela HIV-a su mu negativni, onda nema AIDS već samo običnu tuberkulozu itd. Otuda je suodnos AIDS-a i HIV-a umjetni, uzgredni proizvod same definicije, a ne znanstvena činjenica."²³⁰

Zamijetimo, dr. Rober Gallo zaradio je milijune dolara osmišljavanjem i patentiranjem svojega proizvoljnog "testa" na HIV.

Dana 7. travnja 2000. godine u Washingtonu bivši banakar s Wall Streeta i predsjednik Svjetske banke James D. Wolfensohn objavio je kako će njegova banka posvetiti "neograničen iznos novca" za borbu protiv HIV-a/AIDS-a u siromašnim zemljama. Plan je bio nametnuti GlaxoSmithKlineov Zidovudine (AZT) Retrovir, prvi lijek za HIV koji je odobrila Uprava za hranu i lijekove (FDA) vlade Sjedinjenih Država, kao i nametnuti ostale nove, skupe i jako toksične lijekove te njima tretirati 34 do 50 milijuna ljudi u nerazvijenim zemljama za koje se pretpostavljalo da imaju HIV. U pitanju je bila populacija uglavnom iz afričkih država, potom Indije, Kine te Kariba, dakle zemalja koje su u to doba bile najveći klijenti Svjetske banke. Prema brojkama Ujedinjenih naroda najmanje 70 - 80 % tih žrtava "AIDS-a", živjelo je u mineralima bogatom području supsaharske Afrike, istim zemljama koje su

danas središte najvećih ulaganja i diplomatskih aktivnosti Kine.²³¹

Medicinski znanstveni istraživač Robert Herron bilježi:

"Dana 30. travnja 2000. godine Clintonova administracija službeno je označila epidemiju HIV-a/AIDS-a glavnom prijetnjom sigurnosti Sjedinjenih Američkih Država. Ta je objava najvećim dijelom bila utemeljena na izvješću Središnje obavještajne službe (CIA) s naslovom Prijetnja od globalne zarazne bolesti i njezine posljedice za Sjedinjene Američke Države.²³² To je izvješće rekordnom brzinom prestalo biti 'strogo povjerljivim' i obznanjeno je javnosti. CIA je tvrdila kako će epidemija HIV-a destabilizirati vlade diljem svijeta, stoga je potreban drastičan zahvat."²³³

Predsjednik Clinton potom je pod krinkom "nacionalne sigurnosti" poduzeo sljedeće: dodijelio je Vijeću za nacionalnu sigurnost i Središnjoj obavještajnoj službi (CIA) - dakle, tijelima nekvalificiranim za borbu protiv ikakvih bolesti - nadzor nad globalnom kampanjom američke vlade protiv AIDS-a, a ne Javnoj zdravstvenoj službi Sjedinjenih Država²³⁴ i Centrima za nadzor i prevenciju bolesti.^{235,236}

231 Robert Herron, *Why are the NSC and CIA Managing America's Global Campaign Against Aids?*, listopad 2001., pristup na <http://www.virusmyth.com/aids/hiv/rh aids.htm>.

232 John C. Gannon et al., *The Global Infectious Disease Threat and Its Implications for the United States*, NIE 99-17D, siječanj 2000., pristup na <http://www.fas.org/irp/threat/nie99-17d.htm>.

233 Robert Herron, op. cit.

234 US Public Health Service (op. prev.)

235 Centers for Disease Control and Prevention (op. prev.)

236 Ibid.

Heron nastavlja:

"Na Clintonov zahtjev, Vijeće za nacionalnu sigurnost, koje prije nikada nije sudjelovalo ni u kakvim problemima vezanima uza zdravstvo otada koordinira međunarodne napore američke vlade u borbi protiv HIV-a/AIDS-a. Dana 30. travnja Clintonova je administracija udvostručila budžet na 254 milijuna američkih dolara godišnje za borbu na drugim kontinentima. Najvećim dijelom toga novca bit će kupljeni lijekovi protiv HIV-a američkih i britanskih farmaceutskih proizvođača za ljude u nerazvijenim zemljama... Dana 3. svibnja 2000. godine David Gordon iz vladina Nacionalnog obavještajnog vijeća²³⁷ održao je konferenciju za tisak kako bi proširio doseg groznih predviđanja. Priopćio je da je smjesta potrebna akcija jer bi u budućnosti epidemija HIV-a mogla poput kuge poharati azijske i istočnoazijske zemlje uz Tihí ocean, možda čak jače nego što je to učinila u supsaharskoj Africi."²³⁸

Clintonova administracija nije pokrenula "anti-AIDS" kampanju kako bi pomogla bolesnim Afrikancima ili komu drugome. Brojne studije, uključujući nekoliko onih koje je financirala američka vlada, utvrdile su kako HIV ne prouzrokuje AIDS. Zapravo, HIV je relativno bezopasan. Dr. Charles Thomas, molekularni biolog i bivši profesor biokemije na Harvardu objašnjava: "HIV je uzročnik dogme o AIDS-u, najveće i možda moralno najdestruktivnije

237 U izvorniku: National Intelligence Council (op. prev.)

238 Ibid.

prijevare koja je ikada snašla mladež zapadnoga svijeta." (*Sunday Times*, London, 3. travnja 1994.)²³⁹

Devedesetih prošloga stoljeća tijekom jakoga Clintonova "AIDS napada", brojni poznati znanstvenici ubrojivši nobelovce progovorili su protiv HIV/AIDS teorije. Vrijedno je navesti neke njihove izjave:

Dr. Kary Mullis, biokemičar, Nobelova nagrada za kemiju 1993: "Ako ima dokaza da HIV prouzrokuje AIDS, trebale bi postojati znanstvene potvrde koje ili pojedinačno ili skupno dokazuju tu činjenicu, u najmanju ruku s velikom vjerojatnošću. Takvi dokazi ne postoje." (*Sunday Times*, London, 28. studenoga 1993.)

Dr. Heinz Ludwig Saenger, honorarni profesor molekularne biologije i virologije, Institut za biokemiju Max Planck, München, Nagrada "Robert Koch" 1978.: "Sve do danas zapravo nema nijednoga znanstveno dovoljno uvjerljivoga dokaza za postojanje HIV-a. Takav retrovirus niti jednom nije izdvojen i pročišćen metodama klasične virologije." (Pismo *Süddeutsche Zeitungu* 2000. godine)

Dr. Serge Lang, profesor matematike, Sveučilište Yale: "Ne držim da postoji ikakva uzročna veza između HIV-a i bilo koje bolesti kao što se tvrdi. Svjedočio sam poturanju krajnje neispravnih statistika o HIV-u i AIDS-u pod znanstvene. K tomu su se najugledniji članovi znanstvenog establišmenta vrlo nemarno, ako ne i neodgovorno pridružili medijima u širenju netočnih informacija o prirodi AIDS-a." (*Yale Scientific*, jesen 1994.)²⁴⁰

239 Ibid.

240 Navedeno iz: *Rethinking AIDS*, pristup na <http://www.virusmyth.com/aids/controversy.htm>.

Ranih devedesetih prošloga stoljeća izvjestan broj znanstvenika stvorio je Skupinu za ponovnu znanstvenu procjenu hipoteze o HIV-u/AIDS-u. Koncipirali su pismo koje ima dvanaest potpisnika, uključujući tu nekoliko znanstvenika visoke akademske titule iz medicinskih znanosti te ga objavili u *Scienceu* (17. veljače 1995., svezak 267, str. 345 - 946). U njemu stoji:

"Predložili smo da znanstveni istraživači neovisni o HIV establišmentu načine stručnu reviziju podataka Centra za nadzor bolesti o slučajevima AIDS-a imajući na umu povezanost AIDS-a s HIV-om, ali tako da HIV kao uzročnik ostave po strani jer je on po sebi patvorina izvedena iz definicije AIDS-a. Od 1985. godine, posve se iste bolesti ili stanja proglašavaju 'AIDS-om' ako su nađena antitijela HIV-a te 'ne AIDS-om' ako tih antitijela nema. Neovisne profesionalne skupine poput Aktuarnog društva trebale bi predložiti članove isto tako neovisnoga povjerenstva za istraživanje sljedećeg pitanja: kolika je učestalost pojava bolesti vezanih uz AIDS (ili bolesti s niskom razinom T limfocitnih stanica) u odsutnosti HIV-a? Dok nemamo definiciju AIDS-a odvojenu od HIV-a, pretpostavljena korelacija HIV-a s AIDS-om samo je tautologija. Drugi neovisni znanstveni istraživači trebali bi ispitati valjanost tzv. 'testova na AIDS', posebice testova primjenjivanih u Africi i južnoj Aziji kako bi se utvrdilo mogu li ti testovi uopće pouzdano identificirati nazočnost antitijela, a kamoli još i izdvojiti živi, reproducirajući virus."²⁴¹

241 S. Krimsky, *Biotechnology Regulation*, Science, 17. veljače 1995: 945.DOI:10.1126/science.7863335.

Nakon objavljivanja pisma više od 2600 ljudi potpisalo je suglasnost s njegovom osnovnom tvrdnjom. Među potpisnicima su bili i članovi Skupine za ponovnu znanstvenu procjenu hipoteze o HIV-u/AIDS-u.²⁴²

Kako bi usmrtila bezopasni HIV, vlada Sjedinjenih Država, Svjetska banka i druga tijela potrošili su milijarde američkih dolara na kupnju i raspačavanje opasnih lijekova protiv HIV-a ljudima diljem svijeta - procijenjeno je da ih je 36 do 50 milijuna - za koje se pretpostavljalo da su HIV pozitivni. Ali lijekovi poput GlaxoSmithKlineova Zidovudina (AZT) Retrovira nisu izliječili nikoga komu je dijagnosticiran "AIDS". Niti su proizvođači lijekova ikada tvrdili da jesu.²⁴³

Krajnje toksične kemikalije teško da su ikada izliječile koju osobu. Ili komu spasile život. Istraživanja su pokazala kako doista svi koji uzimaju te lijekove umiru i, što najviše uznemiruje, većina od 22 milijuna ljudi za koje se mislilo da su umrli od AIDS-a zapravo je umrla od nuspojava lijekova protiv HIV-a. Prema brojnim studijama, imunosna deficijencija oboljelih od AIDS-a rezultat je kemikalija koje oštećuju imunosni sustav ubrojimo li k njima rekreativne droge, primjerice kokain, nitritne inhalante, heroin, potom zlorabu alkohola, pesticide, prekomjerno uzimanje lijekova, primjerice antibiotika, industrijske zagađivače, druge toksine iz okoliša te lijekove protiv HIV-a, primjerice ATP. U Africi su navodne žrtve AIDS-a zapravo žrtve kronične

²⁴² *Rethinking AIDS*, op. cit.

²⁴³ D. T. Chiu, P. H. Duesberg, *The toxicity of azidothymidine (AZT) on human and animal cells in culture at concentrations used for antiviral therapy*, *Genetica* 1995; 95: 103 -109.

malnutricije - glavnog tamošnjeg uzročnika AIDS-a - te uzastopnih infekcija, kroničnog stresa i nedostatka sna.²⁴⁴

Lijekovi "opasniji od heroína"

Lijekovi za bol koji se dobivaju na recept štetniji su ili čak smrtonosniji od mnogih nedopuštenih droga, primjerice heroína. Godine 2008. više je Amerikanaca umrlo od analgetika nego od nedopuštenih droga poput kokaina i heroína zajedno. U Sjedinjenim Američkim Državama broj smrti od propisanih lijekova nadilazi broj prometnih nesreća s fatalnim ishodom. Više od 12 milijuna ljudi u Sjedinjenim Državama ustvrdilo je da uzima analgetike zbog njihova "podižućeg" učinka, a ne zbog učinka kojemu su namijenjeni - neutraliziranja bola.²⁴⁵

Zapravo, gotovo svi nedavni američki "streljački pothvati", ubrojivši onaj u srpnju 2012. godine u Coloradu sa "strijelcem Batmanom" Jamesom Holmesom posljedica su počiniteljeva uzimanja teških lijekova za koje je poznato da prouzrokuju "izmijenjena mentalna stanja" i potiču "neobičajene misli i ponašanje".²⁴⁶

Dokazano je da Uprava za hranu i lijekove (FDA) američke vlade, odgovorna za provjeru sigurnosti različitih lijekova, kao i britansko Ministarstvo zdravlja²⁴⁷ te Združeno

244 P. H. Duesberg & D. Rasnick, The AIDS dilemma: drug diseases blamed on a passenger viru, *Genetica* 1998.104: 85 - 132.

245 Anthony Gucciardi, *Follow the Trend Batman Shooter James Holmes Was On Hardcore Pharmaceutical Drugs*, 23. srpnja 2012., pristup na <http://naturalsociety.com/batman-shooter-james-holmes-on-pharmaceuticaldrugs/#ixzz21UW2S6g2>.

246 Ibid.

247 (UK) Department of Health (DH) (op. prev.)

povjerenstvo za cijepljenje i imunizaciju²⁴⁸ (JCVI) skrivaju prave opasnosti od velikog broja lijekova. FDA je odbila zabraniti lijekove za astmu - dokazane uzročnike smrti 4000 astmatičara godišnje.²⁴⁹

U Velikoj Britaniji u ožujku 2012. godine izvješće dr. Lucije Tomljenović riše sljedeću užasnu situaciju:

"JCVI se uporno trudio skriti kritične podatke o teškim nuspojavama i kontraindikacijama cjepiva kako roditeljima tako i zdravstvenim radnicima ne bi li postigao visoku stopu cijepljenja koju drži nužnom za 'zdravlje krda'. Potonja zamisao o cijepljenju - suprotno uobičajenom mišljenju - ne počiva na čvrstim znanstvenim dokazima što ćemo u daljnjem tekstu i objasniti. Kao posljedica takve JCVI-jeve i DH-ove politike cijepljenja, mnoga su djeca cijepljena iako roditelji nisu bili upoznati s važnim činjenicama o tada već dokazanim mogućnostima ozbiljnih nuspojava kojih je, čini se, JCVI bio posve svjestan. Također se čini kako su JCVI i DH, uskraćujući informacije potencijalnim korisnicima cjepiva, zanemarili njihovo pravo na svjesnu odluku o tomu. Takvim su postupkom JCVI i DH moguće prekršili ne samo Međunarodne smjernice medicinske etike²⁵⁰ (to jest Helsinšku deklaraciju i Međunarodni kodeks liječničke etike), nego također i kodeks vlastite prakse."

248 U izvorniku: Joint Committee on Vaccination and Immunization (op. prev.)

249 Anthony Gucciardi, *Asthma Drugs Kill More than Asthma, FDA Ignores Risk*, 17. studenoga 2011., pristup na <http://naturalsociety.com/asthma-drugs-kill-more-than-asthma-fda-ignores-risk/#ixzz21ohAvjxb>.

250 U izvorniku: International Guidelines for Medical Ethics (op. prev.)

Na 45. stranici svojeg izvješća Lucija Tomljenović zaključuje:

"Prijeписи са састанака JCVI-a i DH-a iz razdoblja od 1983. do 2010. godine, čini se, pokazuju sljedeće:

- 1) Umjesto prikladne reakcije, ponovnog razmatranja postojeće politike cijepljenja kada se temeljem njegovih vlastitih istraživanja sigurnost pojedinih cjepiva pokazala dvojbenom JCVI: a) nije ništa poduzeo, b) preradio je ili selektivno uklonio nepoželjne podatke o sigurnosti iz javnih izvješća i c) ulagao je velike napore ne bi li i javnost i nadležna tijela uvjerio u sigurnost dotičnih cjepiva.
- 2) Izrazito je smanjio kriterije upozorenja na cijepljenje ne bi li postigao višu cijepnu Stopu unatoč razvidnim i neriješenim problemima zdravstvene sigurnosti cjepiva.
- 3) U više je navrata zahtijevao od proizvođača cjepiva izvjesne izmjene njihovih lista podataka kada su one bile u suprotnosti s JCVI-jevim službenim naputcima o cijepljenju.
- 4) Uporno se oslanjao na metodološki dvojbeno ispitivanje te odbacivao neovisna istraživanja kako bi promaknuo politiku cijepljenja.
- 5) Uporno je i kategorički podcjenjivao skrb o sigurnosti i napuhavao povoljan učinak cijepljenja.
- 6) Izrađivao je i promicao plan uvođenja novih cjepiva dvojbenoga učinka i sigurnosti u svakodnevnu pedijatrijsku praksu pod pretpostavkom da će ta cjepiva biti dopuštena.
- 7) Aktivno je obeshrabrivao istraživanja o štetnosti cjepiva.
- 8) Hotimice je zlorabio povjerenje i nedostatak mjerodavnog znanja o cjepivima kod roditelja ne bi li

promaknuo znanstveno dvojben imunizacijski program koji bi dio djece mogao izložiti teškim i dugoročnim neurološkim posljedicama; zamijetimo - svi ovi postupci, čini se, krše JCVI-jev vlastiti kodeks prakse."²⁵¹

Taj osakaćujući ili čak smrtonosni angloamerički farmaceutski sustav lijekova desetljećima je razvijan kako bi oslabio čitave populacije koje su nazvane "krdom". Cjelokupna industrija cjepiva i lijekova u Sjedinjenim Državama, Velikoj Britaniji, Švicarskoj i Japanu gotovo je bez iznimke poslije Drugoga svjetskog rata osmišljavana kao vitalni dio eugeničkog plana krugova angloameričkog establišmenta.

Osobama nadležnima za zdravstvenu budućnost kineskoga naroda bilo bi uputno obratiti pozornost na ovaj visokostrateški oblik ratovanja.

Margaret Chan, W H O i svinjska gripa

Ključna agencija za promidžbu vašingtonskog i londonskog plana o lijekovima za Kinu jest Svjetska zdravstvena organizacija²⁵² u Ženevi. U nekoliko prethodnih godina uprava WHO-e *de facto* je pretvorena u oružje američke vojno-strateške politike. Glavnu ulogu u tome procesu igrala je dr. Margaret Chan, upraviteljica WHO-a rođena u Hong Kongu. Margaret Chan bila je u središtu triju najvažnijih scenarija lažnih epidemija i pandemija - zastrašivanja virusom gripe Avian H5N1 1997. godine, zastrašivanja

251 Ibid.

252 U izvorniku: World Health Organisation (WHO) (op. prev.)

SARS-om u Hong Kongu 2003. godine i objave lažne globalne "pandemije" svinjske gripe H1N1.²⁵³

Margaret Chan sluša zapovijedi, a one dolaze od spletkarske elite farmaceutskih divova koja kontrolira svaki aspekt politike WHO-a vezane uz cijepljenje i zdravstvo. Primjerice, glede svinjske gripe, to jest H1N1, WHO je zapravo promijenio svoju definiciju "6. faze globalne uzbune zbog pandemije" nekoliko tjedana prije nego je u glavnim medijima prasnula panika od izmišljene svinjske gripe. Nove smjernice WHO-a o pandemiji objavljene su 20. travnja 2009. godine, baš u prikladno vrijeme za utjecaj na istogodišnju svibanjsko-lipanjku paniku od svjetske pandemije. Prema dužnosniku WHO-a nadležnom za izvješće, revizija već revidiranih smjernica iz 2005. godine o pandemiji počela je "dobrano prije prvih izvješća o meksičkim slučajevima gripe". Dužnosnik je to izjavio neslužbeno.²⁵⁴

Još čudnije bilo je što nove smjernice WHO-a o pandemiji iz travnja 2009. godine bitno redefiniraju "pandemiju". Bolest više ne mora prouzročiti "ogroman broj zaraza i smrtnih slučajeva". Prijašnja definicija pandemije počinjala je ovako:

"Pandemija gripe događa se pojavi li se novi virus gripe na koji ljudska populacija nije razvila imunitet i koji izazove

253 The Vaccine Initiative, *Margaret Chan Continues to Deny WHO Incompetence Behind the Pandemic-That-Never-Was*, 4. listopada 2010., pristup na <http://www.vaccineinitiative.org/?p=206>.

254 F. William Engdahl, *The WHO Plays with Pandemic Fire: The Continuing Saga of the Flying Pigs Pandemic Flu*, Global Research, 5. lipnja 2009., <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=13856>.

nekoliko istodobnih epidemija u svijetu s ogromnim brojem zaraženih i umrlih."²⁵⁵

WHO je objavio svoju definiciju pandemije - prvu u 40 godina - točno kada su 74 zemlje izvijestile o 144 smrtna slučaja od nove zaraze virusom H1N1, što nije baš uznemirujuće čak i da je sva 144 izravno prouzročio nekakav virus nazvan H1N1 što je bilo vrlo dvojbeno. Svijet je zaposjeo strah od svinjske gripe, a uzbuna je iz 5. faze prešla na najvišu razinu, fazu 6. Farmaceutske su tvrtke smjesta počele razvijati cjepivo, a države su osmišljavale odgovor na novonastalu situaciju. Dr. Thomas Frieden, ravnatelj američkih Centara za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) 8. je lipnja 2009. godine objavio kako će Sjedinjene Države "oštro" reagirati na virus. Milijarde dolara potrošene su na neispitana cjepiva. Predsjednik Obama poštudio je najveće proizvođače lijekova od moguće odgovornosti prouzročene novim, neispitanim cjepivom.²⁵⁶

Nova, labavija definicija olakšala je Margaret Chan i WHO-u objavljivanje 6. faze pandemije koja je zapravo u bližoj prošlosti bila tek najlakša, uobičajena pojava gripe. Za tzv. pandemije H1N1 simptomi bili su istovjetni teškoj, općoj prehladi, ništa više. Izvješće prema kojemu WHO bilo kada može proglasiti globalnu uzbunu zbog pandemije još je čudnije uzme li se u obzir kako je globalni val WHO-u do danas prijavljenih slučajeva iz svijeta, čini se,

255 Chelsea Schilling, *How U.N. redefined 'pandemic' to heighten alarm over H1N1* World Health Organization quietly changed qualification of term in case of 'swine flu,' 12. studenog 2009., WorldNetDaily, pristup na <http://www.wnd.com/2009/11/115719/>.

256 Ibid.

posve umjeren, gotovo nerazlučiv od simptoma uobičajene gripe.

Cjelokupnu prijevaru orkestriralo je korumpirano Znanstveno savjetodavno vijeće stručnjaka²⁵⁷ WHO-a (SACE). Predsjedavatelj WHO-ova SACE-a od 2005. godine bio je ravnatelj imunizacije u britanskome Ministarstvu zdravlja, dr. David Salisbury. Osamdesetih godina prošloga stoljeća Salisbury je navodno bio jako kritiziran zbog podupiranja sveopćeg cijepljenja djece višestrukim MMR cjepivom koje je proizvela prije spomenuta tvrtka GlaxoSmithKline. To je cjepivo povučeno s japanskoga tržišta nakon zamjetna broja raznovrsnih reakcija djece na cjepivo. Japanska je vlada bila primorana platiti znatne novčane odštete žrtvama. U Švedskoj je GlaxoSmithKlineovo MMR cjepivo povučeno kada su ga znanstvenici povezali s pojavom Chronove bolesti. No to je očito slabo utjecalo na SACE-ova ravnatelja Davida Salisburyja.²⁵⁸

Prema neovisnome britanskom znanstvenom istraživaču Alanu Goldingu koji je omogućio dostupnost podataka o ovome slučaju:

"... godine 1986. Trivirix, smjesa koja sadržava soj Mumps Urabea AM-9 uveden je u Kanadi da bi zamijenio MMR I. Zabrinutost glede uvođenja MMR-a u Britaniji odmah je (26. lipnja iste godine) nastupila u Združenoj radnoj stranci Britanske pedijatrijske udruge i Poveznoj skupini Združenog povjerenstva za cijepljenje i imunizaciju (JCVI). Takva se zabrinutost ubrzo pokazala vrlo opravdanom,

257 U izvorniku: Scientific Advisory Committee of Experts (op. prev.)

258 F. William Engdahl, *Now legal immunity forswine flu vaccine makers*, Global Research, 19. srpnja 2009., <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=14487>.

naime već po prispjjećima prvih izvješća o povećanu broju slučajeva aseptičnog meningitisa kod cijepljenih osoba. Na koncu su sva MMR cjepiva koja sadržavaju soj mumpsa Urabe početkom 1988. godine povučena iz Kanade. To se dogodilo prije odobrenja britanskoga Ministarstva zdravlja za cjepiva s Urabeom..."²⁵⁹

U izvješću se dodaje:

"Francuski Smith-Kline, farmaceutska tvrtka koja je postala Smith-Kline-Beecham (danas GlaxoSmithKline-ed.), tada prilično umiješana u britansku proizvodnju, bila je zabrinuta zbog tih sigurnosnih problema i krzimala dobiti britansku dozvolu za svoja cjepiva koja su sadržavala Urabe. Kao posljedicu svoje 'zabrinutosti' za djecu koja bi mogla pretrpjeti ozbiljna zdravstvena oštećenja zbog jednoga od njihovih proizvoda od britanske je vlade zahtijevala nadoknadu štete u slučaju ikakvih zakonskih posljedica zbog 'gubitaka' povezanih s cjepivom koje je dotad već bilo poznato po znatnome zdravstvenom riziku. Britanska se vlada u svojem entuzijazmu da se na tržištu dokopa jeftinoga MMR-a po savjetu profesora Salisburyja i predstavnika Ministarstva zdravlja suglasila s tim zahtjevom."²⁶⁰

Isti taj dr. Salisbury zagovarao je globalno raspačavanje netestirana H1N1 cjepiva, također proizvoda tvrtke sadašnjeg imena GlaxoSmithKline. Na obavijesnim razgovorima nakon uminuća panike od pandemije svinjske gripe ispostavilo se da su glavni farmaceutski divovi planirano pritisnuli WHO Margaret Chan da omekša definiciju

259 Ibid.

260 Ibid.

pandemije tjednima prije panike oko H1N1 2009. godine. Dr. Wolfgang Wodarg, bivši ravnatelj zdravstva u Vijeću Europe, tijela sa sjedištem u Strasbourgu nadležnog za Europski sud za ljudska prava, na obavijesnim je razgovorima zaključio da su farmaceutske tvrtke manipulirale WHO-om da olabavi definiciju pandemije te objavi pandemiju gripe H1N1.²⁶¹

Nova, "smekšana" definicija pandemije na snazi je u WHO-u i sada. Nepoznato je znaju li tijela kineske vlade nadležna za zdravstvo o tim ozbiljnim manipulacijama WHO-a i velikih farmaceutskih tvrtki. Nadajmo se da znaju.

Američki Pentagon i "drugi" narkokartel

Spomenuti golemi, globalni, osakaćujući i usmrćujući stroj suvremene farmaceutske industrije organiziran je poput narkokartela nemilosrdnijeg čak i od onih u Meksiku, Kolumbiji, Afganistanu ili na Kosovu. Pothvate privatnih američkih farmaceutskih tvrtki, to jest ovoga "drugoga", smrtonosnijeg, narkokartela danas koordinira američki Pentagon.

U srpnju 2012. godine DARPA, istraživačka i razvojna agencija Ministarstva obrane Sjedinjenih Američkih Država, objavila je priopćenje za tisak ističući da je proizvela više od 10 milijuna doza cjepiva protiv gripe H1N1

261 The Daily Mail, *Drug firms drove swine flu pandemic warning to recoup £ billions spent on research*, MailOnline, 27. siječnja 2010., pristup na <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1246370/Drug-firms-drove-swine-flu-pandemic-warning-recoup-billionsspent-research.html#>.

u samo mjesec dana.²⁶² Učinila je to s pomoću tehnika genetičke manipulacije, to jest GMO-a. Uznemiruje što se nitko ozbiljno ne zapita zašto je američko Ministarstvo obrane potrošilo novac poreznih obveznika na proizvodnju deset milijuna cjepiva protiv gripe H1N1, da ne spominjemo pokuse utemeljene na nepouzdanim GMO tehnikama i to hoće li u budućnosti objava stanja pripravnosti američkog predsjednika ili WHO-a, oslonjena na novu, razvodnjenu definiciju pandemije, pobuditi raspačavanje GMO cjepiva Pentagonove proizvodnje pa će stotine milijuna nevinih Kineza postati ljudski zamorci Pentagonovih ciljeva.

Još ranih sedamdesetih prošlog stoljeća, američka Okružnica 200 o nacionalnoj sigurnosti²⁶³, koju je promaknuo Nixonov savjetnik za nacionalnu sigurnost Henry Kissinger, poziva na napore za sveopću depopulaciju Trećeg svijeta kako bi se održao postojeći ekonomski poredak supersila. Kina je već tada bila na popisu ciljnih zemalja Trećeg svijeta.

Najmoćnija skupina u pozadini transformacije lijekova u oružje jest Rockefellerova skupina. Godine 1939., istodobno sa svojom selidbom prema poljoprivredi, Rockefellerova skupina stvorila je "farmaceutski trust" i počela proširivati planove za kontroliranje nafte te, kao posljedicu toga, kontroliranje svjetskoga gospodarstva, a sve to sračunato pod pretpostavkom "pobjede" u nadolazećem Drugome svjetskom ratu. Rane Rockefellerove farmaceutske i kemijske tvrtke ubrajale su Imperial Chemical Industries (ICI),

262 Mark Rockwell, *Ten million H1N1 flu vaccines produced in one month, says DARPA*, 27. srpnja 2012., GSN: Government Security News, pristup na <http://www.gsnmagazine.com/aboutgsn/history>.

263 U izvorniku: US National Security Memorandum 200 (op. prev.)

Squibb and Sons, Bristol Meyers, laboratorije Whitehall, Procter and Gamble, Roche, Hoechst i Bayer and Co. Sedamdesetih prošloga stoljeća carstvo Rockefellera - u dvojcu s obiteljskom bankom Chase Manhattan koju je tada vodio David Rockefeller već je posjedovalo više od polovice američkoga farmaceutskeg poduzetništva i bilo najveći svjetski konglomerat za proizvodnju lijekova. Danas je ta legalna industrija lijekova angloameričke uprave druga po veličini proizvodna industrija svijeta, odmah iza industrije oružja koja je također u vlasništvu istih hegemonih krugova.²⁶⁴

Rockefellerov interes za lijekove i "zapadnjačku medicinu utemeljenu na lijekovima" nije slučajna. Zaklada Rockefeller započela je dvadesetih prošloga stoljeća sa sveopćom reorganizacijom američkih zdravstvenih škola u smjeru koncepta uporabe lijekova i invazivnih kirurških postupaka umjesto već provjerenih, starijih načina prirodnoga liječenja.²⁶⁵

Godine 1987. osamnaest je najvećih farmaceutskih tvrtki rangirano ovim redoslijedom:

1. Merck (SAD) (pod kontrolom Skupine Rockefeller)
2. Glaxo Holdings (Velika Britanija) (danas Rothschildov GlaxoSmithKline)
3. Hoffman LaRoche (Švicarska)
4. Smith Kline Beckman (SAD) (danas britanski GlaxoSmithKline)
5. Ciba-Geigy (Švicarska)

264 Ivan Fraser and Mark Beeston, *The Pharmaceutical Racket*, pristup na <http://educate-yourself.org/nwo/brotherhoodpart9.shtml>

265 Ibid.

6. Pfizer (SAD) (Skupina Rockefeller)
7. Hoechst A. G. (Njemačka) (pod kontrolom skupina Rockefeller i Rothschild)
8. American Home Products (SAD)
9. Eli Lilly (SAD) (Skupina Rockefeller)
10. Upjohn (SAD)
11. Squibb (SAD) (poveznice sa Skupinom Rockefeller)
12. Johnson & Johnson (SAD) (Skupina Rockefeller)
13. Sandoz (Švicarska)
14. Bristol Myers (SAD) (Skupina Rockefeller)
15. Beecham Group (Velika Britanija) (danas GlaxoSmithKline)
16. Bayer A. G. (Njemačka) (poveznice sa Skupinom Rockefeller)
17. Syntex (SAD)
18. Warner Lambert (SAD).

Stoga držimo da su Sjedinjene Države zadržale nadmoć u proizvodnji i prodaji lijekova.²⁶⁶ Američka farmaceutska tvrtka broj 1, Merck, bila je povezana s Rockefellerovom skupinom preko banke Chase Manhattan. Druga, Glaxo (današnja GlaxoSmithKline) bila je povezana s Rothschildovim bankovnim interesima u Londonu. Najveći dio suvremenih farmaceutskih divova izravno je ili neizravno povezan s jednom ili objema angloameričkim skupinama, Rockefellerovom i Rothschildovom koje kontroliraju i četiri glavna naftna diva - ExxonMobil, Chevron, BP i Shell.

Današnja kontrola globalne industrije lijekova nije se značajno promijenila unatoč valu spajanja i preuzimanja tijekom

zadnjih godina. Najveći svjetski proizvođač lijekova jest američki Pfizer, a slijede ga: Johnson & Johnson (SAD), Hoffmann-La Roche (Švicarska), Novartis (Švicarska), GlaxoSmithKline (VB), Sanofi-Aventis (Francuska), AstraZeneca (VB/Švedska), Abbott Laboratories (SAD), Merck & Co. (SAD), Bristol-Myers Squibb (SAD), Eli Lilly and Company (SAD), Boehringer Ingelheim (Njemačka), Takeda Pharmaceutical Co. (Japan), Bayer (Njemačka), Amgen (SAD), Genentech (SAD) i Baxter International (SAD).²⁶⁷

Globalni farmaceutski kartel radi poput naftnoga ili žitnoga kartela s tijesnom i apsolutnom kontrolom u rukama Britanaca, to jest moćnih britanskih obitelji također usredotočenih na dugoročni eugenički plan i smanjenje populacije neanglosaskih rasa poput kineske i indijske.

267 Wikipedia, *List of pharmaceutical companies*, pristup na http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_pharmaceutical_companies.

VOJNI RATOVI - JUŽNO KINESKO MORE, INDIJSKI OCEAN I PENTAGONOVA STRATEGIJA "BISERNE OGRLICE"

Pentagon cilja Kinu

Od raspada Sovjetskoga Saveza i nominalnoga kraja hladnoga rata prije nekih dvadeset godina, umjesto smanjenja svojih mamutskih obrambenih troškova, američki Kongres i američki predsjednici povisili su izdatke za nove sustave oružja, povećali broj stalnih vojnih baza diljem svijeta, proširili NATO na države bivšega Varšavskog pakta neposredno uz rusku periferiju i, povrh svega, s pomoću rata u Afganistanu i srodnih pothvata pojačali NATO-ovu i američku vojnu nazočnost u dubini Azije, na kineskom perimetru.

Na temelju dolarskih vojnih izdataka američki je Pentagon združio budžet ostavivši ogromne budžete za nacionalno-sigurnosne agencije američke vlade i one povezane s obranom kao što su Ministarstvo energetike, Ministarstvo financija i druge. Američko je Ministarstvo obrane u 2011. godini potrošilo oko 739 milijarda dolara na vojne potrebe. Ubroje li se ostali troškovi povezani s američkom obranom i nacionalnom sigurnošću, prema procjeni Međunarodnog instituta za strateške studije vojni izdatci Sjedinjenih

Država penju se iznad 1 bilijuna. Taj je iznos viši od ukupnog iznosa svih obrambenih i srodnih troškova 42 države zajedno te od bruto domaćeg proizvoda većine nacija.

Službeno Kina na svoju obranu troši jedva 10 % američkog izdatka, nekih 90 milijarda američkih dolara, i uključe li se uvoz izvjesnog obrambenog oružja te drugi troškovi, možda 111 milijarda godišnje. Čak i ako kineske vlasti ne otkrivaju cjelokupne podatke o tako osjetljivim područjima, jasno je da Kina troši tek djelić u odnosu na SAD i da joj temelji vojne tehnologije daleko zaostaju za američkima.

Američki vojni budžet nije samo najveći na svijetu. On je i posve neovisan o bilo kakvoj objektivnoj percepciji opasnosti. U devetnaestome stoljeću Britanska kraljevska mornarica izgradila je svoju flotu razmjerno flotama dvaju najjačih potencijalnih neprijatelja Velike Britanije; američki pak stratezi obrambenog budžeta tvrde da bi nastao "kraj svijeta" čim bi mornarica Sjedinjenih Država bila manja od peterostruke kineske i ruske zajedno.²⁶⁸

Uključimo li troškove Rusije, najveće kineske saveznice unutar Šangajske organizacije za suradnju²⁶⁹, njihovi su ukupni godišnji troškovi jedva 142 milijarde američkih dolara. Deset svjetskih nacija koje najviše troše na obranu poslije SAD i Kine jesu: Velika Britanija, Francuska, Japan, Rusija, Saudijska Arabija, Njemačka, Indija i Brazil. Godine 2011. vojni troškovi Sjedinjenih Država dosegli su

268 Winslow Wheeler, *The Military Imbalance: How The US Outspends the World*, 16. ožujka 2012., pristup na <http://www.iiss.org/publications/military-balance/the-military-balance-2012/press-statement/figure-comparativedefence-statistics/>.

269 U izvorniku: Shanghai Cooperation Organization (op. prev.)

vrtočlavih 46 % od ukupnih troškova 171 vlade i regije, gotovo polovice čitava svijeta.²⁷⁰

Razumije se, bez obzira na sve priče o mirovnim zadaćama i promicanju "demokracije", Pentagon razvija što njegovi planeri nazivaju "dominacijom punog spektra" - totalnu kontrolu zraka, tla, oceana, svemira, dalekog svemira te sada i *cyberspacea* na planetu.²⁷¹ Jasno je da on svoju vojnu moć rabi za osiguranje globalne nadmoći, to jest hegemonije. Svako drukčije tumačenje nije vjerojatno.

Današnja Kina, zbog svojega dinamičnoga gospodarskog rasta i svoje odlučnosti da slijedi vlastite nacionalne interese, postaje nova Pentagonova "slika neprijatelja" te počinje zamjenjivati neistinitu "neprijateljsku sliku" islama koju je nakon rujna 2001. rabila Bush-Cheneyjeva administracija ne bi li opravdala Pentagonovu globalnu potjeru za moći. Novi američki vojni stav prema Kini nije potaknut nikakvim kineskim vojnim neprijateljskim stavom. Pentagon je odlučio pojačati svoj agresivni vojni stav prema Kini tek stoga što je Kina postala moćan, rezonantan i neovisan stup svjetskoga gospodarstva i njegove geopolitike.

Obamina doktrina: Kina je nova "predodžba neprijatelja"

Nakon gotovo dva desetljeća zanemarivanja interesa u istočnoj Aziji, 2011. godine Obamina administracija objavila je da će Sjedinjene Države načiniti "strateški zaokret"

²⁷⁰ Ibid.

²⁷¹ F. William Engdahl, *Full Spectrum Dominance: Totalitarian Democracy in the New World Order*, 2010., edition.engdahl, Wiesbaden.

u vanjskoj politici pa vojnu i političku pozornost usredotočiti na pacifičku Aziju, posebice na jugoistočnu Aziju, to jest Kinu.

Tijekom zadnjih mjeseci 2011. godine Obamina je administracija javno i jasno definirala novu vojnu doktrinu prijetnje američke vojne pripravnosti zbog posljedica američkih vojnih neuspjeha u Iraku i Afganistanu. Za predsjedničkog puta na Daleki istok, a tijekom boravka u Australiji, američki je predsjednik razotkrio spomenutu, po njemu nazvanu doktrinu.²⁷²

Sljedeći ulomci Obamina govora u Australiji vrijedni su potankog citiranja:

"S najvećim dijelom svjetske nuklearne sile i polovicom čovječanstva, Azija će opsežno definirati hoće li ovo stoljeće biti obilježeno sukobom ili suradnjom... Kao predsjednik sam stoga svjesno donio stratešku odluku - kao pacifička nacija, Sjedinjene Države igrat će veću, dugoročniju ulogu u oblikovanju ove regije i njezine budućnosti... Naputio sam svoj tim za nacionalnu sigurnost da našu nazočnost i zadaću u pacifičkoj Aziji postavi u prvi plan... Planirajući budući budžet, dodat ćemo potrebne resurse kako bismo zadržali jaku vojnu nazočnost u toj regiji. Sačuvat ćemo svoju jedinstvenu sposobnost manifestiranja sile i transformiranja prijetnji u mir... Naši trajni interesi u regiji zahtijevaju našu trajnu nazočnost u regiji.

Sjedinjene su Države pacifička sila i to će i ostati. Štoviše, mi već osuvremenjujemo svoj obrambeni položaj u pacifičkoj

272 President Barack Obama, *Remarks By President Obama to the Australian Parliament*, 17. studenoga 2011., pristup na <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-austrianparliament>.

Aziji. On će biti opsežniji no dosad - održavat će snagu naše nazočnosti u Japanu i na Korejskom poluotoku i promicati našu nazočnost u jugoistočnoj Aziji. Naš će položaj biti fleksibilniji, s novim mogućnostima za osiguravanje slobodnoga rada naših snaga. I naš će položaj biti održiviji jer ćemo pomoći svojim saveznicima i partnerima pri izgradnji njihovih kapaciteta, a pojačat ćemo i treninge i vježbe. Taj svoj novi položaj vidimo ovdje, u Australiji... i ja vjerujem da združeno možemo zadovoljiti zajedničke težnje, primjerice potrebu za jako brzim proširenjem i odgovorom na izazove glede pomorske sigurnosti, a također i za suradnjom u Južnome kineskom moru."²⁷³

Središnja točka Obamina posjeta bila je objava da će najmanje 2500 elitnih američkih marinaca biti stacionirano u Darwinu na sjeveru Australije. K tomu, u nizu važnih usporednih sporazuma raspravljalo se i o letu dalekodometnih, bespilotnih, američkih nadzornih letjelica s udaljenih Kokosovih otoka - australskog teritorija u Indijskome oceanu. K tomu će zrakoplovstvo Sjedinjenih Država moći opsežnije koristiti australske zrakoplovne baze te brodovima i podmornicama učestalije posjećivati Indijski ocean zahvaljujući mornaričkoj bazi pokraj Perth na zapadnoj australskoj obali.

Kako bi u opaskama europskim zemljama, svojim kolegicama u NATO-u srpnja 2012. godine u Washingtonu "pojasnio stvar", Phillip Hammond, britanski ministar obrane, otvoreno je priopćio kako je najnovija promjena u američkoj obrani glede azijsko-pacifičke regije usmjerena na Kinu. Hammond je rekao da jačanje strateške važnosti

azijsko-pacifičke regije zahtijeva od svih zemalja, a napose od Sjedinjenih Država, da razmisle o vlastitome strateškom stavu prema Kini koja postaje globalnom silom. "Dakle, inklinacija k pacifičkoj Aziji ne bi trebala biti razlogom za zabrinutost, naprotiv, europske NATO-ove snage trebaju pozdraviti činjenicu što su se Sjedinjene Države za dobrobit saveza voljne pozabaviti tim novim strateškim izazovom."²⁷⁴

Kao i kod većine njegovih operacija, Pentagonova implementacija puno je mračnije naravi nego što bi to relativno mali broj od 2500 novih američkih vojnika mogao nagovijestiti.

U kolovozu 2011. godine Pentagon je iznio svoje godišnje izvješće o kineskoj vojnoj sili. Ustvrdio je kako je Kina popunila ključne tehnološke napukline. Zamjenik pomoćnika ministra obrane za istočnu Aziju Michael Schiffer rekao je kako su hitrina i doseg kineskih vojnih ulaganja otvorili Kini mogućnosti koje su potencijalno destabilizirajuće u kontekstu regionalne vojne ravnoteže jer povećavaju opasnost od nesuglasja i pogrešnih procjena pa bi mogle doprinijeti regionalnoj napetosti i uznemirenosti.²⁷⁵ Kao pokazatelje novih kineskih mogućnosti koji zahtijevaju aktivniji vojni odgovor Sjedinjenih Država naveo je kinesku obnovu nosača zrakoplova iz sovjetskoga doba te kineski razvoj vlastitog Stealth Fighter²⁷⁶ J20. Schiffer je također

274 Otto Kreisher, *UK Defense Chief to NATO: Pull Your Weight in Europe While US Handles China*, 22. srpnja 2012., pristup na <http://defense.aol.com/2012/07/19/uk-defense-chief-to-nato-pull-your-weight-in-europe-while-us-handles-china/?icid=related4>.

275 BBC, *China military 'closing key gaps', says Pentagon*, 25. kolovoza 2011., pristup na <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-14661027>.

276 Letjelica nevidljiva konvencionalnom radaru (op. prev.)

naveo kineske svemirske i *cyberske* operacije rekavši da je to "razvijanje višedimenzionalnoga programa za unapređivanje mogućnosti - tijekom kakve krize ili sukoba - ograničavanja ili onemogućavanja suparničkog instrumentarija stacioniranog u svemiru".²⁷⁷

Pentagonova "Bitka zrak-more"

Pentagonova strategija nadvladavanja Kine u potencijalnom ratu, čije su pojedinosti procurile u američki tisak zove se "Bitka zrak-more". Temelji se na agresivno koordiniranome američkom napadu u kojemu bi američki nevidljivi bombarderi i podmornice uništile kineske dalekodomne radarske i precizne raketne sustave smještene u dubokoj unutrašnjosti zemlje. Početni "pothvat zasljepljivanja" bio bi popraćen opsežnijim zračnim i pomorskim napadom na samu Kinu. Ključni čimbenik Pentagonove strategije čija je implementacija već tiho započela jest američka mornarička i zračna nazočnost u Japanu, na Tajvanu, Filipinima, Vijetnamu, u Južnome kineskom moru i Indijskome oceanu. Američko raspoređivanje vojnih i mornaričkih snaga u Australiji ima za cilj kontrolu kineskoga dijela Južnoga kineskog mora kao i Indijskoga oceana. Utvrđeni je motiv "zaštita navigacijske slobode" u Malajskome prolazu i Južnome kineskom moru.

Cilj Bitke zrak-more jest pomoć američkim snagama da se odupru početnom napadu i izvedu protunapad za uništenje sofisticiranih kineskih radarskih i raketnih sustava

izgrađenih za zaštitu kineskoga priobalja od američkih brodova.²⁷⁸

Uz postavljanje američkih marinaca na sjever Australije Washington planira letove američkih dalekodometnih, bespilotnih nadzornih letjelica s udaljenih Kokosovih otoka - australskoga teritorija u strateški vitalnomu Indijskom oceanu. K tomu, rabio bi australske zrakoplovne baze za američko vojno zrakoplovstvo i povećao brodske i podmorničke posjete Indijskome oceanu preko mornaričke baze pokraj grada Perth na zapadnoj australskoj obali.²⁷⁹

Arhitekt Pentagonove protukineske strategije - Bitke zrak-more - jest Andrew Marshall, čovjek koji je oblikovao Pentagonovu najvažniju ratnu strategiju više od 40 godina i među čijim su učenicima Dick Cheney i Donald Rumsfeld.²⁸⁰ Od osamdesetih prošloga stoljeća Marshall je bio promicatelj zamisli pod imenom RMA²⁸¹ ili "Revolucija u vojnim poslovima" koju je prvi put 1982. godine postavio maršal Nikolaj Ogarkov, tadašnji sovjetski stožerni general.

Najtočniju definiciju RMA-e dao je Marshall osobno: "Revolucija u vojnim poslovima (RMA) jest velika promjena naravi ratovanja postignuta zahvaljujući inovativnoj primjeni novih tehnologija koje, združene s dramatičnim

278 Greg Jaffe, *US Model for a Future War Fans Tensions with China and inside Pentagon*, Washington Post, 2. kolovoza 2012., pristup na <http://www.turkishweekly.net/news/139681/us-model-for-a-future-war-fans-tensions-withchina-and-inside-pentagon.html>.

279 Matt Siegel, *As Part of Pact, U.S. Marines Arrive in Australia*, in *China's Strategic Backyard*, The New York Times, 4. travnja 2012., pristup na <http://www.nytimes.com/2012/04/05/world/asia/us-marines-arrive-darwinaustralia.html>.

280 Greg Jaffe, op. cit.

281 Pokrata za: "Revolution in Military Affairs" (op. prev.)

promjenama unutar vojne doktrine i operacijskih i organizacijskih poimanja iz temelja mijenjaju karakter i provedbu vojnih pothvata."²⁸²

Marshalla, nuklearnog stručnjaka tvrtke RAND, doveo je Henry Kissinger u predsjedničko Vijeće za nacionalnu sigurnost kojim je Kissinger ravnao. Potom ga je, 1973. godine, na preporuku Kissingera i ministra obrane R. Schlesingera predsjednik Nixon postavio za upravitelja Ureda za mrežnu procjenu, Pentagonova unutarnjeg, strogo povjerljivog tima mozgova. Marshalla je otada uzastopno postavljao svaki sljedeći predsjednik po čemu ga je nadmašio jedino pokojni šef FBI-a, J. Edgar Hoover. Andrew Marshall bio je jedini dužnosnik u Rumsfeldovu Pentagonu koji je sudjelovao u planiranju ratne strategije za cijeloga hladnog rata. Počeo je 1949. godine kao nuklearni strateg za tvrtku RAND gdje je i ostao sve do prijelaza u Pentagon 1973. godine.²⁸³

Andrew Marshall također je uvjerio američkoga ministra obrane Donalda Rumsfelda i njegova nasljednika Roberta Gatesa da razviju "obrambeni" štit balističkih raketa u Poljskoj, Čehoslovačkoj, Turskoj i Japanu u sklopu strategije neutraliziranja svake moguće ruske nuklearne prijetnje i, zahvaljujući japanskome BMD-u²⁸⁴, svake potencijalne nuklearne prijetnje iz Kine.

282 F. William Engdahl, *Full Spectrum Dominance: Totalitarian democracy in the New World Order*, Wiesbaden, 2009., edition.engdahl, str. 190.

283 Ibid., str. 190.

284 Pokrata za: Ballistic Missile Defense; u prijevodu - balistička raketna obrana (op. prev.)

Pentagonova strategija "Biserna ogrlica"

Već 2005. u godišnjem izvješću američkome Kongresu, probrana skupina povjerenika povezanih s američkom obavještajnom zajednicom izdala je izvješće koje definira njihov pogled na izranjajuću kinesku "opasnost". Napisali su:

"Kinesko metodično i ubrzano vojno osuvremenjivanje sve je veća opasnost za sigurnost američkih interesa u Pacifiku. Dok Tajvan ostaje ključna potencijalna kritična točka, kineska agresivna provedba teritorijalnih potraživanja u Istočnome i Južnome kineskom moru ukazuje na težnje koje nadilaze tajvanski scenarij i predstavljaju sve veću prijetnju susjedima, uključujući američke savezničke partnere na kineskome obodu. Nedavna kineska smišljena vojna nabavka pokretnih balističkih projektila te ojačavanje zračnih i mornaričkih snaga sposobnih za operacije širokog opsega priskrbaju Kini mogućnost vođenja ofanzivnih udara i vojnih pothvata diljem regije...

Kina želi vojsku koja je kadra izvesti raznovrsne, ključne pothvate na moru ubrajajući tu zaštitu svojeg istočnog primorja i obranu sigurnosti morskih puteva kojima dobiva resurse važne za svoj kontinuirani gospodarski razvoj. Ali ministar obrane Rumsfeld upozorio je kinesko vojno slušateljstvo kako 'razvijanje [kineskih] raketnih snaga' i 'unapređivanje kineske strateške sposobnosti' zabrinjavaju njezine susjede i pobuđuju pitanja 'napose u slučaju neslaganja druge strane s navedenim aktivnostima'.

Kineska agresivna provedba teritorijalnih potraživanja u Istočnome kineskom moru, nastala iz nesuglasja s Japanom i zemljama u Južnome kineskom moru, kao i njezino pojavljivanje u Bengalskome zaljevu prouzrokuju sve veću

zabrinutost Japana, Indije i jugoistočne Azije glede regionalne sigurnosti. Kineska vojna prijetnja Tajvanu implicitna je prijetnja Sjedinjenim Državama kao posljedica izravnog i prešutnog jamstva koje Tajvanu od 1949. godine pa na ovamo iskazuje svaka američka administracija. Tajvan je uspješno transformirao autoritarnu vlast u djelatnu demokraciju i time ju postavio još znatnijim simbolom američkoga interesa u regiji te tako povećao vjerojatnost da bi se u kineski sukob s Tajvanom umiješale i američke snage."²⁸⁵

Izvješće američkome Kongresu iz 2005. godine nastavlja opisivati kinesku vojnu strategiju obrane pristupa nužnoj joj nafti iz Perzijskoga zaljeva i drugih regija:

"Povrh toga, sve veća ovisnost o uvoznim energetske resursima - potpori njezina gospodarskog razvoja - čini Kinu ranjivom i povećava njezinu potrebu za osiguravanjem novih energetske izvora i morske komunikacijske puteva²⁸⁶ (SLOCs) iz istočne Azije k Perzijskome zaljevu i Africi koji su joj ključni za dovoz energenata. Uz suglasnost Mjanmara Kina upravlja pomorskim izviđanjem i elektroničkom obavještajnom postajom na Velikome kokosovom otoku te gradi bazu na Malome kokosovom otoku u Bengalskom zaljevu. Prema jednom vojnom analitičaru za Aziju, Kina pomaže Mjanmaru osuvremeniti nekoliko mornaričkih baza zbog proširivanja svoje moći u regiji. Povrh toga, indijske vlasti tvrde kako je Kina ondje pomogla izgraditi radar te popraviti i napuniti gorivom

285 US-China Economic Security and Review Commission, *2005 Report to Congress of the US-China Economic and Security Review Commission*, US Government Printing Office, Washington, DC, studeni 2005., pristup na http://www.uscc.gov/annual_report/2005/annual_report_full_05.pdf, str. 115, 118.

286 U izvorniku: Sea lines of communications (op. prev.)

tamošnja postrojenja kako bi poduprla svoje buduće, nove mornaričke pothvate u regiji."²⁸⁷

U siječnju te iste 2005. godine Andrew Marshall, ravnatelj Ureda za mrežnu procjenu, podnio je tajno, interno izvješće ministru obrane Donaldu Rumsfeldu pod naslovom "Energetska budućnost u Aziji". Bio je to onaj isti Marshall iza Pentagonove tajne strategije "Bitka zrak-more" usmjerene protiv Kine. Marshall je u svojem izvješću, koje je cijelo procurilo u vašingtonske novine, osmislio naziv strategije - "Biserna ogrlica" - kako bi opisao ono što se naziva sve većom kineskom vojnom prijetnjom strateškim interesima Sjedinjenih Država u "azijskom prostoru".²⁸⁸

U internom Pentagonovu izvješću stoji da Kina gradi strateške odnose duž morskih puteva od Bliskoga istoka do Južnoga kineskog mora metodama koje ukazuju na defanzivno i ofanzivno pozicioniranje kojim će ne samo zaštititi svoje energetske interese već i poduprijeti svoje opsežne sigurnosne ciljeve.

U pentagonskom izvješću Andrewa Marshalla naziv kineske strategije "Biserna ogrlica" uporabljen je po prvi put. To je Pentagonov, a ne kineski termin.

Izvješće tvrdi da Kina primjenjuje strategiju "Biserna ogrlica" koju čine baze i diplomatske veze što se protežu od Bliskoga istoka do južne Kine te nove mornaričke baze u izgradnji u pakistanskoj luci Gwadar. Tvrdi i da je Peking već postavio elektroničke prislušne postaje u Gwadaru, u

²⁸⁷ Ibid., str. 120.

²⁸⁸ The Washington Times, *China Builds up Strategic Sea Lanes*, 17. siječnja 2005., pristup na <http://www.washingtontimes.com/news/2005/jan/17/20050117-115550-1929r/?page=all#pagebreak>.

jugozapadnom kutu zemlje, dijelu najbližemu Perzijskom zaljevu. „Postaja nadzire brodski promet kroz Hormuški tjesnac i Arapsko more.”²⁸⁹

Marshall u unutarnjem izvješću nastavlja o drugim „perlama” u ustroju kineske strategije vezanima uz morske puteve:

Bangladeš: *Kina ojačava svoje veze s vladom i gradi lučko kontejnersko postrojenje u Chittagongu. Kinezi „tragaju za puno širim pomorskim i trgovinskim pristupom” u Bangladešu.*

Burma: *Kina je razvila tijesne veze s vojnim režimom u Rangoonu i pretvorila zemlju u pekinški „stražarski satelit” pokraj Malezijskoga tjesnaca kroz koji prolazi 80 % kineskoga uvoza nafte. Kina gradi pomorske baze u Burmi i ima elektronička obavještajna postrojenja na otocima u Bengalskome zaljevu pokraj Malezijskoga prolaza. Peking također opskrbljuje Burmu „milijardama dolara u vojnoj pomoći kako bi poduprla vojni savez”, kaže se u izvješću.*

Kambodža: *Kina je potpisala vojni sporazum u studenome 2003. godine o vježbama i opremi. Kambodža pomaže Pekingu izgraditi željezničku prugu od južne Kine k moru.*

Južno kinesko more: *Cilj kineskih aktivnosti u regiji nisu teritorijalna potraživanja već „zaštita ili sprečavanje tankerskog tranzita Južnim kineskim morem”, kaže se u izvješću. Kina također izgrađuje svoje vojne snage u regiji kako bi mogla „zadobiti zračnu i pomorsku nadmoć” na kopnu i otoku Hainan. Kina je nedavno nadogradila pomoćno uzletište na otoku Woody i pojačala svoju nažočnost zahvaljujući naftnim platformama i oceanskim nadzornim brodovima.*

Tajland: *Kina razmatra financiranje izgradnje kanala vrijednog 20 milijarda američkih dolara na prevlaci Kra, pomorsku prenosnicu kojom će brodovi izbjeći Malezijski prolaz. Tim će projektom Kina dobiti lučka postrojenja, skladišta i ostalu infrastrukturu u Tajlandu za poticanje kineskoga utjecaja u regiji, navodi se u izvješću.*

Izvješće razmatra i rastući Pentagonov strah od kineskoga dugoročnog razvoja. Mnogi Pentagonovi analitičari vjeruju kako je razvoj kineske vojne moći puno brži od prijašnjih procjena i da će Kina uporabiti svoju moć za nametanje sile te tako potkopati američku i regionalnu sigurnost. Južno zapovjedništvo američke vojske izradilo je slično povjerljivo izvješće krajem devedesetih prošloga stoljeća koje upozorava da Kina pokušava uporabiti trgovačka lučka postrojenja diljem svijeta ne bi li kontrolirala strateška "uska grla".²⁹⁰

Razbijanje Biserne ogrlice

Od toga izvješća iz 2005. godine najvažniji Pentagonovi i američki pothvati bili su usmjereni kontrirati naporima Kine u obrani svoje energetske sigurnosti s pomoću "Biserne ogrlice". Američke intervencije od 2008. godine u Mjanmaru/Burmi odvale su se u dvjema fazama.

Prva je bila takozvana Safranska revolucija 2007. godine, pothvat destabilizacije koji su orkestrirali Ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država i CIA zbog usmjeravanja međunarodne pozornosti na odnos mjanmarske vojne diktature spram ljudskih prava. Cilj je

bila daljnja međunarodna izolacija Burme od gospodarskih veza s drugim zemljama osim Kine, a napose ugrožavanje kinesko-mjanmarskih naftovoda i plinovoda.

Tjeranje mjanmarskih vojnih zapovjednika u sve veću ovisnost o Kini bilo je otponac njihove vojne odluke za gospodarsko otvaranje k Zapadu pa su obznanili da je pojačavanje američkih ekonomskih sankcija zemlji nanijelo veliku štetu te se predsjednik Thein Sein odlučio za liberalizaciju, a k tomu je uz potporu Sjedinjenih Država oslobodio disidenticu Aung San Suu Kyi i dopustio joj s njezinom strankom izaći na izbore u zamjenu za američka ulaganja u Mjanmar koje mu je obećala ministrica vanjskih poslova SAD-a Hillary Clinton.²⁹¹

Washington je za Mjanmar pomno izabrao američke tvrtke koje će uvesti najdestruktivnije reforme "slobodnog tržišta" kako bi se zemlja što prije destabilizirala. No, Sjedinjene Države ogradile su se od ulaganja u jedinice u posjedu mjanmarskih oružanih snaga kao i u one u posjedu mjanmarskoga ministarstva obrane. Sjedinjene su Države također zadržale pravo nametanja sankcija "onima koji podrivaju proces reformi, na bilo koji način krše ljudska prava, pridonose etničkom sukobu ili sudjeluju u vojnoj trgovini sa Sjevernom Korejom". Sjedinjene Države mogu blokirati i poslove ili osobe koje obavljaju transakcije s bilo kojim "posebice naimenovanim državljaninom" ili poduzetništvom koje oni kontroliraju - što Washingtonu dopušta, primjerice, zaustaviti dotok novca skupinama koje

291 Wall Street Journal, *An Opening in Burma: The regime's tentative liberalization is worth testing for sincerity*, Wall Street Journal, 22. studenoga 2011., pristup na <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204443404577049964259425018.html>.

"ometaju proces reformi". To je klasičan pristup "mrkve i štapa", to jest njihanje mrkvom ogromnog bogatstva otvori li Mjanmar svoje gospodarstvo američkim tvrtkama i kažnjavanje onih koji se opiru preuzimanju ogromnog bogatstva vlastite domovine. Nafta i plin vitalni za Kinu posebna su meta američkih zahvata. Američke tvrtke i državljani moći će ulagati u državnu tvrtku Myanma Oil and Gas Enterprise.²⁹²

Gospodin Obama također je vladi dao nove ovlasti kako bi mogao nametnuti "blokirajuće sankcije" osobama koje ugrožavaju mir u Mjanmaru. Poslovni pothvati koji zahtijevaju ulaganja u zemlju vredniji od 500 000 američkih dolara morat će biti popraćeni godišnjim izvješćima Ministarstvu vanjskih poslova SAD-a s pojedinostima o radničkim pravima, kupnji parcela i svim isplatama vladinim tijelima većim od 10 000 američkih dolara uključujući mjanmarska državna poduzeća.

Američke će tvrtke i državljani smjeti ulagati u državno poduzeće Myanma Oil and Gas Enterprise, ali će svaki ulagač o tomu morati unutar 60 dana izvijestiti Ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Država.

K tomu će američke nevladine udruge "za ljudska prava" - od kojih su mnoge tijesno povezane ili se vjeruje da jesu, s geopolitičkim planovima Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Država - primjerice Freedom House, Human Rights Watch, Institute for Asian Democracy, Open Society Foundations, Physicians for Human Rights, U.S. Campaign for Burma, United to End Genocide, smjeti

292 Radio Free Asia, *US to Invest in Burma's Oil*, 7. studenoga 2011., pristup na <http://www.rfa.org/english/news/burma/sanctions-07112012185817.html>.

raditi u Mjanmaru sukladno odluci ministricе vanjskih poslova Hillary Clinton iz travnja 2012. godine.²⁹³

Tajland, druga ključna država kineske strategije "Biserna ogrlica" također je tijekom zadnjih nekoliko godina bila subjektom žestoke destabilizacije. Kada je premijerkom postala sestra korumpiranog bivšega premijer, američko-tajlandski odnosi znatno su se poboljšali.

Nakon mjeseci krvavih sukoba bivši tajlandski premijer Thaksin Shinawatra, milijarder kojeg podržavaju Sjedinjene Države, uspio je potkupljivanjem postaviti svoju sestru, Yingluck Shinawatra za premijerku i preko nje nastaviti vući političke konce iz inozemstva.

Sam Thaksin uživa u lagodnu položaju u Sjedinjenim Državama od ljeta 2012. godine naovamo.

Američki odnosi s Thaksinovom sestrom Yingluck Shinawatrom bili su usklađeni s pravicima Obamina "strateškog zaokreta" - usredotočivanja na "kinesku prijetnju". U lipnju 2012. godine general Martin E. Dempsey, šef Vojnog savjeta²⁹⁴ u Ministarstvu obrane SAD-a, izjavio je nakon povratka iz posjeta Tajlandu, Filipinima i Singapuru: "Želimo biti ondje prisutni kao nacionalni partneri kako bismo združeno mogli izgraditi zajedničke mogućnosti za zajedničke interese." Upravo je to ključna perla u Pentagonovoj Bisernoj ogrlici.

293 Shaun Tandon, *US eases Myanmar restrictions for NGOs*, AFP, 17. travnja 2012., pristup na <http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5jmwMJ3e0yIjyD-7N52GAFISnweAA?docId=CNG.a8clc3e2edf92a30cc1b3c9bd5ed11cl.131>.

294 U izvorniku: The Joint Chiefs of Staff (op. prev.)

Pentagon sada tiho pregovara o povratku u baze napuštene poslije Vijetnamskoga rata. Pregovara s tajlandskom vladom o stvaranju nove baze za "ublažavanja katastrofe" u U-Tapaou, zračnoj luci Tajlandske kraljevske mornarice, 150 km južno od Bangkoka. Američka je vojska ondje šezdesetih godina prošloga stoljeća izgradila tri kilometra dugo uzletište - jedno od najduljih u Aziji - kao glavnu prometnu bazu za dotakanje goriva tijekom Vijetnamskoga rata.

Pentagon također radi na osiguravanju više prava za američke mornaričke posjete tajlandskim lukama i združene izviđačke letove za praćenje trgovačkih puteva i vojnih kretanja. Američka će mornarica ubrzo smjestiti svoja četiri najnovija ratna broda - priobalne borbene brodove - kod Singapura i periodički će ih razmještati u Tajlandu i drugim južnoazijskim državama. Mornarica razmatra mogućnosti združenih misija zračne prismotre iz Tajlanda.²⁹⁵

Uz to, zamjenik ministra obrane Ashton Carter otputovao je u Tajland u srpnju 2012. godine, a potom je tajlandska vlada pozvala tadašnjeg ministra obrane Leona Panettu koji se pak bio sastao s tajlandskim ministrom obrane u Singapuru u lipnju.²⁹⁶

Američka je mornarica 2014. godine započela raspoređivati nove izvidne i protupodmorničke zrakoplove Boeing Poseidon P-8A u Pacifiku kao zamjenu za nadzorne

295 Craig Whitlock, *U.S. eyes return to some Southeast Asia military bases*, Washington Post, 23. lipnja 2012., pristup na http://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-seeks-return-to-se-asianbases/2012/06/22/gJQAKP83vV_story.html.

296 Ibid.

zrakoplove Orion P-3C, a otprilike će u isto vrijeme postaviti i nove nadzorne bespilotne visinske letjelice u azijsko-pacifičkoj regiji.²⁹⁷

Indijsko-američka obrana "Politike pogleda na Istok"

Prije nekoliko godina, za Busheve administracije, Washington je napravio značajan potez uključivanja Indije među svoje vojne saveznike protiv rastuće kineske nazočnosti u Aziji. Indija to naziva indijskom "politikom pogleda na Istok". Zapravo, unatoč svim suprotnim tvrdnjama, to je vojna politika "pogleda na Kinu".

U komentarima iz kolovoza 2012. godine zamjenik ministra obrane Ashton Carter ustvrdio je: "Indija je također ključni dio našeg ponovnog uspostavljanja ravnoteže u pacifičkoj Aziji, a vjerujemo i veće sigurnosti i napretka u 21. stoljeću. Odnosi Amerike i Indije imaju globalnu važnost, baš kao i doseg i utjecaj obiju zemalja."²⁹⁸

Carter nastavlja s primjedbama o posjetu New Delhiju: "Naši se sigurnosni interesi susreću: u području Indijskoga oceana glede sigurnosti na moru; u Afganistanu gdje je Indija učinila toliko za gospodarski razvoj i afganistanske sigurnosne snage; glede općenitih regionalnih problema gdje imamo zajedničke, dugoročne interese. Pošao sam u Indiju na zahtjev ministra Panette s timom

²⁹⁷ Ibid.

²⁹⁸ Zeenews, *US-India ties are global in scope: Pentagon*, 2. kolovoza 2012., pristup na http://zeenews.india.com/news/world/us-india-ties-are-global-in-scope-pentagon_791212.html.

visokopozicioniranih američkih stručnjaka za područja tehnike i politike."²⁹⁹

Indijski ocean

Pentagonova strategija "Biserna ogrlica" protiv Kine zapravo ne sadržava prekrasne perle, već krvničku omču oko oboda Kine osmišljenu da, u slučaju velikog sukoba, Kini totalno onemogući pristup vitalnim sirovinama, posebice nafti iz Perzijskoga zaljeva i Afrike. Kao što je Pentagonov savjetnik Rober D. Kaplan ustvrdio, Indijski ocean postaje "strateško gravitacijsko središte" svijeta i tko kontrolira to središte, kontrolira Euroaziju skupa s Kinom. Ocean je vitalno stjecište vodenih puteva energije i trgovine između Bliskoga istoka, Kine i dalekoistočnih zemalja. Strateški, on je srce razvoja južno-južne gospodarske osi između Kine, Afrike i Latinske Amerike.

Od 1997. godine trgovina između Kine i Afrike povećala se više od dvadeset puta, a trgovina s Latinskom Amerikom, ubrojivši Brazil, povećala se u samo jednome desetljeću četrnaest puta. Bude li se ta dinamika nastavila, zasjenit će gospodarstvo Europske unije kao i opadajuće sjevernoameričko industrijsko gospodarstvo za manje od desetljeća. Takav razvoj vašingtonski krugovi kane omesti pod bilo koju cijenu.

Opkoračena Islamskim lukom - koji se proteže od Somalije do Indonezije preko zemalja Perzijskoga zaljeva i središnje

Azije - regija koja okružuje Indijski ocean doista je postala novo strateško gravitacijsko središte svijeta.³⁰⁰

Nijednom se suparničkome gospodarskom bloku ne smije dopustiti izazivati američku hegemoniju. Bivši Obamin savjetnik za geopolitiku Zbigniew Brzezinski, uz Henryja Kissingera još uvijek jedna od najutjecajnijih osoba u američkome moćničkom establišmentu, sažeo je položaj iz vašingtonskog očišta u svojoj knjizi iz 1997. godine *The Grand Chessboard: American Primacy And It's Geostrategic Imperatives*.³⁰¹

"Imperativ je da se ne pojavi nijedan euroazijski izazivač sposoban dominirati Euroazijom te stoga oponirati i Americi. Zato je artikulacija iscrpne i cjelovite euroazijske geostrategije svrha ove knjige."³⁰²

Za Ameriku, glavni je geopolitički zgoditak Euroazija... Sada je u Euroaziji nadmoćna neeuroazijska sila - i američki globalni primat izravno ovisi o opsegu i učinkovitosti dokaza moći Sjedinjenih Država.³⁰³

U tome sklopu krajnje je važno kako Amerika 'ravna' Euroazijom. Euroazija je najveći kontinent planeta i geopolitički je osovinska. Sila koja dominira Euroazijom kontrolirat će dvije od triju najuspješnijih i gospodarski najproduktivnijih regija svijeta. Čak i površan pogled na

300 Gregoire Lalieu, Michael Collon, Is the Fate of the World Being Decided Today in the Indian Ocean?, 3. studenoga 2010., pristup na <http://www.michelcollon.info/Is-the-fate-of-the-world-being.html?lang=fr>.

301 Velika šahovska ploča: Američki primat i njegovi geostrateški imperativi (op. prev.)

302 Zbigniew Brzezinski, *The Grand Chessboard: American Primacy And It's Geostrategic Imperatives*, 1997., Basic Books, str. xiv.

303 Ibid., str. 30.

zemljovid upućuje da će kontrola Euroazije gotovo automatski povući za sobom podređenost Afrike, ostavljajući zapadnu hemisferu i Oceaniju geopolitički po strani u odnosu na središnji svjetski kontinent. Oko 75 % svjetske populacije živi u Euroaziji i većina svjetskoga prirodnog blaga također je ondje, kako glede poduzetništva, tako i pod Zemljinom površinom. Euroazija obuhvaća 60 % svjetskoga bruto domaćega proizvoda i oko tri četvrtine svijetu znanih energetske resursa."³⁰⁴

Indijski ocean obrubljen je onime što neki nazivaju Islamskim lukom muslimanskih zemalja koje se protežu od istočne Afrike preko Perzijskoga zaljeva i zemalja središnje Azije sve do Indonezije. Izranjanje Kine i drugih, puno manjih azijskih sila tijekom zadnjih dvaju desetljeća od svršetka hladnoga rata postavilo je u pitanje - po prvi put nakon početka hladnoga rata - američku hegemoniju u Indijskome oceanu. Napose zadnjih godina uslijed nagloga pada američkoga globalnog ekonomskog utjecaja te spektakularnoga kineskog uspona Pentagon je započeo ponovno promišljati svoju stratešku nazočnost u Indijskome oceanu. Obamin azijski stožer usredotočio se na osvajanje nedvojbene kontrole morskih puteva kroz Indijski ocean i vode Južnoga kineskog mora.

S ciljem jačanja glavnoga središta američke vojne moći usmjerene na Kinu ponovno se gradi američka vojna baza na japanskom otoku Okinawi. Od 2010. godine ondje je stacionirano američko vojno osoblje koje broji više od 35 000 ljudi i još 5500 američkih civila, zaposlenika

američkoga Ministarstva obrane. Baza Sedme flote Sjedinjenih Američkih Država nalazi se u Yokosuki. Treći ekspedicijski mornarički odred stacioniran je na Okinawi. 130 borbenih zrakoplova USAF smješteno je u zračnim bazama Misawa i Kadena.

Japanska je vlada 2011. godine započela s programom nano-ružavanja predviđenim za otpor zamijećenoj kineskoj prijetnji. Japansko zapovjedništvo potaknulo je vodeće japanske političare na peticiju da Sjedinjene Države dopuste prodaju borbenih mlaznih zrakoplova Raptor F-22A, što američki zakon trenutačno ne dopušta. Južnokorejska i američka vojska produbile su međusobni strateški savez i više od 45 000 američkih vojnika stacionirano je sada u Južnoj Koreji. Južnokorejci i Amerikanci tvrde kako je to zbog osuvremenjivanja sjevernokorejske vojske. Kina i Sjeverna Koreja to pak nazivaju nepotrebnim izazivanjem.³⁰⁵

Pod krinkom američkoga rata protiv terorizma, Sjedinjene Države potpisale su velike vojne sporazume s oružanim snagama Filipina i Indonezije.

Ali vojna baza na Diego Garciji ključni je čimbenik američke kontrole u Indijskome oceanu. Godine 1971. američka je vojska raselila stanovnike Diego Garcije i ondje izgradila glavno vojno postrojenje za provedbu zadaća protiv Iraka i Afganistana. Kina ima dvije Ahilejeve pete - Hormuški tjesnac na ulazu u Perzijski zaljev i Malajski prolaz nedaleko Singapura. Nekih 20 % kineske nafte prolazi kroz Hormuški tjesnac. A oko 80 % kineskoga naftnog uvoza ide kroz Malajski prolaz kao i glavnina teretnoga prometa.

305 Cas Group, Background on the South China Sea Crisis, pristup na http://casgroup.fiu.edu/pages/docs/3907/1326143354_South_China_Sea_Guide.pdf.

Kako Kina ne bi postala glavnim gospodarskom suparnikom Sjedinjenih Država na svjetskoj razini, Washington je krajem 2010. godine inicirao takozvano Arapsko proljeće. Iako su težnje milijuna običnih Arapa u Tunisu, Libiji, Egiptu i drugdje za slobodom i demokracijom bile stvarne, uporabljene su kao otponac za puštanje s lanca američke strategije kaosa diljem cjelokupnoga, naftom bogatog islamskoga svijeta od Libije u sjevernoj Africi, preko Sirije do Irana na Bliskome istoku.³⁰⁶

Američka strategija u zemljama Islamskoga luka koje okrunjuju Indijski ocean, kako ju je iskazao Mohamed Hassan, strateški analitičar islamskog svijeta, jest:

"Sjedinjene Države stoga teže kontrolirati te resurse ne bi li ih Kini učinile nedostupnima. To je bio glavni cilj rata u Iraku i Afganistanu, no oni su se pretvorili u fijasko. Sjedinjene Države uništile su te zemlje kako bi ondje postavile poslušne vlade, no u toj nakani nisu uspjele. Šlag na torti jest da nove iračke i afganistanske vlasti trguju s Kinom! Peking ne treba potrošiti milijarde dolara na neza-koniti rat kako bi stavio prste na iračko crno zlato: kineske su tvrtke jednostavno, posve sukladno propisima kupile na dražbi naftne koncesije.

Stoga je jasno da je imperijalistička strategija Sjedinjenih Američkih Država propala u svakoj pojedinosti. Ipak, za Sjedinjene Države ostaje otvorena još jedna mogućnost: održavanje kaosa kako bi dotične zemlje spriječile da dosegnu stabilnost jer bi ona koristila i Kini. To znači

nastavljanje rata u Iraku i Afganistanu i njegovo proširivanje na zemlje poput Irana, Jemena i Somalije."³⁰⁷

Južno kinesko more

Dovršenje Pentagonove krvničke omče za "bisernu ogrlicu" oko Kine da bi joj spriječio pristup vitalnim energentima i drugoj uvoznoj robi u slučaju rata do 2012. godine bio je usredotočen na pojačavanje američke manipulacije događajima u Južnome kineskom moru. Ministarstvo geoloških resursa i rudarstva Narodne Republike Kine procijenilo je da bi Južno kinesko more moglo sadržavati 17,7 milijarda tona sirove nafte (primjerice, Kuvajt ima 13 milijarda tona). Najoptimističnije procjene ukazuju da bi potencijalne naftne zalihe (ne one dokazane) otočja Spratly i Paracel u Južnome kineskom moru mogle doseći 105 milijarda barela nafte i da bi ukupan iznos u Južnome kineskom moru mogao doseći čak 213 milijarda barela.³⁰⁸

Razumljivo, prisutnost tolikih zaliha sirovih energenata postalo je glavno pitanje kineske energetske sigurnosti. Washington je u zadnjih nekoliko godina načinio sračunati pothvat ne bi li sabotirao kineske interese služeći se napose Vijetnamom kao košću u grlu tamošnjih kineskih naftnih istraživanja. U srpnju 2012. godine Vijetnamski nacionalni parlament donio je zakon o demarkiranju vijetnamskih morskih granica kako bi uključio otočja Spratly i Paracel. Američki utjecaj u Vijetnamu postao je značajan otkada se zemlja otvorila gospodarskoj liberalizaciji.

307 Ibid.

308 GlobalSecurity.org, *South China Sea Oil and Natural Gas*, pristup na <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-oil.htm>.

Godine 2011. američka je vojska započela suradnju s Vijetnamom uključujući združene "mirovne" vojne vježbe. Washington je pružio potporu i Filipinima i Vijetnamu oko njihovih teritorijalnih zahtjeva u odnosu na kineske u Južnome kineskom moru i obodrio te male zemlje da ne traže razrješenje problema³⁰⁹ diplomatskim načinom.

Godine 2010. američki i britanski naftni divovi ušli su u natječaj za istraživanja u Južnome kineskom moru. Chevronova i BP-ova ponuda bila je dodatak u regiji već prisutnome američkom Anadarko Petroleum Corporationu. Taj je potez bio ključan jer Washingtonu priskrbljuje izgovor o tamošnjoj "obrani američkih naftnih interesa".³¹⁰

U travnju 2012. godine filipinski ratni brod Gregorio del Pilar bio je umiješan u sučeljavanje dvaju kineskih plovila u Scarborough Shoalu, području na koje obje zemlje polažu pravo. Naime, filipinska mornarica htjela je uhititi kineske ribare koji su navodno lovili zaštićene morske vrste u tomu području, a kineski su ih brodovi pokušali spriječiti u nakani. Dana 14. travnja 2012. godine Sjedinjene Države i Filipini održali su svoje godišnje vježbe u Palawanu na Filipinima. Dana 7. svibnja 2012. godine zamjenik kineskoga ministra vanjskih poslova Fu Ying pozvao je na sastanak Alexa Chua, veleposlaničkog savjetnika filipinskoga veleposlanstva u Kini, kako bi se iskazao ozbiljan prosvjed zbog sukoba u Scarborough Shoalu.

309 Agence France Presse, *US, Vietnam Start Military Relationship*, 1. kolovoza 2011., pristup na <http://www.defensenews.com/article/20110801/DEFSECT03/108010307/U-S-Vietnam-Start-Military-Relationship>.

310 Zacks Equity Research, *Oil Majors Eye South China Sea*, 24. lipnja 2010., pristup na www.zacks.com/stock/news/36056/Oil+Majors+Eye+South...

Od Južne Koreje do Filipina i Vijetnama Pentagon i Ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država potpiruju nesuglasja oko prava u Južnome kineskom moru ne bi li tako kriomice provukli američku vojnu nazočnost zbog "obrane" vijetnamskih, japanskih, korejskih ili filipinskih interesa. Vojna omča oko Kine sve jače se steže.

Dok se kineski pristup ogromnim resursima konvencionalne nafte i plina na pučini ograničava, Washington se predano trudi navabiti Kinu u provokacije i sukobe koji se gomilaju i formiraju profinjeni oblik gospodarskoga ratovanja, to jest trgovinskoga rata uz uporabu WTO-a kao Americi naklonjenog policajca.

GOSPODARSKI RATOVİ-TRGOVINSKI RATOVİ I WTO

Prijetnje svjetskoj radionici

Moćne osobe američkih finansijskih krugova i bankovne elite oko Davida Rockefellera i Henryja Kissingera ranih su sedamdesetih prošloga stoljeća potihom pripravile Nixonov pothvat za otvaranje Kine i odškrinule vrata američkim poduzećima kako bi se od Kine načinila "svjetska radionica". Kina je bila vješta u kapitaliziranju svojega najdragocjenijeg dobra, obilja ljudske radne sile i zemlju je pretvorila u drugo po veličini gospodarstvo svijeta, odmah iza Sjedinjenih Država. Međutim, ne bez opasnosti.

Problem gospodarskoga rasta s gledišta kineske nacionalne sigurnosti bio je krajnje visok stupanj ovisnosti o stranim međunarodnim tvrtkama, napose američkima. Kinesko gospodarsko čudo u zadnje trideset i tri godine nastalo je zbog drugih zemalja. Kina je bila tek sitni dioničar u svojem gospodarskom čudu. Najveći dio dobiti uzele su međunarodne tvrtke iz razvijenih zemalja, osobito iz Sjedinjenih Američkih Država. Strane tvrtke u Kini uvelike su doprinijele kineskome BDP-u. Mnogi su proizvodi

načinjeni u Kini, ali malo ih je projektirano, stvoreno ili osmišljeno u Kini.

Europska je zajednica u 2008. godini s nekih 330 milijarda američkih dolara bilateralne trgovine s Kinom kao njezina najveća trgovinska partnerica nadišla Sjedinjene Američke Države i Japan koji je na trećemu mjestu. To je troje opsegom obuhvatilo gotovo 1 bilijun američkih dolara godišnje kineske trgovine što je visok stupanj ovisnosti o tako malome broju sudionika povezanih vojnom ovisnošću o Sjedinjenim Državama i NATO-u. Uključe li se Indija, Južna Koreja, Hong Kong i Australija, trgovinska ovisnost u visini 75 % cjelokupne kineske trgovine usredotočena je na tu nekolicinu zemalja. Australija, Indija i Japan središte su strateške "osi" Washingtona glede vojne i ekonomske izolacije Kine i prekidanja njezine "biserne ogrlice" - obrane svojih trgovačkih puteva.³¹¹

Wal-Mart

Najzorniji primjer kineske ovisnosti o trgovini i poslovanju s američkim korporacijskim divovima jest odnos Kine s jednom američkom tvrtkom iz Arkansasa, Wal-Martom. Američki maloprodajni lanac Wal-Mart tijekom zadnjega desetljeća toliko sudjeluje u sveopćoj trgovini robom načinjenom u Kini da je zapravo njezin virtualni trgovinski partner. U nekoliko je godina Wal-Mart postao najvećim američkim uvoznikom kineske potrošne robe pa je pretekao čak i opseg čitavih država poput Njemačke i Rusije.³¹²

311 PRC General Administration of Customs, *China's Customs Statistics*, Beijing, 2009.

312 Sam Hornblower, *Wal-Mart and China: A Joint Venture*, pristup na <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/walmart/secrets/wmchina.html>.

Sam Walton, osnivač maloprodajnog diva iz Arkansasa, bio je tijesno povezan s moćnim, elitnim obiteljima koje su upravljale Wall Streetom. Waltonov financijski bankar za zapanjujući rast Wal-Marta bila je investicijska banka iz Little Rocka, Stephens & Co. koju je utemeljio Jackson Stephens.³¹³

Stephens Inc. jedan je od najvećih institucijskih dioničara u 30 velikih međunarodnih tvrtki uključujući najveći peradarski tvornički pogon, poduzeće Tyson Food iz Arkansasa, a za njime i Wal-Mart.

Jackson Stephens očito je izgradio karijeru i bogatstvo zahvaljujući povezanosti s "pravim" ljudima. Pohadao je Vojno-pomorsku akademiju Sjedinjenih Američkih Država s Jimmyjem Carterom i studentsko poznanstvo s njime poslije uporabio u američkoj saveznoj državi Georgii tijekom bankovnog skandala Berta Lancea, šefa Carterova Ureda za upravljanje i budžet.³¹⁴ Stephens je uskočio kao financijski jamac Lanceu i izvukao ga iz krajnje sramotnoga financijskog kraha stare Lanceove banke - National Bank of Georgia. Zanimljiv je način na koji je Stephens pomogao Lanceu, Carterovu kompiću iz Georgie. Naime, Stephens je Lancea upoznao s pakistanskim poslovnjakom Aghom Hasanom Abedijem. Abedi je utemeljio banku BCCI registriranu u Luxembourgu, no sa središnjicom u Londonu. Godine 1990. banka BCCI osuđena je zbog pranja novca za kolumbijski kokainski kartel iz Miamija.³¹⁵

313 F. William Engdahl, *Monsanto Buys 'Terminator' Seeds Company*, Global Research, Montreal, 27. kolovoza 2006., pristup na <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=3082>.

314 U izvorniku: Office of Management & Budget (op. prev.)

315 Ibid.

U listopadu 1992. godine Komitet za inozemne poslove³¹⁶ Senata Sjedinjenih Američkih Država objavio je izvješće od 800 stranica o propasti BCCI-ja. Skandal vezan uz BCCI nazvan je u izvješću "najvećim slučajem organiziranja kriminala u povijesti - u njega su bile umiješane čak 72 države". Kaže se da je počinio "međunarodno finansijsko zlodjelo ogromnih, to jest svjetskih razmjera" te se dodaje kako je banka sustavno podmićivala čelnike i političare diljem svijeta.

Izvješće Senata zaključuje da su među dokazivim optužbama protiv banke BCCI bile "kriminalitet koji je uključivao prijevare... u milijardama dolara, pranje novca u Europi, Africi, Aziji i Americi, podmićivanja državnih dužnosnika na navedenim kontinentima, podupiranje terorizma, trgovanja oružjem i nuklearnim tehnologijama, umiješanost u poslove s prostitucijom, provizije i pomaganje pri utajama poreza na zarade, krijumčarenje i nezakonito useljavanje, nezakonita kupovanja banaka i nekretnina i, na koncu, cjelokupan arsenal finansijskih zlodjela ograničenih jedino dosezima mašte njezinih činovnika i korisnika".

Jackson Stephens nije bio slučajni "poslovni poznanik" banke BCCI Hasana Abedija. U odgovoru na zabrinutost glede povezanosti Jacksona Stephensa s bankom BCCI, državni tužitelj Ohia u svojem izvješću iz 1993. godine bilježi: "Stephensovo ime bilo je povezano s kršenjem sigurnosti koje se, navodno, zbilo kada je Bank of Commerce and Credit International (BCCI), inozemna banka kojom dominira pakistanski financijer Agha Hasan Abedi, zatražio dionice i kontrolu nad vašingtonskom bankom First

American Bank. Godine 1991. Stephens se pridružio BCCI-jevu ulagaču Mochtaru Riadyju u kupovini BCCI-jeve bivše hongkonške podružnice od stečajne uprave.

Dakako, osim uz Abedija, Stephensova je skupina bila dobro povezana s još jednim zanimljivim azijskim bankovnim krugom, indonezijskom milijarderskom obitelji Mochtara Riadyja, to jest s njegovim sinom Jamesom Riadyjem. Riadyjevi su kinesko-indonezijski poduzetnici koji su se, od svih mjesta na svijetu, sedamdesetih prošloga stoljeća preselili baš u Arkansas unatoč tomu što su u Aziji posjedovali dobra milijardskih vrijednosti. Stephens i Riady postali su poslovni prijatelji te ubrzo kupili banku u Hong Kongu. Stephens je potom pozvao Riadyja da uloži u arkanzašku banku iz Little Rocka Worthen Bank. Drugi štićenik Jacksona Stephensa bio je bivši guverner Arkansasa i uživatelj Stephensova "političkog" novca, Bill Clinton.³¹⁷

Prema prikazu časopisa *Wall Street Journal* od 28. lipnja 2003. godine, mlada pravnica imenom Hillary Clinton i mlada supruga tada novoizabranoga arkanzaškoga guvernera Billa Clintona postala je 1977. godine partnericom odvjetničke tvrtke iz Little Rocka Rose Law Firm, za pravo interne odvjetničke kuće Stephens Inc.-a. Nadalje, godine 1987., prema *Wall Street Journalu*: "Službenici poduzetničkoga diva Stephens Inc., uključujući dugogodišnjega Clintonova prijatelja Davida Edwardsa, poduzeli su mjere spašavanja nevoljne teksaške naftne tvrtke Harken Energy u čijem je odboru sjedio George W. Bush. U sljedeće tri godine gospodin Edwards doveo je u Harken

ulagače i savjetnike povezane s bankom BCCI. Jedan od njih, Abdullah Bakhsh kupio je dionice u vrijednosti od 10 milijuna američkih dolara banke Worthen kojom je dominirao Stephens."³¹⁸

Wal-Mart u Kini

Deng Xiaoping bio je otvorio zemlju ulaganjima, olabavio ograničenja inozemnom poslovanju i ohrabrio kineske poduzetnike za ulazak u združene pothvate sa zapadnjacima. Deng je ribarsko selo Shenzhen, smješteno uz granicu tik do Hong Konga, proglasio "posebnom gospodarskom zonom" bez poreza na inozemno poslovanje prve godine rada. Diljem južne Kine vlada je počela graditi puteve, luke i ostalu infrastrukturu. Godine 1994. devalvirala je kinesku valutu s oko 5 na 8 juana za dolar razgorijevajući tako daljnji, brzi razvoj zemlje.

Kina, odjednom najjeftinija radionica u Aziji, privukla je ogromna ulaganja. Milijuni migrantskih radnika preplavili su industrijska središta. Oštroumni poduzetnici selili su se iz Hong Konga i s Tajvana, žudeći za svojim dijelom kolača. Mnogi su zatvorili svoje pogone kod kuće kako bi izgradili nove tvornice i unajmili kineske radnike "kontinentalce".

Shenzen je doživio procvat. S rastom od 20 % godišnje, postao je poznati kineski "Čudovišni Grad". U dva desetljeća ribarsko je mjesto nabubrilo u urbano središte od 7 milijuna ljudi s neboderima, silnim četvornim kilometrima tvornica i suvremenim elektroničkim poslovnim

središnjicama. Ondje je i Wal-Mart smjestio svoju globalnu središnjicu za *sourcing*.

Generalni direktor Wal-Marta u ranim devedesetima prošloga stoljeća David Glass, koji je u direktorskom stolcu naslijedio Sama Waltona, savjetovao je studentima da uče mandarinski kineski. Glass je Wal-Martovim šefovima rekao da, ne misle li internacionalno, rade za pogrešnu tvrtku.

"Jedini razlog premještanja (proizvodnje) s Tajvana bile su niske kineske nadnice", rekao je jedan od prvih Wal-Martovih hongkonških kupaca.³¹⁹

Ono što je Wal-Martu i drugim američkim i europskim međunarodnim tvrtkama omogućilo tako dramatično povećanje ulaganja u proizvodnju u Kini bilo je kinesko pristupanje novostvorenoj Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO).

Dovabljivanje Kine u WTO

Bill Clinton, najzaslužnija osoba za kineski ulazak u WTO 2000. godine, izjavio je kako će to puno značiti za Ameriku. To je postignuće bilo napose značajno za Clintonova arkanzaškoga prijatelja Sama Waltona koji je zahvaljujući tomu postao milijarder.

"Mi ne radimo ništa", prokomentirao je Clinton kinesko članstvo u WTO-u. "Oni trebaju smanjiti pristojbe. Oni otvaraju telekomunikacije za ulaganja. Oni nam dopuštaju da ondje prodajemo američke automobile. Daju nam prava na tamošnju distribuciju. I dopuštaju nam da ondje

ugrađujemo svoje dijelove. Više ne moramo onamo prenositi tehnologiju ni sudjelovati u združenoj proizvodnji. To je glede financijske dobiti stopostotni posao za Ameriku."³²⁰

Ključni dio dugoročne američke hegemonističke strategije za održanjem kontrole nad gospodarskim "pozapadnjačenjem" Kine bilo je osiguravanje da Kina "igra po pravilima". To se moglo osigurati namamljivanjem Kine u članstvo Svjetske trgovinske organizacije (WTO) koja će donijeti "propise" o svjetskoj trgovini sukladne interesima svojih američkih gospodara. WTO je svoja vrata u Zenevi službeno otvorio 1995. godine. A Kina mu se službeno pridružila u prosincu 2001. godine.

Cijena ulaska u ono što je nazvano klubom "bogatih nacija" bila je visoka. Kina je morala smekšati 7000 pristojbi, kvota i drugih trgovinskih zapreka. Njezin je ulazak iskorijenio kineske seljake jer je WTO nametnuo sankcije za uvoz soje i drugih proizvoda. Na površini je članstvo u WTO-u Kini otvorilo vrata za ogromna novčana ulaganja američkih i europskih divovskih tvrtki pa se činilo da je Kina "pobjednica". No time je Kina zapravo omogućila vrtoglave dobitne stope Sjedinjenim Državama i drugim zapadnjačkim proizvođačima u zamjenu za vrlo malo toga.

Kina je bila primorana igrati po WTO-ovim "propisima", propisima sukladnim interesnim skupinama povezanim s Washingtonom i Bruxellesom.

320 Richard A. McCormack, *China's Entry Into The WTO 10 Years Later Is Not What President Clinton Promised*, Manufacturing & Technology News, 15. lipnja 2010., svezak 17, br. 10, pristup na <http://www.manufacturingnews.com/news/10/0615/WTO.html>.

Središnjica WTO-a nalazi se u Ženevi, slikovitome, tihom gradu u neutralnoj Švicarskoj. Međutim, za razliku od fasade svojega okružja WTO je bio sve samo ne tih i neutralan. Projektiran je kao policajac i promicatelj globalne slobodne trgovine te napose kao udarni ovan za godišnju bilijunsku poljoprivrednu trgovinu s planom promicanja interesa privatnih američkih poljoprivredno-poduzetničkih tvrtki. S tog je razloga definiran kao nadnacionalna organizacija - iznad zakona pojedinačnih država i iznad odgovornosti bilo kojemu javnom tijelu osim sebi.³²¹

Prijašnji GATT-ovi sporazumi nisu sadržavali mogućnost provedbe sankcija ili kazne za kršenje dogovorenih trgovinskih propisa. Nasuprot tomu, novostvoreni WTO imao je takav kazneni upliv. Imao je moć nametanja teških novčanih kazni ili drugih sankcija svojim članicama u slučaju nepoštivanja propisa. Konačnim utemeljenjem 1995. godine WTO je postao novim oružjem za primoravanje zemalja na ukidanje raznovrsnih nacionalnih zaštitnih trgovinskih mjera te sredstvom već isplanirana raspačavanja - između ostalih proizvoda - genetički modificiranih usjeva koji su uskoro trebali biti komercijalizirani. WTO je postao "udarni ovan" američke globalizacije za probitak isključivo američkih korporativnih i finansijskih interesa.

Zamisao o WTO-u, poput svih poslijeratnih ključnih inicijativa za slobodnu trgovinu, prispjela je iz Washingtona. Bila je rezultat GATT-ove Urugvajске runde pregovora o liberalizaciji trgovine koja je započela u urugvajskome Punte del Estu rujna 1986. godine, a završila u marokanskome gradu Marrakeshu, travnja 1994. godine. Sve od

1948. godine, poslije osnivanja Općeg sporazuma o carinama i trgovini, GATT-a, Washington se divlje odupirao uključivanju poljoprivrede u svjetske trgovinske pregovore strahujući da će skupni međunarodni propisi američko tržište otvoriti uvozu stranih prehrambenih proizvoda i tako naštetiti konkurentnosti američke poljoprivrede. Pedesetih godina prošloga stoljeća američki je poljoprivredni izvoz postao nacionalni strateški prioritet povezan s geopolitikom hladnoga rata. Za razliku od svih prijašnjih GATT-ovih pregovaračkih rundi o trgovini, Urugvajska runda poljoprivrednu je trgovinu postavila u središte, kao i novu kategoriju nazvanu IPR³²², to jest Prava na intelektualni posjed (autorska prava).

Što se tiče poljoprivredne trgovine - najosjetljivije kineske točke - WTO-ove propise skicirale su članice američkoga žitnog kartela, napose Cargill, ADM i Monsanto u korist svojih dugoročnih interesa.³²³ WTO-ovi propisi o poljoprivrednoj trgovini učinak su dominacije Četvorke³²⁴, to jest zemalja takozvanoga QUAD-a - SAD-a, Kanade, Japana i EU-a. Te su se zemlje susretale iza zatvorenih vrata i odlučivale o politici za sve 134 nacije. A unutar QUAD-a američki poljoprivredno-poduzetnički divovi - Cargill, ADM, Bunge - kontrolirali su ključnu politiku. Zapravo je to bilo usuglašavanje, ali usuglašavanje privatnoga poljoprivrednog poduzetništva koje je određivalo politiku WTO-a.

322 U izvorniku: Intellectual Property Rights (op. prev.)

323 F. William Engdahl, *Seeds of Destruction: The Hidden Agenda of Genetic Manipulation*, Global Research.ca, 2007., str. 221 - 227.

324 "The Quadrilateral Group (op. prev.)

WTO-ov sporazum o poljoprivredi koji su napisali Cargill, ADM, DuPont, Nestle, Unilever, Monsanto i drugi članovi korporacijskoga kartela poljoprivrednog poduzetništva SAD-a i EU-a bio je osmišljen s izravnim ciljem razaranja nacionalnih zakona i skidanja zaštite od nasilnog monopoliziranja cijena divova poljoprivrednoga poduzetništva.³²⁵

Okretanje WTO-a protiv Kine

Prema planu Washingtona i Wall Streeta, "ulovi" li se Kina u globalizirani trgovinski sustav kojim dirigira Washington preko WTO-a, čim započne razvijati vlastitu proizvodnju za izvoz, WTO će se okrenuti protiv nje ne bi li je učinio gospodarski ovisnim područjem izručenom na milost i nemilost tiranskoj vlasti američkoga globaliziranog sustava.

Do 2011. godine Washington je već sve više rabio WTO za pojačavanje trgovinskoga i ekonomskoga pritiska na Narodnu Republiku Kinu. Dokle god je Kina bila najveći inozemni agregat jeftine radne snage za 500 sretnih, globalnih korporacija, a dobit od kineskoga rada išla u matične tvrtke poput KFC-a, Nikea i Buicka, dotada je WTO bio neutralan. Onoga trenutka kada je Kina počela razvijati vlastite tehnološke divove i patentirati vlastite izume konkurentne američkim suparnicima, Washington je uporabio WTO kao policajca, to jest oružje za kažnjavanje Kine i time se rodio novi, profinjeni oblik trgovinskoga rata u svojoj biti nalik opijumskim ratovima nizozemskih

i britanskih istočnoindijskih tvrtki četrdesetih godina devetnaestoga stoljeća.

Početkom 2010. godine ravnatelj WTO-a Pascal Lamy rekao je u priopćenju za tisak da postoji sve veće trgovinsko nesuglasje između Sjedinjenih Država i Kine i to glede svega, od automobila do kemikalija.³²⁶ Sjedinjene Države i Kina bile su sudionice niza trgovinskih vojni oko mnogočega - čelika, peradi, patenata, holivudskih filmova.

Kako bi još više zamutio odnose između dviju zemalja, Washington je iskoristio čak i Googleovu odluku da se povuče iz Kine zbog "nesuglasica oko cenzure i problema sigurnosti".

Godine 2010. ministrica vanjskih poslova Hillary Clinton umiješala se u ono što nikako nije trebalo biti predmetom skrbi američke vlade. Zahtijevala je od kineske vlade odgovor na Googleove tvrdnje o upletanju te zaključila da Kina provodi "politički motiviranu cenzuru".³²⁷

Sergey Brin, Googleov utemeljitelj, inače ruskoga podrijetla, otkrio je *The New York Timesu* razlog napuštanja Kine: "Naša zamjerka odnosi se na totalitarističke snage", podrazumijevajući tom primjedbom svoju prošlost u Sovjetskom Savezu. Primijetimo, Brinovi su roditelji bili profesori i djetinjstvo je proveo u Sovjetskom Savezu kao pripadnik povlaštena sloja. Iza zavjese, Googleov je plan bio posve drukčiji. A američka vlada bila je tijesno povezana s tim

326 Bradley S. Clapper, *WTO Chief: U.S.-China Trade Friction Rising*, 21. siječnja 2010., pristup na http://www.huffingtonpost.com/2010/01/22/wto-chief-us-china-trade_n_432620.html.

327 Hillary R. Clinton, *Statement on Google Operations in China*, US State Department, Washington DC, 12. siječnja 2010., pristup na <http://www.state.gov/secretary/rm/2010/01/135105.htm>.

planom. Obrana Hillary Clinton Googlea od kineskih optužbi da se bavi špijuniranjem Kineza u Kini pala je u vodu kada je bivši dužnosnik američke obavještajne službe javnosti otkrio CIA-jinu povezanost s Googleom, ime osobe iz CIA-je koja je Googleu osigurala inicijalna novčana sredstva te tko je Googleova veza s CIA-jom.

Ukratko, kineska je vlada imala jake razloge dvojiti o Googleovim aktivnostima u Kini.³²⁸

Krajem 2011. godine Claire Reade, američka dužnosnica nadležna za trgovinske poslove s Kinom, rekla je Kongresu da ograničenja i "intervencionistička politika" spram problema poput autorskih prava "zabrinjavaju" američke tvrtke koje posluju u Kini. "Korijeni trgovinskih nesuglasja s Kinom leže u nastojanjima Kine da svojom industrijskom politikom oslanjanja na iskrivljavanje trgovinskih pravila potiču ili štite interese kineskoga poduzetništva u državnom vlasništvu." Prevedeno u jasniji izriječ, Reade je optužila Kinu za bavljenje nacionalnim gospodarskim planom, a ne globalizacijskim planom koji gura Washington kako bi proširio globalnu gospodarsku hegemoniju Amerike.³²⁹

328 Paul Joseph Watson, *Ex-Agent: CIA Seed Money Helped Launch Google Steele goes further than before in detailing ties, names Google's CIA liaison*, Prison Planet, 6. prosinca 2006., pristup na <http://www.prisonplanet.com/articles/december2006/061206seedmoney.htm>.

329 William McQuillen, *Chinese Distorting Policies Causing Trade Friction, U.S. Says*, Bloomberg, 13. prosinca 2011., <http://www.bloomberg.com/news/2011-12-13/chinese-distorting-policies-causing-trade-friction-u-s-says.html>.

Solarni ratovi

Jedno od najvećih trgovinskih nesuglasja između Kine i Washingtona jest kineski tehnološki proboj u izgradnji solarne energije, to jest njezin fotovoltaični sustav puno učinkovitiji i puno jeftiniji od sustava bilo koje zapadnjačke tvrtke uključujući američko poduzeće usko povezano s predsjednikom Obamom koje je bankrotiralo zbog nadmoći kineskih sustava.

Svibnja 2012. godine Ministarstvo trgovine SAD-a donijelo je uvodne protudampinške mjere za tri vodeća kineska proizvođača solarnih panela.³³⁰ Washington je znao da si Kina ne može priuštiti donošenje trgovinskih protumjera vezanih uz Sjedinjene Države.

Do srpnja 2012. godine Washington je uspio pridobiti EU da se pridruži napadu na solarni izvoz Kine. U zadnje tri godine Kina je dovela do stečaja američke i europske tvrtke zahvaljujući vlastitim patentima i proizvodnji naprednijih i puno jeftinijih alternativa i tako osvojila 60 % svjetskoga solarnog tržišta. Tri vodeća kineska solarna proizvođača pod pritiskom Washingtona bili su Suntech, Yingli i Trina. Njihovo "zlodjelo" bila je primjena znanosti u tehnologiji koja je rezultirala nadmoćnim domaćim proizvodom.

ACTA: nova trgovinska opasnost

U ožujku 2010. godine na internet su procurili dokumenti o neuobičajenoj, novoj razini preventivnog trgovinskog

³³⁰ Global Times, *Show some bite in US solar trade frictions*, 19. svibnja 2012., pristup na <http://www.globaltimes.cn/NEWS/tabid/99/ID/710249/Show-some-bite-in-US-solar-trade-frictions.aspx>.

rata Washingtona usmjerenog uglavnom protiv Narodne Republike Kine pod imenom ACTA što je pokrata od Anti-Counterfeiting Trade Agreement.³³¹

Trgovinski sporazum protiv krivotvorenja (ACTA) bio je međunarodni ugovor s navodnom svrhom definiranja i promicanja međunarodnih standarda o intelektualnom posjedu, to jest autorskim pravima. Pokrovitelji sporazuma iz vašingtonskoga Ureda visokog predstavnika za trgovinu Sjedinjenih Država³³² tvrdili su kako mu je cilj uspostavljanje međunarodnoga zakonskog okvira za krivotvorenu robu, generičke lijekove i kršenje autorskih prava na internetu i kako će njime biti uspostavljeno novo upravljačko tijelo izvan postojećih foruma kao što su Svjetska trgovinska organizacija, Svjetska organizacija za intelektualni posjed i Ujedinjeni narodi.

Zapravo, kako su otkrile istrage nekoliko vlada, parlamentarnih tijela i drugih organizacija, ACTA je bila pokušaj svojevrsnoga državnog prevrata čak i mimo WTO-a i drugih postojećih međunarodnih arbitražnih tijela te pokušaj stvaranja lažnog povoda ne bi li se šćepali kineski i indijski proizvodi kao i proizvodi drugih zemalja u razvoju bez obzira na to postoje li utemeljeni dokazi o krivotvorenju - dakle, samo na temelju ma i najmanje, tek posredne sumnje.

Zanimljivo je da su ACTA-ini pregovarači radili u potpunoj tajnosti sve dok na internet nisu procurili njezini tajni protokoli. Bio je to pokušaj Washingtona da svjetskim

331 U prijevodu: Trgovinski sporazum protiv krivotvorenja (op. prev.)

332 Office of the United States Trade Representative (USTR) (op. prev.)

trgovinskim ratom kreira nasilan prevrat. S gledišta međunarodnog prava, ACTA je bila lupeški sporazum. U njoj je stajalo kako se radi o globalnoj promidžbi koju ratificira šest zemalja potpisnica. Od listopada 2011. godine Washington je, uz SAD, Australiju, Kanadu, Japan, Maroko, Novi Zeland, Singapur i Južnu Koreju pridobio za ratifikaciju svoje najbliže marionetske trgovinske partnere. Godine 2012. potpisali su također Meksiko i EU, to jest još 22 zemlje članice EU-a. Meksiko se poslije povukao, a Europski je parlament odbio odobriti i potpisati odluku Europskoga povjerenstva o pridruživanju potpisnicama.

Kada su pojedinih sporazuma procurile na internet, osi- nje je gnijezdo bilo šutnuto. Rok za stupanje na snagu bila je 2013. godina. ACTA je trebala postati pravovaljana nakon ratifikacije šest zemalja. Po pravosnažnosti ugovor bi se odnosio samo na zemlje potpisnice. Dotični je ugovor bio posljedica pritiska američkih sindikata, američke farmaceutske industrije i Američke filmske udruge.

Poslije objavljeni dokumenti razotkrili su kako su suučesnice tajnih dogovora vezanih uz koncept ACTA-e - uz već spomenuti lobi američkih korporativnih organizacija - bile i pomno odabrane, najmoćnije američke tvrtke: Google, e-Bay, Intel, Dell, News Corporation, Sony Pictures, Time Warner i Verizon. Sve su one dobile na uvid povjerljive preslike ACTA-e pod uvjetom da šute o sadržaju dokumenta. Ostali članovi savjetničke skupine za ACTA-u američkoga Predstavničkog ureda za trgovinu bili su: američki predstavnik Američko-kineskoga poslovnog

vijeća³³³, Wal-Mart, Citigroup, Boeing Corporation, divovske GMO tvrtke Monsanto, Dow Chemical i DuPont, zatim američki farmaceutski divovi Eli Lilly, Abbott Labs, Merck & Co, Johnson & Johnson. Ondje su bili i: General Motors, tada pod prisilnom stečajnom upravom vlade, Cisco Systems, Sun Microsystems, IBM, US Semiconductor Industry Association.

Na stranicama Wikipedije čitamo: "Protivnici kažu da sporazum na razne načine krši temeljna ljudska prava kao što su sloboda govora i privatnost. ACTA-u su kritizirali i Liječnici bez granica jer ugrožava dostupnost lijekova u zemljama u razvoju."

Tajna narav pregovora isključila je udruge civilnog društva, zemlje u razvoju (primjerice Kinu i Indiju itd.) te cjelokupnu javnost, a kritičari (ubrojivši tu Electronic Frontier Foundation i Entertainment Consumers Association) nazvali su ga "političkim pranjem".^{334,335}

Potpisivanje EU-a te mnogih njezinih država članica imalo je za posljedicu prosvjednu ostavku Kadera Arifa, glavnoga istražitelja Europskoga parlamenta, izvjestitelja o ACTA-i, kao i opsežne prosvjede diljem Europe. Godine 2012. član Europskoga parlamenta i novoimenovani izvjestitelj Britanac David Martin iznio je preporuku protiv ugovora uz sljedeću tvrdnju: "Namjeravam probitak od ovoga međunarodnog sporazuma daleko je manji od opasnosti ugrožavanja osnovnih građanskih prava." Dana 4.

333 U izvorniku: US-China Business Council (op. prev.)

334 Prikrivanje stvarnog podrijetla političkih odluka, zakona ili međunarodnih ugovora (op. prev.)

335 Ibid.

srpnja 2012. godine Europski parlament na plenarnoj je sjednici odbio prihvatiti sporazum...³³⁶

Značajan ukazatelj jakog pritiska na EU za proguravanje ACTA-e, iako ju je Europski parlament čvrsto, većinom glasova odbio, jest govor trgovinskog povjerenika EU-a Karela de Guchta u kojemu je izrekao da će Povjerenstvo ipak nastaviti pritisak oko ugovora ako i ne prođe Europski parlament. De Gucht je također naznačio da bi ugovor mogao biti ponovno predstavljen na sljedećem parlamentu 2015. godine bude li odbijen na tadašnjem.³³⁷ Ulični prosvjedi protiv ACTA-e zbili su se diljem Europske unije.

Washington je također pokazao prijezir prema uobičajenoj, ustavnoj ratifikaciji američkih sporazuma. Naime, ona je po Ustavu SAD-a utvrđena obveza američkoga Kongresa, a ne Ureda predsjednika. Navodno je američki visoki predstavnik za trgovinu (USTR) objavio kako će, da bi proveo ACTA-u, uporabiti oblik "isključivog izvršnog sporazuma", dakle, neustavan postupak kojim će zaobići odobrenje Kongresa.³³⁸

Kada su građanske organizacije američkome visokom predstavniku za trgovinu postavile zahtjev da predloži popis američkih poduzeća koja su dobila tajne preslike buduće ACTA-e na komentiranje, USTR Obamine

336 Zack Whittaker, *'Last rites' for ACTA? Europe rejects antipiracy treaty*, CNet, 4. srpnja 2012., pristup na http://news.cnet.com/8301-13578_3-57466330-38/last-rites-for-acta-europe-rejects-antipiracy-treaty/.

337 Ibid.

338 Eddan Katz and Gwen Hinze, *The Impact of the Anti-Counterfeiting Trade Agreement on the Knowledge Economy: The Accountability of the Office of the U.S. Trade Representative for the Creation of IP Enforcement Norms through Executive Trade Agreements*, Yale Journal of International Law, studeni 2009.

administracije to je odbio uz tvrdnju da su dokumenti bili informacija koja je opravdano povjerljive naravi iz razloga nacionalne sigurnosti sukladnih predsjednikovoj izvršnoj zapovijedi 12958.³³⁹ Pozvati se na državnu tajnu s tvrdnjom da je ona u interesu američke „nacionalne sigurnosti“ ne podsjeća samo na hladni rat već ukazuje i na to kako je ACTA zapravo oružje ekonomske bitke interesa američkih poduzeća koja stoje iza nje.

U ožujku 2010. godine tekst nacarta pregovora koji je procurio pokazao je da je Europsko povjerenstvo predložilo neka u ACTA-u uđu i uredbe koje zahtijevaju krivične kazne za „poticanje, podupiranje i huškanje“ na određene prekršaje uključujući tu „i slučajeve hotimičnog krivotvorenja zaštitnih znakova i autorskih prava ili slične piraterije na komercijalnoj razini“.³⁴⁰ Neodređenost takve formulacije dopustila bi agresivnoj vladi poput vašingtonske izmišljanje bilo kakva povoda da započne kazneni pothvat protiv, primjerice, kineskih solarnih ili drugih tvrtki. ACTA će zapravo voditi sve učestalijem upetljavanju vlada u probleme autorskih prava i farmaceutske provedbe koje su inače u nadležnosti privatnih tvrtki.

Što je još čudnije - no samo nema li se na umu stvarna namjena skrivena iza ACTA-e - pregovori su se vodili izvan bilo kojega međunarodnog tijela. ACTA-u su 2006. godine pokrenuli Sjedinjene Države i Japan. Kanada, Europska zajednica, koju je u pregovorima predstavljalo Europsko

339 KEI, *White House says ACTA text a State Secret. EU parliament says time for more transparency*, 12. ožujka 2009., pristup na <http://keionline.org/blogs/2009/03/12/acta-state-secret>.

340 Wikipedia, *Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)*, pristup na http://en.wikipedia.org/wiki/Anti-Counterfeiting_Trade_Agreement.

povjerenstvo, predsjedništvo EU-a, zemlje članice EU-a i Švicarska pridružile su se preliminarnim razgovorima. Službeni pregovori počeli su u lipnju 2008. godine i u njima su sudjelovali također i Australija, Meksiko, Maroko, Novi Zeland, Republika Koreja i Singapur. Meksički je senat poslije svojom jednoglasnom odlukom povukao Meksiko iz ACTA-e.

ACTA: Kriminaliziranje generičkog lijeka

Prema francuskome članu Europskoga parlamenta Kaderu Arifu: "Problem s ACTA-om jest što, usredotočujući se na borbu protiv kršenja prava na intelektualni posjed općenito, ugrožava generički lijek tretirajući ga kao krivotvoreni. To znači da vlasnik patenta može zaustaviti slanje lijekova u zemlju u razvoju, zaplijeniti teret i čak, kao mjeru zaštite, naložiti uništenje lijeka." Arif nastavlja: "Generički lijekovi nisu krivotvoreni lijekovi, nisu lažna inačica lijeka; oni su generička inačica lijeka proizvedena stoga što je patent za izvorni lijek istekao ili stoga što je to opći javni interes zemlje."

Znatan broj zemalja poput Kine, Indije i afričkih država počele su tragati za generičkim, jeftinijim inačicama skupih lijekova protiv zaraza, a farmaceutske su tvrtke od uvijek bile protiv toga. "Postoje međunarodni sporazumi poput TRIPS-a koji uzimaju u obzir ovu zadnju mogućnost", rekao je. "Oni su posebice važni zemljama u razvoju koje si ne mogu priuštiti plaćanje patentiranih lijekova protiv, primjerice, HIV-a." Arif je ustvrdio kako bi ACTA

ograničila slobodu izbora lijekova zemljama poput Kine³⁴¹ i/ili Indije.³⁴²

Nevladina udruga *Médecins Sans Frontières*³⁴³ usprotivila se ACTA-i svojom Kampanjom za dostupnost koja promiče razvoj i dostupnost "lijekova za očuvanje i produljenje života". U svojem izvješću "A blank cheque for abuse: ACTA & its Impact on Access to Medicines"³⁴⁴ udruga *Médecins Sans Frontières* zaključuje kako ACTA ima fatalne posljedice za dostupnost lijekova, štoviše, da se sporazumom uopće ne rješava problem loše kakvoće i štetnosti lijekova i konačno da ACTA podriva postojeće međunarodne deklaracije o zaštiti zdravlja, zaobilazeći Deklaraciju iz Dohe. Michael Gylling Nielsen, izvršni direktor danskoga ogranka *Médecins Sans Frontières*a, rekao je u priopćenju medijima: "Na koncu, to je pitanje života i smrti", potkrepljući svoju tvrdnju opaskom o "mogućim posljedicama" sporazuma uslijed kojih "stotine tisuća ljudi oboljelih od HIV-a/AIDS-a neće moći dobiti nužno liječenje".

Nate Anderson iz *ARS Technicea* naglasio je da ACTA potiče davatelje usluga na skupljanje i predočavanje informacija o potencijalnim krivotvoriteljima pružajući im "sigurnu luku od izvjesnih pravnih prijetnji". Ona skrbi za kriminaliziranje kršenja autorskih prava, osigurava

341 TechDirt, *Why The Chances of China Joining ACTA Or TPP Are Practically Zero*, pristup na <http://www.techdirt.com/articles/20120308/09284118036/why-chances-china-joining-acta-tpp-are-practicallyzero.shtml>.

342 Out-Law.com, *ACTA restricts developing economies, India tells WTO: Secret IP treaty not a sweetie*, 15. lipnja 2010., pristup na http://www.theregister.co.uk/2010/06/15/acta_wto/.

343 Franc.: Liječnici bez granica (op. prev.)

344 U prijevodu: Dopuštenje za sveopću zloporabu: ACTA i njezin učinak na dostupnost lijekova (op. prev.)

pravosuđu i policiji mogućnost provedbe kriminalističkih istraga, uhićenja ili gonjenja sumnjivaca koji su možda prekršili autorska prava na komercijalnoj razini. Sporazum također dopušta kriminalističku istragu i grube premetačine protiv osoba za koje nema osnovane sumnje pa u tome smislu oslabljuje pretpostavku o nedužnosti te dopušta ono što se u prošlosti držalo nezakonitim istragama.³⁴⁵

ACTA je međunarodni sporazum pa je dobar primjer političkoga pranja sa svrhom uspostavljanja i primjene zakonskih promjena. Političko pranje omogućuje proguravanje zakonskih odredbi s pomoću zatvorenih pregovora nekih članova izvršnih tijela zemalja potpisnica. Takvim se načinom izbjegava kompatibilnost s javnim zakonodavstvom te pravosudni nadzor. Ratifikacijom sporazuma tvrtke koje ne pripadaju članstvu mogu biti primorane na slijeđenje propisa ACTA-e ili će pak biti izopćene iz "sigurne luke", to jest zaštićene, povlaštene zajednice. K tomu, uporaba trgovinskih pobuda i sličnoga za tjeranje drugih nacija na usvajanje sporazuma uobičajen je pristup u međunarodnim odnosima i moglo bi se lako zbiti da potencijalne potpisnice budu manje-više primorane prihvatiti ACTA-ine uvjete bez puno mogućnosti za pregovaranje.³⁴⁶

U lipnju 2010. godine na Vašingtonskom je pravnom fakultetu održan skup više od 90 akademika, stručnjaka i organizacija od skrbi za javni interes sa šest kontinenata. Zaključci skupa bili su objavljeni na internetskoj stranici Vašingtonskog pravnog fakulteta Američkog sveučilišta. Zaključeno je da uvjeti objavljenoga nacrtu ACTA-e

³⁴⁵ Wikipedia, op. cit.

³⁴⁶ Ibid.

ugrožavaju brojne javne interese uključujući tu sve prigovore koje su pregovarači zaniijekali. Više od 75 profesora potpisalo je pismo upućeno predsjedniku Obami zahtijevajući mnoštvo izmjena u sporazumu. U pismu se tvrdi da ugovor nije dovoljno transparentan.³⁴⁷

Iako se čini da je rasprava oko ACTA-e trenutačno zamrla, ni u kojem slučaju nije ugašena. Zapravo, Obamina je administracija preuzela ključne propise iz ACTA-e i uklopila ih u protukinesko transpacičko partnerstvo kako bi stvorila azijsko-pacičko područje slobodne trgovine koje izričito isključuje Kinu.

Vašingtonski novi TPP

Američki Predstavnički ured za trgovinu nazvao je TPP³⁴⁸ "ambicioznim i naprednim azijsko-pacičkim trgovinskim sporazumom koji odražava prioritete i vrijednosti Sjedinjenih Država". Predsjednik Obama, objavljujući u studenome 2009. godine cilj stvaranja TPP-a, rekao je: "TPP će uzdignuti naša gospodarstva, ukloniti zapreke trgovini i ulaganjima, povećati izvoz i otvoriti više radnih mjesta za naše ljude što je moj najvažniji prioritet." Otada su svi pregovori kao i sadržaj TPP-a pod velom tajne, baš kao što je to vašingtonski USTR radio s ACTA-om. TPP je zloslutan projekt koji zasigurno ne sluti na dobro za Kinu. Obamin je TPP protukineski trgovinski napor, američki napor za asimiliranjem prijašnjih bilateralnih i multilateralnih regionalnih, azijskih i latinskoameričkih trgovinskih ugovora o smanjenju carina i slično

³⁴⁷ Ibid.

³⁴⁸ Pokrata za Trans-Pacific Partnership (op. prev.)

u protukinesku gospodarsku koaliciju pod američkim ravnateljskim štapicom.

U svibnju 2012. godine nekih 30 pravnih stručnjaka, kritizirajući ured američkog visokog predstavnika za trgovinu zbog "upliva na zaključivanje" postupka pregovora o TPP-u i na predlaganje propisa o intelektualnom posjedu, javno su pozvali veleposlanika USTR-a Kirka da podupre demokratske uzore koji se odnose na prava udjelnika i dakako, predoče tekstove pregovora pozornom pogledu javnosti.

Profesori prava ustvrdili su kako otkriveni dokumenti pokazuju da je USTR želio progurati brojne standarde koji bi zahtijevali izmjene u sadašnjem američkom ustavnome pravu i da je prijedlog "razvidno neuravnotežen jer predlaže pretjerano povećanje vlasničkih prava, a smanjuje opseg ograničenja i izuzeća iz tih prava koja su nužna zbog zaštite općih interesa, kako u Sjedinjenim Državama, tako i u inozemstvu". Skupina je ustvrdila i da su pregovori isključili udjelničare poput "potrošača, knjižnica, studenata, zdravstvenog zastupništva i bolesničkih skupina ili drugih korisnika intelektualnog posjeda" i da je ponudio samo "minimalno poštivanje interesa drugih poslovnih subjekata poput proizvođača generičkih lijekova ili pružatelja internetskih usluga".³⁴⁹

Ipak, najvažnije glede TPP-a jest da je USTR u Washingtonu, prema informaciji koja je procurila, tajno umećao ključne odredbe zaustavljene ACTA-e kao i druge

349 Sean Flynn, *Law Professors Call for Trans-Pacific Partnership (TPP) Transparency*, 9. svibnja 2012., infojustice.org, Program on Information Justice and Intellectual Property at American University Washington College of Law, pristup na <http://infojustice.org/archives/21137>.

trgovinske nacрте u tekst TPP-a. Povrh svega, nijedan član američkoga Kongresa nije bio o tomu informiran. Druga važna činjenica jest da je Kina bila hotimice isključena iz Obamina TPP kluba. To je vašingtonski pokušaj preuzimanja kontrole nad azijskom trgovinom kako bi se naštetilo Kini. U ovome trenutku ostaje vidjeti hoće li TPP uopće uspjeti naštetiti kineskoj gospodarskoj nazočnosti u azijsko-pacifičkoj regiji.

Prema izvješćima, uvjeti članstva u TPP-u uključivat će "carinske i pogranične službe, telekomunikacije, vladine nabavke, kompetitivnu politiku te suradnju i izgrađivanje kapaciteta". Tehnički, TPP će se odnositi na samo deset pregovaračkih zemalja: Australiju, Brunej, Čile, Maleziju, Novi Zeland, Peru, Singapur, Sjedinjene Države i Vijetnam. Nedavno se pridružio Meksiko, a mogli bi ga slijediti Kanada i Japan. No, on će zapravo imati učinak na Kinu i sve druge zemlje koje su u bilo kakvoj interakciji s prije navedenih deset.³⁵⁰

Promotri li se TPP u sklopu Pentagonovih valutnih ratova i vojne strategije "Biserna ogrlica" protiv kineskih naftnih trgovačkih puteva, postaje jasno da se Washington postupno približava stvaranju kontrolne mreže oko Kine koja bi trebala omesti uspjeh neovisnoga kineskog razvoja. Američki naponi destabilizacija unutar Arapskog proljeća i pokušaj stvaranja kaosa u Siriji te poslije u Iranu integralni su dio ove strategije. Kina je postala novom vašingtonskom

350 David S. Levine, *The Most Important Trade Agreement That We Know Nothing About: The Trans-Pacific Partnership could completely change intellectual property law. But the details are being kept secret*, 30. srpnja 2012., pristup na http://www.slate.com/articles/technology/future_tense/2012/07/trans_pacific_partnership_agreement_tpp_could_radically_alter_intellectual_property_law.single.html.

"slikom neprijatelja" zamijenivši Osamu bin Ladenu i prijašnju neprijateljsku predodžbu o "sovjetskome komunizmu" iz doba hladnog rata.

Štoviše, Kina se 2012. godine također susrela s novim oblicima ratovanja protiv svojega pučanstva i uopće samoga svojeg postojanja toliko umješnima da ih čak i ne prepoznaje kao prijetnju. Te nove oblike možemo nazvati ekološkim ratovanjem - uvođenje kemijskih agensa u kinesku poljoprivredu i u kinesko tlo koji ugrožavaju krajnje sudbunosnu opskrbu čistom vodom, plodnost zemlje, hranidbeni lanac pa čak i ljudsko zdravlje.

EKOLOŠKI RATOVI - PLIN IZ ŠKRILJEVCA, HERBICIDI I PESTICIDI

Protupropisno kemijsko ratovanje

Sada već postoji i novi oblik zapadnjačkog, protupropisnoga ratovanja protiv Kine koji je toliko istančan da je teško zamijetiti veličinu opasnosti koju nosi za budućnost života u Narodnoj Republici. Najljepše molimo čitatelja da ponovno pročita prethodnu rečenicu - veličinu opasnosti koju nosi za budućnost života u Narodnoj Republici.

Taj oblik protupropisnoga ratovanja uključuje nove vrste ekološkoga napada visokotoksičnim kemikalijama. Spomenuti je rat započeo na nekoliko fronti, no nijedan od njih nije prepoznat kao kemijsko ili ekološko ratovanje, već ih se svrstava u ekološke nuspojave korisnih zapadnjačkih kemikalija prodavanih i/ili proizvedenih u Kini pod licencom zapadnih kemijskih tvrtki. Te se kemikalije prodaju pod premisom korisnosti za povećanje uroda poljoprivrednih usjeva i razrješenje rastućega kineskog energetskog manjka...

Prvi dio napada vodi se pod krinkom novoga načina vađenja velikih količina prirodnoga plina ugrađena u ogromne

formacije škriljevca u Kini. Drugi dio vodi se promidžbom novopatentiranih kemijskih toksina zvanih neonikotinoidi koji su navodno bezopasni i štite biljke od svih vrsta kukaca. Treća se strana vodi promidžbom "najučinkovitijeg" svjetskog umoritelja korova Roundupa i njemu srodnih glifosatnih kemikalija koje navodno pomažu povećanju uroda usjeva. Kako se to ne bi doimalo pretjeranim, obradit ćemo svaki ovdje navedeni oblik novoga ekološkog ratovanja odvojeno.

Prvi dio: Plin iz škriljevca - rješenje ili ekološka prijetnja?

Početak 2012. godine kineska vlada i kineske državne naftne tvrtke pridružile su se američkomu cirkusu oko plina iz škriljevca. Počele su rabiti vrlo sporne metode kako bi doslovce rastvorile džepove ugrađenoga prirodnog plina, to jest oslobodile ga iz formacija škriljevca, stijena bogatih glinom koje su okružene drugim mineralima.

U lipnju 2012. godine državni naftni div Sinopec započeo je bušenje prvoga od devet planiranih ležišta škriljevca u Chongqingu gdje se očekuje proizvodnja 11 do 18 milijarda kubnih stopa (300 do 500 milijuna kubnih metara) prirodnoga plina - iznos kineskoga dnevnog utroška plina. Do 2020. godine nacionalni je cilj da plin iz kineskoga škriljevca pokrije 6 % ukupne potrebe te zemlje za energijom.

Tehnologija eksploatiranja plina iz škriljevca smišljena je u Americi. Kineske naftne tvrtke i kineska vlada pozvale su američke i britanske naftne divove da podijele s njima svoje stručno znanje ne bi li se pronašlo domaće rješenje za sve

veće kineske energetske potrebe. U ožujku je britansko-nizozemska tvrtka Royal Dutch Shell potpisala prvu združenu proizvodnju plina iz škriljevca s kineskom National Petroleum Corporation (CNPC), to jest s PetroChinom. ExxonMobil, BP, Chevron i francuska tvrtka Total također su potpisale partnerstvo za vađenje plina iz škriljevca u Kini.³⁵¹

Vlada u Pekingu dobila je geološke prosudbe od Informacijskoga poglavarstva za energiju³⁵² (EIA) Ministarstva energetike SAD-a o tomu kako bi Kina "možda mogla" posjedovati najveće svjetske "tehnički nadomjestive" resurse - procijenjene na 1275 bilijuna kubnih stopa (36 bilijuna kubnih metara), to jest na 20 % ukupnih svjetskih resursa. Ako je istinito, to će biti puno više od 862 bilijuna kubnih stopa (24 bilijuna kubnih metara) u raspoloživim zaliha-
ma američkoga plina iz škriljevca. Studija američke EIA-e tvrdila je da uz Chongqing, bazen Tarim u Xinjangu sadržava krajnje obećavajuće izgledе vezane uz plin iz škriljevca. Primijetimo da je zadnjih godina neke od najtajnijih američkih obavještajnih operacija vodilo Ministarstvo energetike. Obavještajna služba ide ruku pod ruku s promišljeno pogrešnim informacijama. Je li izvješće EIA-e bilo hotimice "nabrijano" kako bi se potaknula kineska groznica za eksploatacijom vlastita plina iz škriljevca bez ispitivanja alternativnih prijedloga koji nude čiste, sigurne,

351 Catherine T. Yang, *China Drills Into Shale Gas, Targeting Huge Reserves Amid Challenges*, National Geographic News, 8. kolovoza 2012., pristup na <http://news.nationalgeographic.com/news/energy/2012/08/120808-china-shale-gas/>.

352 U izvorniku: U.S. Energy Information Administration (op. prev.)

nove izvore nafte i plina?³⁵³ Ako je tako, to ne bi bilo prvo promijenjeno obavještajno izvješće američke vlade kako bi se postigao kakav politički cilj.

Novosti o velikim kineskim zalihama plina iz škriljevca, razumije se, privukle su pozornost kineskih naftnih tvrtki i vlade u Pekingu. Bilo je dobro poznato kako je tijekom zadnjih šest godina u Sjedinjenim Američkim Državama crpljenje plina iz formacija škriljevca u Pennsylvaniji, Teksasu, Sjevernoj Dakoti i drugim državama zamjetno pospješilo američku opskrbu prirodnim plinom te smanjilo uporabu ugljena.

No znatno je manje bilo poznato da se plinu iz škriljevca iz dobrih razloga oštro protive poljoprivrednici, građanstvo, skupine od javnog interesa i lokalne vlade. Vrlo sporna tehnologija oslobađanja plina iz škriljastih stijena zahtijeva uporabu ogromnih količina vode i ubrizgavanje nekih od najotrovnijih kemikalija koje ljudski rod poznaje. One se cijede u podzemne vode i zagađuju vodene zalihe.

Štoviše, visokoeksplozivno "frakiranje"³⁵⁴ ili hidrauličko frakturiranje škriljastih stijena, obično na dubini od nekoliko kilometara, dokazano pobuđuje nove potrese u seizmički aktivnim područjima.

Zato se uvođenje američkih i britanskih interesa povezanih s plinom iz škriljevca u pokrajine Sečuan i Xinjiang moraju shvatiti kao vrlo moguć prikriveni oblik ekološkoga ratovanja koje, po svoj prilici, uopće ne shvaćaju čak ni zaposlenici umiješanih američkih tvrtki. Ležišta koja najviše

353 Ibid.

354 U izvorniku: fracking (op. prev.)

obećavaju identificirana su, prigodno, u Chongqingu, jugoistočno od Chengdua. Škriljevac se nalazi kod ušća rijeke Jialing u rijeku Jangce ili Chang Jiang (Dugu rijeku), dakle kod spoja dviju najvažnijih kineskih rijeka i vodena izvorišta te nedaleko ogromne brane hidroelektrane Tri klanca.

K tomu, regija Chongqing najaktivnije je seizmičko područje Azije. Geološke sile koje su oblikovale strmo Sečuan-sko gorje predstavljaju znatnu seizmičku opasnost. Tu je razoran potres 2008. godine odnio 70 000 ljudi; njegov je epicentar bio 350 kilometara (215 milja) sjeverozapadno od Chongqinga.

Frakiranje (hidrauličko frakturiranje) bilo je povezano i s manjim potresima u Engleskoj, a podzemno odlaganje otpadne vode nastale frakiranjem s podrhtavanjima Zemljine kore u Ohio i Teksasu u Sjedinjenim Državama. Stoga je poduzimanje opsežne eksploatacije plina u spomenutoj kineskoj regiji krajnje opasno. Zanimljivo je da su američke naftne tvrtke i agencije označile pokrajine Sečuan i Xinjiang kao primarna područja za ekstrakciju plina iz škriljevca. Nadalje, nalazišta škriljevca u pokrajinama Sečuan i Xinjiang vrlo su duboka u usporedbi s nalazištima u Sjedinjenim Državama. Škriljevac u Sečuanu nalazi se 2 do 6 kilometara (1,2 do 3,7 milja) ispod površine tla, a tamošnji planinski teren uvećava poteškoće i troškove bušenja.³⁵⁵

Važno je držati na umu kako je u Sjedinjenim Državama procvat vađenja plina iz škriljevca započeo zbog pritiska

američkoga potpredsjednika Dicka Cheneyja. Tehnologiju suvremene, opsežne ekstrakcije plina iz škriljevca razvio je Halliburton, Cheneyjeva bivša tvrtka prije nego što je on postao potpredsjednikom Georgea W. Busha i osobom odgovornom za energetske politiku Bushove administracije. Cheney nije bio poznat po skrbi o štetnosti za ljudski život ni u Iraku niti u Sjedinjenim Državama gdje je vađenje plina iz škriljevca uništilo živote i zdravlje milijuna američkih građana.

Dr. Julio Friedmann, kineski savjetnik za plin iz škriljevca, dolazi iz vrlo tajnovita kalifornijskog Lawrence Livermore National Laboratoryja američkoga Ministarstva energetike.³⁵⁶ K tomu, direktori američke naftne industrije otvoreno iskazuju svoje očekivanje da Kina "olabavi" provedbu strogih ekoloških propisa protiv zagađenja koje tvrtke čine pri eksploataciji plina iz škriljevca te da one ne kane poduzeti nikakve osobite mjere opreza protiv moguće štete zbog njihova bušenja i frakiranja.³⁵⁷

Sljedeće činjenice o stvarnim opasnostima ekstrakcije prirodnog plina nagnale su nekoliko zemalja EU-a da posve zabrane hidrauličko frakturiranje škriljevca dok se ne naprave korjenite studije o sigurnosti.

356 Ibid.

357 Trefis, *Can ConocoPhillips Help China Tap Its Shale Gas Reserves?*, 18. rujna 2012., pristup na <http://www.trefis.com/stock/cop/articles/144078/can-conocophillips-help-chinatap-its-shale-gas-reserves/2012-09-18>.

Opasnosti izazvane hidrauličkim frakturiranjem (frakiranjem)

Ministarstvo energetike američke vlade skupa s vašingtonskim savjetništvom za energiju objavilo je u travnju 2012. godine važno izvješće o procjeni globalnih resursa plina iz škriljevca. Zanimljivo, u izvješću stoji kako se najveće svjetske, netaknute zalihe plina iz škriljevca nalaze u Kini.³⁵⁸

U svojoj euforiji vezanoj uz nove, ogromne količine plina i nafte polučene frakiranjem, to jest hidrauličkim frakturiranjem nalazišta škriljevca i ugljena, ljudi iz naftne i plinske industrije u Sjedinjenim Državama hitro su zaboravili nedavnu propagandnu frku oko nestajanja zaliha nafte i plina popularno nazvanu Teorijom Peak Oil. Obamina administracija govori o renesansi domaće naftne proizvodnje. Razlog je znatno povećanje domaće ekstrakcije plina iz škriljevca s pomoću novih tehnika koje je prve razvio Halliburton. Te su skupe tehnologije postale financijski prihvatljive zbog potencijalne cijene nafte od 100 američkih dolara po barelu i rekordnog povišenja cijena plina od 2008. godine naovamo.

Toksini i Halliburtonova rupa

Tehnike hidrauličkog frakturiranja postoje od kraja Drugoga svjetskog rata. Zašto onda svijet iznenada luduje oko hidrauličkog frakturiranja plina iz škriljevca? Jedan je

358 Vello Kuuskraa et al., *World Shale Gas Resources: An Initial Assessment of 14 Regions Outside the United States*, Advanced Resources International, Inc., prepared for US Energy Information Administration, Office of Energy Analysis, US Department of Energy, Washington, DC, travanj 2011.

od mogućih odgovora da su u zadnjih nekoliko godina rekordno visoke cijene nafte i plina neučinkovite procese, primjerice skupog frakiranja ili ekstrahiranja nafte iz kanadskoga paklinskog [naftnog, točnije bitumenskog; op. prev.] pijeska naftnoj industriji načinile vrlo unosnima. Drugi je razlog prednost raznovrsnih tehnika vodoravnog bušenja tla koje tvrtkama poput Halliburtona i Schlumbergera omogućuju ulazak u velike formacije škriljčanih stijena i ubrizgati tvari za "oslobađanje" ondje zarobljenog plina.

Ipak, glavni je razlog nedavnoj eksploziji frakiranja u Sjedinjenim Državama što je Kongres SAD-a 2005. godine prihvatio propis kojim se naftnoindustrijska aktivnost hidrauličkoga frakturiranja izuzima iz regulatornoga nadzora američkoga Ureda za zaštitu okoliša (EPA), to jest Zakona o sigurnosti pitke vode.³⁵⁹ Naftna i plinska industrija jedine su industrije u Americi kojima je EPA dopustila slobodno ubrizgavanje dokazano štetne materije izravno u podzemne zalihe pitke vode ili nedaleko njih. Nije čudo što pobiru ogromnu dobit.³⁶⁰

Taj je dio zakona poznat kao "Halliburtonova rupa" jer je donesen zbog lobističkog pritiska tvrtke koja proizvodi lavovski dio kemijskih fluida za hidrauličko frakturiranje - stare tvrtke Dicka Cheneyja, Halliburtona.

Kada je Cheney početkom 2001. godine postao potpredsjednikom Georgeu W. Bushu, on mu je smjesta dodijelio nadležnost za glavnu Operativnu energetska skupinu koja će osmisliti iscrpnu nacionalnu energetska strategiju

359 U izvorniku: Safe Drinking Water Act (op. prev.)

360 Earthworks, *Halliburton loophole*, pristup na <http://www.earthworksaction.org/halliburton.cfm>.

za Ameriku. Uz to što je usmjerila svoje napore - kako su poslije otkriveni dokumenti pokazali - k prigrabljivanju iračkoga naftnog potencijala, Cheneyjeva je operativna skupina uporabila silno političko mišićje kao i industrijski lobistički novac kako bi EPA izuzela frakiranje iz Zakona o sigurnosti pitke vode.³⁶¹

Za svojega potpredsjedničkog mandata Cheney je osigurao da vladin Ured za zaštitu okoliša (EPA) da zeleno svjetlo najvećoj ekspanziji bušenja škriljčanoga plina u Sjedinjenim Državama. Godine 2004. EPA je objavila studiju o ekološkim učincima frakiranja. EPA-in zviždač Weston Wilson, riskirajući posao kako bi upozorio javnost, nazvao je studiju "znanstveno neutemeljenom". U ožujku 2005. godine glavni inspektor Nikki Tinsley pronašao je dovoljno dokaza o mogućoj pogrešnoj prosudbi EPA-ine studije o hidrauličkome frakturiranju koja će opravdati ponovno ispitivanje utemeljeno na Wilsonovim pritužbama.

Američki naftni i plinski plan odgovornosti³⁶² proveo je neovisnu prosudbu EPA-ine studije. Pronašli su da je EPA iz ranijih nacрта izbrisala informaciju koja je kazivala da frakiranje predstavlja opasnost po ljudsko zdravlje. Što još više uznemiruje, pronašli su da Ured nije uvrstio činjenicu kako fluidi za frakturiranje mogu predstavljati opasnost po pitku vodu još dugo nakon svršetka bušenja.³⁶³

³⁶¹ Ibid.

³⁶² U izvorniku: US Oil and Gas Accountability Project (op. prev.)

³⁶³ Lisa Sumi, *Our Drinking Water at Risk: What EPA and the Oil and Gas Industry Don't Want Us to Know About Hydraulic Fracturing*, 7. travnja 2005., pristup na http://www.earthworksaction.org/library/detail/our_drinking_water_at_risk/.

EPA i Busheva administracija jednostavno su odbacile sva upozorenja.

Skandal oko Halliburtonove rupe bio je povelik. Postupak hidrauličkoga frakturiranja za ekstrakciju plina zahtijeva ogromne količine vode i neke od najotrovnijih poznatih kemikalija. Tijekom meteža oko izljeva nafte s BP-ove³⁶⁴ platforme *Deepwater Horizon* u Meksičkome zaljevu Obamina administracija i Ministarstvo energetike ustrojili su savjetno povjerenstvo za plin iz škrljevca. Izvješće povjerenstva objavljeno je u studenome 2011. godine. Svrha mu je bila prikrivanje opasnosti od vađenja plina iz škrljevca.

Ne mora se puno mozgati kako bi se razumjelo da je spomenuto izvješće dalo čvrstu potporu vađenju plinu iz škrljevca. Povjerenstvom je ravnao bivši CIA-jin direktor John Deutch. Deutch je također sjedio u odboru Citigroupa, jedne od najvećih svjetskih banki za energetske industriju povezanu s obitelji Rockefeller. Sjedio je i u odboru Schlumbergera koji je, s Halliburtonom, jedna od glavnih tvrtki koja se bavi hidrauličkim frakturiranjem. Zapravo, od sedam vijećnika u povjerenstvu, šest ih je bilo povezano s industrijom energetike. Ne iznenađuje što je Deutchovo izvješće plin iz škrljevca nazvalo "najboljim novostima energetike u zadnjih 50 godina". Deutch je dodao: "Dugoročno gledano njime će možda biti moguće zamijeniti tekuća goriva u Sjedinjenim Državama."³⁶⁵

364 Pokrata za: British Petroleum, britansku multinacionalnu naftnu i plinsku tvrtku (op. prev.)

365 John Deuss, navod iz *Shale Gas Has Challenges But Study Group Holds Out Hope*, 18. studenoga 2012., pristup na <http://globalresourcesnews.com/getp.php?needle=deutchshale>.

Pokušaji građanskih udruga i pojedinačnih parničara da primoraju naftne servisne tvrtke na otkrivanje sastava kemikalija rabljenih u hidrauličkome frakturiranju naletjeli su u Americi na zid. Tvrtke uvjeravaju kako su kemikalije profesionalna tajna te bi im njihovo otkrivanje narušilo poslovnu konkurentnost. Također tvrde kako je postupak "u biti siguran i kako bi njegova pravna zabrana naštetila domaćoj proizvodnji".³⁶⁶

To lukavstvo o pravnoj zabrani ispeklo je lobiju za frakiranje dio kolača koji je poslije i pojeo. Tvrđili su da je ubrizgavanje sigurno, odbili otkriti koje kemikalije rabe i potrudili se izuzeti ga iz Propisa o sigurnosti pitke vode Ureda za zaštitu okoliša. Ako su bili uvjereni u toliku neškodljivost svojih kemijskih fluida za frakiranje, zašto su se bojali propisa o sigurnosti vode kojima podliježu sve kemijske tvrtke?

Plin iz škrljevca i zatrovana voda

Tijekom uobičajena hidrauličkoga frakturiranja kod vadenja plina iz škrljevca tvrtka buši otvor nekoliko tisuća metara ispod površine; potom stvara vodoravnu bušotinu duljine oko jednoga kilometra. Jedan je stručnjak ovako opisao frakiranje u trenutku kada je vodoravno bušenje škrljčane formacije završeno: "Šaljete dolje neku vrstu podzemne cijevne bombe, mali paket šrapnela nalik kućnom ležaju i lake eksplozive. Paket se detonira, šrapnel probija rupu i otvara male perforacije u cijevi. Potom se ubrizgava sedam milijuna galona³⁶⁷ tvari poznate kao

³⁶⁶ Ibid.

³⁶⁷ 26 497 882,49 litara (op. prev.)

'glatka voda' koja lomi škriljevac i oslobađa plin. Ona kroz te perforacije na cijevi prodre u škriljevac velikom snagom - tlakom višim od devet tisuća funti po četvornom inču³⁶⁸ - i razori škriljevac nekoliko metara sa svake strane cijevi dopuštajući ondje zatočenome plinu da se potisne vlastitim tlakom i potom oslobodi."³⁶⁹

Škriljčana stijena u kojoj je plin zarobljen jako je napregnuta pa se mora rascijepiti kako bi se plin mogao osloboditi. Tu nastaju ozbiljni problemi. Spoj pijeska i vode skupa s kemikalijama - uključujući benzen - utiskuje se pod visokim tlakom u bušotinu, drobi stijenju i otvara milijune sitnih napuklina te omogućuje plinu iz škriljevca ulazak u cjevovod.

Pri ovome postupku ne oslobađa se samo plin već, kao u slučaju formacije stijena Bakken u Sjevernoj Dakoti, i nafta. Tim se postupkom škriljčana formacija preplavljuje milijunima galona vrlo toksičnih fluida. Studija pod ravateljstvom Thea Colburna, direktora Endocrine Disruption Exchangea u Paoniji u Coloradu, identificirala je 65 kemikalija koje su vjerojatne sastavnice fluida za frakiranje rabljenih pri bušenju škriljevca. Te kemikalije ubrajaju benzen, glikolne etere, toluen, 2-(2-metoksietoksi)etanol i nonilfenole.³⁷⁰ Sve te kemikalije imaju štetan učinak na ljudsko zdravlje ako je izloženost previsoka.³⁷¹

368 620,5281552 bara (op. prev.)

369 Bill McKibben, *Why Not Frack?*, The New York Review of Books, 8. ožujka 2012., pristup na <http://www.nybooks.com/articles/archives/2012/mar/08/why-notfrack/?pagination=false&printpage=true>.

370 U izvorniku: benzene, glycol-ethers, toluene, 2-(-methoxyethoxy) ethanol, nonylphenols (op. prev.)

371 Navedeno iz: *Water Contamination from Shale Gas Drilling*, pristup na <http://www.watercontamination-from-shale.com/>.

Dr. Anthony Ingraffea, profesor inženjerstva na Sveučilištu Cornell, koji je istraživao mehaniku frakturiranja više od 30 godina rekao je da "bušenje i hidrauličko frakturiranje" može prouzročiti oslobađanje biogeničkoga prirodnog plina u vodonosnik svježee vode.³⁷² Drugim riječima, kemikalije i plin mogu zagaditi vodonosne slojeve.

Nova studija dviju organizacija iz države New York, Catskill Mountainkeepera i Park Foundationa o učincima frakiranja u škriljčanoj formaciji Marcellus u državama New York i Pennsylvaniji razotkriva laž plinske industrije da je frakiranje bezopasno za podzemne vode. Studija, objavljena u časopisu *Ground Water*, zaključuje: "U Marcellusu je od polovice 2009. godine do polovice 2010. načinjeno više od 5000 bušotina... Operateri ubrizgavaju čak do 4 milijuna galona fluida stlačenog na više od 10 000 funti po četvornom inču³⁷³ kako bi se svako okno probilo i frakturiralo." Do danas je uzeto tek nešto malo uzoraka za analize odljeva fluida od frakiranja nakon njihova ubrizgavanja pod zemlju.³⁷⁴

Suprotno tvrdnjama industrije kako se frakiranje obavlja u nepropusnim škriljčanim stijenama koje ne dopuštaju otjecanje toksina u podzemne vode, u ovome znanstveno revidiranome članku autori su zaključili da naravni rasjedi i frakture u Marcellusu, pogoršani učincima samoga frakiranja mogu propustiti kemikalije čak do površine unutar "samo nekoliko godina". Tom Myers, voditelj

372 Ibid.

373 689,475728 bara (op. prev.)

374 Abrahm Lustgarten, *New Study Predicts Frack Fluids Can Migrate to Aquifers Within Years*, 2. svibnja 2012., pristup na <http://www.commondreams.org/headline/2012/05/02-3>.

studije, koji je bio neovisan hidrolog za korisnike poput američke vlade i skupina za zaštitu okoliša, ustvrdio je: "Jednostavno rečeno, slojevi stijena nisu nepropusni. Skriljčana formacija Marcellus frakturirana je do velike propusnosti. Tekućine se mogu pomicati iz gotovo svih injektiranih dijelova."³⁷⁵

Potresi kao posljedica frakiranja

K tomu, posljedica nije samo moguće zagađenje podzemnih vodonosnika svježe vode, hidrauličko frakturiranje obavlja se takvom snagom da pobuđuje potrese. Tvrtka Caudrilla obavljala je bušenje za plin iz škriljevca u Lancashireu u Velikoj Britaniji. Svoja testiranja za bušenje plina iz škriljevca obustavila je lipnja 2011. godine zbog dvaju potresa - jedno podrhtavanje s magnitudom 2,3 pogodilo je obalu Fylde 1. travnja, a za njime je uslijedilo drugo magnitudo 1,4 dana 27. svibnja 2012. godine.³⁷⁶ Studija britanske vlade o potresima, objavljena u travnju 2012. godine, zaključila je da su potresi posljedica bušenja.³⁷⁷

Vrlo cijenjen američki časopis *National Geographic* izvijestio je u siječnju 2012. godine: "Najnoviji dramatičan primjer dogodio se na samu Novu godinu nedaleko Youngstowna u Ohio. Potres magnitude 4,4 bio je zadnji i najveći u nizu podrhtavanja koja su nagnala državne službenike na obustavu obližnjega podzemnog odlaganja otpadne vode od

³⁷⁵ Ibid.

³⁷⁶ BBC News, *Fracking water pollution in Lancashire 'extremely unlikely'*, pristup na <http://www.bbc.co.uk/news/uk-england-lancashire-16494766>.

³⁷⁷ John Daly, *UK Government Seismic Fracking Report Certain to Sharpen Debate*, 20. travnja 2012., <http://oilprice.com/Energy/Energy-General/UK-Govt.-Seismic-Fracking-Report-Certain-to-Sharpen-Debate.html>.

hidrauličkog frakturiranja prirodnog plina. Kako frakturiranje prirodnoga plina obično zahtijeva oko 4 milijuna galona, to jest 15 milijuna litara vode, od kojih se velik dio nakon prestanka rada na oknu vraća na površinu sve dok ono postoji, odlaganje toga otpada velik je ekološki i zdravstveni problem."³⁷⁸ Utvrđene su i brojne druge poveznice frakiranja i potresa.

Nova tehnika hidrauličkoga frakturiranja po prvi je put uspješno primijenjena koncem devedesetih godina prošloga stoljeća u škriljčanoj formaciji Barnett u Teksasu, a trenutno se rabi kako bi se oslobodila nafta ispod formacije škriljevca Bakken u Sjevernoj Dakoti. No najveći pothvat frakiranja škriljevca u Sjedinjenim Državama bio je *boom* bušenja u škriljčanoj formaciji Marcellus što se pruža od Zapadne Virginije sve do države New York za koji je procijenjeno da sadržava plina kolika je stoljetna potrošnja Sjedinjenih Država.³⁷⁹ Novija procjena prepolovljuje tu količinu i upozorava da energetska industrija napuhava priču o ogromnim raspoloživim zalihama ne bi li promaknula svoje aktivnosti.

Drugi dio: Glifosati ne ubijaju samo korov

Nove studije pokazuju tumore kod štakora hranjenih GMO - o m

Najprodavaniji herbicid, to jest sredstvo protiv korova, u svijetu je Roundup, kemijski koktel tvrtke Monsanto iz

³⁷⁸ Marianne Lavelle, *Tracing Links Between Fracking and Earthquakes*, National Geographic, 4. siječnja 2012., pristup na <http://www.greatenergychallengeblog.com/2012/01/04/tracinglinks-between-fracking-and-earthquakes/>.

³⁷⁹ Ibid.

St. Louisa u Sjedinjenim Državama. Monsanto je najveći proizvođač genetički preinačenih organizama, to jest GM sjemeni za usjeve, primjerice za soju, kukuruz, rižu i pamuk. Novo, neovisno znanstveno istraživanje dosljedno prikazuje kako je kemijski utamanjivač korova Roundup čija je osnovna kemikalija glifosat i u, prema američkoj vladi, "sigurnim" dozama, uznemirujuće otrovan čak i za ljudske embrijske stanice.

Dana 19. rujna 2012. godine francuski znanstvenik sa Sveučilišta u Caenu objavio je u svijetu prvu dugoročnu, autoriziranu znanstvenu studiju o štakorima hranjenim GM hranom.³⁸⁰ Do pojavljivanja studije, Monsanto i biokemijski GMO kartel uspijevaio je brojnim zakonskim i sličnim pritiscima spriječiti nastanak bilo kakve neovisne, dugoročne studije.

Caenski su rezultati diljem Europe, Rusije itd. pobudili novu, veliku raspru o opasnostima GMO-a. Europsko povjerenstvo u Bruxellesu naložilo je Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA) hitan uvid u studiju, a ruska i druge vlade donijele su zabranu uvoza Monsanto GM kukuruza. Zbog te su studije države diljem planeta započele pomno preispitivati svoju politiku spram GMO-a.³⁸¹

Caensko istraživanje pod ravnateljstvom prof. Gilles-Erica Séralinija bilježi sljedeće:

380 Gilles-Eric Séralini et al., *Long term toxicity of a Roundup herbicide and a Roundup tolerant genetically modified maize*, Journal of Food and Chemical Toxicology, 19. rujna 2012., pristup na <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691512005637#FCANote>.

381 Food Product Design, Russia Bans Monsanto GM Corn Over Food-Safety Concerns, 26. rujna 2012., pristup na <http://www.foodproductdesign.com/news/2012/09/russia-bansmonsanto-gm-corn-over-food-safety-con.aspx>.

"Učinci genetički modificiranog kukuruza tolerantnog na Roundup (11 % u prehrani), uzgojenog isključivo s Roundupom ili bez njega (0,1 ppb³⁸² u vodi) izučavani su dvije godine na štakorima. Kod ženki, sve tretirane skupine ugibale su dva do tri puta brže i više nego kontrolne... Kod ženki su se razvijali veliki tumori dojki gotovo uvijek puno češće i brže nego u kontrolnih, a hipofiza je bila drugi po redu napadnuti organ; GMO i tretmani Roundupom naštetili su i spolnoj hormonskoj ravnoteži. Kod tretiranih ženki kongestija jetara i nekroza bile su 2,5 - 5,5 puta češće. Ove patološke promjene potvrđene su optičkom i transmisijском elektronskom mikroskopijom.

Zabilježene teške bubrežne nefropatije bile su također 1,3 - 2,3 veće. U mužjaka su se javljali opipljivi, četverostruko veći tumori nego u kontrolnih, i to čak do 600 dana prije. Biokemijski podatci potvrdili su vrlo izraženu kroničnu bubrežnu deficijenciju; kod svih tretmana u oba je spola 76 % promijenjenih parametara bilo povezano s bubrežima. Ovi rezultati mogu se objasniti nelinearnim endokrinim disruptivnim učincima Roundupa, ali i pretjeranom izraženošću transgena u GMO-u i njegovim posljedicama za metabolizam."³⁸³

Bilo je to dvogodišnje istraživanje na deset skupina štakora što je vremenski ekvivalent prosječnome životnom vijeku zdravog štakora koji nije hranjen GM hranom. Do te je studije industrija GMO-a ograničavala testiranja na tri mjeseca ili čak manje. Glavne točke te uznemirujuće studije bile su:

382 Pokrata za: parts per billion, to jest: dijelova na milijardu, (op. prev.)

383 Ibid.

Kukuruz tolerantan na Roundup provocirao je kroničnu hormonsku i spolnu patologiju.

Smrtnost ženki bila je 2 - 3 puta veća uglavnom zbog velikih tumora dojki i onespobijene hipofize.

U mužjaka se javljala kongestija jetara, nekroza, teška nefropatija i veliki, opipljivi tumori.

Ovo je možda bila posljedica endokrinog poremećaja povezanog s Roundupom i novim metabolizmom prouzročених transgenima. GMO i formulirani pesticidi moraju se procjenjivati dugoročnim ispitivanjima kako bi se izmjerili toksični učinci.³⁸⁴

Budući da su štakori također sisavci, njihov sustav reagira na ove kemikalije nalik sustavu ljudskoga pokusnog subjekta. To navodi na zaključak kako ljudi i životinje poput svinja i goveda hranjenih GMO hranom posipanom herbicidom Roundup mogu biti izloženi isto tako visokoj stopi smrtnosti i pojavi tumora poput štakora.

Danas se u svijetu nijedan laboratorij ne usuđuje testirati učinke na ljudima. Takvo bi testiranje zahtijevalo znatnu novčanu potporu kao i potporu vlade da bi se sprovedo ispravno.

Njemačka skupina testirala je i pronašla tragove glifosata u uzorcima ljudskog urina. U okviru potrage za uzrocima ozbiljnih bolesti čitavih krda životinja u sjevernoj Njemačkoj, posebice goveda, glifosat je nađen u urinu, izmetu, mlijeku i hrani bolesnih životinja. Još alarmantnije, glifosat je otkriven u urinu poljodjelaca. Po prilici polovica od 800 000

tona glifosata diljem svijeta proizvodi se u Kini otkada je ondje istekao Monsantoov patent za Roundup.³⁸⁵

Navodimo i dio izvješća švicarskog Instituta za ekologiju i klimatsko poljodjelstvo Delinat:

"Uporaba pesticida i insekticida povezana je s važnim razdobljima mirovanja prije žetve. Ipak, razdoblje mirovanja za glifosat [i slične preparate poput glufosinat-amonija (Basta/Liberty Link, deikvata ili dikvata (Reglone), karfentrazona (Shark, cianamid (Azodef), cinidon-etila (Lotus) i piraflufena³⁸⁶ (Quickdown)] posve je neprikladno jer je on klasificiran kao herbicid. U vinogradarstvu je, primjerice, kod uporabe čistog mineralnog sulfida obvezno razdoblje mirovanja od 8 tjedana prije berbe, dok se žitarice mogu špricati glifosatom pukih 7 dana prije žetve. Dakle, potrebno je hitno djelovati. Neovisno o svim ostalim opasnostima vezanim uz glifosat, silom se mora sprovesti izravna zabrana isušivanja. Pod isušivanjem podrazumijevamo fizičku ozljedu iz krajnjega nehaja što je nespojivo s postojećim zakonima o skrbi za životinje."³⁸⁷

Godine 1992. američka je vlada svojom znanstveno nevaljanom Doktrinom o supstancijalnoj istovrijednosti³⁸⁸ zapravo čitavu američku populaciju pretvorila u ljudske zamorce za GMO i glifosatni Roundup i još uvijek odbija

385 Dirk Brändli and Sandra Reinacher, *Herbicides found in Human Urine*, Ithaka Journal, 112012:270-272 | ISSN 1663-0521, pristup na <http://www.ithakajournal.net/druckversionen/e052012-herbicides-urine.pdf>.

386 U izvorniku: glufosinate-ammonium; deiquat/diquat; carfentzarone, cyanamide; cinidon-ethyl; pyraflufen (op. prev.)

387 Ibid.

388 U izvorniku: Doctrine of Substantial Equivalence (op. prev.)

- unatoč uznemirujućim testovima iz svih dijelova svijeta - dopustiti ikakvo ozbiljno znanstveno istraživanje njihovih učinaka.

Séralinijeva studija u Francuskoj pokazala je u krajnje uznemirujućem stupnju da su se kod štakora hranjenih Monsanto-ovim GM kukuruzom razvili patološki simptomi - ubrojivši i preranu smrt - zbog sprege GMO kukuruza s njegovim herbicidom Roundup tvrtke Monsanto, koji sadržava glifosat i druge kemikalije koje Monsanto odbija otkriti s izlikom o zaštiti "profesionalne tajne" sukladnoj WTO-ovim propisima.

Godine 2011. prof. dr. Don M. Huber, koordinator Povjerenstva za nove bolesti i patogene Američkog društva za fitopatologiju, tijela unutar Nacionalnog sustava za liječenje biljnih bolesti³⁸⁹ američkog Ministarstva poljoprivrede (USDA) upozorio je USDA na novi, samoreplicirajući mikrofungalni organizam koji on drži uzročnikom spontanih pobačaja u stoke te sindroma iznenadne smrti Monsanto-ve soje roundup ready i uvenuća Monsanto-va kukuruza roundup ready.³⁹⁰

Huber, jedan od najcjenjenijih biljnih patologa i autoriteta za GMO, koji više od 20 godina proučava glifosat, upozorio je: "Vjerujem da smo dosegli prijelomnu točku moguće katastrofe glede sigurnosti naše prehrane. Zloporaba, to jest pretjerana uporaba Roundupa ima krajnje loše posljedice za tlo. Gledamo to godinama. Pojava ovoga novog

389 U izvorniku: Emergent Diseases and Pathogens Committee of the American Phytopathological Society (op. prev.)

390 Rady Ananda, *Genetic Engineering Scientists warn of link between dangerous new pathogen and Monsanto's Roundup*, Global Research, 21. veljače 2011., pristup na <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=23303>.

patogena možda je signal da smo otišli predaleko." U pismu američkomu ministru poljoprivrede Tomu Vilsacku prof. Huber navodi: "Mnogi uzgajivači/proizvođači izvješćuju o ozbiljnom povećanju bolesti, kako kod usjeva, tako i u životinja što ugrožava gospodarsku održivost."³⁹¹

Na temelju opsežnih istraživanja diljem američkih poljodjelskih područja špricanih glifosatom, Huber je već bio upozorio da glifosat znatno povisuje težinu raznovrsnih biljnih bolesti, umanjuje otpornost biljki na patogene i bolesti i imobilizira hranjive tvari pa ih biljka više ne može koristiti.³⁹²

Profesor Huber dodaje: "Glifosat stimulira rast gljivica i potiče virulentnost patogena." Zadnjih 15 do 18 godina razdoblje je opsežne sadnje GM usjeva u SAD-u. Huber bilježi: "Zbog uporabe glifosata nastalo je više od 40 bolesti i taj broj i dalje raste skupa s ljudskom spoznajom o povezanosti glifosata i bolesti."³⁹³

U testiranjima koje je 2011. godine proveo američki Ured za geološki nadzor³⁹⁴ u sklopu Ministarstva unutarnjih poslova američke vlade, Roundupov glifosat nađen je u uzorcima zraka i vode u dvjema američkim poljoprivrednim državama. Paul Capel, kemičar okoliša i ravnatelj tima poljoprivrednih kemičara iz američkog Ureda za geološki nadzor, ustvrdio je: "On je ondje u visokim razinama. Ondje je, i to u nepromijenjenu stanju." Prema Capelu glifosat, ključni sastojak herbicida Roundup, nađen je u

391 Ibid.

392 Ibid.

393 Ibid.

394 U izvorniku: Geological Survey Office (op. prev.)

svakom ispitanom uzorku vode iz Mississippija i u većini uzetih uzoraka zraka tijekom dvogodišnjeg razdoblja. Testovi su načinjeni i u Iowi. "Stoga su mu ljudi izloženi disanjem", rekao je Capel.³⁹⁵

Slični neovisni testovi o učincima glifosata također imaju istovjetne uznemirujuće rezultate. Povjerenstvo za neovisna istraživanja i informacije o genetičkom inženjeringu³⁹⁶ (CRIIGEN) i sveučilišta u Caenu i Rouenu uspjeli su se dokopati neobrađenih podataka Monsantoovih pokusa na štakorima iz 2002. godine koje je tri godine poslije objavio Europski sud. "Podatci jasno naglašuju različite učinke na bubrege i jetra - detoksicirajuće probavne organe - kao i štetne omjere oštećenja srca, nadbubrežne žlijezde, žuči te hematopoetskog sustava", izvješćuje Gilles-Eric Séralini koji je sa svojom skupinom pregledao podatke.³⁹⁷

Godine 2010. argentinski znanstvenici utvrdili su da Roundup prouzrokuje urođene mane u žaba i pilića. U svojem članku objavljenom u znanstvenome časopisu *Chemical Research in Toxicology* pod naslovom "Glyphosate-Based Herbicides Produce Teratogenic Effect on Vertebrates by Impairing Retinoic Acid Signaling"³⁹⁸, profesor Andres Carrasco, Alejandra Paganelli i ostali istraživači zabilježili su:

395 Carey Gillam, *Roundup ingredient glyphosate found in water; air*, Reuters, 31. kolovoza 2011.

396 U izvorniku: Committee of Independent Research and Information on Genetic Engineering (op. prev.)

397 J. S. de Vendômois et al., *A Comparison of the Effects of Three GM Corn Varieties on Mammalian Health*. International Journal of Biological Sciences, 2009; 5(7):706-726. Pristup na <http://www.biolsci.org/v05p0706.htm>.

398 U prijevodu: Herbicidi temeljeni na glifosatu stvaraju teratogeni učinak na kralježnjake oštećivanjem signalizacije retinoične kiseline, (op. prev.)

"U Argentini i Paragvaju liječnici i stanovnici koji žive u područjima gdje se uzgaja genetički modificirana soja prijavili su znatne posljedice na zdravlje prouzročene posipanjem usjeva glifosatima, primjerice visoke stope urođenih mana kao i neplodnosti, mrtvorodenčadi, pobačaja i raka. Znanstvene studije skupljene u novom izvješću *potvrđuju povezanost izloženosti glifosatu s prijevremenim porođajima, pobačajima, rakom i oštećenjem DNK te oštećenjem reproduktivnih organskih stanica.*" Istraživač Andres Carrasco ustvrđuje: "Laboratorijski rezultati sukladni su zamijećanim malformacijama u osoba izloženih glifosatu tijekom trudnoće."³⁹⁹

Carrasco tvrdi kako su ljudi koji žive u područjima proizvodnje soje u Argentini počeli izvješćivati o problemima 2002., dvije godine nakon prve velike žetve soje GM Roundup Ready. On kaže sljedeće: "Pretpostavljam da je klasifikacija toksičnosti glifosata netočna, to jest preniska... u nekim slučajevima on može biti jako otrovan." Stanovnici su također prijavili ekološke štete prouzročene glifosatom, uključujući oštećenja prehrambenih usjeva i potoke preplavljene mrtvom ribom. Te tvrdnje u izvješću poduprla su istraživanja koja pokazuju da je glifosat štetan za okoliš.⁴⁰⁰

Godine 2005. u članku objavljen u znanstvenome časopisu *Environmental Health Perspectives*, Sophie Richard i njezin znanstvenoistraživački tim usporedili su štetnost Roundupa sa štetnošću samoga glifosata, aktivnog sastojka u Roundupu. Pronašli su da je Roundup puno toksičniji.

399 Andres Carrasco, Michael Antoniou et al., *GM Soy: Sustainable? Responsible?*, GM Watch, 13. rujna 2010., pristup na http://www.gmwatch.org/reports/12479-gm_soy_sustainable_responsible_report.

400 Ibid.

Razlog su tajni kemijski sastojci koje Monsanto dodaje glifosatu. Tvrtka odbija otkriti sastojke s izlikom o profesionalnoj tajni. Tim Sophie Richard također je pronašao da se endokrini poremećaj s vremenom povećava, naime, već je samo deset posto propisane količine za poljoprivredu proizvelo deformacije u stanicama. Citirajući drugo istraživanje, oni su također zaključili da se Roundupovi dodatci vezuju za DNK.⁴⁰¹

Sumnja se da zbog moćnoga lobističkog utjecaja Monsanta i poljoprivredno-kemijskog kartela Ministarstvo poljoprivrede, koje je pobornik GMO-a, od 2007. godine odbija ažurirati svoju bazu podataka o uporabi pesticida i herbicida u SAD-u. Procjenjuje se da je uporaba glifosata u najmanju ruku dvaput veća od EPA-ine procjene iz 2000. godine.⁴⁰²

Kada se uznemirujući rezultati caenske studije profesora Séralinija iz rujna 2012. godine stave u kontekst prijašnjih studija o učincima glifosata i još toksičnijeg Roundupa na biljke, životinje te kakvoću zraka i vode, neizbježan je zaključak da je glifosat kemikalija koja ne bi smjela biti klasificirana kao poljoprivredni herbicid, već kao ubojiti kemijski agens te da ga treba posve zabraniti kao što je učinjeno s DDT-jem u većini industrijaliziranih zemalja sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Odgovornost kineske vlade da pomogne riješiti ovu krizu ozbiljna je jer kineske kemijske tvrtke danas proizvode gotovo polovicu glifosata u svijetu.

401 Rady Ananda, op. cit.

402 Ibid.

Kada se spozna cjelokupan opseg napada NATO-a i NATO-u bliskih organizacija na Narodnu Republiku Kinu, tek će tada biti moguće planirati neovisnu strategiju obrane od oblika ovakve totalne agresije izvana, strategiju sukladnu zadivljujućim Sun Cuovim principima. Sada ćemo raspraviti o tomu.

MEDIJSKI RATOWI - GOOGLE, YOUTUBE, FACEBOOK I S NJIMA POVEZANI GLOBALNI MEDIJI

CIA i kontrola američkih medija

Od stvaranja hladnoga rata, NATO-a i CIA-je jedan od najvažnijih ciljeva prvoga CIA-jina direktora iz 1948. godine bilo je - na preporuku stratega hladnoga rata Georgea Kennana iz američkog Ministarstva vanjskih poslova - imenovanje Franka Wisnera za prvoga direktora novostvorenog CIA-jina Ureda za posebne projekte⁴⁰³ (OSP), nedugo poslije nazvanog Uredom za političku koordinaciju⁴⁰⁴ (OPC).

Ured za političku koordinaciju postao je ogrankom tajnih operacija Središnje obavještajne službe. Wisneru je naloženo da stvori organizaciju koja će se usredotočiti na "propagandu i gospodarske ratove; preventivne izravne akcije, primjerice sabotaže, protusabotaže, rušenja i evakuacijske mjere; prevrate u neprijateljskim državama uključujući pomoć ilegalnim pokretima otpora te potporu endogenim

403 U izvorniku: Office of Special Projects (op. prev.)

404 U izvorniku: Office of Policy Coordination (op. prev.)

protukomunističkim elementima u ugroženim zemljama Trećega svijeta".⁴⁰⁵

Nešto poslije, te iste 1948. godine, Wisner je osmislio program kodnog imena Operacija "Ptica rugalica", CIA-jin tajni program za utjecanje na strane medije. Wisner je za voditelja spomenuta projekta unovačio Philipa Grahama iz *The Washington Posta* pa je ranih pedesetih prošloga stoljeća, kada je Allen Dulles preuzeo kontrolu u CIA-ji, Wisner već "posjedovao" ključne novinare *The New York Timesa*, *Newsweeka*, *CBS-a* i drugih važnih komunikacijskih kuća.⁴⁰⁶

Ta rana CIA-jina poveznica s američkim i međunarodnim privatnim medijima bila je tek početna faza onoga što je do 2012. godine postala gotovo potpuna kontrola najvećih globalnih *mainstream* medija.

Američki Pentagon usavršava "kulturološko" ratovanje

Proučavajući posljedice američke invazije na Irak, brigadir američke vojske Ralph Peters načinio je zamjetno točnu vojnu procjenu nevjerojatne učinkovitosti spregnutih američkih medija i kulturološkoga napada na svijet. U sudionike dotične sprege svrstavaju se, između ostalih, kartel holivudskih filmskih studija te televizijski i tiskovni *mainstream* mediji poput *CNN-a* i *The New York Timesa*. Ova sprega odnedavna uključuje i nevjerojatno utjecajan

⁴⁰⁵ Wikipedia, *Operation Mockingbird*, pristup na http://en.wikipedia.org/wiki/Operation_Mockingbird#cite_note-2.

⁴⁰⁶ Deborah Davis, *Katharine the Great: Katharine Graham and the Washington Post*, Harcourt Brace Jovanovich, 1979., str. 137 - 138.

internet kao i društvene mreže, napose Google, YouTube, Facebook i Twitter.

Otkada je predsjednik Woodrow Wilson izravno unovadio holivudske filmaše za raspirivanje ratne groznice u Americi, Hollywood i američki mediji tijesno su povezani s oblikovanjem sveopćega suglasja s američkom nacionalnom strategijom. Oko 2012. godine to je sudioništvo usmjereno k polaganom stvaranju predodžbe o Narodnoj Republici Kini kao o novoj suparnici nalik "Hitlerovoj Njemačkoj". Američki Pentagon i vojno-industrijski sklop zajedno s elitom Njujorškog vijeća za inozemne odnose te skupom ostalih moćničkih organizacija razvili su oblik kulturološkoga i medijskoga ratovanja na koji je Kina vrlo osjetljiva. Jedan od otvorenih i vrlo jasnih Pentagonovih analitičara toga američkoga kulturološkog rata, brigadir Ralph Peters, pišući u kvartalnom časopisu američkog Army War Collegea, ustvrdio je:

"Informacija uništava tradicionalne poslove i tradicionalne kulture; ona zavodi i izdaje, a pritom ostaje neranjiva. Kako možete izvršiti protunapad na neprijateljske informacije usmjerene protiv vas? Nema druge učinkovite mogućnosti osim (slična) kompetitivna čina. Za osobe i kulture koje se ne mogu pridružiti ili natjecati s našim informacijskim carstvom ostaje samo neizbježna propast (naglasimo, internet je za otuđene tehnologijom isto što i Ujedinjeni narodi za rubne države: pruža iluziju moći i zajedništva)...

Hollywood ide kamo Harvard nikada nije, a stranac, nemoćan proživjeti američku zbilju, biva dotaknut američkim neodgovornim maštarijama o samom sebi; on vidi vražje očaravajući, grubo seksualni, zastrašujući svijet iz

kojega je isključen, svijet izobilja koji on može pojmiti samo mjernim jedinicama vlastita siromaštva.

(...) Među svjetskim intelektualnim elitama pomodno je vrijeđati 'američku kulturu'... Ali tradicionalne intelektualne elite nevažne su, zamijenjene su kognitivno-stvarnim elitama - osobama poput Billa Gatesa, Stevena Spielberga, Madonne i naših najuspješnijih političara - bićima koja mogu prepoznati ili stvoriti pučke apetite i usput ih preusmjeriti ako je nužno. Suvremena američka kultura najmoćnija je u povijesti i najdestruktivnija prema suparničkim kulturama... Bit američke kulture koju elite preziru ujedno je i genijalno tajno oružje, naime, naša je kultura prva izvorna pučka kultura. Ona naglašava utjehu, udobnost i opuštenost i - ugađa masi. Mi smo san Karla Marxa i istodobno njegova noćna mora.

Svi svjetovni i vjerski revolucionari u našem stoljeću načinili su istu pogrešku zamišljajući da radnici svijeta i/ili vjernici jedva čekaju poći doma i noću proučavati Marxa ili Kuran. E pa, Joe Sixpack, Ivan Tipichni i Ali Quat radije će gledati *Spasilačku službu*. Amerika je to shvatila. Sjajni smo u operacionalizaciji svoga znanja i moć naše kulture ugrozit će čak i kulture koje ne podrivamo. Nemamo ravnopravnog suparnika u kulturnom (ili vojnom) području. Naše kulturno carstvo jest carstvo ovisnika - ljudi što diljem svijeta buče za još. I plaćaju za povlasticu svojega razočaranja.

Američku kulturu kritiziraju zbog njezine prolaznosti, njezinih 'jednokratnih' proizvoda. Ali baš u tomu leži njezina moć. Sve dosadašnje kulture tragale su za postignućem koje će se, jednom dosegnuto, uspjeti okameniti u statičnoj besprijekornosti. Američka se kultura ne vrti oko svršetka,

već oko sredstava, dinamična postupka koji stvara, razara i ponovno stvara. Ako su naši radovi prolazni, takvi su i najveći životni darovi - strast, ljepota, kakvoća svjetla zimskog popodneva pa čak i sam život. Američka je kultura živa. Ta životnost, ta bodrost zrcali se u našoj vojsci; ne očekujemo postignuće trajnih rješenja, samo stalni napredak. Sve prijašnje kulture, uopćeno i s vojnog aspekta, tragale su za postignućem savršenog oblika života kako bi ga zacementirale. Amerikanci, u odori i bez nje, oduvijek su pozdravljali promjenu.

Filmovi koje intelektualne elite najviše preziru - oni krajnje nasilni ili prepuni seksa - omiljeno su kulturološko oružje, zapakirano i kupovano gotovo posvuda. Američki akcijski filmovi, često u kopijama grozne kakvoće, dostupni su od Sibira do Patagonije. Popularniji su čak i od naše glazbe jer su lakši za razumijevanje. Akcijski filmovi Stallonea, Schwarzeneggera ili Chucka Norrisa oslanjaju se na vizualnu pripovijest koja za bazično razumijevanje ne zahtijeva dijalog. Oni se bave razinom općeg mita, pretekstom, i slave najosnovnije porive (iako, ostaje nam još napraviti film nasilan i okrutan poput Ilijade). Oni rišu junaka, zločinca, ženu koju treba obraniti ili osvojiti - i nasilje i seks. Žalite se do vječnosti, ali to ih prodaje. Trajna inozemna popularnost otrcana serijala o Rambu više nam govori o čovječanstvu nego knjižnica prepuna učenih analiza.

(...) Mi rabimo tehnologiju za proširenje svoga bogatstva, moći i mogućnosti. Ostatak je na pop-kulturi. Ako je religija opijum naroda, video je njegov crack.

Mira nema. U bilo kojem trenutku ostatka našega životnog vijeka diljem svijeta bit će mnogobrojnih sukoba u raznovrsnim oblicima. Ti će sukobi dominirati naslovima,

no kulturološki i gospodarski naponi bit će pouzdani i u konačnici utjecajni. Stvarna uloga američkih oružanih snaga jest održavanje svijeta sigurnim za naše gospodarstvo i otvorenim za naše kulturološke napade. Time ćemo sračunato postići lijepu količinu ubijanja."⁴⁰⁷

Ova prikrivena i nevjerojatno učinkovita strategija - američko kulturološko ratovanje - izrazito je usmjerena na Kinu. Google je bio njegov glavni dio.

CIA i američka vlada iza Googlea

U ožujku 2010. godine američka divovska internetska tražilica Google Inc. odselila je s kineskoga kopna u Hong Kong zbog nesuglasja s kineskom vladom glede ograničavanja Googlea u Kini.

Google je na svojem blogu u siječnju 2010. godine objavio kako je postao žrtvom (navodno) kineskoga *cyberskog* napada i da stoga ponovno razmatra svoje poslovanje u Kini. Istoga dana američka ministrica vanjskih poslova Hillary Clinton osudila je napad i zatražila od Kine odgovor. Prethodno je kineska vlada bila postavila zaštitu glede suradnje s Googleom ograničavajući pristup nekim Googleovim stranicama, a zatim je Peking počeo Googleovoj tražilici postavljati nova ograničenja uključujući potpuno blokiranje nekih osjetljivih pretraga.⁴⁰⁸

407 Ralph Peters, *Constant Conflict*, Parameters: US Army War College Quarterly, ljeto 1997., str. 4 - 14, pristup na <http://www.carlisle.army.mil/usawc/parameters/Articles/97summer/peters.htm>.

408 Hillary Clinton, *Statement on Google Operations in China*, Secretary of State, Washington, DC, 12. siječnja 2010., pristup na <http://www.state.gov/secretary/rm/2010/01/135105.htm>.

Pokušaj kineske vlade da ograniči Google bio je više od površnog sukoba. Bio je to napor za ograničenje jednoga od važnih novih alata Pentagonove i CIA-jine medijske kontrole, kontrole informacija na internetu.⁴⁰⁹

Činjenica koju američka ministrica vanjskih poslova nije objavila javnosti o skandalu vezanome uz Google bila je da su Google i njegove podružnice poput YouTubea sastavni dio aparata *cyberskog* ratovanja američke vlade.

Kalifornijski internetski div Google utemeljila su dva standfordska studenta Sergey Brin i Larry Page. Primili su tajnu financijsku potporu od CIA-e jer je ona dokučila da su dva poduzetnika osmislila genijalnu pretraživačku tehnologiju koja bi mogla dominirati novonastalim internetom. Bivši CIA-jin dužnosnik Robert David Steele rekao je američkim medijima 2006. godine da je CIA-jin početni ulog pomogao utemeljiti Google. Čak je i imenovao Googleovu osobu za kontakt s CIA-jom: "Dopustite mi izravno reći - njihova osoba u CIA-ji jest dr. Rick Steinheiser iz Ureda za istraživanje i razvoj", rekao je Steele.⁴¹⁰

Osim što je od CIA-e dobio početnu pomoć, Google je bio i vrlo tijesno i kontinuirano povezan s vašingtonskom strogo povjerljivom špijunskom službom, Agencijom za nacionalnu sigurnost⁴¹¹ (NSA). Prema istragama i objavljenim informacijama, Google je tijesno surađivao s njome.

409 Jessica Guynn and David Pierson, *China puts new limits on Google search results*, Los Angeles Times, 24. ožujka 2010., pristup na <http://articles.latimes.com/2010/mar/24/business/la-fi-china-google24-2010mar24>.

410 Paul Joseph Watson, *Ex-Agent: CIA Seed Money Helped Launch Google*, Prison Planet, 6. prosinca 2006., pristup na <http://www.prisonplanet.com/articles/december2006/061206seedmoney.htm>.

411 U izvorniku: National Security Agency (NSA) (op. prev.)

Google je NSA-i i drugim američkim obavještajnim službama osigurao računalne programe, strojnu opremu i tehničku potporu kako bi se stvorila ogromna, izvorna, zatvorena baza podataka za razmjenu informacija globalnih špijunskih mreža.⁴¹²

K tomu, Google i CIA bili su partneri u zajedničkom *cyberskom* pothvatu. Google je skupa s CIA-jom financirao projekt nadzora interneta koji će tumarati Twitterom, blogovima i stranicama u potrazi za svakovrsnim podacima i moći predviđati budućnost. Google Ventures, Googleova investicijska ruka, ubrizgala je 10 milijuna američkih dolara, skupa s CIA-jinim *In-Q-Tel-om* koji je vodio ulaganja za CIA-ju i druge obavještajne službe, u tvrtku Recorded Future.^{413,414}

Povrh svega, šefovi Googlea razmetali su se glavnom ulogom u egipatskoj Facebookovoj "revoluciji" iz 2011. godine. Tijekom tadašnje pobune u Egiptu Google se ubacio u ključne vijesti o masovnim prosvjedima. Eric Schmidt, tadašnji Googleov glavni izvršni direktor, priznao je da je Googleov viši izvršni direktor, egipatski *cyber*-aktivist Wael Ghonim, igrao važnu ulogu u pobuđivanju i organiziranju prosvjeda na Trgu Tahrir i drugima i to preko Facebooka i Twittera što je bilo presudno za prvih dana pobune protiv Mubaraka.

"Bez Facebooka, Twittera, Googlea i YouTubea ovdje se nikada se ne bi dogodila promjena vlasti", priopćio je

412 Steve Watson & Paul Watson, *Don't Be Evil: 10 Ways In Which Google Runs The World*, Infowars.com, 18. veljače 2011., pristup na <http://www.infowars.com/dont-be-evil-10-ways-in-which-google-runs-the-world/>.

413 U prijevodu: Zabilježena budućnost (op. prev.)

414 Ibid.

medijima Ghonim, potvrdivši time kako je tražilica odgovorna za cijelu revoluciju. Googleov egipatski šef Ghonim bio je administrator Facebookove stranice "We are Khaled Saeed" što je pomoglo potpaliti revoluciju.⁴¹⁵

Stoga je jasan razlog kineskoga opreza glede Googleove neometane vladavine kineskim *cyberskim* prostorom.

Kontrola glavnih američkih medija

Uz tijesnu povezanost Googlea, Facebooka, Twittera i YouTubea s američkim obavještajnim krugovima, glavni režimski američki mediji stvorili su i ogroman informacijski kartel u kojemu je sloboda govora postala prošlost iz razdoblja okončana 11. rujna 2001. godine.

Premijer Velike Britanije u ratnome razdoblju sir Winston Churchill, bivši lord Admiraliteta jednom je primijetio: "U doba rata istina je dragocjena, stoga bi je uvijek trebali čuvati tjelohranitelji sazdana od laži." "Tjelohranitelji sazdana od laži" najbolji je opis inačice zbilje raskomadane velikim globalnim medijima koji su u 2012. godini pod kontrolom SAD-a.

Kada je rat u Iraku postao javnom stvari, glavni američki i međunarodni mediji imali su pristup ratnim zonama samo ako su bili "ugrađeni" u kretanje američkih vojnih snaga, to jest putovali u njihovu sklopu. Propagandna je kontrola bila potpuna. Američki mediji postali su ključnim suučesnicima u stvaranju "države stalnoga rata", to jest vašingtonske doktrine o "preventivnim ratovima" s ciljem "širenja demokracije".

Sve dok se bude manipuliralo shvaćanjem zbilje prosječnih Amerikanaca zbog promicanja globalnoga plana establišmenta, američka će populacija biti nehotična izvršiteljica toga Novog svjetskog poretka otpravljajući svoje sinove i kćeri da umiru u surovim i besmislenim pokoljima na mjestima poput Iraka i Afganistana. Američki medijski propagandni stroj koji kontroliraju moćnički krugovi sada se okreće protiv Kine, nove "protivnice", kako ju je nazvao predsjednik Obama u predsjedničkoj raspri u listopadu 2012. godine.

Američki kartel globalnih medija

Od Drugoga svjetskog rata i stvaranja Povjerenstva za psihološku strategiju u CIA-ji i Ministarstvu vanjskih poslova, Vijeće za inozemne odnose⁴¹⁶ (CFR) i unutarnji krugovi američke elite posvetili su ogromne resurse kontroli globalnih medija. S 2000. godinom američki su mediji već bili pod tijesnom, prikrivenom kontrolom članova elitna Vijeća za inozemne odnose i to u puno većem opsegu no što su kontrolirani državni mediji u komunističkoj Kini ili Rusiji. Kontrola je bila umješna pa većina Amerikanaca nije bila svjesna da im je svaka politička misao manipulirana i nametnuta odozgo.

Kako bi uskladili promjenu prioriteta u dobu globalizacije i promislili o svojoj kontroli, od ranih su se devedesetih prošloga stoljeća glavni medijski divovi reorganizirali, globalizirali i centralizirali u tek nekoliko ruku, a sve to s odobrenjem vlade i uz uklanjanje zakona protiv monopola koji bi omeli tu provedbu.

AOL-TimeWarner: Najveća današnja američka medijska skupina jest AOL-TimeWarner koja zaredom kontrolira: televiziju CBS, CNN, HBO - najveću američku pretplatničku TV mrežu; skupinu *Time* - najvećeg izdavača časopisa u koje se ubraja *Sports Illustrated* i mnogi drugi; Warner Bros. te druge holivudske filmske studije. AOL je i najveći privatni internetski poslužitelj u SAD-u. Predsjedatelj AOL-TimeWarnera jest Gerald Levin.

Walt Disney Co.: Za njim slijedi drugi američki medijski div, Walt Disney Co. čiji je glavni izvršni direktor Michael Eisner, postranik nepovezan s obitelji Disney. Disney danas kontrolira nekoliko produkcijskih TV tvrtki među kojima su TV Touchstone, TV Buena Vista, holivudska filmska poduzeća uključujući Walt Disney Motion Pictures, Touchstone, Caravan i Hollywood Pictures. Također posjeduje Capital Cities/ABC, drugu po veličini TV mrežu s mnogim europskim podružnicama.

Viacom Inc.: Treći po redu član američkoga medijskog kartela jest Viacom Inc. Posjeduje kabelsku sportsku mrežu ESPN, zatim Womens' Wear Daily, Viacom Inc., Paramount Pictures i CBS koji je nedavno kupio od Time Warnera. Viacom kontrolira mladenačko tržište diljem svijeta preko svoje kabelske mreže MTV koja glazbenim videospotovima promiče seks i nasilje, zatim Nickelodeonom pa Showtimeom. MTV prikazuje svoje *rock-rap* snimke u 210 milijuna domova 71 države. Viacom Inc. ubraja se među najutjecajnije komunikacijske tvrtke svijeta.

News Corporation: Medijski mogul Rupert Murdoch rođen u Australiji vlasnik je News Corporationa, četvrte po veličini američke medijske skupine. Posjeduje TV Fox čijim programima dominira proizraelska neokonzervativna

propaganda. Murdoch također posjeduje *New York Post* i brojne druge novine uključujući neokonzervativni *Weekly Standard* Williama Kristola. Murdochov bivši poslovni partner Haim Saban, holivudski milijarder blizak s nedavno preminulim Arielom Sharonom kao i s premijerom Benjaminom Netanyahuom i proizraelskom klikom, nedavno je kupio najveću njemačku TV skupinu Pro7 Mediju.

Newhouse Group: Peti po redu medijski konglomerat jest Newhouse Group milijardera Sija Newhousea. Newhouse posjeduje 12 TV postaja, 87 kabelskih TV sustava, *Sunday Magazine* s najvećom nakladom, *Parade*, *New Yorker*, *Vogue*, *Mademoiselle*, skupinu časopisa *Vanity Fair*, *Cleveland Plain-Dealer*, *Star Ledger* iz Newarka, *Times-Picayune* iz New Orleansa.

Uočljiva činjenica vezana uz ovu koncentraciju medijske moći u Americi jest što sve najjače tvrtke kontroliraju članovi Vijeća za inozemne odnose (CFR), od Disneyja preko AOL-TimeWarnera pa do Fox Newsa i Viacom. Nedvojbeno je da su današnji američki mediji koncentriraniji no ikad i da konce povlače članovi CFR-a. Stoga ne čudi što većina Amerikanaca ima iskrivljen pogled na događaje u svijetu pa tako i na rat u Iraku. Naime, baš i nemaju mogućnosti čuti i vidjeti objektivnije, to jest neutralnije informacije.

Mali, mjesni mediji i regionalne novine pod kontrolom su ovih divovskih medijskih tvrtki pa si ne mogu priuštiti neovisne izvjestitelje, a kamoli međunarodne novinske urede. Stoga svoje "vijesti" moraju kupovati od uslužitelja poput *New York Timesa*, *Wall Street Journala* Dow Jonesa ili

tvrtke *Washington Post*. A svi su navedeni pak pod kontrolom istog interesnog kartela.

Sukladno propisima koje je proveo predsjedatelj Saveznog povjerenstva za komunikacije tijekom Busheve administracije Michael Powell, sin ministra vanjskih poslova Colina Powella, ti su se medijski divovi počeli udruživati i, kao posljedica toga, kontrolirati još više TV postaja i medija diljem Amerike, a potom i javno mišljenje izvan svjetske mreže, doslovce sve, totalitaristički, nalik nadzoru u Staljinovo vrijeme u SSSR-u. Ipak, ova je kontrola puno umješnija jer su dopuštene znatne razlike u mišljenju kako bi se postigao privid stvarne raspre. Odrednice te raspre sve su unutar odrednica potpore američkome stoljetnom planu Busha, Cheneyja i stalnog establišmenta što teži globalnome carstvu - dominaciji punoga spektra.

Kako je komunikacijska industrija 1996. godine pritisnula Kongres da skine ograničavajuće propise, to jest dopusti joj potpunu slobodu, novine, radio, TV, kabelaška televizija i telekomunikacije počeli su stvarati divovske, globalne monopole kontrole informacija, a sve u ime "slobodnog" poduzetništva. Kontroliranje medija jedna je od skrivenih upravljačkih poluga američkoga establišmenta koji žudi za globalnim carstvom, a većina neupućenih Amerikanaca pak drži kako u svojoj domovini uživa "slobodu tiska".

Stvaranjem masovnoga ideološkog pokreta među američkom populacijom koji ih usmjerava k ratu i ulijeva im obmanjujuću vjeru u novi Sveti pohod u Kristovo ime, vodeći krugovi američkog stoljeća, čini se, približavaju se svojemu cilju Novoga svjetskog poretka. Zbog pokušaja da obrani svoje nacionalne interese Kina je na pragu osjetiti

vrelinu vatre masovnih medija, bilo glede prava u Južnome kineskom moru, bilo glede slobode govora, to jest njezinih unutarnjih ograničavanja kao i glede gospodarske i valutne politike te drugih područja vitalnih aktivnosti.

KINESKA STRATEGIJA ZA POBJEDU

Prvi dio: Strateška zbilja

Kina se danas suočava sa strateškom zbiljom drukčijom od ikakva izazova s kojim se susrela u svojoj povijesti otkada je postala Narodnom Republikom. Prethodnih osam poglavlja ovoga rada nisu ni u kojem slučaju cjelovit prikaz prijetnji njezinu opstanku kao samostalne nacionalne države. Ipak, njihova je svrha potaknuti širu nacionalnu raspru o stvarnim opasnostima koje joj prijete. Takva je raspra hitno potrebna ne samo radi dobrobiti Kine i kineskoga pučanstva već radi cjelokupne svjetske populacije i tu posebice mislimo na populaciju Sjedinjenih Američkih Država te zapadne Europe. Naime, Kina je postala vitalna nositeljica napora za stvaranje protuteže totalitarnoj kontroli svijeta.

Kinesko je vodstvo zapravo već poduzelo izvjesne mjere protiv raznovrsnih opasnosti i modela prikrivena ili otvorena ratovanja koje smo prethodno skicirali. Kineska središnja banka uključila se u borbenu strategiju za domaću valutu ne bi li je emancipirala u odnosu na američki dolar i načinila alternativnom deviznom valutom barem za svoje azijske i euroazijske trgovinske partnere. Kina je

od 2001. godine diljem svijeta povela krajnje aktivnu strategiju glede nabave nafte - u Africi, na Bliskom istoku, Latinskoj Americi i drugdje. Tijekom procesa, s usputnim pogreškama, Kina je omogućila brojnim afričkim nacijama da počnu ulagati u vlastiti gospodarski razvoj bez okova MMF-ovih zajmodavnih uvjeta.

Unatoč tomu, sagledamo li cjelokupnost prijetnji s kojima se Kina suočava u drugome desetljeću 21. stoljeća, sve je samo ne sigurna u sadašnjem svjetlu stvari. Održavanje stabilnosti i sigurnosti Kine do kraja ovoga stoljeća zahtijevat će neuobičajen napor i resurse koji se odnose na cjelokupni kineski narod.

Arapsko proljeće započele su NATO-ove članice, nadalje SAD i Francuska, kako bi prekrojile zemljovid Bliskog istoka na štetu kineskih najvažnijih uvoznih izvora. Pentagonov AFRICOR osnovan je 2008. godine sa svrhom podriivanja dostupnosti afričke nafte Kini. Problem kineske prehrambene sigurnosti postao je katastrofom otkako udio GM soje zaražene glifosatom iznosi više od 61 % cjelokupne soje za konzumaciju životinja i ljudi u Kini. Kineski usjevi u velikoj se mjeri prskaju neonikotinoidima koji beskrajno štete kukcima, pčelinjim zajednicama, ptičjim vrstama i na koncu i ljudima koji konzumiraju urod usjeva posipanih toksičnim insekticidima.

Industrijalizacija kineske poljoprivrede sukladno američkome modelu uništava kakvoću kineske prehrane, prouzrokuje alergijske epidemije te bolesti poput dijabetesa tipa II. Odluka o dopuštenju raspačavanja lijekova i cjepiva koje su patentirali američki i švicarski farmaceutski karteli stvara naraštaj s bolestima i kroničnim

zdravstvenim problemima gorima od bolesti za čije su sprečavanje ti lijekovi teoretski projektirani. Pentagonova vojna preraspodjela sukladna Obaminu „zaokretu“ iz 2012. godine suočava Kinu s teškim izazovom obrane svoje naftne i ostale prekomorske opskrbe pa čak i obrane vlastitih granica.

Sve veće provociranje kineskoga izvoza i njezine domaće proizvodnje zapadnjačkim trgovinskim ratovima i WTO-ovim izazovima uvlači je u nevoljnu igru, globalizacijsku igru u kojoj će na koncu, za razliku od triju prošlih desetljeća kada je bila „pobjednica“, možda biti primorana podleći. Odluka kineske vlade da otvori trusna kineska područja britanskim i francuskim naftnim tvrtkama za obavljanje toksičnih postupaka frakiranja plina iz škriljevca ne ugrožava samo kinesku, ionako već nedovoljnu opskrbu svježom vodom, već može pobuditi nove smrtonosne i razorne potrese u zemlji što je vjerojatno puno skuplja posljedica za nacionalno gospodarstvo od dobitka nekoliko milijarda kubnih metara plina. Slobodno kruženje holivudskih filmova po Kini kao i tek djelomično kontroliranog interneta postavlja u dvojbu samostalnost kineske kulture čemu se ne pridaje dovoljan pozor.

Što bi ozbiljan, domoljubni nacionalni konsenzus trebao učiniti kako bi uklonio većinu ili čak sve ove opasnosti? Ovdje opisani prijedlozi samo su prikaz inozemnog, bliskog prijatelja kineskoga puka, a ne kakav nacrt. Kineski narod jedini je pozvan samostalno donositi najbolje odluke o svojoj budućnosti. Ono što slijedi samo su okvirne opaske jednoga kineskog prijatelja namijenjene široj raspri.

Kako je vodeći američki geopolitički strateg Zbigniew Brzezinski otvoreno priznao, isključiva prijetnja američkoj

nedvojbenoj superhegemoniji od raspada Sovjetskog Saveza 1990. - 1991. godine pa naovamo početak je gospodarskoga i političkoga združivanja zemalja u euroazijskome prostoru i zajednički strateški interesi Kine i Rusije što ih vode k savezu.⁴¹⁷

Drugi dio: Euroazijska vojna obrana

Sjeme suprotstavljanja Pentagonovoj i NATO-ovoj strateškoj prijetnji da primora Kinu prikloniti se njihovu nacrtu Novoga svjetskog poretka - ponekad pristojno zvanog "globalizacija" - srećom postoji u aktivnu obliku. Nazočan je u obliku članstva i suradnje s nacijama Šangajske organizacije za suradnju.

Iako u mnogim pojedinostima tek zametak, Šangajska organizacija za suradnju, bude li ostala jedinstvenom, u svojim temeljima sadržava začetak izazova destruktivnoj diktaturi jednoumlja. Šangajska organizacija za suradnju (SCO) utemeljena je 2001. godine kao regionalna i trgovinska organizacija i s vašingtonskim proširivanjem rata u Afganistanu i na Bliskom istoku postaje sve neugodnijom "NATO-ovom suparnicom".

SCO, osim Rusije i Kine, uključuje Kazahstan, Kirgistan, Tadžikistan i Uzbekistan. Iran, Pakistan i Indija imaju status promatrača i još nisu prihvaćeni u članstvo iz raznovrsnih razloga. Spomenimo samo da SCO podrazumijeva uzajamnu obrambenu politiku, to jest zajedničku obranu u slučaju napada na bilo koju članicu.

417 Zbigniew Brzezinski, *The Grand Chessboard: American Primacy And Its Geostrategic Imperatives*, Basic Books, 1998.

Euroazijska suradnja, napose između dviju velikih sila - Rusije i Kine - brzo zadobiva stratešku dubinu. Odluka Kine i Rusije da odbiju suglasnost s vojnom intervencijom protiv Bashar al Assadove vlasti u Siriji pod UN-ovom sankcijom već je počela otkrivati dubinu pogrešnih poteza koalicije NATO-ovih članica protiv Assada. Što se dulje i čvršće Kina i Rusija budu držale u združenoj oporbi, to će se više raspuklina i podjela pojavljivati među zapadnim zemljama NATO-ove globalističke frakcije i tako Kini donositi nove, neočekivane prigode za kovanje novih saveza i suradničkog partnerstva protiv sila uvjetno nadmoćne NATO-ove vojne oporbe.

Poučno je sjetiti se Sun Cuove mudrosti: "Ako je neprijatelj siguran u svim točkama, pripravi se za nj. Ako je nadmoćne snage, izbjegni ga... Napadni ga gdje je nespreman, pojavi se gdje te ne očekuje." Shvati li Kina te riječi u značenju protumjera unutar tihoga rata zamislila i drukčijim viđenjima budućnosti svijeta, a ne u značenju izravnoga vojnog napada, bit će kadra "poraziti" vojno daleko nadmoćnijeg suparnika koji je već ionako duboko podijeljen i zbrkan unutar sebe.

Treći dio: Suprotstavljnje prijetnji američke raketne "obrane"

Važan čimbenik održive vojne obrane već je u nastanku. On ubraja odvojene kao i združene napore Kine, Rusije i Irana da odgovore na globalno, agresivno postavljanje američkoga raketnog "obrambenog" štita. Zadnjih godina prošloga desetljeća i Bushevoj i Obaminoj administraciji prioritet je bilo razvijanje proturaketnoga radarskog polja i raketnih

položaja za sprečavanje kineskih, ruskih i iranskih vojnih potencijala u izvođenju bilo kakva raketnoga napada.

Ono što samo nekolicina njih izvan uskoga kruga vojnih strateških stručnjaka zna jest da s gledišta ratne, nuklearne vojne strategije ona strana koja ima čak i samo primitivne proturaketne formacije u potencijalnome nuklearnom sukobu smjesta pobjeđuje stranu koja nema nikakve.

To nadalje znači i vjerojatnost da će eventualni početni nuklearni napad uništiti moć raketnoga udara protivnika, u ovome slučaju Kine, Rusije ili Irana, a možda i sve troje istodobno.

Tijekom hladnoga rata sposobnost obiju strana - Varšavskoga pakta i NATO-a - da se uzajamno unište, vodila je u nuklearnu slijepu ulicu koju su vojni stratezi bili nazvali "jamačnim uzajamnim uništenjem"⁴¹⁸ (MAD). Koliko god bilo zastrašujuće, u nekom je čudnom smislu to bilo uravnoteženije nego kasnija jednostrana američka potjera za nuklearnim primatom. MAD se temeljio na izgledu uzajamnoga nuklearnog uništenja zbog nedostatka odlučujuće prednosti ijedne strane, stoga je svijetu nuklearni rat bio "nezamisliv".

Prva nacija s nuklearnim "obrambenim" raketnim štitom⁴¹⁹ (NMD) imala bi zapravo "sposobnost početnog udara". Potpukovnik Bowman, direktor zrakoplovnog programa raketne obrane tijekom Reaganova razdoblja, raketnu je obranu posve ispravno nazvao "nedostajućom karikom za prvi udar".⁴²⁰

418 U izvorniku: Mutually Assured Destruction (op. prev.)

419 U izvorniku: nuclear missile defense (op. prev.)

420 F. William Engdahl, *Full Spectrum Dominance: Totalitarian Democracy in the New World Order*, Wiesbaden, 2009., edition.engdahl, str. 162 ff.

Američki nuklearni raketni štit, koji je još od sedamdesetih godina prošloga stoljeća prekriven Pentagonovim velom tajne, ubraja sustav na zemlji sposoban odgovoriti na ograničeni raketni napad. Postoji pet dijelova sustava NMD uključujući postave faznih radarskih postrojenja koja mogu otkriti lansiranje neprijateljskih raketa i pratiti ih. Takav prvi udar vašingtonski je san od pedesetih godina dvadesetoga stoljeća dok udarna nuklearna snaga Rusije još nije bila posve djelatna.⁴²¹

Euroazijski "Željezni trokut"?

Kina u Indijskome oceanu razvija vojnu infrastrukturu sukladnu svojoj, kako ju Washington naziva, "Biserna ogrlica". Iran prolazi proces pomorske ekspanzije, to jest razvija svoje mornaričke snage sve više izvan domaćih voda u Perzijskome i Omanskome zaljevu. Sve tri euroazijske sile, skupa s nekoliko saveznica, imaju i mornarička plovila smještena uz obalu Jemena, Džibutija i Somalije unutar geostrateški važnoga pomorskog koridora u Adenskome zaljevu.

Unatoč ponovljenim upozorenjima da će američko postavljanje napadačkoga sustava raketnoga štita biti otklon za novu utrku u naoružavanju, Washington je uporno tjerao po svome. Stoga Kina ima posve opravdan razlog aktivno raditi na vlastitoj proturaketnoj obrani i djelatnim mjerama domovinske zaštite od bilo kakvog mogućeg tipa američkog ili NATO-ova nuklearnog napada.

S obzirom na vojnu zbilju logično je pretpostaviti da je Kina već poduzela opsežne mjere za odolijevanje napadu,

to jest glede udarnih sposobnosti svojega strateškog oružja i to: razvojem nuklearnih podmornica, naoružavanjem i pretvorbom svih tipova kineskih raketa u strateško zastrašivanje jer ih nijedan proturaketni sustav ne može zaustaviti. Općenitija strateška obrana podrazumijeva njezino tiho usklađivanje s prijateljskim državama koje su također ugrožene američkom raketnom postavom, primjerice s Rusijom, Sjevernom Korejom i Iranom.

Krajem listopada 2012. godine, baš prije američkih saveznih izbora, Ministarstvo obrane Kine službeno je opovrgnulo tvrdnje kako PLA⁴²² kani poduzeti testiranje protusatelitskih raketa. Ministarstvo je objavilo nejasno priopćenje koje ne potvrđuje, ali niti niječe: "Ovakva izvješća nisu prilagođena činjenicama", rekao je glasnogovornik ministarstva Yang Yujun. Kina navodno testira nišanske visokodometne satelite, izvidne i navigacijske.⁴²³

Već 2010. godine kada je Washington, unatoč žestokom kineskom prosvjedu, nagovijestio prodaju američkih raketa Patriot Tajvanu, službena je novinska agencija Xinhua objavila kako je Kina uspješno testirala svoj prvi zemaljski raketni obrambeni sustav.⁴²⁴

Dva tjedna prije iskaza kineskog ministra obrane, 12. listopada 2012. godine, vlada Sjeverne Koreje najavila je plan povećanja raketne sposobnosti za napad na snage SAD-a. Najava iz Pyongyanga bila je odgovor na tvrdnju

422 Pokrata za People's Liberation Army - Oružane snage NR Kine (op. prev.)

423 *China dismisses reports about anti-satellite missile test*, Xinhua, 25. listopada 2012.

424 Andrew Jacobs and Jonathan Ansfield, *With Defense Test, China Shows Displeasure of U.S.*, The New York Times, 13. siječnja 2010.

predsjednika Južne Koreje o razvoju balističkih raketa dometa 800 km - za razliku od prijašnjih dometa 300 km - sukladno obnovljenju ugovoru sa Sjedinjenim Državama. Novi bi domet pokrio cijeli poluotok i Seul omogućio uspješniji odgovor na zamijećenu opasnost iz Demokratske Narodne Republike Koreje.

Ekspanzivni plan Južne Koreje proturječi njezinoj obvezi glede sporazuma o kontroli globalnoga naoružanja, to jest Sustava kontrole raketne tehnologije⁴²⁵ (MTCR), koji bi trebao obuzdati gomilanje raketa i bespilotnih zračnih letjelica jer bi moglo povećati opasnost od masovnog uništenja. Obamina je Bijela kuća obranila južnokorejsko zanimanje za rakete daljeg dometa izjavom kako je posve ispravno odgovoriti na prijetnju koju predstavlja program balističkih raketa Sjeverne Koreje.⁴²⁶

Ako Japan, Južna Koreja i Australija nastave sudjelovati u američkome proturaketnom programu, Azija će trpjeti nekontroliranu utrku u naoružavanju. U takvome okružju Kini je puno prikladnije sudjelovati u njoj s obzirom na svoje jake gospodarske resurse. Ona također ima neizravne mogućnosti za ekonomske sankcije prema Japanu, Južnoj Koreji i Australiji čija su gospodarstva zadnjih godina postala ovisna o Kini.

Američko nametanje protukineskoga raketnog obrambenog štita azijskim zemljama daje Pekingu moralno "pravo" na oblikovanje svjetskoga javnog mišljenja o američkome provokativnom razvijanju formacija.

425 U izvorniku: Missile Technology Control Regime (op. prev.)

426 DPRK bolsters missile capability to strike US force, Xinhua, 11. listopada 2012.

Znatno ulaganje u pekinški CCTV ili poseban, novi televizijski sustav duž ruba ruskoga državnog RT TV-a na engleskome s novinarima koji su izvorni govornici toga jezika kako bi Australci dobili ispravnu inačicu događaja kao i emitiranje na korejskom i japanskom jeziku igrat će važnu ulogu. Kina mora domišljato prilagoditi nadmoćne zapadnjačke propagandne tehnike ne bi li se izborila protiv opasnih planova Zapada.

Globalni raketni štit Sjedinjenih Država dio je Pentagonove strategije da okruži Aziju i unutar nje posebice Kinu, Rusiju i Iran.

Taj je vojni sustav u prvome redu usmjeren na uspostavu nuklearne nadmoći SAD-a onemogućavanjem bilo kakva ruskoga ili kineskoga odgovora na američki i/ili NATO-ov napad. Globalni raketni štit osmišljen je za sprečavanje bilo kakve reakcije u smislu "drugog udara", to jest nuklearnog odgovora Rusije i Kine na Pentagonov "prvi udar".

Američki raketni štit osmišljen je kao globalni napadački sustav sa strateškim elementima diljem svijeta. Pentagon ga je isplanirao devedesetih prošloga stoljeća, a možda i puno prije. Japan i Pentagonove saveznice u NATO-u više-manje od početka sudjeluju u tome vojnom projektu.⁴²⁷

Već nekoliko su godina i Kina i Rusija svjesne Pentagonovih globalnih nakana vezanih uz raketni štit, stoga su ga osuđile kao destabilizirajući pothvat koji će narušiti globalnu stratešku ravnotežu moći. Kina i Rusija su čak skupa s

427 Mahdi Darius Nazemroaya, *Military Encirclement and Global Domination: Russia Counters US Missile Shield from the Seas*, Global Research, 4. studenoga 2012., pristup na <http://www.globalresearch.ca/russia-counters-the-us-missile-shield-from-the-seas/5310516>.

Kazahstanom, Kirgistanom i Tadžikistanom u srpnju 2000. godine objavile multilateralno priopćenje upozoravajući kako će Pentagonovo stvaranje globalnoga raketnog štita naštetiti međunarodnome miru te da se to protivi Ugovoru o ograničenju balističkih raketa⁴²⁸ (ABMT). Američka je vlada stalno upozoravana da koraci koje poduzima vode suparničkoj polarizaciji planeta nalik onoj tijekom hladnoga rata. Washington je ta upozorenja ignorirao. Sada Rusija, Kina i Iran tiho poduzimaju asimetrične korake kako bi spriječile američku provedbu raketnoga štita.

Tješnja suradnja na protumjerama spram američkoga raketnog štita ključna je za budućnost kineskoga suvereniteta. Rusija može uvelike pridonijeti projektu, kao i Kina i Iran, svatko od njih u različitim područjima. Združene, te tri nacije imaju sjajan strateški odgovor kakvim bi se možda mogao spriječiti nuklearni rat.

Rusija radi na proširenju svoje nazočnosti na otvorenome moru te na povećanju mornaričkoga potencijala. Moskva planira otvaranje novih mornaričkih baza izvan domaćih voda i priobalja Crnoga i Sredozemnoga mora. Ruska Federacija već posjeduje dvije mornaričke baze izvan rusko-ga teritorija; jedna je u ukrajinskoj luci Sevastopolj u Crnome moru, a druga u sirijskoj luci Tartus u Sredozemnome moru. Kremlj sada pogledava prema Karipskome moru, Južnome kineskom moru i istočnoafričkoj obali (nedaleko Adenskoga zaljeva) u potrazi za prikladnim mjestima novih baza. Kuba, Vijetnam i Sejšelski otoci primarni su kandidati za domaćine novih ruskih mornaričkih baza u tim vodama.

Rusija je do 2002. godine bila nazočna u vijetnamskome Zaljevu Cam Ranh. Ta je vijetnamska luka bila Sovjetima dom od 1979. godine i primila je ruske snage nakon pada Sovjetskoga Saveza 1991. godine. Rusija je do 2001. godine također imala poslijesovjetsku vojnu nazočnost na Kubi zahvaljujući signalnoj obavještajnoj bazi Lourdes za nadzor SAD-a.

K tomu, Kremlj razvija vojnu infrastrukturu na svojem dijelu arktičke obale. Otvorit će nove arktičke mornaričke baze na sjeveru. To je jedan od elemenata ruske strategije koja uključuje arktički krug i koja je osmišljena s dvjema svrhama. Prva je zaštita ruskih teritorijskih i energetskih interesa od NATO-ovih članica, država oko Lomonosovljeva praga.⁴²⁹ Druga joj je svrha uklapanje u globalnu rusku pomorsku strategiju.⁴³⁰

Moskva shvaća da Sjedinjene Države i NATO žele ograničiti njezinu mornaričku moć u Crnome i Sredozemnome moru. Potezi SAD-a i EU-a ka kontroli i ograničavanju ruskoga pomorskog prilaza Siriji pokazatelji su tih strateških težnji i ciljeva. Potezi za strateškim okruživanjem ruskih mornaričkih snaga jedan su od razloga što Kremlj želi mornaričke baze na Karibima, u Južnome kineskom moru i na istočnoj obali Afrike.

Razvoj ruske pomorske infrastrukture na Arktiku i otvaranje ruskih mornaričkih baza u zemljama poput Kube, Vijetnama i otoka Sejšeli zapravo bi ruskoj mornarici jamčio globalnu nazočnost. Ruska plovila imala bi višestruke

429 U Arktičkome oceanu, (op. prev.)

430 Ibid.

točke ulaska u međunarodne vode i sigurne pristanišne baze u inozemstvu. Te bi baze Rusiji priskrbile trajne pristanišne jedinice u Atlantskome i Indijskome oceanu.

Ruska pomorska infrastruktura na ruskome Dalekom istoku, na obali Pacifika, ima sjajan pristup otvorenim međunarodnim vodama. Stvaranje pomorske infrastrukture, primjerice u zemljama poput Kube, jamčilo bi slobodne ruke ruskim mornaričkim snagama bez ograničavanja Sjedinjenih Država i njihovih saveznica.

Povijesno, zadaća mornarice unutar ruskih oružanih snaga jest zaštita ruske obale pa ruska mornarica nije bila ustrojena kao napadačka sila. Ipak, to se mijenja sukladno moskovskoj reakciji na Pentagonovu strategiju opasivanja. Rusija se poput Kine i Irana sada usredotočuje na mornaricu.

Rusija dograđuje i proširuje svoju nuklearnu mornaričku flotu. Ruski mediji to navode kao novi čimbenik u "pomorskoj dominaciji" svoje zemlje. Moskovski je cilj uspostava nuklearne nadmoći mornaričke flote sposobne za nuklearni napad s mora. To je izravna reakcija na Pentagonov globalni raketni štit i opasivanje Rusije i njezinih saveznica.

Više od pedeset novih ratnih brodova i više od dvadeset novih podmornica do 2020. godine bit će priključeno ruskoj floti. Oko 40 % novih ruskih podmornica bit će sposobno za razoran nuklearni napad. Taj je proces započeo nakon što je Bijela kuća Busha ml. započela poduzimati korake za uspostavljanje američkoga raketnog štita u Europi.⁴³¹

Zadnjih su nekoliko godina ruske protumjere glede američkoga raketnog štita postale očite. Probe ruske podmornice

klase Borey u Bijelome moru gdje se nalazi luka Arhangelsk započele su 2011. godine. Iste je godine najavljen i razvoj balističke nuklearne rakete Liner s podmorničkim izbacivanjem koja je navodno u stanju probiti američki raketni štit. Ruska podmornica tajno je testirala Liner 2011. godine u Barentsovu moru.⁴³²

Novi mornaričko-nuklearni stav Rusije zapravo joj dopušta domišljato razvrstavanje mnogostranih, mobilnih nuklearnih bomba oko SAD-a. Drugim riječima, Rusija ima "višestruko oružje" u obliku plutajućih, pokretnih nuklearno-mornaričkih plovila koja se mogu uputiti kamo god po svijetu. Upravo stoga Rusija razvija pomorsku infrastrukturu u inozemstvu. Rusija će imati mogućnost opasati ili bočno prići Sjedinjenim Državama zahvaljujući vlastitim nuklearnim udarnim snagama s mora.⁴³³

Ruska pomorska strategija mudro je smišljena kako bi parirala Pentagonovu globalnom raketnom štitu. U taj je proces Kremlj uključio politiku preventivnoga nuklearnog napada što je posljedica Pentagonove i NATO-ove agresivne, "poslijehladnoratovske" doktrine o prevenciji nuklearnoga napada. Iste godine u kojoj su Rusi testirali Liner, zapovjednik Strateških raketnih snaga Ruske Federacije general-pukovnik Karakajev ustvrdio je kako će ruske međukontinentalne balističke rakete uskoro postati "nevidljive".⁴³⁴

432 Ibid.

433 Ibid.

434 Ibid.

Suradnja Irana, Rusije i Kine

Rusija neuočljivo i posve legalno opskrbljuje Iran ključnom vojnom obrambenom opremom dok se ekonomske sankcije Zapada stežu oko te zemlje Perzijskoga zaljeva. Iran nije samo dogradio svoju vlastitu obranu već sada, prema izvorima u izraelskim vlastima, posjeduje i tri ruska napredna uređaja za lansiranje S-400 - protuzračne obrambene sustave najsuvremenije i najsofisticiranije tehnologije.

U listopadu 2012. godine predsjedatelj Javnoga vijeća⁴³⁵ Ministarstva obrane Rusije Igor Korotčenko objasnio je kako obrambena vojna oprema, uključujući protuzračne obrambene sustave, ne ulazi pod UN-ova ograničenja. Rusija je Iranu nedavno prodala izvjesnu količinu vrlo napredne obrambene vojne opreme za 13 milijarda američkih dolara što nije bilo poznato zapadnjačkim medijima. S-400 rabi tri različita tipa raketa dometa do 400 km čija je učinkovitost 96 - 98 % protiv nevidljivih letjelica koje se Izrael sprema nabaviti, a učinkovite su i protiv ICBM-a⁴³⁶ i krstarećih raketa.⁴³⁷

Listopada 2012. godine američki časopis *Navy Times* priznaje: "Iranske visokodometne balističke rakete mogle bi nadjačati američku raketnu obranu u Perzijskome zaljevu kojime prolazi velik dio svjetske nafte. Njegova brza napadačka plovila sposobna su okružiti velik ratni brod i potopiti ga. A njegova flota skrivenih podmornica nosi torpeda brža od ijednoga u američkoj floti."⁴³⁸ Jasno, una-

435 U izvorniku: Public Council (op. prev.)

436 Pokrata za: Intercontinental ballistic missile (op. prev.)

437 Gordon Duff, *Israel Loser of Any Anti-Iran Scenario*, 5. studenoga 2012., Press TV.

438 Ibid.

toč veličini američke vojske i njezina budžeta, ona ni u kojem slučaju nije nepobjediva u ovakvome ratnom scenariju što bi u određenome stupnju moglo voditi odluci Washingtona da odustane od globalne, agresivne strategije raketne obrane.

Odnosi Kine i Irana zadnjih su godina postali strateški tješnji. Kina je postala najveći kupac iranske nafte i njegova najveća ekonomska partnerica. Iran je Kini treći po važnosti izvor uvoza nafte unatoč nedavnim američkim sankcijama prema Iranu. Iranski dužnosnici izravno naglašavaju stratešku narav toga partnerstva. Prema iranskome ministru vanjskih poslova⁴³⁹ Aliju Akbaru Salehiju: "Veze Teherana i Pekinga strateške su i njihovi izgledi dobri." Za Teheran je Kina gospodarska, politička i vojna sila koja će svojim jačanjem, posebice na Bliskom istoku, ako ne i globalno potisnuti američku silu.

Kina je odigrala važnu ulogu pri začetku iranske vojne industrije opsežno pomažući njegove napore u osuvremenjivanju oružanih snaga. Kineski dizajn i tehnologija uočljivi su kod mnogih iranskih raketnih serija, od kratkodomtnih raketa Oghab i Nazeat do dalekodomtnih raketa Shahab 3.13. K tomu, Iran je uz kinesku pomoć razvio vlastite relativno sofisticirane protubrodske krstareće rakete. Njima pripadaju i rakete Nasr koje su navodno gotovo istovjetne kineskima C-704. Prema nekim izvješćima, Kina je Iranu 2010. godine pomogla izgraditi i pogon za proizvodnju tih raketa. I navodno je Kina također opskrbila Iran naprednim protubrodskim minama i brzonapadnim brodicama.

439 Fars News Agency, *Senior Analyst Underlines Iran's Geostrategic Importance to China*, 20. lipnja 2011.

Ukupan iznos tih prijenosa neki analitičari procjenjuju na čak 10 milijarda američkih dolara.⁴⁴⁰

To vrlo jasno pokazuje koliko je za kineske planove vojno-ga proširenja važno preklapanje s ruskim i iranskim planovima. Temelji već postoje. Potreba također. Ta suradnja mogla bi biti snaga koja će spriječiti svjetski nuklearni rat.

440 John W. Garver, *China and Iran: Ancient Partners in a Post-Imperial World*, Seattle: University of Washington Press, 2007., str. 13 - 17;

KINESKI KOPNENI MOST K EUROPI

Strateška uloga gospodarske infrastrukture

Spajanje euroazijskoga kopna i budućega tržišta za kineski izvozni rast koje će parirati opadajućemu sjevernoameričkom i europskom ovisi o stvaranju novih trgovinskih potencijala. Nova tržišta diljem Euroazije i dalje, u Africi i zapadnoj Europi ovise o izgradnji velikih, novih infrastrukturnih poveznica - brzih željezničkih linija, suvremenih autocesta, telekomunikacija, električne i energetske infrastrukture.

Financiranje izgradnje takve infrastrukture, s državnom potporom Kine, Rusije i euroazijskih nacija, uključujući Kazahstan pa čak i Iran, nije pitanje novca. Nikada i nije bilo. Jer, novac je politička tvorba suverenih vlasti koje daju zajmove.

Kina još uvijek ima golemu prednost u usporedbi sa SAD-om i državama EU-a u državnoj sposobnosti izdavanja obveznica za tako dugoročnu infrastrukturu. Budu li Kina, Rusija i ostale zemlje SCO-a ozbiljno surađivale i združeno planirale takvu infrastrukturu te ju utemeljile interno,

a ne unutar glavnih dolarskih i eurotržišta, potaknut će gospodarski preporod za sljedeća tri ili više desetljeća ne samo za kinesku industriju, već i za Rusiju, središnju Aziju i ekonomski ugrožena gospodarstva zemalja Europske unije u zapadnoj Europi.

Kineski strateški kopneni most

Izgledi da besprimjeran euroazijski gospodarski procvat potraje do sljedećega stoljeća i dulje na dohvat je ruke. Prvi koraci u povezivanju ogromnoga gospodarskog prostora načinjeni su relativno nepoznatim željezničkim poveznicama Kine, Rusije i Kazahstana s dijelovima zapadne Europe. Željeznička infrastruktura ključ je izgradnje velikih gospodarskih tržišta diljem Euroazije.

Kina i Turska pregovaraju o izgradnji nove brze željezničke poveznice kroz Tursku. Bude li ona ostvarena, bit će to za zemlju dosad najveći željeznički pothvat, čak i u usporedbi sa željezničkom linijom Berlin - Bagdad prije Prvoga svjetskog rata. Plan pothvata bio je početkom travnja 2012. godine važna točka razgovora između turske i kineske vlade. Predložena željeznička poveznica išla bi od Karsa na najistočnijemu graničnom dijelu s Armenijom kroz unutrašnjost Turske k Istanbulu gdje bi se spojila sa željezničkom tunelom Marmaray koji se gradi, a prolazit će ispod Bospora. Potom bi nastavljala do Edirnea nedaleko granice s Grčkom i Bugarskom k Europskoj zajednici. Procjena je da će koštati oko 35 milijarda američkih dolara. Ostvarenje turske poveznice dovršilo bi kineski pothvat

transeuroazijskoga željezničkog mosta koji bi nosio teret iz Kine k Španjolskoj i Engleskoj.⁴⁴¹

Linija Kars - Edirne smanjila bi vrijeme putovanja kroz Tursku za dvije trećine, dakle sa sadašnjih 36 sati na 12. Po sporazumu između Kine i Turske potpisanu u listopadu 2012. godine Kina je pristala produljiti zajmove od 30 milijarda američkih dolara za planiranu željezničku mrežu. K tomu, gradi se željeznička linija Baku - Tbilisi - Kars (BTK) koja povezuje azerbajdžanski glavni grad Baku s Karsom što izrazito povećava stratešku važnost linije Edirne - Kars. Kini će to dati važnu novu poveznicu u njezinoj željezničkoj infrastrukturi od Euroazije do europskih tržišta i dalje.

Erdoganov posjet Pekingu bio je značajan iz više razloga. Bio je to od 1985. godine prvi posjet turskoga premijera Kini. Erdoganu je bio omogućen sastanak na visokoj razini - s kineskim potpredsjednikom Xi Jinpingom, a također i poseban posjet kineskoj, naftom bogatoj, pokrajini Xinjiang što pokazuje veliku važnost koju Kina pridaje odnosima s Turskom - važnom bliskoistočnom strateškom silom u usponu.

Xinjiang je krajnje osjetljiv dio Kine jer je dom za oko 9 milijuna Ujgura koji s Turcima dijele turkijsko podrijetlo i nominalnu pripadnost turskome ogranku sunita. U srpnju 2009. godine američka je vlada, djelujući putem Nacionalne zaklade za demokraciju - nevladinu udrugu za promjene režima koju i financira - poduprla veliku ujgursku pobunu

441 Sunday's Zaman, *Turkey, China mull \$35 billion joint high-speed railway project*, Istanbul, 14. travnja 2012., pristup na http://www.sundayszaman.com/sunday/newsDetail_getNewsById.action?newsId=277360.

u kojoj je ozlijeđeno i ubijeno puno trgovaca Kineza Han. Washington je za pobunu optuživao Peking što je bio dio strategije pojačavanja pritiska na Kinu. Tijekom ujgurskih pobuna u Xinjangu 2009. godine Erdogan je optužio Peking za genocid i prozvao Kinu zbog kršenja ljudskih prava što je za Tursku osjetljivo pitanje zbog etničkoga problema s Kurdima. No potom su gospodarski prioriteti obiju strana promijenili političku računicu.

Stvaranje najvećega svjetskog tržišta

Suprotno dogmi Milтона Friedmana i njegovih sljednika, tržišta nikada nisu "slobodna". Njima uvijek upravlja čovjek. Ključni element za stvaranje novih tržišta u ogromnu euroazijskom prostoru jest izgradnja infrastrukture i željezničkih poveznica.

Sa svršetkom hladnoga rata 1990. godine golemi nerazvijeni kopneni dio Euroazije ponovno se otvorio. Taj prostor obuhvaća nekih četrdeset posto ukupne svjetske kopnene mase, a njegova je glavnina nedirnuto poljoprivredno zemljište; na njemu živi tri četvrtine ukupne svjetske populacije - bogatstvo neprocjenjive vrijednosti. Čini ga nekih 88 zemalja svijeta i tri četvrtine svijetu poznatih energetske resursa te svi poznati minerali potrebni za industrijalizaciju. Sjeverna Amerika kao gospodarski potencijal, unatoč svojem bogatstvu, blijeda je usporedba s Euroazijom.

Tursko-kineski pregovori o željeznici samo su dio opsežne kineske strategije za tkanje mreže unutarnjih željezničkih veza diljem euroazijskoga kontinenta. Cilj je stvoriti doslovce najveći svjetski gospodarski prostor i potom snažno novo tržište ne samo za Kinu već i za ostale euroazijske

zemlje, Bliski istok i zapadnu Europu. Izravne željezničke linije brže su i jeftinije kako od brodova, tako i od kamiona, a znatno jeftinije od zrakoplova. Za kineske i druge euroazijske proizvode željezničke poveznice stvorit će snažnu, novu gospodarsku, trgovinsku aktivnost duž željezničkih linija.

Dva su čimbenika - po prvi put od Drugoga svjetskog rata - ove izgleda učinila ostvarivima. Raspad Sovjetskoga Saveza otvorio je kopneni prostor Euroazije na posve novi način kao i otvaranje Kine prema Rusiji i drugima euroazijskim susjedima, čime su prevladana desetljeća nepovjerenja. Tomu ususret išlo je i širenje Europske zajednice na istok, k zemljama bivšega Varšavskog pakta.

Potreba za bržim željezničkim transportom kroz ogroman euroazijski prostor jasna je. Kontejnerska aktivnost kineskih luka kao i aktivnost u njezinim europskim i sjevernoameričkim odredištima doseže točku zasićenja jer se opseg kontejnerskoga prometa penje na dvoznamenkaste stope. Singapur je nedavno pretekao Rotterdam - najveću svjetsku teretnu luku. Stopa porasta prometa kontejnerskih luka u Kini 2006. godine, prije nastupa svjetske financijske krize, bila je na godišnjoj razini oko 25 %. Godine 2007. kineske luke nosile su nekih 28 % lučkoga kontejnerskog prometa svijeta. No postoji i drugi aspekt kineske i donekle ruske strategije kopnenoga mosta. Premještanje trgovačkoga prometa na kopno sigurnije je s razloga povećanja vojne napetosti između nacija Šangajske organizacije za suradnju, posebice Kine i Rusije s jedne strane i NATO-a s druge. Pomorske transportne linije prolaze kroz vrlo osjetljive tjesnace, to jest uska grla poput Malajskoga prolaza kod Malezije.

Turska željeznička linija Kars - Edirne upotpunit će cjelovitost mreže željezničkih koridora preko euroazijskoga kopna koje je potaknula Kina. Prateći primjer kako je željeznička infrastruktura krajem 19. stoljeća preoblikovala gospodarski prostor Europe i poslije Amerike, kineska je vlada, koja danas slovi za najučinkovitiju graditeljicu željeznica, bez puno buke u nekoliko godina proširila svoje željezničke poveznice sa središnjom Azijom i dalje. Radila je dio po dio, stoga je na Zapadu, isključimo li brodarstvo, golemost tog projekta željezničke infrastrukture prošla gotovo nezamijećeno.

Kina gradi drugi euroazijski kopneni most

Do 2011. godine Kina je dovršila drugi euroazijski kopneni most koji ide od kineske luke Lianyungang na Istočnome kineskom moru preko kazahstanskoga grada Druzhbe te središnje i zapadne Azije do Europe, to jest kroz razna europska odredišta završavajući u nizozemskoj luci Rotterdam na atlantskoj obali.

Drugi euroazijski kopneni most nova je željeznica što spaja Pacifik i Atlantik koju je do Druzhbe u Kazahstanu izgradila Kina. Taj najnoviji euroazijski kopneni most proteže se kineskim zapadom preko šest pokrajina - Jiangsu, Anhui, Henan, Shaanxi, Gansu te autonomnom regijom Xinjiang; one pak redom graniče sa sljedećim pokrajinama: Shandong, Shanxi, Hubei, Sečuan, Qinghai, autonomnom regijom Ningxia Hui te Unutarnjom Mongolijom. To je površina od oko 360 000 četvornih kilometara ili nekih 37 % ukupne kopnene površine Kine. U tim područjima živi oko 400 milijuna ljudi što je 30 % ukupne populacije države. Izvan Kine kopneni most spaja više od

40 zemalja i regija Azije i Europe, a napose je važan za zemlje središnje i zapadne Azije koje nemaju izlaz na more.

Godine 2011. kineski potpredsjednik Wang Qishan najavio je da će plan izgradnje nove, brze željezničke poveznice u Kazahstanu između gradova Astane i Almatyja biti gotov 2015. Linija Astana - Almaty, ukupne duljine 1050 km, zahvaljujući kineskoj razvijenoj tehnologiji željezničke gradnje omogućit će vlakovima prometovanje brzinom od 350 km/h.

Sada DB Schenker Rail Automotive prevozi autodijelove za BMW iz Leipziga u Shenyang na sjeveroistoku Kine. Vlakovi natovareni dijelovima i komponentama polaze s DB Schenkerova pretovarnog terminala u Leipzigu i za tri tjedna, prešavši 11 000 km, prispijevaju u BMW-ov pogon u Shenyangu u pokrajini Liaoning gdje se sklapaju BMW-ova vozila. Od kraja studenoga 2011. godine vlakovi za Shenyang polaze iz Leipziga jednom dnevno. "S tranzitnim vremenom od 23 dana, izravni su vlakovi dvostruko brži od pomorskoga prometa i cestovnoga transporta do kineske unutrašnjosti", ustvrdio je dr. Karl-Friedrich Rausch, iz Logističkog i upravnog odbora DB Mobility Logistics' Transportationa. Ruta doseže Kinu preko Poljske, Bjelorusije i Rusije. Kontejneri se dva puta prenose kranovima na različite kolosijeke - prvo na ruski široki kolosijek na granici Poljske i Bjelorusije, potom na standardni kolosijek na rusko-kineskoj granici u Manzhouliju.⁴⁴²

442 F. William Engdahl, *Eurasian Economic Boom and Geopolitics: China's Land Bridge to Europe: The China-Turkey High Speed Railway*, Global Research, 27. travnja 2012., pristup na <http://www.globalresearch.ca/eurasian-economic-boom-and-geopolitics-china-s-land-bridgeto-europe-the-china-turkey-high-speed-railway/30575>.

U svibnju 2011. godine uspostavljena je dnevna, izravna željeznička teretna usluga između antverpenske luke, druge europske luke po veličini, i Chongqinga, industrijskoga središta na jugozapadu Kine. To je brzi željeznički teretni transport između Euroazije i Europe. U usporedbi s 36-dnevnim pomorskim transportom iz istočnokineskih luka za zapadnu Europu, za željezničku teretnu vezu Antwerpen - Chongqing potrebno je vrijeme 20 - 25 dana, a cilj je skratiti ga na 15 - 20. Teret u smjeru zapada uglavnom je automobilska i tehnička roba, dok su pošiljke u smjeru istoka uglavnom kemikalije. Taj je projekt bio glavni prioritet luke Antwerpen i belgijske vlade u suradnji s Kinom i drugim partnerima. Opisanu željezničku uslugu vodi švicarski intermodalni logistički pružatelj Hupac, njihov ruski partner Ruskaja Trojka te Euroasia Good Transport za udaljenosti veće od 10 000 km. Put počinje u luci Antwerpen i ide preko Njemačke, Poljske, Ukrajine, Rusije i Mongolije do Chongqinga u Kini.⁴⁴³

Drugi euroazijski kopneni most dugačak je 10 900 km, od kojih je oko 4100 km u Kini. Unutar Kine linija ide usporedno s jednom od drevnih ruta Puta svile. Željeznička linija nastavlja kroz Kinu k Druzhbi gdje se spaja na kazahstanske željezničke linije širokoga kolosijeka. Kazahstan je najveća kopnena država svijeta. Otkada su se kineska željeznica i autoceste proširile k zapadu, trgovina između Kazahstana i Kine cvjeta. Od siječnja do listopada 2008. godine razmjena robe između dviju nacija koja prolazi kroz luku Khorgos dosegla je 880 000 tona - porast

443 Aubrey Chang, *Antwerp-Chongqing Direct Rail Freight Link Launched*, 12. svibnja 2011., pristup na <http://www.industryleadersmagazine.com/antwerp-chongqing-direct-rail-freight-linklaunched/>.

veći od 250 % u usporedbi s istim razdobljem godinu prije. Od 2008. godine tek oko 1 % robe otpravljene iz Azije za Europu bio je dostavljen kopnom, dakle prostor za širenje znatan je.⁴⁴⁴ Od Kazahstana linije idu preko Rusije i Bjelorusije prema Poljskoj k tržištima Europske zajednice.

Druga linija ide do Tashkenta u Uzbekistanu, najvećega grada središnje Azije od 2 milijuna stanovnika. Treća ide na zapad k turkmenistanskome glavnom gradu Asgabatu i potom k iranskoj granici. S izvjesnim dodatnim ulaganjem, te linije, sada vezane s ogromnim prostranstvima i tržištima Kine, mogle bi otvoriti nove gospodarske mogućnosti u vrlo zanemarenim regijama središnje Azije. Šangajska organizacija za suradnju (SCO) mogla bi pak osigurati prikladna prometna, sredstva za usklađivanje širokokolosiječne euroazijske željezničke infrastrukture kako bi se proširile početne željezničke poveznice. Članice SCO-a utemeljena 2001. godine ubrajaju Kinu, Kazahstan, Rusiju, Kirgistan, Tadžikistan, Uzbekistan te Iran, Indiju, Mongoliju i Pakistan kao zemlje promatračice.

Ruski kopneni most

Rusija ima dobar položaj pa može imati puno pogodnosti od takve strategije SCO-a. Prvi euroazijski kopneni most ide kroz Rusiju duž Transsibirske željeznice, prvim dijelom dovršene 1916. godine zbog potrebe ujedinjenja Ruskoga Carstva. Transsibirska željeznica još uvijek je najdulja željeznička linija svijeta sa svojih 9297 km i u počast je zamišli Rusa Sergeja Wittea iz 1890-ih. Kada se Transsibirska

željeznica produlji željezničkim prugama kroz Evropu do Rotterdama, dobije se tzv. zvanj Koridor sjever-istok-zapad dugačak nekih 13 000 kilometara. Polazi od ruske dalekoistočne luke Vladivostok i poveznica je s Europom, a krajnja joj je točka u roterdamskoj luci. Danas je manje zanimljiv glede teretnoga transporta od Pacifika do Atlantika zbog problema održavanja i maksimalne brzine vlakova od 55 km/h.

Međutim, ima izvjesnih pokušaja u smjeru bolje uporabe transsibirskoga kopnenog mosta. U siječnju 2008. godine njemačka željeznica Deutsche Bahn uspješno je testirala "dugometražnu" međugradsku euroazijsku teretnu službu "Beijing - Hamburg Container Express". Dopršila je 10 000 km dugačko putovanje za 15 dana povezavši glavni grad Kine sa spomenutim njemačkim lučkim gradom preko Mongolije, Ruske Federacije, Bjelorusije i Poljske. Brodom do tih tržišta putovanje traje dvostruko duže, to jest oko 30 dana. Ta ruta, koja je s komercijalnom uslugom počela 2010. godine, uključuje dio postojeće Transsibirske željeznice, željezničke poveznice širega kolosijeka od ijedne kineske ili europske, a to podrazumijeva istovar i pretovar u druge vlakove na granici Kine i Mongolije te na granici Bjelorusije s Poljskom.

Osuvmeni li se i dogradi transsibirski željeznički prolaz kroz ruski euroazijski prostor kako bi mogao posluživati brzi teretni promet, bit će to nova, znatna ekonomska/logistička dimenzija gospodarskome razvoju ruskih unutarnjih regija. Transsibirska željeznica dvotračna je i elektrificirana. Potrebno je samo neznatno dotjerati neke dijelove zbog bolje integracije elemenata pa će postati privlačnijom mogućnošću za euroazijski teret namijenjen Zapadu.

Postoje ozbiljne naznake da će Putin obratiti više pozornosti Euroaziji. Osvremenjivanje prvoga euroazijskog kopnenog mosta bio bi logičan poticatelj razvoja jer bi stvorio nova tržišta i nove gospodarske aktivnosti. Tržišta obveznica Sjedinjenih Država i Europe opterećena su toksičnim financijskim otpadom i strahom od državnoga bankrota, no ruske državne obveznice izdane za osuvremenjivanje ili čak novu, usporednu brzu liniju kopnenoga mosta, koje bi se oslonile na izvjesnost rastućega teretnog prometa kroz Euroaziju ne bi imale poteškoća pronaći žustre ulagače.

Rusija s Kinom i njezinim željezničkim graditeljima trenutačno razmatra ponude za izgradnju novoga, brzog ruskog kolosijeka vrijednoga 20 milijarda američkih dolara što bi trebao biti dovršen do 2018., godine održavanja Svjetskoga nogometnog prvenstva u Rusiji.

Kinesko iskustvo izgradnje brze željeznice duge oko 12 000 km u rekordnom vremenu adut je kineske ponude. Zanimljivo, Rusija dio troška - oko 10 milijarda američkih dolara - planira skupiti izdavanjem novih željezničkih obveznica.

Treći euroazijski kopneni most?

Godine 2009. na petomu regionalnom forumu za suradnju i razvoj Pan-Pearl River Delta (PPRD), događaju pod pokroviteljstvom vlade, pokrajinska vlast Yunnana objavila je svoju namjeru bržeg stvaranja potrebne infrastrukture izgradnjom trećega euroazijskog kopnenog mosta koji će kopnom preko Turske povezati južnu Kinu s Rotterdamom. O tomu su Erdogan i kineski premijer Wen

Jiabao raspravljali u Pekingu u mjesecu travnju. Mreža kopnenih puteva unutar kopnenoga mosta kroz pokrajinu Yunnan bit će dovršena do 2015. godine, izjavio je namjesnik Yunnana Qin Guangrong. Započinje u obalnim lukama Guangdonga, a najvažnija joj je luka Shenzhen. Put će ići preko Kunminga kroz Mjanmar, Bangladeš, Indiju, Pakistan i Iran, a u Europu će ući iz Turske.

Ruta će presjeći nekih 6000 km morskoga puta između delte Biserne rijeke i Rotterdama i omogućiti proizvodima iz kineskih istočnih industrijskih središta da dopru do Azije, Afrike i Europe. Prijedlog je izgradnja niza željeznica i suvremenih autocesta koje nedostaju ukupne duljine od oko 1000 km, što nije tako nedostižno. U susjednome Mjanmaru nedostaje samo 300 km željezničkih linija i autocesta kako bi se povezale željeznice u Yunnanu s mrežom puteva u Mjanmaru i južnoj Aziji. To će Kini pomoći utrti put izgradnje kopnenoga kanala k Indijskome oceanu.

Treći euroazijski kopneni most prolazit će kroz 20 zemalja Azije i Europe i bit će ukupne duljine oko 15 000 km što je 3000 do 6000 km kraće od morske rute koji ulazi u Indijski ocean s jugoistočne obale kraj Malezije. Ukupni godišnji trgovinski opseg regija kroz koje ruta prolazi 2009. godine bio je gotovo 300 milijarda američkih dolara. U konačnici se planira krakom pruge koji će također početi u Turskoj pa ići preko Sirije i Palestine te završiti u Egiptu olakšati transport iz Kine u Afriku. Očito je kako Pentagonov AFRICOM i nemiri Arapskoga proljeća dirigirani iz Amerike izravno utječu na to širenje iako se u ovome trenutku još ne može vidjeti na koliko dugo.

Geopolitička dimenzija

Nisu baš svi veliki međunarodni igrači oduševljeni množenjem poveznica euroazijskih gospodarstava sa zapadnom Europom i Afrikom. U dosad već spominjanoj knjizi iz 1997. godine *The Grand Chessboard: American Primacy and its Geostrategic Imperatives*, bivši predsjednički savjetnik Zbigniew Brzezinski bilježi:

"Ukratko, za Sjedinjene Države, euroazijska geostrategija podrazumijeva svrhovito upravljanje geostrateški dinamičnim državama... Pretočeno u terminologiju koja je odjek puno grubljih vremena za drevnih imperija, tri su glavne nužnosti imperijalne geostrategije: sprečavanje dosluha i održavanje vazalske ovisnosti, držanje podjarmljene mekima i sprečavanje barbara u združivanju."⁴⁴⁵

"Barbari" na koje Brzezinski misli jesu Kina i Rusija te sve zemlje njihova okružja. Brzezinskijev pojam "imperijalne geostrategije" odnosi se na američku vanjsku politiku.

"Vazale" u knjizi identificira kao zemlje poput Njemačke, Japana i drugih "saveznica" SAD-a iz NATO-a. Ta geopolitička misao Brzezinskog vanjska je politika SAD-a sve do danas.

Izgledi da neusporedivi euroazijski gospodarski procvat potraje do sljedećega stoljeća i dulje na dohvat su ruke.

Prve tetive povezivanja nepregledna gospodarskoga prostora postavljene su i grade se tim željezničkim prugama. Sve više ljudi u Europi, Africi, na Bliskom istoku i u Euroaziji,

445 Zbigniew Brzezinski, *The Grand Chessboard*, 1997., Basic Books, str. 40. Vidjeti F. William Engdahl, *A Century of War: Anglo-American Oil Politics and the New World Order*, Wiesbaden, 2011, edition.engdahl, for details of the role of the German Baghdad rail link in World War I.

uključujući tu Kinu i Rusiju, počinje spoznavati kako se njihova razumljiva sklonost prema stvaranju ovih tržišta suočava sa samo jednom velikom zaprekom: NATO-om i Pentagonovom opsjednutošću dominacijom punoga spektra. U razdoblju neposredno prije Prvoga svjetskog rata berlinska odluka o izgradnji željezničke poveznice k Osmanskom Carstvu - od Berlina do Bagdada - bila je katalizator britanskim stratezima da potaknu događaje koji su gurnuli Europu u najdestruktivniji rat u dotadašnjoj povijesti. Zahvaljujući euroazijskom razvoju ovoga puta imamo mogućnost izbjeći sličnu sudbu. Ekonomski sve problematičnija europska gospodarstva sve više - radi li se o njihovoj gospodarskoj budućnosti - pogledavaju k istoku, a sve manje preko Atlantika, k zapadu.

AHILEJEVA PETA ZAPADA

Kineska unutarnja Ahilejeva peta

Prije ikakve ozbiljne raspre o Ahilejevoj peti Zapada važno je konstruktivno objasniti kako zapadnjački stratezi vide kinesku domaću Ahilejevu petu. Prvo i najvažnije, Zapad svojim golemim propagandnim aparatom i nevladinim udrugama za zaštitu ljudskih prava pokušava iskoristiti rastući osjećaj otuđenja između starijih članova vladajuće Komunističke stranke Kine i puka kojemu bi trebala služiti.

Pojava akumulacije velikoga bogatstva u Kini u kratkome razdoblju, unutar samo tri desetljeća, razumije se, navedeno je više od jednoga starijeg stranačkog, općinskog ili mjesnog dužnosnika na zgrtanje velika bogatstva. Kako je londonski časopis *Economist* nedavno zabilježio - ima više milijunaša u kineskome Politbirou nego u američkom Senatu ili Kongresu. Velik dio toga nedvojbeno je posljedica brzoga pretvaranja Kine u globalnu gospodarsku silu.

Sve dok stranka dopušta takvo gomilanje bogatstva, prijeti vlastitome kredibilitetu legitimne vladajuće političke

sile. Tu je činjenicu na 18. stranačkom kongresu otvoreno ustvrdio tadašnji predsjednik Hu. Raspad CPC-ova autoriteta i legitimnosti značio bi katastrofu za Kinu i za svijet. Točnije, ohrabrenje raspada njegove legitimnosti cilj je vodećih zapadnjačkih obavještajnih krugova koji rabe svoje politizirane nevladine udruge za ljudska prava kako bi obodрили neslogu i rascijep.

Postoji nekoliko načina kojima bi stranačko vodstvo moglo odgovoriti na taj sve veći pritisak. Jedan bi bio zaniijekati postojanje ikakva problema oko legitimnosti stranke ili postojanje dužnosnika koji su zlorabili svoje položaje javnoga povjerenja kako bi neopravdano obogatili sebe i svoje obitelji. No to bi danas bio opasan smjer. Drugi bi način bio izdvojiti jedan ili nekoliko slučajeva te ih označiti iznimkama i ozbiljno kazniti, poput nedavnog izbacivanja Bo Xilaija.

Neugodnije, no nedvojbeno učinkovitije bilo bi uvesti financijsku transparentnost za stranačke dužnosnike i njihove obitelji te poduzeti uvjerljive mjere protiv zlorabe položaja u stranci i nepravedna bogaćenja. Čvrst moralni kodeks novih stranačkih čelnika jedini je ispravan način. I moguć je. Upravljanje dominantnim političkim tijelom, prostorom i ljudstvom ogromne zemlje među najvećim je odgovornostima u današnjemu svijetu i zahtijeva krajnje poštene muškarce i žene kojima je skrb za vlastito pučanstvo ključni prioritet. Kina ima takve izuzetne ljude, to osobno znam.

Kako se stranka i kinesko pučanstvo nose s razvidnim zlorabama moći, isključivo je njihova stvar. Naglasimo samo da zapadnjačke obavještajne službe i njihove nevladine udruge za ljudska prava do najvišega stupnja iskorištavaju skandale

i zlorabe moći kako bi obodile sve veću uzrujanost oko središnje vlade u Pekingu. Zanimanje toga problema moglo bi zaprijetiti budućnosti ne samo Komunističke stranke Kine već i suverenitetu kineske nacije.

Peking bi također trebao ozbiljno razmotriti Putinovo iskustvo u Rusiji kao i iranske vlade nakon Zelene revolucije 2009. godine koju je potaknuo SAD ne bi li uspio NATO-ovim obavještajnim službama otežati okorištavanje stvarnom ili izmišljenom korupcijom i nesuglasjima. To bi za Kinu značilo zabranu svih nevladinih udruga koje financira Zapad, kao i cjelokupnu pomoć vlada SAD-a i EU-a skupa s USAID-om, HRW-om⁴⁴⁶, NED-om te programima unutar Kine koji igraju bilo kakvu subverzivnu ulogu - poput tibetskih ili ujgurskih programa za "očuvanje kulture" koje financira Zapad.

I Moskva i Teheran već su zabranili takva inozemna upletanja. Nevladine udruge za takozvanu "zaštitu ljudskih prava" u zadnja su dva desetljeća pa i dulje NATO-ovo iznimno jako strateško oružje za destabilizaciju protivničkih režima. U Egiptu su vladajući vojni krugovi reagirali prekasno na takvo što i stoga izgubili moć nad opasnim Muslimanskim bratstvom oko predsjednika Mohameda Morsija.⁴⁴⁷

U razdoblju otvaranja k Zapadu koje je započelo 1979. godine, Kina je u mnogo slučajeva nepromišljeno dopustila zapadnim obavještajnim službama zlorabu njezine otvorenosti. To sada postaje preopasno. Kina je u neobjavljenom

446 Pokrati za Human Rights Watch (op. prev.)

447 Svrgnut 3. srpnja 2013. (op. prev.)

ratu sa zapadnim globalističkim protivnikom i mora poduzeti mjere prikladne takvoj zbilji. Ipak, uz pooštrenje mjera protiv upletanja Zapada, vlada ima veliku odgovornost informirati pučanstvo, posebice mladež o razlozima takvih mjera te opasnostima američkih i europskih nevladinih udruga za stabilnost Kine.

Financijska Ahilejeva peta Zapada

Ključna slabost Zapada - najčešće predstavljenoga jednom jedinom supersilom, Sjedinjenim Američkim Državama - jest što su njegov narod i njegovi politički, duhovni i poslovni čelnici izgubili moralnu busolu. Isprva to možda zvuči glupo, no na sličan su način i iskvareni imperiji od Kaligulina Rima do Hitlerove Njemačke bili okrutni strojevi razaranja drugih nacija.

Moralna erozija tijekom zadnjih triju desetljeća, to jest od ranih osamdesetih prošloga stoljeća, od "Reaganove revolucije" - uvođenja zakonski nekontrolirana kapitalističkog "slobodnog tržišta" i uklanjanja razborite državne kontrole bankarstva - posijala je sjeme najveće financijske i bankovne krize u svjetskoj povijesti. Banke SAD-a i EU-a, unatoč javnom uvjeravanju u suprotno, u dubljoj su krizi nego 2007. godine kada je prasnula kriza nekretnina u SAD-u. Korisno je podulje citirati jednoga opozicijskog američkog ekonomista o ozbiljnosti spomenute financijske i bankovne krize kojoj se i u 2013., nakon šest godina, još ne vidi kraja:

"Banke su imale gubitke u opsegu od 200 milijarda američkih dolara (vjerojatno i veće). Približno 1 bilijun dolara imovine vratio se na bankovne bilance... Dodatna nepoznata

količina imovine vratit će se na bankovne bilance kada se financijski fondovi visokog rizika postupno razduže.

Banke zahtijevaju financiranje i kapital za pokrivanje dugova i povrat imovine (IAG⁴⁴⁸ - prisilan rast aktive). Visoke međubankovne stope i usporavanje u bankovnom uzajmljivanju djelomice odražavaju štedljivo upravljanje banaka vlastitim gotovinskim resursima kako bi poravnale prisilan rast aktive. Banke su novac priskrbljivale s pomoću 'korisnih' središnjih banaka i na tržištu. Ključne financijske institucije davale su znatne količine jednoročnih zajmova po vrlo visokim kamatnim maržama...

K tomu, banke će trebati znatan novi kapital za pokrivanje gubitaka te jamstveni kapital nužan kod vraćanja imovine kako slijedi:

Gubitci: 200 do 400 milijarda US\$.

Dodatni kapital 100 do 300 milijarda US\$ [sračunat s 10 % (bazelski je minimum 8 %, ali vrlo malen broj banaka radi na toj razini povrata imovine)].

Za banke koje rade po Baselu II, vjerojatnost neuspjeha povrata kredita povećat će se i stoga rezultirati povećanjem jamstvenoga kapitala... Potreban je kapital oko 15 - 20% od sveukupnoga bankovnog kapitala...

Nije jasno kako će se udovoljiti takvim potrebama za kapitalom. Novi početni kapital priskrbljivali su državni investicijski fondovi⁴⁴⁹ (SWF) i kineske banke. S obzirom na to da većina ulagača ima znatne gubitke unutar svojih

448 Pokrata za Involuntary Asset Growth (op. prev.)

449 U izvorniku: Sovereign Wealth Funds (op. prev.)

ulaganja, dostupnost ovog izvora kapitala u neposrednoj budućnosti malo je vjerojatna. Banke su pribjegle emisiji vrijednosnica 'hibridnoga' kapitala poput trajnih povlaštenih dionica... Agencije za procjenu izrazile su zabrinutost zbog povišenja razine hibridnih vrijednosnih papira u ustroju kapitala mnogih banki.

Drugi izvori kapitala ubrajaju prodaju imovine. No, trenutno stanje imovinskih tržišta ovakvo što čini problematičnim jer će prodaja imovine pojačati pritisak na raspoloživu likvidnost i cijene."⁴⁵⁰

Ekonomist Satyajit Das, stručnjak za derivativni rizik, nadalje ističe da su velike banke SAD-a i EU-a nekako uspjele proći trenutačnu krizu u svojim bilancama, no sljedeća će faza uključiti opsežnu deflaciju stvarne (proizvodne) ekonomije:

"Prije spomenuti novi kapital teško će oporaviti bankovne bilance. Porast u zajmovima i imovini zahtijevat će dodatni kapital. Sposobnost bankovnog sustava da osigura kredit znatno je oslabljena, a takva će biti i u doglednoj budućnosti. Kreditiranje je u okviru globalnoga financijskog sustava nedvojbeno manjega opsega. Ne budu li se banke mogle rekapitalizirati, stezanje u kreditiranju bit će oštrije.

Zadnjih godina izvanbilančne zadužnice - ABS CP⁴⁵¹ vrijednosnice, SIV-i⁴⁵², CDO-i⁴⁵³ te visokorizični fondovi (sve

450 Satyajit Das, *Satyajit Das on Nuclear De-Leveraging*, 13. svibnja 2008., pristup na <http://www.nakedcapitalism.com/2008/05/satyajit-das-on-nuclear-de-leveraging.html#12sByQawGXIVSGCI.99>.

451 Pokrata za Asset-backed Commercial Paper (op. prev.)

452 Pokrata za Structured Investment Vehicle (op. prev.)

453 Pokrata za Collateralized Debt Obligation (op. prev.)

skupa poznato pod nazivom 'sustav tamnoga bankarenja') — omogućili su dodatno zaduživanje. Te su se zadužnice opsežno oslanjale na financiranje, to jest potporu banaka. Povlačenje potpore banaka podrazumijevat će brzo razduživanje dotičnih zadužnica.

ABS CP vrijednosni papiri, SIV-i i CDO-i postupno se razlažu pa se aktiva vraća na bankovne bilance. Visokorizični fondovi primorani su smanjiti dugovanja za 30 - 50 %. Primarni burzovni mešetari i banke znatno su stegnuli kreditiranje povećavši razinu pokrića potrebnoga čak i kod imovine visoke kakvoće. Svako jednostruko smanjenje zaduženja unutar duga visokorizičnog fonda predstavlja više od 2 bilijuna američkih dolara imovine. To ubrzava postupak otplate dugovanja.

Sljedeća faza otplate dugovanja usredotočit će se na stvarnu ekonomiju...

Korporacije visoke kakvoće s dospijevajućim dugom suočavaju se s višim troškovima zajmova. Za tvrtke s manje nego sjajnim poslovnim izgledima i kreditnom kakvoćom refinanciranje bi se moglo pokazati problematičnim...

Stupnjevita emisija neinvesticijskih obveznica tijekom zadnjih nekoliko godina bila je usredotočena na slabije kreditne klase i osjetljiva je na pogoršanje ekonomskih uvjeta. Agencija za procjenu Standard & Poor procjenjuje da je čak dvije trećine tvrtki s emisijom nefinancijskih vrijednosnica trenutačno loše ocijenjeno za razliku od 50 % prije 10 godina i 40 % prije 20 godina. Zadnjih godina oko polovice cjelokupne emisije vrijednosnica visoke dobitne stope ocijenjeno je sa B ili niže. Ti će se zajmoprimci suočiti sa izazovom refinanciranja.

Privatne će se bilance također morati razduživati. Potrošači u SAD-u te manjim opsegom u Ujedinjenom Kraljevstvu, Irskoj, Australiji i Novome Zelandu rabili su zajmove (zbog inflatornih vrijednosti nekretnina) za poravnavanje uslijed smanjenja osobnih primanja. Sniženje cijena nekretnina i smanjena dostupnost 'lakoga' kredita nužno će prouzročiti razduživanje).

Inflacija je također čimbenik u razduživanju privatnih bilanci. Povećanje osnovnih životnih troškova smanjuje gotovinski protok potreban za potporu duga...

Gospodarsko usporenje pogoršat će razduživanje, to jest otplatu duga... U američkome gospodarstvu kućanstvo te stambeno i financijsko područje čine preko polovice cjelokupne ekonomske aktivnosti. Usporenje (možda čak dugoročnije) vjerojatno će biti teško izbjeći. Američka potražnja znatan je pobuđivač globalne aktivnosti. Nedavno smanjenje globalnoga porasta proriče odraz ove zabrinutosti...

Postojala je sustavna 'financijalizacija' korporativnih bilanci. Promjene na financijskim tržištima imat će znatne posljedice na mnoge tvrtke koje se sada radije oslanjaju na 'financijsko inženjerstvo', a ne na 'stvarno inženjerstvo'. Problemi GE-a možda neće biti usamljeni.

Za privatne zajmoprimce smanjena osobna primanja i nezaposlenost oštro će ubrzati imperativ razduživanja. Nesigurnost glede budućnosti i promjenjivost tržišta također će ubrzati razduživanje kako tvrtke i potrošači budu smanjivali dug i agresivno štedjeli.

Razduživanje u stvarnoj ekonomiji moglo bi prouzročiti povećanje neuspjeha. Tvrtke i osobe s neodrživim zajmovima propast će što će financijskim institucijama prouzročiti

još veće gubitke jer će pokrenuti negativnu povratnu petlju s obje strane: u cijenama imovine i razini skupnih usklađivanja razduživanja.

Djelovanja središnjih banaka i vlada usmjerena su na održavanje likvidnosti i (sve veću) izravnu potporu financijskoga područja. U SAD-u i Španjolskoj izravni fiskalni poticaj već je nazočan.

Ti su pothvati projektirani s ciljem sprečavanja katastrofalnog sloma financijskog područja. Također su projektirani kako bi se pomoglo održati normalne kreditne mogućnosti za osobe i poslove koji su ih vrijedni. Ti pothvati projektirani su ne bi li se pomoglo stvarnoj ekonomiji da ne opadne do točke na kojoj bi se razduživanje još ubrzalo. U najboljem slučaju, time će se smiriti neizbježno razduživanje i usklađivanje cijena financijske imovine."⁴⁵⁴

Gornji navod bio je opis stanja najvećih zapadnjačkih banaka početkom 2009. godine. Nije se promijenilo puno toga osim što se Središnja banka SAD-a upustila u besprimjerno *kvantitativni easing* i otkupljivanje iznimno loših zajmova srozavajući dolar kao svjetsku bankovnu valutu tiskanjem poput onoga u Vajmarskoj Republici 1923. godine. Samo to što glavne banke zbog vlastitih imovinskih problema nisu sposobne davati kredite dosad je prikrilo hiperinflaciju američkoga dolara.

Poučan je već samo kratak uvid u ekonomske razloge pada Rimskoga Carstva prije nekih 16 stoljeća. Korijeni slabljenja i potom konačne propasti Rimskoga Carstva, u svoje vrijeme jedine svjetske supersile, leže u političkoj odluci

vladajuće aristokracije, točnije oligarhije bogatih da prošire granice carstva osvajanjem i pljačkanjem stranih zemalja kako bi, ne svojoj državi već sebi priskrbili bogatstvo i moć. Ekonomski model Rimskoga Carstva temeljio se na pljačkanju osvojenih teritorija. Kako se carstvo širilo, zbog održavanja kontrole na udaljenim su teritorijima postavljane vojne posade, a ljudstvo tih posada uglavnom se svodilo na strane plaćenike.

Tijekom vojne ekspanzije rimsko je seljaštvo, srce imperija, osiromašilo. Bilo je primorano napuštati svoje posjede i odlaziti u osvajačke pohode. Stoga je jug Italije opustio. A oni koji su imali novac mogli su kupiti zemlju - što je bilo najsigurnije ulaganje - pa su nastajali veleposjedi.

Rim je uništila dekadencija

To je pak vodilo koncentraciji ogromnih zemljoposjeda u malo ruku, a tu su zemlju obrađivali robovi oteti u osvajačkim ratovima. Sitni su poljoprivrednici propali te bili primorani doseliti u Rim i živjeti kao nadničari. Nisu imali prava glasovanja, a ni ostala građanska prava. Bogati su ih držali tek "ruljom" koju se može kupiti, manipulirati njom i usmjeriti ju na neprijatelja; bili su "plebejci", masa, svjetina. Rimska "demokracija" svela se na sveopće manipuliranje u isključivoj službi imperija.⁴⁵⁵

Vlast imperijalnog Rima nije imala prikladan budžetni sustav i rasipala je resurse na održavanje imperija, dok se pri tomu nije proizvodila gotovo nikakva vrijednost. Kada ratni plijen iz osvojenih teritorija više nije mogao pokriti

455 Mateusz Romanowski, *Ancient Rome: Downfall of the Empire*, pristup na <http://www.ancientrome.biz/downfall.html>.

troškove, pribjeglo se povišenju poreza što je teret glemoga vojnog ustroja svalilo na pučanstvo. Viši porezi primorali su još veći broj malih poljoprivrednika da odu sa zemlje. Ne bi li odvratili pozornost pučanstva od sve lošijih uvjeta, rimski vladajući oligarsi besplatno su dijelili žito siromašnima i zabavljali ih cirkusima, utrkaма bojnih kola, bacanjem kršćana lavovima i sličnim, što je bila ozloglašena strategija "kruha i igara" ne bi li se nezadovoljnici zadržali pod kontrolom.

Političke funkcije sve više su prodavane bogatima, a mase su pak svoje glasove "prodavale" raznim političarima za protuusluge što je bila čista travestija demokracije. Stalni, udaljeni ratovi postajali su sve omraženijima pa je sljedeća ključna promjena koja je egzistencijalno ranila Rimsko Carstvo bila promjena vojske od unovačenih seljaka u vojsku profesionalnih plaćenika. Vrlo slično tomu dogodilo se nakon Vijetnamskoga rata u Americi kada je predsjednik Nixon ukinuo novačenje i smijenio ga vojskom "dragovoljaca".

Kako su uvjeti za rimske vojnike u udaljenim vojnama postajali sve teži, potreba za plaćenicima koji će popuniti legije bila je sve veća.

Stoga su skinuta ograničenja na vojnu službu građanstva pa se rimsko državljanstvo moglo dobiti u zamjenu za služenje u vojsci, baš kao što se danas doseljenim tinejdžerima obećava američko državljanstvo pristanu li riskirati život u američkim ratovima u Afganistanu, Iraku ili drugdje. S vremenom je čak došlo do toga da su rimski vojnici vjernost prisezali svojem zapovjedniku, a ne državi.

Mali zemljoposjedi postupno su zamijenjeni veleposjedima kupljenima za bagatel i jaz između bogatih i siromašnih

povećao se. Kada su braća Grakhi u drugome stoljeću pr. Kr. nakanili ublažiti taj rastući raskol poljoprivrednim reformama koje će ograničiti moć bogatih senatora, ovi su ih umorili.

Rimska oligarhija sve je više degenerirala. Pri kraju vladavine rimskih careva žderanje je među bogatima bilo toliko uobičajeno da su se gradili vomitoriji⁴⁵⁶ kako bi prežderani i prenapijeni mogli povratiti pa nastaviti jesti i piti.

Car Neron u jednom je trenutku uzviknuo: "Neprekidno podižimo poreze. Pobrinimo se da nitko ništa ne posjeduje!" Kupujući egzotične začine, svilu i ostalu luksuznu orijentalnu robu, Rim je polako ostajao bez svojega zlata. Stoga ga više nije bilo dovoljno ni za kovanje novca pa su u njega dodavane primjese drugih metala. Zatim ga je posve nestalo. Jedan je car, želeći smanjiti proizvodnju ne bi li time podigao cijenu vinu, naložio uništiti polovicu vinograda u rimskim provincijama.

S vremenom su troškovi održavanja glomaznoga, globalnog vojnog ustroja Rima postali preveliki. U trećemu stoljeću narod se na sve moguće načine trudio izbjeći prevelike poreze nametnute zbog njegova održavanja. A sama se vojska zbog inflacijske spirale - kronične inflacije izazvane sustavnim smanjivanjem zlatnoga i srebrnoga udjela u rimskome novcu - od Augustova do Dioklecijanova vremena dvostruko povećala. K tomu, troškovi državne uprave narasli su preko svake mjere. Do Dioklecijanova vremena nije postojao jedan, već četiri cara. A to je podrazumijevalo četiri carska suda, četiri pretorijanske garde, četiri palače

kao i osoblje za svu četvoricu. Trošak upravljanja rimskom državom postao je nepodnošljiv.⁴⁵⁷

Na kraju, kako je rimsko teritorijalno širenje zapelo pa i prestalo, nestalo je i plijena koji je mogao poduprijeti globalnu ambiciju imperija i njegovo domaće gospodarstvo. Plaćenički sustav rezultirao je vojnom apatijom, samodopadnošću i dekadencijom. Sličnost sa Sjedinjenim Državama poslije jalovih ratova u Vijetnamu, Iraku i Afganistanu vrlo je uočljiva.

Rimsko Carstvo postupno je izgubilo moć. Barbari na sjeveru učestalo su harali po istrošenom carstvu. Rim je počeo tonuti u još veće dugove jer su carevi očajnički pokušavali kupiti odanost vojske. Moralno stanje vojnika stalno je opadalo. Kršćani su progonjeni, a krvožedne mase klicale su nasilnim smrtima nesretnika u arenama. "Kruha i igara" bio je način kontrole.

Sustavno opadanje vrijednosti rimske valute tijekom trećega stoljeća prouzročilo je konačan raspad carstva. Kako se sigurnost valute gubila, opadala je trgovina, usjeva više nije bilo, a vojska je stalno doživljavala poraze.

Američki dolar srozava se od sedamdesetih prošloga stoljeća što je djelomice prikrivano napuštanjem dolarskoga zlatnog standarda 1973. godine te odlukom o promjenjivom tečaju u odnosu na ostale valute. Samo to što je SAD bio globalna vojna supersila i što je dolar još uvijek svjetska devizna valuta Washingtonu je u zadnja dva desetljeća omogućilo siliti druge nacije poput Japana, a sada i Kine

457 Josef Peden, *Inflation and the Fall of the Roman Empire*, Mises Institute, 27. listopada 1984., pristup na <http://www.marketoracle.co.uk/Article12831.html>.

da „financiraju“ ratove američke vlade u Iraku i drugdje kupovanjem duga državne blagajne SAD-a, danas dobro no većeg od 1,1 bilijuna američkih dolara. Skrivena inflacija američkoga dolara u zadnjih tridesetak godina dosegla je točku u kojoj stvara najveće imovinske razlike unutar američke populacije u povijesti jer 1 % najbogatijih dobiva sve više, a ostalih 99 % sve više gubi što je uzrok dubokome društvenom rascijepu i prosvjedima poput "Zauzmimo Wall Street".⁴⁵⁸

Od besmislena rata u Vijetnamu šezdesetih prošloga stoljeća američko pučanstvo postaje sve manje osjetljivo spram osnovne svrhe na kojoj je nacija utemeljena, zamisli o sveopćoj slobodi. Ratovi u Iraku i Afganistanu, a poslije i Libiji gurnuli su zemlju duboko u dug, a gospodarski su se temelji postupno preselili u Meksiko, istočnu Europu i napose Kinu.

Stupica američkoga duga

Amerika i Amerikanci ulovljeni su u rastuću, razarajuću dužničku stupicu. Političari u Washingtonu od početka sedamdesetih prošloga stoljeća dopustili su velikim bankama Wall Streeta slobodnu otimačinu i stvaranje fiktivnoga bogatstva bez zakonskih ograničenja. Krajem 2012. godine, nakon reizbora posustaloga predsjednika Obame, Amerikanci su se suočili s najvećim dugom u odnosu na BDP u povijesti. Ubrojivši privatni dug te javni vladin, ukupno dugovanje iznosi 336 % godišnjega BDP-a. Od 2005. do 2007. godine kada je započela financijska kriza

dug Sjedinjenih Država, skupa s nekretninskim, dosegao je vrtoglavih 11 bilijuna američkih dolara ili povišenje od gotovo 30 % u samo tri godine.⁴⁵⁹

Kao što statistički podaci govore, od kraja Drugoga svjetskog rata 1945. godine do kraja sedamdesetih prošloga stoljeća dug vlade SAD-a u nominalnom je iznosu bio relativno stalan. Tada se vinuo u svemir s neka 3 bilijuna američkih dolara na 14 bilijuna američkih dolara povećavši se u samo tri desetljeća za 500 %. Vladin je dug u odnosu na BDP do 2011. godine postao visok poput onoga tijekom teških, dužničkih godina Drugoga svjetskog rata.

Veliki dio duga vlade SAD-a drže vlade stranih zemalja, napose Kine, Japana, Saudijske Arabije i Rusije. Već 2007. godine glavni kontrolor⁴⁶⁰ SAD-a upozorio je: "Strani interesi imaju veću kontrolu nad američkim gospodarstvom od Amerikanaca što zemlju dovodi u stanje financijskoga nerazbora. Sve veći dio našega duga drže strane države - od kojih neke jesu, a neke nisu naše saveznice. Ogroman dio duga američke vlade u rukama je zemalja poput Kine i Saudijske Arabije što može postati snažnim financijskim oružjem u rukama država neprijateljskih spram američkih korporativnih i diplomatskih interesa."⁴⁶¹ Kina, zbog svoje zajmodavne uloge prema američkome financijskom sustavu, može svakoga trena odlučiti bilo kamo odbaciti neki dio svojih vrijednosnica duga američke blagajne.

459 Rex Nutting, *U.S. debt load falling at fastest pace since 1950s*, 8. lipnja 2012., MarketWatch

460 U izvorniku: US Comptroller General (op. prev.)

461 David Walker, the US Comptroller General, 23. srpnja 2007., pristup na http://business.timesonline.co.uk/tol/business/markets/united_states/article2120735.ece.

Privatni američki dug sada je puno veći nego tijekom Velike depresije i dopušta mu se rasti kao da posudbe nemaju posljedica i da ne postoje granice održivosti budućih otplata. Poslije Velike depresije američki je dug iznosio oko 20 % BDP-a, krajem Drugoga svjetskog rata 40 % (mada je tijekom samoga rata bruto dug iznosio 100 % BDP-a). Oko sedamdesetih prošloga stoljeća bio je pao na 20 %. Potom, tijekom mandata Georgea W. Busha i za dvaju ratova, američki se državni dug udvostručio - s nekih 6 bilijuna američkih dolara u 2001. na 11 bilijuna američkih dolara 2008. godine.

Ahilejeva peta, to jest vrtoglav iznos američkog duga, pokazat će se na puno razina jer će uštede ići ka kupnji državnog duga, a ne prema ulaganju u proizvodnju velikih, stvarnih vrijednosti, primjerice tvornica i računala, što će ponovno dovesti do smanjenja proizvodnje i prihoda. A podizanje kamatnih stopa zbog prodaje duga svijetu prouzročit će rezanja vladinih programa.

Najveći rizik za američko gospodarstvo jest svjetski bojkot potencijalne prodaje američkoga duga što će prouzročiti dramatična povišenja američkih kamatnih stopa. To će zatim prouzročiti ozbiljnu nemogućnost otplate dugovanja i krizu u krhkom bankovnom sustavu SAD-a. Ameriku često nazivaju "najbogatijom nacijom svijeta", ali američki puk zapravo živi na posuđenom novcu. Unutar američke ekonomije, dugovi vlade, korporacija i potrošača na rekordnoj su razini. Već privatni dug, to jest dug pojedinačnoga tijela, primjerice banke, u zadnja je tri desetljeća dosegao svemirske visine.

Kupovanje kuća, automobila, dionica i druge potrošačke robe na kredit povećalo je potrošnju, ali je stvorilo dug. Za

razliku od Velike depresije tridesetih prošloga stoljeća kada je razina saveznoga duga bila niska, današnji je dug znatno iznad 103 % i brzo se povećava.

Američka fiskalna "litica"...

Krajem 2012. i početkom 2013. godine mnogi su se veliki fiskalni slučajevi počeli zaredom događati u glupome pokušaju "šok-terapije" Kongresa SAD-a da eksponencijalno povišenje državnog manjka i duga stavi pod kontrolu. Oni ubrajaju istek 2001. godine i smanjenje poreza koje je uslijedilo, zatim svršetak vladinih programa zapošljavanja, pokretanje sveopće "ovrhe" u iznosu od 1,2 bilijuna američkih dolara kao i trenutačno pretjerano sužavanje osnovne zdravstvene zaštite Medicarea te svršetak tekućih krpanja Alternativnoga minimalnog poreza⁴⁶² (AMT) i ponovno povišenje gornje granice državnoga duga. Spoj prethodno planiranih akcija predsjedatelj Središnje banke Ben Bernanke nazvao je "fiskalnom liticom".

Planirani spoj automatskih smanjenja državnog budžeta i povišenja poreza iznosit će u 2013. godini 700 milijarda američkih dolara. Ako se ne izbjegne, to bi moglo stanjiti američki bruto domaći proizvod za oko 4,5 % i gospodarstvo ponovno zariti u depresiju.⁴⁶³

Taj pretprogramirani novi ekonomski šok američkome gospodarstvu doći će kao zadnja kap na neprekidni negativni učinak nekretninskoga špekulacijskog mjehura koji

462 Alternative Minimum Tax (op. prev.)

463 The Committee for a Responsible Federal Budget, Between a Mountain of Debt and a Fiscal Cliff http://crfb.org/sites/default/files/Between_a_Mountain_of_Debt_and_a_Fiscal_Cliff.pdf

je puknuo 2007. godine. Još se ne vidi kraja posljedicama propusta u hipotekarnom plaćanju ni bankovnom preuzimanju kuća. Oko pet godina nakon prve hipotekarne krize više od 5 milijuna privatnih domova diljem Amerike još uvijek je u odgodi ili nije kadro otplaćivati bankama hipoteke.⁴⁶⁴

Dodajte sveopćemu nekretninskom slomu pad saveznih prihoda u 50 država koje čine SAD. Najgore je s gospodarski najvećom državom Kalifornijom čiji bi BDP, da je Kalifornija samostalna država, bio osmi u svijetu. U otprilike šest godina krize državni manjak kalifornijskoga budžeta udvostručio se (do 2012.) na 16 milijarda američkih dolara. Po svojem zakonu ona ne smije imati manjak što znači ili rezanje državnoga budžeta za 16 milijarda dolara, ili 16 milijarda dolara novih poreza, ili oboje. Poslije kalifornijske budžetne krize u 2012. godini ondje su slijedila tri smanjenja budžeta koja su načinila duboke rezove unutar pomoći javnomu obrazovanju, u državnome visokoškolskom sustavu i programima socijalne skrbi, a zrcalili su se i u otpuštanju radnika jer se Kalifornija trudila ponovno uhvatiti ravnotežu.⁴⁶⁵

Američki je dolar početkom 2013. godine bio opasno blizu stanju panične rasprodaje. SAD ima veliki manjak u svojoj bilanci plaćanja, to jest treba inozemna ulaganja koja bi zaustavila pad dolara. Stoga SAD mora pobuditi gospodarski

464 Tom Lawler, *REO inventory of "the F's" and PLS*, 8. studenoga 2012., pristup na <http://www.calculatedriskblog.com/2012/11/lawler-reo-inventory-of-fs-and-pls.html#OCeAjSSCqHAS4hcC.99>.

465 New York Times, *California Budget Crisis*, 6. studenoga 2012., pristup na http://topics.nytimes.com/topics/news/national/usstatesterritoriesandpossessions/california/budget_crisis_2008_09/index.html.

rast ne bi li privukao inozemni kapital. Euro ne trpi sličan pritisak jer većina njegove trgovine ostaje unutar EU-a. Isključivo stalna usredotočenost na krizu eura spriječila je slobodan pad dolara.

... i pogoršanje krize eurozone

Pritiskom Trojke - EU-a, Europske središnje banke⁴⁶⁶ i MMF-a - Grčka te druga gospodarski slaba europska područja bila su stjerana u okrutnu, samoporažavajuću politiku štednje čija je posljedica stopa nezaposlenosti iznad 25 %, kako u Grčkoj, tako i u Španjolskoj. Najveće banke Europske unije na rubu su nelikvidnosti i drže se nad vodom samo zahvaljujući hitnim mjerama ECB-a.

Zemlje EU-a, svaka na svoj način, ali sve zaredom, upale su u smrtnu stupicu dugovanja nastalu viškovima iz jeftinoga dolarskog zajma Središnje banke Sjedinjenih Država tijekom Greenspanove⁴⁶⁷ ere. Krajem 2012. godine dublja ustrojna kriza europskih područja nastavila se pogoršavati. Kreditna potražnja u Italiji i Francuskoj opala je za 50 %. Nezaposlenost u Španjolskoj u 2013. godini krenula je s 26 % prema 30 %. Strategija Berlina, Europske središnje banke i MMF-a bila je sačuvati euro i povezanost glavnih banaka s njime po svaku cijenu pa čak i po cijenu štete za narode i gospodarstva EU-a.⁴⁶⁸

466 U izvorniku: European Central Bank (ECB) (op. prev.)

467 Alan Greenspan, predsjedatelj Savezne središnje banke SAD-a 1987. - 2006. (op. prev.)

468 Ambrose Evans Pritchard, *Who will stop the Sado-Monetarists as jobless youth hits 58pc in Greece?*, The Telegraph, 8. studenoga 2012., pristup na <http://blogs.telegraph.co.uk/finance/ambroseevanspritchard/100021180/who-will-stop-the-sado-monetarists-as-jobless-youth-hits-58pc-in-greece/>.

Nedavna MMF-ova izvješća ukazuju da bi se najveće europske banke mogle, nastavi li se pogoršanje sveopće gospodarske situacije, suočiti s kreditnom kontrakcijom većom od 4 bilijuna britanskih funti. To bi sve zemlje EU-a gurnulo u duboku recesiju, skupa s Njemačkom čijih oko 60 % izvoza ovisi o izvoznom tržištu Europske unije.

Kina treba spoznati vlastitu nadmoć, to jest da se nekadašnja velika gospodarstva SAD-a i zapadne Europe sada, u 2013. godini, guše u neotplativim dugovima, korupciji te ekonomskom i moralnomu nazatku. Ta je spoznaja Kini ključ za formuliranje učinkovite i napredne gospodarske strategije kojom će onemogućiti suučesništvo Europske unije u bilo kakvim budućim NATO-ovim protukineskim pothvatima.

F. WILLIAM ENGBAHL

UNIŠTITE KINU

Svjetska javnost još nije potpuno svjesna da se ključni geopolitički sraz preselio u Aziju te da danas svjetskom politikom ne dominira sukob Amerike s Rusijom ili ekstremnim islamom, nego to čini sukob Sjedinjenih Država i Kine. Daleko od pozornosti svjetskih medija Washington je već započeo globalni rat protiv Kine, i to u najrazličitijim sferama. Već se vodi rat Kine i SAD-a za afrička nalazišta nafte, oko hrane, pomorskih puteva, rijetkih sirovina, a SAD nastoji potkopati snagu Kine uz pomoć financijskih operacija, slabeći je iznutra širenjem američke brze hrane i prodajom njezinim građanima nepotrebnih opasnih lijekova.

Autor opisuje i kako Sjedinjene Države reagiraju na sve brže jačanje Kine i njezino ponašanje kao svjetske sile te kakve mjere namjeravaju poduzeti da spriječe njezino daljnje jačanje i ograniče ekonomske potencijale. Otkriva detalje o tajnim američkim vojnim pripremama za mogući budući konflikt s Kinom na prostorima zapadnog Pacifika. Autor svoje teze dokazuje brojnim primjerima te vrlo bogatim brojčanim indikatorima. Cijeli ovaj kompleks stavlja i u širi globalni kontekst odnosa dviju zemalja s drugim važnim svjetskim čimbenicima. Riječ je o knjizi koja najavljuje sasvim novu ravnotežu snaga na globalnoj sceni.

F. William Engdahl (1944.) američko-njemački književnik, novinar i istraživač, koji se ponajviše bavi geopolitikom. Rođen je u Minneapolisu u SAD-u, završio je 1966. prava na Sveučilištu Princeton, potom završio poslijediplomski studij ekonomije na Sveučilištu u Stockholmu. Objavljuje više knjiga, osobito su bile zapažene i dosta čitane one koje se bave GMO-om. Dugogodišnji je suradnik Pokreta LaRouche. Zadnjih dvadesetak godina živi u Frankfurtu. Neke njegove knjige izazvale su veliko zanimanje i u Hrvatskoj.



ISBN 978-953-313-356-0



9 789533 133560

PROFIL

119,00 kn